STEPHEN KING

TAMSUSIS BOKŠTAS

ANTRA KNYGA

Stephen King

TAMSUSIS BOKŠTAS

ANTRA KNYGA

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
JURGITA JĖRINAITĖ

KAUNAS
2000

Stephen King. Rinktiniai raštai, 32 tomas

THE DRAWING OF THE TREE
New York, New English Library, 1997

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-058-X (Antra knyga)
ISBN 9986-97-057-1 (Dvi knygos)
Copyright © 1987 by Stephen King
Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2000

Penkta dalis

Kortų atskleidimas ir susišaudymas

1

Iš imtuvo skambėjo trečiojo dešimtmečio stiliaus bliuzas, Bilė Holidėj, kuri vieną dieną pati dar tuo įsitikins, dainavo: "Metas baigti, vaike, daktaras kalbėjo. Dar viena raketa - niekas nepadės tau". Paskutinė Henrio Dyno raketa pakilo likus penkioms minutėms iki to momento, kai furgonėlis sustojo prie "Pasvirusio bokšto" ir jo brolis buvo nulydėtas vidun.

Henriui iš dešinės sėdėjo Džordžas Biondis, draugų vadinamas "Didžiuoju Džordžu", o priešų - "Didžiąja Nosimi", ir uždavinėjo klausimus. Henris sėdėjo prie lentos kinkuodamas ir mirksėdamas kaip apuokas. Triksas Postinas įkišo kauliuką jam į delną, papilkėjusį nuo daugiametės draugystės su heroinu ir įspėjantį apie gangrenos pavojų.

- Tavo eilė, Henri, - tarė Triksas, bet Henris nesugraibė kauliuko, ir tas nukrito ant grindų.

Kai Dynas įsispoksojo į vieną tašką ir nerodė jokio noro pasijudinti, Džimis Haspijas parideno vietoj jo.

- Tu tik pažvelk, Henri, - tarė jis. - Turi progą atsiriekti pyrago gabalą.

- Gabalą, - suvogravo Henris, po to lyg nubudęs paklausė: - Kur Edis?

- Jis tuoj grįš, - nuramino jį Triksas. - Žaiskime toliau.

- Gal adatą?

- Žaisk, Henri.

- Gerai, gerai, nustok mane spausti.

- Nespausk jo, - įsakė Kevinas Bleikas Džimiui.

- Gerai jau, - atsakė tas.

- Pasiruošęs? - pasiteiravo Džordžas Biondis ir demonstratyviai mirktelėjo kitiems, kai Henrio smakras nulinko prie krūtinės, o tada vėl iš lėto pakilo, - narkomanas priminė įmirkusį rąstą, kuris niekaip negali nugrimzti į dugną.

- Taip, - atsakė Henris. - Varyk.

- Varyk! - džiugiai suspigo Džimis Haspijas.

- Varyk tą sumautą klausimą! - pritarė Triksas, ir visi sprogo juoku (kitame kambaryje triaukštis kortų statinys virptelėjo, bet nesugriuvo).

- Gerai, klausykis, - tarė Džordžas ir mirktelėjo. Nors Henris spėliojo "Sporto" kategorijoje, Džordžas pavadino ją "Menu ir pramoga". - Koks populiarus kantri dainininkas dainavo "Berniukas, vardu Sju", "Folsomo kalėjimo bliuzas" ir daug kitų įsimintinų dainų?

Kevinas Bleikas, kuris mokėjo prie septynių pridėti devynis (jeigu skaičiuodamas naudojosi pokerio kortomis), sustūgo iš juoko, susiimdamas už kelių ir vos neapversdamas lentos.

Toliau apsimetinėdamas, kad skaito iš kortelės rankoje, Džordžas tęsė: "Šitas populiarus dainininkas dar žinomas kaip Vyras Juodais Drabužiais. Jo vardas toks pat, kaip vieta, kur eini nusigręžti, o pavardė - tai, kas būtų tavo piniginėje, jeigu ne sumauta adata.

Stojo ilga pauzė.

- Volteris Brenanas, - išspaudė pagaliau Henris.

Vėl visi lūžta. Džimis Haspijas susikabinęs su Kevinu Bleiku. Kevinas baksnoja Džimiui į petį. Balazaro kabinete kortų namelis, pamažu virstantis bokštu, vėl virptelėjo.

- Nutilkite! - suriko Čimis. - *Da Boss* stato!

Vyrai akimoju nutilo.

- Teisingai, - tarė Džordžas. - Atsakei teisingai, Henri. Kietas buvo riešutėlis, bet tu perkandai.

- Kaip visada, - atsakė Henris. - Visada perkandu. Ką pasakysit dėl adatos?

- Puiki mintis! - šūktelėjo Džordžas ir išsitraukė "Roi-Tan" cigarų dėžutę su švirkštu. Įsmeigė į subadytą veną virš

Henrio alkūnės, ir tada pakilo paskutinė Henrio raketa.

2

Picerijos furgonėlis iš išorės atrodė aptriušęs, bet po kelio dulkėmis ir dažų sluoksniu slėpėsi aukštų technologijų stebuklas, kurio pavydėtų net Kovos su narkotikais skyriaus vaikinai. Kaip ne kartą sakė Balazaras, tų pirdžių neįveiksi be jų pačių ginklų. Įranga buvo brangi, bet Balazaro pusei buvo lengviau todėl, kad jie pasivogė tai, ką federalams teko pirkti siaubingai užkeltomis kainomis. Daugybė Rytų pakrantės elektronikos kompanijų darbuotojų troško parduoti supertechnologijas už minimalią kainą. Tie *catzzaroni** (Džekas Andolinis vadino juos Silikono slėnio kiaušiagalviais) praktiškai užvertė juos tomis technologijomis.

Po prietaisų skydu buvo blakučių detektorius, policijos radarų slopintuvas, aukštų dažnių radijo bangų detektorius bei slopintuvas, atspindėtų signalų stiprintuvas, kuris bandantiems susekti furgoną gali rodyti, jog jis vienu metu yra Konektikute, Harleme ir Montok Saunde; radiotelefonas... ir mažas raudonas mygtukas, kurį Andolinis spustelėjo Edžiui Dynui išlipus iš automobilio.

Balazaro kabinete trumpai pyptelėjo vidaus telefonas.

- Čia jie, - tarė Enrikas. - Klaudijau, įleisk. Čimi, liepk visiems užsičiaupti. Edis Dynas neturi žinoti, kad be tavęs, manęs ir Klaudijaus dar kas nors yra. Čimi, eik į sandėlį prie kitų džentelmenų.

Apsauginiai pasišalino, Čimis pasuko kairėn, Klaudijas Andolinis nuėjo į dešinę.

O Balazaras ramiai pradėjo naują savo statinio aukštą.

3

Tik leisk man pačiam tvarkytis, pakartojo Edis, kai Klaudijas atidarė duris.

Aha, atsiliepė šaulys, bet pats laukė pasiruošęs bet ku-

*Sicilietiškai *catzzaroni* - seniai.

rią akimirką išeiti į priekį, jeigu reikės.

Subarškėjo raktai. Šaulys atkreipė dėmesį į kvapus: Kolas Vincentas dešinėje trenkė senu prakaitu, o iš kairės, nuo Andolinio tvoskė aštriu vandeniu po skutimosi. Įžengus į tamsą ūžtelėjo gaižus alaus tvaikas.

Jokių kitų kvapų. Čia ne pakelės užeiga pjuvenomis apibarstytomis grindimis, vietoj baro ant ožių užmestomis lentomis. Baras nė kiek nepriminė Šebo smuklės Tule. Visur, kur tik pažvelgsi, tviska stiklas. Daugiau, nei jam teko regėti nuo vaikystės, kai dėl Farsono maištininkų, o gal tiesiog dėl to, kad pasaulis pasikeitė, ėmė trūkinėti prekybos ryšiai. Farsonas tebuvo tos didelės permainos simptomas, o ne priežastis.

Jis visur matė savo atspindžius - ant sienų, stiklinio baro ir ilgo veidrodžio už jo; net įžiūrėjo grakščiose taurėse, sukabintose virš baro... tokiose puikiose ir trapiose, jog atrodė kaip šventės papuošimai.

Viename kampe stovėjo skulptūra iš šviesų, kurios plieskėsi, keitėsi, mainėsi. Auksinė į žalią; žalia į geltoną, geltona į raudoną, raudona vėl į auksinę. Ant jos didžiosiomis raidėmis buvo užrašytas nieko nesakantis pavadinimas: ROKOLA.

Nesvarbu. Yra kitų reikalų. Čia jis ne turistas, negali sau leisti atsipalaiduoti, kad ir kokių keistenybių tektų sutikti.

Juos įleidęs vyras akivaizdžiai buvo brolis to, kuris vairavo karietą, Edžio vadinamą furgonėliu, tik daug aukštesnis ir kokiais penkeriais metais jaunesnis. Perpetėje buvo įkištas ginklas.

- Kur Henris? - paklausė Edis. - Noriu jį pamatyti. - Tada šūktelėjo: - Henri! Ei, Henri!

Niekas neatsakė, bare tvyrojo tyla, kurioje žmogaus ausiai negirdimai skambėjo taurių varpeliai.

- Misteris Balazaras prieš tai norėtų su tavimi pasikalbėti.

- Jūs surišote jį ir nukišote kur nors, taip? - paklausė Edis, bet Klaudijui nespėjus prasižioti, nusijuokė: - Ką aš

kalbu - suleidote jam dozę. Kam ieškoti virvių ir skuduro burnai užkišti, jeigu Henriui užtildyti užtenka adatos? Gerai. Veskite pas Balazarą. Metas baigti.

4

Šaulys pažvelgė į kortų bokštą ant Balazaro stalo ir pagalvojo: *Dar vienas ženklas.*

Balazaras nepakėlė akių - kortų bokštas užaugo tiek, kad to nebereikėjo. Jo veide švietė šiluma ir pasitenkinimas.

- Edi, džiaugiuosi tave matydamas, sūnau, - pasveikino jis. - Girdėjau, turėjai bėdų uoste.

- Aš tau ne sūnus, - nukirto Edis.

Balazaras padarė gestą, kurį buvo galima suprasti ir kaip liūdną, ir kaip komišką, ir nepatiklų; skaudini mane, Edi, sakė jis, nekalbėk taip daugiau.

- Baikim šį reikalą, - tęsė Edis. - Žinai, kad mano kelionė galėjo baigtis vienu iš dviejų variantų: arba federalai lipa man ant kulnų, arba jiems teko mane paleisti. Tu puikiai supranti, kad dviejų valandų jiems nebūtų užtekę suimti mane į nagą. Be to, tokiu atveju atsakinėčiau į klausimus 43-iojoje, darydamas pertraukas tik nusivemti į kriauklę.

- Ar jie užverbavo tave, Edi? - švelniai paklausė Balazaras.

- Ne. Jiems teko mane paleisti. Jie, žinoma, seka, bet aš jų nevedu.

- Vadinasi, atsikratei prekės, - padarė išvadą Balazaras. - Kaip šaunu. Teks pasidalinti su manimi, kaip lėktuve atsikratyti dviejų svarų kokaino. Tokia informacija ne pro šalį. Panašu į užrakinto kambario paslaptį.

- Aš jo neatsikračiau, - atsakė Edis, - tačiau čia neturiu.

- O kas turi? - įsikišo Klaudijus ir nukaito, sutikęs atšiaurų brolio žvilgsnį.

- Jis, - šypsodamasi tarė Edis ir parodė į Enriką Balazarą už kortų bokšto. - Kokainas pristatytas į vietą.

Pirmą kartą Edžiui pasirodžius bare, Balazaro veide pasirodė atvira emocija - nuostaba. Bet ji tuojau pat pranyko. Jis mandagiai nusišypsojo.

- Taip, - tarė jis. - Į vietą, kuri bus atskleista vėliau, kai atgausi savo brolelį, prekę ir dingsi. Kokioje nors Islandijoje. Ar taip viskas turėtų būti?

- Ne, - atsakė Edis. - Jūs nesupratote. Jis *čia*. Su pristatymu į namus. Kaip ir tarėmės. Net ir šiame amžiuje yra žmonių, kurie tiki, kad reikia vykdyti duotus pažadus. Žinau, jog neįtikėtina, bet tai tiesa.

Visi stovėjo išvertę akis.

Kaip man sekasi, Rolandai? - paklausė Edis.

Manau, visai neblogai. Tik neleisk tam Balazarui atsipeikėti, Edi. Manau, jis pavojingas.

Manai, a? Aš ne toks, bičiuli. Aš žinau, kad jis pavojingas. Baisiai pavojingas.

Edis žvilgtelėjo į Balazarą ir nežymiai mirktelėjo:

- Štai kodėl tau reikėtų susirūpinti dėl federalų, ne man. Jeigu jie pasirodys su orderiu, gali būti išdulkintas net nepasilenkęs, misteri Balazarai.

Enrikas pakėlė dvi kortas. Pirštai sudrebėjo, ir jis padėjo jas ant stalo. Tai truko vos mirksnį, bet nei Rolandas, nei Edis nepražiopsojo. Netikrumas, netgi, ko gero, baimė sušmėžavo jo veide.

- Prilaikyk savo liežuvį, Edi. Prisimink geras manieras ir nepamiršk, kad neturiu laiko ir kantrybės nesąmonėms.

Džekas Andolinis atrodė sunerimęs.

- Jis sudarė su jais sandėrį, misteri Balazarai! Šitas šiknius atidavė koką, o federalai pakišo mums, kai tardė!

- Čia niekas nebuvo nosies įkišęs, - nutraukė Balazaras. - Niekas negali net prisiartinti, Džekai, ne aš turėčiau tai sakyti. Automatika suveikia balandžiui ant stogo purptelėjus.

- Bet...

- Net jeigu jiems pavyko mus kaip nors apstumti, jų organizacijoje turime tiek žmonių, kad per tris dienas

prigręžiosime pakankamai skylučių jų byloje. Mes tai jau žinosime, kas, kaip ir kada.

Balazaras pasisuko į Edį.

- Edi, - tarė jis, - duodu penkiolika sekundžių liautis malus liežuviu. Po to paprašysiu Čimį Dretą įsikišti ir tave pamokyti. Po kiek laiko jis paliks tave ramybėje, ir netrukus už sienos išgirsi, kaip jis moko tavo brolį.

Edis įsitempė.

Ramiau, sumurmėjo šaulys, ir pagalvojo: *Norint jį įskaudinti tereikia užsiminti apie brolį. Lyg pagaliu baksnotum į atvirą žaizdą.*

- Aš nueisiu į jūsų tualetą, - pradėjo Edis. Ir parodė į duris kairiajame kabineto kampe, tokias nepastebimas, kad galėtum palaikyti plokštės sudūrimu. - Eisiu vienas. Grįšiu su tavo kokaino svaru. Puse krovinio. Tu jį patikrinsi. Tada atvesi čia Henrį, kad galėčiau pamatyti. Kai įsitikinsiu, kad jam viskas gerai, atiduosi jam mūsų prekę, ir su vienu iš tavo džentelmenų jis išvyks namo. Kol važiuos, mes su... - *Rolandu*, vos nepasakė jis, - mes su likusiais vaikinais, kurie, ne paslaptis, tyko čia, galėsime stebėti, kaip statai šitą konstrukciją. Kai Henris bus namie sveikas ir gyvas, - tai yra, niekas nestovės įkišęs vamzdį jam į ausį, - jis paskambins ir ištars sutartą žodį. Tuo pasirūpinome prieš man išvykstant. Šiaip, dėl visa ko.

Šaulys patikrino Edžio sąmonę, ar tai ne blefas. Tai buvo tiesa, tiksliau, kalinys buvo tuo įsitikinęs. Rolandas matė, kad Edis išties tiki, jog brolis greičiau mirs, nei išduos slaptažodį. Šaulys nebuvo dėl to tikras.

- Gal tau atrodo, kad aš tebetikiu Santa Klausu? - pasiteiravo Balazaras.

- Žinau, kad netiki.

- Klaudijau. Apieškok jį. Džekai, keliauk į mano tualetą ir patikrink ten. Viską.

- Ar ten yra kas nors dar, ką turėčiau žinoti? - paklausė Andolinis.

Balazaras sekundę padvejojo, tirdamas tamsiai rudo-

mis akimis dešiniąją ranką.

- Maža plokštelė vaistinėlės dugne, - tarė jis. - Laikau ten kelis asmeninius daiktus. Kokaino svaras tenai netilps, bet patikrinti nepakenks.

Džekas išėjo, ir šaulys pastebėjo, kad jam įėjus į tualetą užsižiebia ta pati šalta liepsna, kokia apšvietė oralėkio vežimo tupyklą. Durys užsitrenkė.

Balazaro akutės nukrypo į Edį.

- Ir koks tau tikslas šitaip beprotiškai meluoti? - paklausė jis lyg apgailestaudamas. - Maniau, kad esi protingas.

- Pažvelk man į akis, - tyliai ištarė Edis, - tada sakyk, kad meluoju.

Balazaras padarė ko prašomas. Ilgai žiūrėjo. Po to nusisuko taip giliai susigrūdęs rankas į kišenes, kad pasimatė valstietiško jo užpakalio plyšys. Visa Enriko išvaizda bylojo apie gailestį - gailestį dėl paklydėlio sūnaus, - bet prieš jam nusisukant Rolandas pastebėjo visai kitą išraišką. Tai, ką narkotikų prekeivis pamatė Edžio veide, sukėlė ne gailestį, greičiau vertė nervintis.

- Renkis, - metė Klaudijas, atkišęs pistoletą į Edį.

Edis ėmė nusirenginėti.

5

Man tai nepatinka, mąstė Balazaras, laukdamas pasirodant Andolinio iš vonios kambario. Jis išsigando, ėmė prakaituoti ne tik pažastys ir tarpkojis, kurie prakaituodavo netgi giliausią žiemą, bet ir visas kūnas. Edis iškeliavo kaip eilinis narkoša - galvotas narkomanas, bet vis tiek narkomanas, kurį galima nusivesti bet kur, užmetus heroino kabliuką... O grįžo koks? Tarytum *užaugęs, pasikeitęs.*

Lyg kas būtų pamainęs skystas kinkas naujomis.

Taip. Būtent. Ir dar narkotikai. Tie prakeikti narkotikai. Džekas verčia tualetą, Klaudijus kaip žiaurus kalėjimo prižiūrėtojas krečia Edį, o tas stovi ramiai, taip ramiai, kad Balazarui atrodė neįtikėtina ne tik jo, bet kokio kito narko-

mano atveju. Edis nekrustelėjo, kai Klaudijus keturis kartus užspjovė ant dešinio savo delno ir ištepė spjaudalais savo ranką, o po to sugrūdo ją į Edžio subinę iki riešo ir dar toliau.

Jokių narkotikų nebuvo nei tualete, neturėjo jų prie savęs ar savyje ir Edis. Apsauginiai jų nerado šito narkomano drabužiuose, striukėje, kelioniniame krepšyje. Taigi, viskas grynas blefas.

Pažvelk man į akis, tada sakyk, kad meluoju.

Pažvelgė. Ir tai, ką pamatė, privertė Enriką susimąstyti. Jis įsitikino, kad Edis Dynas visiškai garantuotas: jis iš tikro ketina nueiti į tuliką ir grįžti su puse Balazaro prekės.

Balazaras pats tuo vos nepatikėjo.

Klaudijas Andolinis ištraukė ranką. Pirštai išlindo iš užpakalio pokštelėję kaip kamštis. Klaudijo lūpos persikreipė.

- Greičiau, Džekai, šito seiliaus šūdai man ant rankos! - piktai sušuko jis.

- Jeigu būčiau žinojęs, kad rūpės mano subinė, Klaudijau, būčiau išsigramdęs su kėdės koja, - ramiai tarė Edis. - Tavo ranka lįstų lengviau, o aš nestovėčiau čia kaip ką tik išdulkintas buliaus Ferdinando.

- Džekai!

- Eik į virtuvę ir nusiprausk, - tyliai pasakė Balazaras. - Mudu su Edžiu neturime priežasties vienas kitą skriausti, tiesa, Edi?

- Ne, - sutiko tas.

- Šiaip ar taip, jis švarus, - tarė Klaudijus. - Tiksliau, ne švarus, o nieko su savim neturi. Dėl to galite būti tikras. - Jis išėjo, laikydamas apdergtą ranką iškėlęs it padvėsusią žuvį.

Edis ramiai žvelgė į Balazarą, kuris vėl prisiminė Harį Houdinį, Blekstouną, Dugą Heningą ir Deividą Koperfildą. Kalbama, kad stebuklai mirė, kaip ir vodevilis, bet Heningas buvo superžvaigždė, o tas vaikis Koperfildas prie jo akių Atlantik Sityje kažkaip sugebėjo apdumti visą minią.

Balazaras pamėgo fokusininkus nuo tada, kai pamatė pirmąjį gatvės kampe, demonstruojantį triukus su kortomis už pinigėlius. Ką gi jie padaro prie parodydami fokusą, prieš priversdami visus žiūrovus aikteleti ir ploti katučių? Jie pasikviečia ką nors iš minios patikrinti, jog vieta, iš kurios išlįs triušis, balandis ar pusplikė gražuolė, visiškai tuščia. Dar daugiau - įsitikinti, jog nėra kaip *ten* ką nors įkišti.

Atrodo, Edis ką tik tai padarė. Nežinau, kaip, ir man nesvarbu. Žinau tik tiek, kad man visa tai nepatinka, labai nepatinka.

6

Džordžui Biondžiui taip pat kai kas nepatiko. Vargu, ar Edį Dyną tas taip pat sužavės.

Džordžas buvo įsitikinęs, kad po to, kai Čimis atėjo į buhalteriją ir užgesino šviesas, Henris mirė. Užgeso tyliai, be triukšmo, priekaištų, vargo. Nuplasnojo it pienės pūkas pučiant švelniam vėjeliui. Džordžas spėjo, jog tai turėjo įvykti maždaug tuo metu, kai Klaudijas nuėjo plautis mėšliną ranką į virtuvę.

- Henri? - tyliai pašaukė Džordžas narkomanui į ausį. Jis prikišo lūpas taip arti, lyg bučiuotų merginą kino teatre, bet turint galvoje, kad vaikinas gali būti negyvas, tai priminė narkofobiją, ar ką ten. Bet kokiu atveju reikėjo įsitikinti, o siena tarp šito kambarėlio ir Balazaro kabineto plona.

- Kas atsitiko, Džordžai? - paklausė Triksas Postinas.

- Užsičiaupk, - pusbalsiu nutildė Čimis.

Visi nuščiuvo.

Džordžas įkišo ranką Henriui už marškinių. O, darosi vis panašiau į glamones teatre. Dabar jau jis ją grabalioja, tiksliau ne ją, o jį, ir tai ne šiaip sau narkofobija, o sumauta piderų narkofobija. Siaura narkomano krūtinė nesikilnojo, joje niekas netvinksėjo. Henris Dynas išėjo iš žaidimo, ant jo tiksėjo tik laikrodis.

Džordžas palinko į sunkų debesį, trenkiantį alyvų aliejumi ir česnakais, kuris supo Čimį Dretą.

- Atrodo, turime problemų, - šnipštelėjo jis.

7

Džekas išėjo iš tualeto.

- Ten nieko nėra, - tarė jis ir ramiai nužvelgė Edį. - Jeigu dedi viltis į langą, gali jas pamiršti. Patikimos grotos.

- Negalvoju apie langą, o prekė tenai, - tyliai atsakė Edis. - Tiesiog nežinai, kur ieškoti.

- Atleiskite, misteri Balazarai, - tarė Andolinis, - bet šitas gaidys mane vis labiau erzina.

Balazaras tyrinėjo Edį nesiklausydamas Andolinio. Jis atsidėjęs svarstė.

Mąstė, kaip fokusininkai ištraukia iš cilindro triušius.

Paimi vaikiną iš salės patikrinti, kad skrybėlė tuščia. Kas niekada nesikeičia? Tai, kad niekas iš tiesų nemato tos skrybėlės vidaus, išskyrus patį fokusininką. O ką sako tas vaikėzas? Aš nueisiu į jūsų tualetą. Eisiu vienas.

Paprastai jis nenorėdavo išsiaiškinti, kaip atliekamas triukas, tai sugadindavo įspūdį.

Paprastai.

Tačiau šitą triuką jis tiesiog troško išsiaiškinti.

- Puiku, - tarė jis Edžiui. - Jeigu ten nieko nėra, eik paimti. Taip, kaip stovi. Plika subine.

- Gerai, - atsakė Edis ir pasuko tualeto link.

- Tik ne vienas, - pridūrė Balazaras. Edis akimoju sustingo lyg pašautas neregimu harpūnu, ir tai nepraslydo pro Balazaro akis. Vadinasi, šitas žingsnis nesutapo su to vaikio planais. - Džekas eis su tavimi.

- Ne, - iškart atsakė Edis. - Ne taip...

- Edi, - švelniai pertraukė jį Balazaras, - nedrįsk sakyti man “ne”. Daugiau niekad taip nedaryk.

8

Nieko tokio, tarė šaulys. *Tegu eina.*

Bet... bet...

Edis vos valdėsi, kone pradėjo mikčioti. Ir kaltas ne

tik suktas Balazaro metimas, bet ir nerimas dėl Henrio bei pamažu viską persmelkiantis noras sutraukti eilinę dozę.

Leisk jam eiti. Viskas bus gerai. Klausyk.

Edis padarė, kaip prašomas.

9

Balazaras stebėjo jį, liekną, nuogą jaunuolį, kurio figūroje dar tik pradėjo ryškėti narkomanams būdinga įduba. Vaikiną, pakreipusį galvą į vieną pusę. Ir taip bežiūrint ėmė tirpti jo pasitikėjimas savimi. Atrodė, kad vaikėzas klausosi tik jam vienam girdimo balso.

Tokia pat mintis šovė ir Andoliniui, tik kitaip suformuluota: *Kas čia dabar? Jis primena šunį ant tų senoviškų "RCA" plokštelių!*

Kolas norėjo kažką pasakyti apie jo akis. Staiga Džekas pasigailėjo, kad tuomet jo nesiklausė.

Gailėk negailėjęs, likai ant ledo, pagalvojo jis.

Jeigu Edis išties klausėsi kažkokių balsų, jie nutilo arba jis nustojo kreipti į juos dėmesį.

- Gerai, - tarė jis, - eime, Džekai. Aš parodysiu tau aštuntąjį pasaulio stebuklą. - Ir nusišypsojo, ko nei Džekas Andolinis, nei Enrikas Balazaras negalėjo suprasti.

- Tikrai? - traukdamas pistoletą iš dėklo ties mentimi paklausė Džekas. - Man patiks?

Edis išsišiepė dar plačiau:

- O, taip. Būsi sukrėstas iki sąmonės gelmių.

10

Andolinis nusekė paskui Edį į vonią. Pistoletą laikė atstatęs, nes nutarė būti atsargus.

- Uždaryk duris, - liepė Edis.

- Išgraužk, - atsakė Andolinis.

- Uždaryk, kitaip nebus jokių narkotikų, - pagrasino Edis.

- Išgraužk, - pakartojo gorila. Jau labiau nusigandęs,

nes jautė vykstant tai, ko nesuprato. Baimė vertė elgtis išmintingiau nei furgonėlyje.

- Jis neuždaro durų! - šūktelėjo Edis Balazarui. - Aš baigiu tavimi nusivilti, misteri Balazarai. Turite čia mažiausiai šešis vyrukus, apsikaišiusius patrankomis, o jis bijo užsidaryti su nuogu vaikėzu. Ir dar narkomanu.

- Uždaryk tas prakeiktas duris, Džekai! - suriko Balazaras.

- Gerai, - tarė Edis, kai Džekas Andolinis koja užtrenkė duris sau už nugaros. - Tu vyras ar...

- Po velnių, užteks malti šūdą, - ištarė Andolinis, neskirdamas to niekam konkrečiai. Jis pakėlė pistoletą, ketindamas uždrožti Edžiui rankena per veidą.

Ir suakmenėjo, prasižiojęs iš nuostabos, kai išvydo tai, ką furgone regėjo Kolas Vincentas.

Rudos Edžio akys virto mėlynomis.

- *Dabar stverk jį*! - pasigirdo įsakmus balsas. Nors jis pasigirdo iš Edžio burnos, nepriklausė Edžiui.

Šizikas, toptelėjo Džekui Andoliniui. *Jis išprotėjo, išpro*...

Bet ta mintis nutrūko, kai Edžio pirštai įsikibo jam į pečius, nes tą akimirką Andolinis išvydo trys pėdos už vaikėzo nugaros atsiradus skylę realybėje.

Ne, ne skylę. Šitos kontūrai buvo pernelyg aiškūs.

Ten buvo *durys*.

- Mergele švenčiausia, - sudejavo Džekas. Pro duris, kabančias maždaug per pėdą nuo asmeninio Balazaro dušo, jis įžiūrėjo tamsų paplūdimį, virstančias galingas bangas. Po tą pakrantę ropojo kažkokie padarai. *Padarai.*

Jis nuleido pistoletą žemyn, bet smūgis, kuris turėjo išbarškinti priekinius Edžio dantis, tik užkabino ir perdrėskė lūpą. Jį apleido jėgos. Džekas tiesiog jautė, kaip jos senka.

- Aš tau sakiau, kad būsi sukrėstas, Džekai, - tarė Edis ir truktelėjo. Supratęs, ką tas narkomanas ketina daryti, jis ėmė priešintis kaip liūtas, bet buvo per vėlu - jie virto aukštielninki pro tas duris, ir Niujorko nakties gaudesį, kurio net nesiklausai, nes esi įpratęs, pakeitė mūšos ošimas ir

keistas tų ropojančių baidyklių vapaliojimas.

11

Turime viską atlikti labai greitai, kitaip sudegsim, pasakė Rolandas, o Edis suprato, kad jeigu jie nepajudins subinės šviesos greičiu, jai teks svilti ant laužo. Ginčytis nevertėjo. Kas dėl kietų vyrukų, Džekas Andolinis yra kaip Dvaitas Gudenas: gali užliūliuoti, gali šokiruoti, bet jeigu leisi atsiplėšti pirmuose kėliniuose, vėliau užlips tau ant galvos.

Kaire ranka! - priminė sau Rolandas, kai perėjęs į kitą pasaulį atsiskyrė nuo Edžio. *Nepamiršk! Kaire! Kaire!*

Jis matė, kaip Edis su Džeku griūva aukštielninki, nusirita akmenuotu šlaitu, kovodami dėl Andolinio pistoleto.

Rolandas dar spėjo pagalvoti, koks būtų kosminis pokštas, jeigu grįžęs į savo pasaulį jis aptiktų per tą laiką mirusį fizinį savo paties kūną... o po sekundės pasidarė per vėlu ką nors daryti. Per vėlu stebėtis, per vėlu grįžti.

12

Andolinis nesuprato, kas atsitiko. Dalis jo sąmonės tvirtino, kad jis išprotėjo, kita dalis buvo įsitikinusi, jog Edis apsvaigino jį, apipurškė kažkokiomis dujomis ar panašiai, o trečia - kad kerštingas jo vaikystės Dievas pagaliau pavargo nuo jo piktadarysčių ir ištrėmė jį iš pažįstamo pasaulio į šitą keistą skaistyklą.

Po to jis pamatė duris, praviras duris, pro kurias tryško balta šviesa - lempa iš Balazaro vonios - ir suprato, kad dar galima grįžti. Andolinis visų pirma buvo praktiškas žmogus. Jis vėliau pagalvos, ką visa tai reiškia. Dabar jis ketina nudėti šitą šunsnukį ir grįžti pro duris.

Jėgos, apleidusios jį dėl šoko, palengva grįžo. Jis suprato, kad Edis mėgina ištraukti mažojo, bet labai patikimo "Kobra" kolto rankeną jam iš pirštų, ir kad jam tai beveik

pavyko. Džekas nusikeikęs patraukė ją atgal, stengdamasis nusitaikyti į jį, bet Edis mikliai sugavo jo ranką.

Andolinis spyrė keliu į Edžio dešinę šlaunį (prabangios gabardino kelnės išsitepė purvinai pilku pajūrio smėliu), tas suriko.

- Rolandai! - pašaukė jis. - Padėk man! Dėl Dievo, padėk!

Andolinis žaibiškai pasuko galvą ir dar kartą neteko amo. Tenai stovėjo vyras... ne vyras, o vaiduoklis. Tačiau ne gerasis vaiduoklis Kasparas. Sverdėjančios žmogystos veidas buvo baltas it kreida, apšepęs, iš marškinių liko skarmalai, mataruojantys ant išsekusio kūno. Dešinė ranka buvo apsukta murzinu skuduru. Jis atrodė visiškas ligonis, viena koja karste, bet net toks privertė Andolinį išsigąsti.

Tas tipas nešiojosi du pistoletus.

Senesnius už pasaulį, kaip iš Laukinių Vakarų muziejaus... bet vis tiek pistoletus, kurie dar gali veikti. Ir Andolinis staiga suprato, kad iš pradžių jam teks sutvarkyti tą blyškiaveidį... nebent jis iš tiesų yra pamėklė. Tuo atveju nėra ko nerimauti.

Andolinis paleido Edį ir vikriai nusirito į dešinę, nepajutęs, kaip aštrus akmuo perplėšė jo penkis šimtus dolerių kainavusius marškinius. Tą patį mirksnį šaulys išsitraukė kairį pistoletą; išsitraukė kaip visuomet, sirgdamas ar gerai jausdamasis, žvalus ar užsimiegojęs: greičiau nei kerta žaibas.

Man galas, toptelėjo Andoliniui, nustėrusiam iš nuostabos. *Viešpatie, tokio greito aš nesu matęs! Man šakės, Dievo Motina, jis mane ištaškys, jis...*

Vyras sudriskusiais marškiniais spustelėjo gaiduką, ir Džekas Andolinis pagalvojo - tikrai pagalvojo, - kad yra miręs, prieš suvokdamas, jog girdėjo tik duslų kaukštelėjimą, o ne šūvį.

Užsikirto.

Andolinis šypsodamasis atsistojo ant kelių ir pakėlė savo koltą.

- Nežinau, kas tu, bet gali pabučiuoti sau uodegą atsisveikindamas, vaiduokli, - ištarė jis.

13

Edis atsisėdo virpėdamas nuogu kūnu. Jis matė, kaip Rolandas išsitraukia ginklą, išgirdo sausą pokštelėjimą vietoj sprogimo, žiūrėjo, kaip Andolinis keliasi, kažką pasako, ir pats nepajuto, kaip ranka užčiuopė akmens gabalą. Išlupo iš žemės ir sviedė, kiek leido jėgos.

Akmuo pataikė Andoliniui į pakaušį ir atšoko. Kraujas šovė iš nudrėksto Džeko skalpo. Andolinis iššovė, bet kulka, skirta šauliui, nulėkė kitur.

14

Ne visai kitur, būtų pasakęs Edžiui šaulys. *Kai pro tavo žandą prašvilpia vėjukas, negalima sakyti, kad šauta Dievui į langus.*

Atsitokėjęs po Andolinio šūvio, jis atlaužė gaiduką ir vėl nuspaudė. Šį kartą šovinys sprogo - šūvis dusliai nuaidėjo pakrantėje. Pakilo ir klykdami išlakiojo nakčiai sutūpę paukščiai.

Šaulio kulka turėjo amžiams sustabdyti Andolinį, bet šis netikėtai krustelėjo, virsdamas į šoną nuo smūgio galvon. Šaulio pistoleto pokštelėjimas atrodė tolimas, o štai metalo gabalas, sulindęs į kairę ranką ir sutrupinęs alkūnę, buvo tikras. Skausmas išblaivė jį, Andolinis atsistojo mataruojančia, niekam netinkančia kaire ranka ir kolto vamzdžiu ėmė dairytis aukos.

Pirmiausia į akis krito Edis, narkomanas Edis, Edis, kažkaip nutrenkęs jį į šitą beprotišką vietą. Edis stovėjo plikas kaip ką tik gimęs, drebėjo žvarbiame vėjyje, apglėbęs save abiem rankomis. Ką gi, jeigu teks mirti čia, mielai pasiimsiu su savimi tą prakeiktą Edį Dyną.

Andolinis pakėlė pistoletą. Mažoji “Kobra” dabar svėrė berods dvidešimt svarų, bet jis pakėlė.

15

Geriau, kad nebeužsikirstų, liūdnai pagalvojo Rolandas, ir vėl atlaužė gaiduką. Pro žuvėdrų klegesį jis išgirdo lengvą dėtuvės trakštelėjimą.

16

Neužsikirto.

17

Šaulys taikė ne į Andolinio galvą, o tik į ginklą jo rankoje. Dar nežinojo, ar reikės šito žmogaus vėliau, todėl nutarė apsidrausti. Džekas reikalingas Balazarui, o kadangi tas įrodė išties esąs labai pavojingas, geriausia laikytis visų atsargumo priemonių.

Šūvis buvo taiklus, kaip ir turėjo būti; o tai, kas atsitiko Andoliniui ir jo ginklui - buvo neįprasta. Rolandui pasitaikė porą kartų matyti panašius atvejus, kai vyrai šauna vienu metu.

Tau nepasisekė, drauguži, pagalvojo šaulys, kai Andolinis kaukdamas nušlitiniavo vandens link. Kraujas kliaukė jo marškiniais ir kelnėmis. Ranka, laikius koltą, baigėsi ties nykščiu. Ant smėlio gulėjo niekam nebetinkantis metalo gabalas.

Edis spoksojo į jį nustėręs. Daugiau niekas neapsigaus vertindamas grubų Džeko Andolinio veidą, nes jo kaip ir neliko; ten raudonavo tik kruvina masė su juoda klykiančia gerkle.

- Dievulėliau, kas atsitiko?

- Mano kulka tikriausiai pataikė į pistoleto cilindrą tą sekundę, kai jis nuspaudė gaiduką, - sausai, kaip balistikos profesorius per paskaitą policijos akademijoje paaiškino šaulys. - Sprogimas nuplėšė užpakalinę jo pistoleto dalį.

Manau, jog tada sprogo dar vienas ar du patronai.

- Nušauk jį, - paprašė Edis. Jis drebėjo dar smarkiau, ir ne vien dėl šalto nakties oro, jūros vėjo, nuogumo. - Nužudyk jį. Išvaduok jį iš kančių, dėl Dievo...

- Per vėlu, - lediniu balsu, kuris pervėrė Edį iki kaulų smegenų, ištarė šaulys.

Ir Edis nusisuko, dar spėjęs pamatyti, kaip vėžiagyviai puola prie Andolinio kojų, nuplėšia "Guči" batus... su pėdomis juose, žinoma. Staugdamas, mėšlungiškai mosuodamas rankomis Džekas griuvo ant pilvo. Pajūrio baidyklės godžiai apipuolė jį ir žiaumodamos gyvą klausinėjo idiotiškus savo klausimus: "Ari-a-dari? Are-a-biče?"

- Jėzau, - sudejavo Edis. - Ką darysim toliau?

- Dabar tu paimsi tiek

(*nelabojo miltelių* ištarė šaulys; *kokaino*, išgirdo Edis)

kiek pažadėjai tam Balazarui, - atsakė Rolandas. - Nei daugiau, nei mažiau. Ir mes grįšime. - Jis iš padilbų žvilgtelėjo į Dyną. - Tik dabar aš grįšiu su tavimi. Pats.

- Jėzau Kristau. Ar tu pajėgsi? - Ir pats tuoj atsakė sau: - Žinoma, galėsi. Bet kodėl?

- Nes visko vienas nesutvarkysi, - paaiškino Rolandas. - Ateik čia.

Edis grįžtelėjo į žnyplėtų būtybių kamuolį pakrantėje. Džekas Andolinis jam niekad nekėlė simpatijos, bet vis vien suspaudė širdį.

- Ateik, - nekantriai paragino šaulys. - Nėra laiko. Be to, man pačiam ne prie širdies tai, ką turiu padaryti. Anksčiau nesu to daręs. Ir nesitikėjau, kad teks. - Jis karčiai šyptelėjo. - Jau pradedu prie to priprasti.

Edis lėtai prisiartino prie liesos žmogystos tarsi nesavomis kojomis. Balta pastarojo oda švytėjo keistoje tamsoje. *Kas tu esi, Rolandai?* - svarstė jis. *Kas? O tas karštis, kurį jaučiu tvieskiant nuo tavęs... ar kaltas tik uždegimas? O gal kokia nors beprotybė? Greičiausiai ir tai, ir tai.*

Dangau, man reikia dozės. Ką ten - aš užsitarnavau ją.

- Niekada nedarei to anksčiau? - pasiteiravo jis. -

Apie ką tu kalbi?

- Paimk šitą, - parodė šaulys į dešinėje pusėje kabantį revolverį. Ne pirštu parodė; jų nebuvo, tik skudurų apsukta plaštaka. - Man jo nereikia. Nei dabar, nei dar kada nors.

- Aš... - Edis nurijo seilę. - Aš nenoriu jo liesti.

- Aš taip pat nenoriu, kad kištum nagus, - neįtikėtinai švelniai atsakė Rolandas, - bet nė vienas neturime pasirinkimo. Teks pašaudyti.

- Tenai?

- Aha. - Šaulys pakėlė į Edį rimtą žvilgsnį. - Ir visai nemažai.

18

Balazaras vis labiau nervinosi. Per ilgai. Sėdi ten baisiai ilgai ir neįprastai tyliai. Kažkur toli, matyt, kitame rajone, jis girdėjo riksmus, po to du pokštelėjimus, greičiausiai petardų... tačiau kai užsiimi tokiu verslu, kokiu užsiėmė Balazaras, apie petardas pirmiausia nepagalvoji.

Riksmas. Ar ten kažkas rėkia?

Nesirūpink. Tai, kas vyksta kitame kvartale, su tavimi nesusiję. Virsti sena boba.

Tačiau ženklas blogas. Labai blogas.

- Džekai? - pašaukė jis už tualeto durų.

Niekas neatsakė.

Balazaras atitraukė kairį viršutinį stalčių ir išėmė pistoletą. Ne "Kobra" koltą, telpantį į dėklą ant nugaros; ten buvo "Magnum 357"

- Čimi! - suriko jis. - Ateik čia!

Enrikas užstūmė stalčių. Kortų namelis tyliai subyrėjo. Balazaras to nė nepastebėjo.

Čimis Dretas, visi du šimtai penkiasdešimt svarų kūno, užstojo duris. Jis pastebėjo, kad *Da Boss* pasiėmęs iš stalčiaus savo pistoletą ir akimoju išsitraukė savąjį iš po švarko, tokio ryškaus, kad ilgiau pasižiūrėjus imdavo raibti akys.

- Man reikia Klaudijaus ir Trikso, - tarė jis. - Pakviesk

juos. Tas vaikėzas kažką sumanė.

- Turim problemų, - prisipažino Čimis.

Balazaro žvilgsnis nuslydo nuo durų ant apsauginio.

- Aš ir pats turiu jų iki kaklo, - metė jis. - Kas naujo, Čimi?

Čimis aplaižė lūpas. Jis labai nenorėjo sakyti *Da Boss* blogą žinią tokiomis aplinkybėmis, kai jis atrodo taip...

- Na, - numykė jis, - suprantate...

- Gal teiksies paskubėti? - užriko Balazaras.

19

Sandalmedžio rankena buvo tokia aptaki, kad Edis vos neišmetė ginklo. Pistoletas toks didelis ir sunkus, kad jam teks jį laikyti abiem rankomis. *O atatranka*, toptelėjo jam, *priklijuos mane prie artimiausios sienos. Ir tai, jeigu ši patranka apskritai iššaus.* Tačiau širdies kertelėje jam norėjosi laikyti ginklą, puikiai atspindintį savo paskirtį, norėjo tapti jo niūrios ir kruvinos istorijos dalimi.

Tik patys geriausi galėjo paimti šitą gražuolį į savo ranką, pagalvojo Edis. *Ligi šiol, bent jau.*

- Tu pasirengęs? - paklausė Rolandas.

- Ne, bet galim pradėti, - atsakė Dynas.

Jis suėmė kairį Rolando riešą kairiąja ranka. Rolandas užmetė degančią dešinę ranką ant nuogų vaikino pečių.

Ir abu kartu peržengė slenkstį iš vėjuoto pajūrio mirštančiame Rolando pasaulyje į šalta fluorescencine lempa nutviekstą asmeninį Balazaro vonios kambarį "Pasvirusiame bokšte".

Edis sumirksėjo, pratindamasis prie šviesos, ir išgirdo Čimį Dretą sakant kitame kambaryje: "Turim problemų". *Kas jų neturi*, pagalvojo Edis, o tada jo žvilgsnis užkliuvo už Balazaro vaistinėlės. Ji buvo atidaryta. Vaikinas prisiminė, kaip Balazaras liepė išnaršyti vonios kambarį, o Andolinis paklausė, ar ten nėra vietos, apie kurią jis turėtų žinoti. Balazaras stabtelėjo prieš atsakydamas. *Maža plokštelė vaistinės dugne*, atsakė jis. *Laikau ten kelis asme-*

ninius daiktus.

Andolinis atidarė slėptuvę, bet uždaryti ją nesivargino.

- Rolandai! - šnipštelėjo jis.

Rolandas kilstelėjęs pistoletą priglaudė vamzdį prie lūpų, suprask: tyliau. Edis tyliai nusliūkino prie vaistinėlės. Kelis asmeninius daiktus sudarė žvakučių buteliukas, žurnalas “Vaikų žaidimai” (ant jo viršelio laižėsi dvi plikos aštuonmetės)... ir aštuonios ar dešimt keflekso pakuočių. Edis žinojo, kas tai per vaistai. Narkomanai, neatsparūs vidinėms ir išorinėms infekcijoms, visi žino.

Kefleksas - antibiotikas.

- Aš ir pats turiu jų iki kaklo, - sakė Balazaras. Kalbėjo nekantriai. - Kas naujo, Čimi?

Jeigu tai nepadės, nebepadės niekas, suvokė Edis. Jis čiupo tabletes ir norėjo susikišti į kišenes. Bet supratęs, jog neturi kišenių, sausai sulojo, ko niekaip nepavadintum juoku.

Tada sukrovė vaistus į kriauklę. Pasiims vėliau... jeigu bus tas vėliau.

- Na, - tempė Čimis, - suprantate...

- Gal teiksies paskubėti! - suriaumojo Balazaras.

- To vaikėzo brolis, - išlemeno apsauginis, ir Edis sustingo su paskutinėmis dviem keflekso pakuotėmis rankoje. Tą akimirką jis kaip niekad priminė šunį ant senų gramofono plokštelių.

- Kas jam? - nekantriai paklausė Balazaras.

- Jis mirė, - išspaudė Čimis.

Edis metė vaistus į kriauklę ir pasisuko į Rolandą.

- Jie nužudė mano brolį, - ištarė jis.

20

Balazaras žiojosi pasakyti apsauginiui, kad nekvaršintų jam galvos dėl tokių niekų, kai yra rimtesnių dalykų, pavyzdžiui, tas nenumaldomas jausmas, jog vaikis jį išdurs prie paties Andolinio, ir staiga išgirdo Edį aiškiai ta-

riant:

- Jie nužudė mano brolį.

Staiga Balazaras pamiršo savo prekę, neatsakytus klausimus ir nutarė baigti viską, kol nepasidarė blogiau.

- *Nudėk jį, Džekai*! - suriaumojo jis.

Niekas neatsakė. Tada jie išgirdo vaikėzą tariant vėl:

- Jie nužudė mano brolį. Jie nužudė Henrį.

Ir narkotikų prekeivis suprato, kad vaikis kalbasi ne su Džeku.

- Pakviesk visus džentelmenus, - liepė jis Čimiui. - Visus. Mes pasvilinsime jo subinę, o kai nudvės - aš asmeniškai virtuvėje nukirsiu jam galvą.

21

- Jie nužudė mano brolį, - tarė kalinys. Šaulys neatsiliepė. Jis tik žiūrėjo ir mąstė: *Buteliukai. Kriauklėje. Štai, ko man reikia. Tiksliau, jis taip mano. Paketai. Nepamiršk. Nepamiršk.*

Iš kito kambario pasigirdo įsakymas:

- *Nudėk jį, Džekai*!

Nei Edis, nei šaulys į tai nesureagavo.

- Jie nužudė mano brolį. Jie nužudė Henrį.

Kabinete Balazaras žadėjo nuristi Edžiui galvą kaip trofėjų. Šaulį tie žodžiai nuramino: ne viskas šitame pasaulyje kitaip negu pas jį.

Tas, kurį vadino Čimiu, ėmė kimiai kviesti likusius. Pasigirdo nedžentelmeniškas batų plumpsėjimas.

- Darysi ką nors ar liksi stovėti? - paklausė Rolandas.

- O, būtinai ką nors padarysiu, - atsakė Edis ir pakėlė šaulio revolverį. Dar prieš kelias minutes jis buvo įsitikinęs, kad teks laikyti jį abiem rankomis, bet dabar tai buvo vienas juokas.

- Ir ką tu nori daryti? - pasiteiravo Rolandas sau pačiam svetimu balsu. Jis sirgo, karščiavo, tik dabar jį krėtė kitoks drebulys. Pažįstamas. Drebulys, apėmęs jį Tule. Tai buvo kovos ugnis, ištrinanti visas mintis, išskyrus vieną -

šaudyti.

- Noriu kariauti, - ramiai ištarė Edis Dynas.

- Nežinai, ką šneki, - atsakė Rolandas, - bet netrukus sužinosi. Kai išeisime pro duris, eik dešinėn. Man teks sukti į kairę. Dėl rankos.

Edis linktelėjo. Ir jie išėjo kariauti.

22

Balazaras tikėjosi Edžio arba Andolinio, net abiejų iš karto. Tik nenumanė pamatysiąs narkomaną su visiškai nepažįstamu aukštu vyru sulipusiais, pražilusiais juodais plaukais ir veidu, kažkokio žiauraus dievo iškalto iš grubaus akmens. Valandėlę jis nežinojo, į kurią pusę šauti.

Tačiau Čimiui tokių problemų nekilo. *Da Boss* įsiuto ant Edžio. Todėl jis pirmiausia nuspaus Edžio laikrodį, o tik tuomet žiūrės kito *catzarro*. Čimis pasisuko į Edį ir triskart spustelėjo automatinio pistoleto gaiduką. Iššoko ir blykstelėjo ore gilzės. Edis pastebėjo, kaip gorila pasisuka, ir iš nevilties griuvo ant žemės it nutrūktgalvis vaikėzas diskotekoje, šokio įkarštyje nepastebėjęs, jog nusimetė visą Džono Travoltos aprangą su apatiniais; pliki jo keliai pagal trinties teoriją iš pradžių įkaito, po to ėmė perštėti. Tiesiog virš jo, plastiko plokštėje, vaizduojančioje šakotas pušines lentas, atsirado skylės. Ant pečių ir plaukų pabiro šukės.

Neleisk man mirti nuogam ir negavusiam savo dozės, Viešpatie, meldė jis jausdamas, jog tokia malda yra daugiau nei šventvagiška ir kvaila. Bet susilaikyti jis negalėjo. *Tegu jau mirsiu, tik leisk man bent kartą...*

Nugriaudėjo revolveris kairėje šaulio rankoje. Plačiame pajūryje jo šūvis buvo garsus, čia - kurtinantis.

- *Jėėzau*! - subliovė Čimis Dretas dusdamas. Keista, kad jis išvis galėjo rėkti. Jo krūtinė staiga įdubo, tartum iš vamzdžio būtų paleistas kūjis. Balti marškiniai pražydo kraujo aguonomis. - *Jėzau! Jėzau! Jėė...*

Klaudijus Andolinis nustūmė jį į šalį. Čimis garsiai sudribo ant grindų. Numesdamas nuo sienos porą nuotrau-

kų. Viena, kurioje šefas teikė Metų sportininko taurę išsišiepusiam vaikui Policijos atletų lygos bankete, nukrito ant Balazaro apsauginio veido. Stiklo šukės apipylė jo pečius.

- Jėėėzau, - sušvokštė jis, ir iš burnos ėmė lipti kraujo burbulai.

Įkandin Klaudijaus skubėjo Triksas ir dar vienas iš laukusiųjų sandėlyje. Klaudijus turėjo po patranką abiejose rankose. Antrasis nešėsi "Remington" šautuvą, bet tokiu trumpu vamzdžiu, jog šis labiau panėšėjo į stambaus kalibro pistoletą. Triksas Postinas išsitraukė tai, ką pats vadino Puikiąja Rembo mašina - greitšaudį "M-16".

- Kur mano brolis, tu sutrauka nelaimingas? - suriko Klaudijus. - Ką padarei Džekui? - Matyt, atsakymas jam ne itin rūpėjo, nes kalbėdamas jis paleido į darbą abu pistoletus. *Aš žuvęs*, pagalvojo Edis, ir Rolandas šovė dar kartą. Klaudijus Andolinis šovė atbulas savo kraujo lietuje. Automatiniai pistoletai iškrito iš jo rankų ir nučiuožė per stalą. Po to šleptelėjo su kortų šūsnimi. Didžioji dalis Klaudijaus žarnų pasiekė sieną sekunde anksčiau nei jas pasivijo pats Klaudijus.

- *Paimkite jį*! - spiegė Balazaras. - *Nudėkite vaiduoklį! Vaikis nepavojingas! Juk jis tik plikarūris narkomanas! Šaukite į vaiduoklį! Ištaškykite jam smegenis*!

Jis du kartus spustelėjo 357-to gaiduką. "Magnumas" garsumu nenusileido Rolando revolveriui. Ir kiurdė sienoje, prie kurios prisiglaudė Rolandas, ne dailias skylutes - kiaurymes, pro kurias it vaiduoklio akys skverbėsi šviesa iš vonios.

Rolandas spustelėjo gaiduką.

Sausas klaktelėjimas.

Užsikirto.

- Edi! - suriko šaulys, ir Edis paleido kulką iš savo ginklo.

Sprogimas buvo toks garsus, jog Edžiui pasirodė, kad revolveris sprogo jo rankoje kaip Džekui. Atatranka neprilipdė jo prie sienos, bet gerokai patempė raumenis.

Pamatęs, kaip raudonais purslais ištykšta Balazaro petys, išgirdęs, kaip sukniaukia narkotikų prekeivių bosas, jis suriko:

- Tas narkomanas nepavojingas, sakai? Ar tikrai, bukagalvi? Nori turėti reikalų su manimi ir mano broliu? Aš tau parodysiu, kas pavojingas! Aš pa...

Staiga nugriaudėjo sprogimas - čia vaikinas paleido į darbą savo nupjautvamzdį. Edis spėjo nusiristi anksčiau, nei šautuvas paliko sienoje ir vonios duryse šimtus mažų skylučių. Skeveldros keliose vietose nudrėskė odą, ir Edis suprato, kad jeigu būtų gulėjęs arčiau, paprasčiausiai būtų išgaravęs.

Velniop, aš vis tiek žuvęs, pagalvojo jis, stebėdamas, kaip vyrukas iš sandėlio pertaisinėja "Remingtoną" ir dedasi buožę ant peties. Jis šiepėsi siaubingai geltonais dantimis, matyt, neturėjusiais progos susipažinti su dantų šepetėliu.

Viešpatie, aš būsiu nudėtas kažkokio subingalvio pageltusiais dantimis, kurio net vardo nežinau, šmėkštelėjo Edžiui. *Gerai dar, kad spėjau vieną įsegti Balazarui. Įdomu, ar Rolandas dar kartą iššovė?* Jis negalėjo to prisiminti.

- Turiu jį! - linksmai suriko Triksas Postinas. - Padaryk man vietos, Darijau! - Bet nespėjus vyrukui, vardu Darijus, pasitraukti, Triksas atidengė ugnį Puikiąja Rembo mašina. Balazaro kabinetas prisipildė automato tratėjimo. Ir pirma salvė išgelbėjo Edžio Dyno gyvybę. Darijus laikė jį savo trumpavamzdžio taikiklyje, bet nespėjo nuspausti gaidukų. Triksas perpjovė jį perpus.

- Stok tu, idiote! - sustaugė Balazaras.

Tačiau Triksas arba negirdėjo, arba negalėjo sustoti, arba nenorėjo. Išsiepęs ryklio dantis jis sėjo šviną po kambarį, sutrupindamas į dulkes dvi sienos plokštes, paleisdamas smulkiausiomis šukelėmis įrėmintas nuotraukas, nuplėšdamas tualeto duris nuo vyrių. Sprogo stiklinė Balazaro dušo kabina. Trofėjinė taurė, Balazaro pelnyta prieš metus, nuaidėjo kaip varpas, kai ją pervėrė kulka.

Tik filmuose žmonės žudo kitus rankiniais automatiniais ginklais. Tikrame gyvenime taip retai nutinka. O jeigu pasitaiko, tai užtenka pirmų keturių penkių kulkų (kaip būtų paliudijęs nelaimingasis Darijus, jeigu dar galėtų ką nors liudyti). Po pirmų keturių kulkų šautuvą suvaldyti mėginančiam žmogui - netgi stipriam žmogui - nutinka du dalykai. Pradeda kilti vamzdis ir šaulys pats ima suktis dešinėn arba kairėn, priklausomai nuo to, kurį petį nelaimingasis pasirinko atatrankai. Žodžiu, tik debilas ar kino žvaigždė mėgintų pasinaudoti tokiu ginklu; tai tas pat, kas bandyti nušauti ką nors pneumatiniu grąžtu.

Valandėlę Edis neįstengė nieko imtis, tik nustėręs stebėjo tą idiotišką reginį. Paskui jis pamatė kitus vyrus, slenkančius pro duris už Trikso, ir pakėlė Rolando revolverį.

- Jis mano! - isteriškai rėkė Triksas, kaip žmogus, prisižiūrėjęs per daug filmų, kad galėtų atskirti tai, kas vyksta iš tikrųjų, nuo scenarijaus savo galvoje. - Mano! Jis mano! Jis...

Edis spustelėjo gaiduką ir nunešė Trikso viršugalvį. Sprendžiant iš to žmogelio elgesio, nedidelė netektis.

Jėzau Kristau, kai šitas daikčiukas iššauna, palieka rimtas skyles, pagalvojo Edis.

Kairėje pasigirdo garsus "KA-BLAM!" Kažkas išplėšė gerą gabalą kairio jo bicepso. Dynas pastebėjo iš už kortomis apkloto stalo kyšant "Magnumo" vamzdį. Žaizda gausiai kraujavo. Edis pasilenkė, kai 357 iššovė dar kartą.

23

Rolandui pavyko atsistoti keturpėsčiam, nusitaikyti į pirmą iš naujai pasirodžiusių ir iššauti. Jis spėjo atlenkti būgną, išmesti iššautus bei nešovusius patronus ant kilimo ir prikišti naujų. Padarė tai dantimis. Balazaras taikėsi į Edį. *Jeigu ir šitas nesuveiks, mums abiems galas.*

Bet taip neatsitiko. Revolveris nugriaudėjo, atsimušdamas į jo ranką, ir Džimis Haspijas apsisuko, paleisdamas iš rankų 45-ojo kalibro pistoletą.

Rolandas pastebėjo, kad antrasis išsilenkė ir dabar ropojo per šukėmis ir skeveldromis nusėtas grindis. Jis įsimetė revolverį į dėklą. Būtų kvaila mėginti jį pertaisyti be dviejų pirštų.

Edžiui sekėsi neblogai. Šaulys padarė tokią išvadą, turėdamas omeny, kad vaikis kaunasi nuogas. Vyrui tai sunku. Kartais net neįmanoma.

Šaulys stvėrė pistoletą, kurį išmetė Klaudijus Andolinis.

- *Ko kiti laukia*? - suriko Balazaras. - *Dangau! Sumalkite juos*!

Didysis Džordžas Biondis ir dar vienas apsauginis iš sandėlio įpuolė pro duris. Pastarasis vogravo kažką itališkai.

Rolandas nušliaužė iki stalo kampo. Edis pakilo, taikydamasis į puolančius vyrus. *Jis žino, kad Balazaras čia, kad tyko jo, bet mano, jog aš beginklis*, pagalvojo Rolandas. *Štai dar vienas, pasirengęs dėl tavęs mirti, Rolandai. Ką blogo esi padaręs, kad įkvepi kitiems tokią ištikimybę*?

Balazaras atsistojo, nematydamas šaulio pašonėje. Balazaras galvojo tik viena: pribaigti prakeiktą narkomaną, kuris sukėlė tokią sumaištį.

- Ne, - šūktelėjo šaulys, ir Enrikas pasisuko į jį neapsakomai nustebęs.

- Po velnių... - pradėjo Balazaras, kreipdamas į jį "Magnumą". Šaulys paleido į jį keturias kulkas iš Klaudijaus pistoleto. Tas daikčiukas buvo pigus, ne geresnis už žaislinį, nešvarus paliesti, bet, ko gero, niekingam žmogui tinka mirtis nuo niekingo ginklo.

Enrikas Balazaras mirė su amžino nustebimo išraiška veide.

- Šveikas, Džordžai! - šūktelėjo Edis ir nuspaudė šaulio revolverio gaiduką. Vėl garantuotas pokštelėjimas. *Šitas mažylis nekosėja*, apsidžiaugė Edis. *Atrodo, man teko geresnis*. Džordžas spėjo iššauti prieš tai, kai Edžio kulka išvertė jį iš kojų, bet šūvis buvo netaiklus. Vaikiną užplūdo iracionalus, bet tvirtas įsitikinimas, kad Rolando pistoletas

turi kažkokios magiškos, apsauginės galios. Kol laikys jį, negalės būti nušautas.

Tada stojo tyla, trikdoma tik žaliūko po Didžiuoju Džordžu (griūdamas ant Rudžio Vekijo, - toks buvo to vargetos vardas, šiam lūžo trys šonkauliai) dejonių ir skambesio Edžio ausyse. Jis abejojo, ar kada nors gerai girdės. Lyginant su tuo susišaudymu, garsiausias roko koncertas atrodė kaip radijas, kažką grojantis už dviejų kvartalų.

Balazaro ofiso išvis nebuvo galima pavadinti kambariu. Ankstesnes jo funkcijas sunku būtų nusakyti. Edis permetė viską išplėstomis akimis, lyg matytų pirmą kartą, o Rolando žvilgsnis nepasikeitė. Ar atvirame mūšio lauke, kur mirė tūkstančiai nuo patrankų, šautuvų, kalavijų ar alebardų, ar mažame kambarėlyje, kur vyko susišaudymas tarp penkių šešių vyrų, visur buvo tas pat, visur baigdavosi taip pat: paraku ir žalia mėsa dvokiančiu nauju lavonnamiu.

Iš sienos tarp vonios kambario ir kabineto beliko kelios lentos. Visur tviskėjo stiklo duženos. Lubų lentelės, suplėšytos galingo, bet niekam tikusio Trikso Portino "M-16", karojo it nudrėksta oda.

Edis sausai sukosėjo. Jis išgirdo naujus garsus: susijaudinusius balsus už baro, tolumoje kniauksinčias sirenas.

- Kiek? - paklausė Edžio šaulys. - Ar sutvarkėme visus?

- Taip, manau...

- Čia dovanėlė tau, Edi, - iš koridoriaus juos pasiekė Kevino Bleiko balsas. - Gali pasiimti kaip suvenyrą! - Tai, ko Balazaras nespėjo padaryti jaunesniajam Dynui, Kevinas padarė vyresniajam. Jis švystelėjo nukirstą Henrio galvą pro tarpdurį.

Išvydęs ją Edis sukliko. Puolė prie durų, nejausdamas į basus padus smingančių šukių ir pašinų, rėkdamas, leisdamas paskutines penkias kulkas.

- Ne, Edi! - suriko Rolandas, bet vaikinas jo negirdėjo. Jis buvo kurčias.

Kai nuspaudė gaiduką šeštą kartą, plaktukėlis tuščiai

čaktelėjo, tačiau jis to nepajuto, galvojo tik apie tai, kad Henriui nupjovė galvą, kažkoks niekingas šunsnukis nupjovė jo broliui galvą ir už tai sumokės, brangiai sumokės.

Todėl jis puolė prie durų spaudydamas gaiduką, nejausdamas, kas vyksta aplinkui, nematydamas paraudusių nuo kraujo savo kojų, o Kevinas Bleikas iššoko jo pasitikti, sugniaužęs automatinį "Lama-38" pistoletą. Tipas raudona išsidraikiusia ševeliūra šypsojosi.

24

Teks jį nuliūdinti, pagalvojo šaulys suprasdamas, kad su tuo nepatikimu žaisliuku sunku bus kliudyti taikinį.

Pamatęs, kad Balazaro eilinis siekia išvilioti Edį iš kambario, Rolandas atsiklaupė ant kelių ir suėmė kairę ranką dešine, nepaisydamas nepakenčiamo skausmo. Jis turi tik vieną progą. Skausmas nesvarbu.

Kai raudonplaukis pasirodė tarpduryje, Rolandas jau nebemąstė: akis taikėsi, ranka šovė, ir po akimirkos ugniaplaukis jau gulėjo prie galinės sienos atmerktomis akimis su maža mėlyna skylute kaktoje. Edis stovėjo virš jo, rėkė ir tuščiai spragsėjo didžiuliu revolveriu sandalmedžio rankena, lyg niekšui mirti niekad nebūtų per daug.

Šaulys luktelėjo atsakomosios ugnies, kuri būtų padalinusi Edį į dvi dalis, o nesulaukęs nusprendė, kad viskas tikrai baigėsi. Jeigu karių buvo daugiau, jie pasipustė padus.

Sunkiai pakilęs nuo žemės jis susverdėjo ir lėtai priėjo prie Edžio Dyno.

- Liaukis, - sudraudė.

Edis neklausė ir toliau šaudė tuščiais.

- Liaukis, Edi, jis negyvas. Jie visi negyvi. Tavo padai kraujuoja.

Bet Edis nekreipdamas į jį dėmesio toliau spragsėjo gaiduku. Susijaudinę balsai išorėje ėmė stiprėti. Sirenos taip pat.

Šaulys sugavo už pistoleto ir truktelėjo. Edis atsigręžė į jį ir nespėjus šauliui susigaudyti, kas vyksta, trenkė jam

per galvą savo ginklu. Rolandas pajuto nutekant šilto kraujo srovelę ir atsitrenkė į sieną. Dar bandė stotis - jiems reikia nešdintis iš čia, skubiai. Bet nuslydo ir nugrimzdo į pilkumą.

25

Šaulys gulėjo nualpęs daugiau kaip dvi minutes, tada atsigavo ir prisivertė atsistoti. Edžio koridoriuje nebuvo. Rolando revolveris gulėjo ant raudonplaukio krūtinės. Šaulys pasilenkė, kovodamas su galvos svaiguliu, pakėlė jį ir grakščiai įleido į dėklą.

O, kad atgaučiau savo pirštus, liūdnai pagalvojo jis ir atsiduso.

Tada pasuko į kabinetą, bet įstengė žengti tik kelis netvirtus žingsnelius. Tada sustojo, pakėlė Edžio drabužius ir pasikabino ant kairės alkūnės. Sirenos visai priartėjo. Rolandas suprato, jog ten greičiausiai policija, šerifas ar kažkas panašaus... bet visad lieka tikimybė sulaukti Balazaro vyrų pastiprinimo.

- Edi, - sukrankė jis. Perdžiūvusią gerklę vėl gėlė, dar labiau nei revolveriu sumuštą galvą.

Edis neišgirdo. Jis sėdėjo ant grindų, prispaudęs brolio galvą prie pilvo. Drebėjo ir raudojo. Šaulys atsigręžė į duris, bet nepamatęs jų pajuto panikos priepuolį. Po sekundės atsipeikėjo: kai jie abu šitoje pusėje, vienintelis būdas sukurti duris yra užmegzti fizinį kontaktą su Edžiu.

Jis ištiesė ranką į Edį, tas atšlijo, liedamas graudžias ašaras.

- Neliesk manęs!

- Edi, viskas baigta. Jie visi negyvi. Tavo brolis taip pat.

- Nekišk čia mano brolio! - vaikiškai suspigo Edis, ir vėl suvirpėjo visu kūnu. Apglėbęs rankomis supo nukirstąją galvą. Po to pakėlė ašarotas akis į šaulį.

- Jis visuomet manimi rūpinosi, - kūkčiodamas taip,

kad šaulys vos suprato, išlemeno jis. - Visada. Kodėl aš negalėjau juo pasirūpinti, nors kartą, po to, kai jis tiek manimi rūpinosi?

Jis tavimi rūpinosi, ką gi, niūriai pagalvojo Rolandas. *Tik pažvelk į save - sėdi ir drebi kaip žmogus, suvalgęs vaisių nuo karštinės medžio. Gerai jis tavimi pasirūpino.*

- Mums reikia eiti.

- Eiti? - Tik dabar Edžio žvilgsnis prasiblaivė, netrukus akyse pasirodė nerimas. - Aš niekur neisiu. Tik ne ten, kur tie krabai surijo Džeką.

Kažkas ėmė daužyti į duris, šaukti, kad atidarytų.

- Nori likti čia ir paaiškinti, kaip atsirado visi tie lavonai? - pasiteiravo šaulys.

- Man vis vien, - atkirto Edis. - Be Henrio tai neturi reikšmės. Man tas pat.

- Gal tau ir tas pat, - tarė Rolandas, - bet į tai įtraukti ir kiti, kaliny.

- Nevadink manęs taip! - suriko Edis.

- Vadinsiu, kol neparodysi man, kad galėsi išeiti iš vienutės, kurioje sėdi! - išrėkė jam šaulys. Nuo riksmo perštėjo gerklę, bet jis vis tiek plyšojo. - Mesk tą apipuvusį mėsgalį ir judinkis!

Edis pakėlė šlapią nuo ašarų veidą.

- KARTOJU PASKUTINĮ KARTĄ! - iš lauko pasigirdo garsiakalbio sustiprintas balsas. - ATVYKSTA KARIUOMENĖS DALINYS! KARTOJU: ATVYKSTA KARIUOMENĖS DALINYS!

- Kas manęs laukia už tų durų? - tyliai paklausė Edis. - Nagi, pasakyk man. Jeigu galėsi atsakyti, galbūt aš ateisiu. Bet nemeluok, nes suprasiu.

- Gal mirtis, - atsakė šaulys. - Bet prieš tai tikrai nenuobodžiausi. Noriu, kad prisijungtum prie manęs žygyje. Žinoma, viskas greičiausiai baigsis mirtimi, visų keturių mirtimi nežinomoje šalyje. Bet jeigu mes laimėsime... - Jo akys žybtelėjo. - Jeigu laimėsime, Edi, pamatysi tai, ko nė nesapnavai.

- Ką taip?

- Tamsųjį Bokštą.

- Kur yra tas Bokštas?

- Toli nuo to kranto, kur mane radai. Kiek - nežinau.

- O kas tai yra?

- To taip pat nežinau, galbūt tai yra savotiška... ašis. Centras, laikantis viską. Egzistenciją, laiką, dydį.

- Sakei, visų keturių. Kas kiti du?

- Dar nežinau, nes jie turi būti sutelkti.

- Kaip ir aš. Tiksliau, kaip norėjai mane pritraukti.

- Taip.

Už durų pasigirdo duslus pokštelėjimas. Vidun įgarmėjo "Pasvirusio bokšto" vitrina. Į barą ėmė plūsti ašarinių dujų gumulai.

- Na? - paklausė Rolandas. Jis galėjo stverti Edį, prastumti pro jų kontakto sukurtas duris, bet matė, kaip Edis rizikavo savo gyvybe dėl jo; matė, jog šitas demono apsėstas vyras kovėsi oriai kaip tikras šaulys, nepaisydamas savo silpnybės ir aplinkybės, jog buvo priverstas kautis nuogas, kaip mama pagimdė, todėl leido jam nuspręsti pačiam.

- Žygiai, nuotykiai, bokštai, pasauliai, kuriuos reikia įveikti, - ištarė Edis ir vangiai šyptelėjo. Nė vienas neatsigręžė, kai ašarinių dujų granatos šnypšdamos ėmė lėkti pro langus. Aštrių dujų liežuviai ėmė rangytis į Balazaro kabinetą. - Skamba geriau nei tos Edgaro Riso Boro knygos apie Marsą, kurias man vaikystėje skaitydavo Henris. Tik pamiršai vieną dalyką.

- Kokį?

- Dailias pusnuoges gražuoles.

Šaulys šyptelėjo:

- Pakeliui į Tamsųjį Bokštą viskas įmanoma.

Edis vėl susvirpėjo. Tada pakėlė Henrio galvą, pabučiavo į šaltą, pilką skruostą ir švelniai padėjęs į šalį

atsistojo.

- Gerai, - tarė jis. - Vis tiek šį vakarą neturiu jokių planų.

- Paimk šituos, - švystelėjo Rolandas jam drabužius. - Bent jau batus apsiauk. Susipjaustei kojas.

Lauke, ant šaligatvio skaidraus plastiko kaukėmis, neperšaunamomis liemenėmis vilkintys policininkai sutrupino "Pasvirusio bokšto" duris. Vonioje Edis (vilkintis tik apatines kelnaites ir "Adidas" kedus) padavė Rolandui keflekso pakuotes, o šaulys vieną po kitos sukišo jas į Edžio džinsų kišenes. Paėmę visus vaistus susikibo kaip anksčiau. Tamsoje kaipmat pasirodė durys. Edis pajuto, kaip vėjas iš to kito pasaulio plaiksto jo sulipusius nuo prakaito plaukus. Išgirdo krantu besiritančias bangas. Užuodė druskingą jūros aromatą. Nepaisant viso liūdesio ir sielvarto, jis panoro pamatyti Bokštą, apie kurį kalbėjo Rolandas. Labai norėjo. Kai Henrio nebėra, kas jo laukia šiame pasaulyje? Tėvai mirę, nuo tada, kai įjunko į narkotikus, neturėjo jokios nuolatinės merginos, tik virtinę kekšių ir narkomanių. Velniop jas visas.

Jie žengė per slenkstį. Edis šiek tiek vedė šaulį.

Už durų staiga apėmė smarkūs raumenų spazmai - pirmieji narkotikų bado požymiai. Ir tuoj pat kilo šiurpi mintis.

- Palauk! - suriko jis. - Noriu grįžti minutei! Stalas! Jo stale ar kur kitur turėtų būti kaifo! Jeigu laikė Henrį apkvaitintą, turi kur nors būti! Heroino! Man reikia jo! Reikia!

Edis žiūrėjo į Rolandą maldaujančiu žvilgsniu, bet šaulio veidas liko akmeninis.

- Ta tavo gyvenimo dalis baigta, Edi, - tarė jis, tiesdamas priekin kairę ranką.

- *Ne*! - suriko Edis, įsitvėręs į ją. - *Ne, tu nesupranti, man jo reikia! MAN JO REIKIA!*

Geriau būtų draskęs akmenį.

Šaulys užtrenkė duris.

Durys sausai pokštelėjo ir nuvirto ant smėlio. Iš po kraštų pakilo dulkių kamuolėliai. Už durų nieko nebuvo, neliko ir žodžio ant jų. Šita anga tarp pasaulių amžiams užsivėrė.

- NE! - išrėkė Edis, su juo konkuruodamos suklykė žuvėdros. Vėžiagyviai klausinėjo savo, gal net siūlė prieiti arčiau, kad geriau girdėtų, o Edis nuvirto ant šono, krūpčiodamas nuo raudos.

- Poreikis praeis, - ramino šaulys, po to vargais negalais išsitraukė vaistų pakelį iš vaikino kelnių, kurios buvo tokios panašios į jo. Kai kurias raides jis suprato, kai kurių - ne. *Keleksas*, berods.

Keleksas.

Vaistai iš ano pasaulio.

- Nužudys arba išgydys, - burbtelėjo Rolandas ir nurijo dvi sausas kapsules. Po to paėmė dar tris *astino* ir atsigulęs prie Edžio jį apkabino. Po valandėlės abu užmigo.

Kortų maišymas

permaišymas

Laikas, sekęs po tos nakties, Rolandui iš tiesų kaip laikas neegzistavo. Jis prisiminė tik kažkokius reginius, momentus, pokalbių nuotrupas; vaizdai lėkė pro šalį it vienaakiai valetai, trejukės, devyniukės su Prakeikta Juodąja Kale Vorų Karaliene greitai maišomoje kaladėje.

Vėliau jis pasiteiravo Edžio, kiek laiko jis sirgo, bet tas irgi negalėjo atsakyti. Laikas jiems abiems buvo nutrūkęs. Pragare nėra laiko, o kiekvienas iš jų tuo metu lankėsi savam pragare: Rolandas ligos ir kliedesių, Edis - kumaro* pragare.

- Savaitė nepraėjo, - atsakė Edis, - tiek tikrai žinau.

- Kaip gali tai žinoti?

- Tablečių, kurių tau daviau, turėjo užtekti tik savaitei. Po to galėjo būti arba viena, arba kita.

- Pasveikčiau arba mirčiau?

- Būtent.

permaišymas

Kai prietema ėmė nokti į naktį, pasigirdo sausas, su niekuo nesupainiojamas revolverio pokštelėjimas, ištirpstantis tuščiame pajūryje: "Pokšt!" Nosį pasiekė parako kvapas. *Negerai*, šmėkšteli Rolando galvoje, jis pasigraibo pašonėje ginklo, neranda. *O, ne, tai galas, tai...*

*Narkomano "pagirios" (žarg.).

Bet nieko neatsitinka, tik tamsoje uoslę ima erzinti

permaišymas

kažkoks gardus kvapas. Kažkas toje sausoje tamsoje kepa. Ir ne tik kvapas. Jis girdėjo laužomų šakelių pokšėjimą, matė gležną oranžinį laužėlį. Protarpiais, ūžtelėjus vėjui, nosį pasiekdavo ir kvapnus dūmas, ne tik tas aromatas, nuo kurio tįso seilė. *Maistas*, pagalvojo jis. *Viešpatie, negi aš alkanas? Jeigu išalkau, tai gal sveikstu?*

Edi, norėjo pašaukti jis, bet balsas dingęs. Gerklę skauda, gelia neapsakomai. *Reikėjo pasiimti ir to astino*, mąsto jis, o tada mintyse nusijuokia: *Viskas jam, Edis liko be vaistų.*

Tuomet pasirodo Edis. Jis laiko skardinę lėkštę, kurią šaulys atskirtų iš tūkstančių kitų: šiaip ar taip, ji iš jo kelionmaišio. Ant jos garuoja rausvi mėsos gabalai.

Kas? - norisi surikti jam, bet iš gerklės išsiveržia tik silpnas garktelėjimas.

Edis supranta jį iš lūpų.

- Nežinau, kas, - piktai sako jis. - Žinau tik, kad nuo jo nenudvėsiau. Ėsk, po velnių.

Jis mato, kad Edis baisiai išblyškęs, kreta, o nuo jo trenkia nei tai mėšlu, nei tai mirtimi. Šaulys jaučia, kad vaikinui labai blogai. Jis ištiesia ranką nuraminti. Edis išsisuka nuo jos.

- Aš tave pamaitinsiu, - rūstauja jis. - Tegu mane skradžiai, jeigu numanau kodėl. Turėčiau tave nudėti. Ir nudėčiau, jeigu nebijočiau, kad kartą pakliuvęs į mano pasaulį gali padaryti tai dar sykį.

Edis apsidairo.

- Ir jeigu nelikčiau čia vienas. Su žnypliuotaisiais.

Jis pasisuka į Rolandą, ir jo kūnu nueina šiurpulys. Toks smarkus, kad jis vos neišbarsto mėsos griežinėlių. Netrukus konvulsija praeina.

- Valgyk, sakau.

Šaulys kramto. Mėsa daugiau nei nebloga - ji skani. Jis įveikia tris gabaliukus, o vėl viskas kartojasi.

permaišymas

Bandymas kalbėti baigiasi šnabždesiu. Edis prikišęs ausį prie jo lūpų. Protarpiais ausis nutolsta, kai nelaimingojo kūną suima spazmai. Šaulys vėl pakartoja: "Į šiaurę... Pakrante."

- Iš kur žinai?

- Žinau, ir tiek, - kužda jis.

Edis pasisuka į jį.

- Tu išprotėjai, - ištaria.

Šaulys nusišypso ir bando išsijungti, bet vaikinas pliaukšteli per veidą, garsiai pliaukšteli. Rolando akys atsimerkia ir nutvilko tokiu elektriniu žvilgsniu, kad Edžiui pasidaro neramu. Po to jo lūpos nelinksmai išsitempia.

- Gerai, galėsi alpti, - sako Dynas, - bet prieš tai turėsi išgerti savo vaistus. Jau laikas. Pagal saulę sprendžiant. Niekad nebuvau skautu, todėl tikslaus laiko nepasakysiu, bet, manau, greitai prasidės oficiali darbo diena. Prasižiok, Rolandai. Išžiok burnytę daktarui Edžiui, tu sumautas pagrobėjau.

Šaulys prasižioja it krūties ieškantis kūdikis. Edis padeda dvi tabletes ant liežuvio ir atsargiai įpila burnon vandens. Rolandas suprato, kad vanduo turėtų būti iš kalnų šaltinių. Jis gali būti nuodingas, - ar tas vaikėzas atskirs gerą vandenį nuo blogo? Bet jo savijauta geresnė, tad kito pasirinkimo nėra, tiesa? Ne.

Jis nuryja, užsikosėja ir vos neužspringsta, o Edis abejingai jį stebi. Rolandas ištiesia ranką.

Edis mėgina išsisukti.

Paraudusios šaulio akys žvelgia įsakmiai.

Rolandas prisitraukia jį arti, taip arti, kad gali užuosti

Edžio silpnybės tvaiką, o Edis kvėpuoja jo ligos kvapu; nuo to derinio abiems trošku.

- Yra tik dvi išeitys, - šnabžda Rolandas. - Nežinau, kaip yra tavajame pasaulyje, bet čia yra tik du keliai. Stoti ir galbūt išgyventi arba mirti suklupus, nunarinta galva, traukiant savo prakaito dvoką. Tai... - Jis užsikerta ir užsikosėja. - Tai ne man.

- Kas tu esi? - išrėkia jam į akis Edis.

- Tavo likimas, Edi, - kužda šaulys.

- Kodėl tau tiesiog nepakračius kojų? - atšauna jam Edis. Šaulys mėgina atsakyti, bet sąmonė nuslysta, ir prasideda naujas kortų

permaišymas

POKŠT!

Rolandas atsimerkia, kaipmat įsisuka milijonų žvaigždžių karuselė, ir jis vėl užmerkia akis.

Jis nesupranta, kas vyksta, bet jaučia, kad pavojus negresia. Kaladė juda, vėl vyksta kortų

permaišymas

Ir vėl sultingi, skanūs mėsos gabalai. Jam daug geriau. Edis irgi atrodo pasitaisęs. Bet jo veide įsispaudęs nerimas.

- Jie slenka vis arčiau, - sako jis. - Gal jie ir šlykštūs, bet nėra visai kvaili. Jie žino, ką aš darau, kažkaip supranta. Ir kasnakt prišliaužia vis arčiau. Būtų gerai pajudėti iš čia, kai prašvis, jeigu pajėgsi. Nes kita diena gali būti paskutinė.

- Kas? - Šaulys jau įstengia kalbėti pusbalsiu, ne tik šnibždėti.

- Jie, - pamoja jūros pusėn Edis. - Ari-a-dari, are-a-biče, ir taip toliau. Jie panašūs į mus, Rolandai. Pasiruošę viską suryti ir kuo ilgiau likti nesuėsti.

Staiga persmelktas siaubo šaulys suvokia, kieno ta rausva mėsytė, kuria Edis jį maitina. Jis nepajėgia kalbėti; šleikštulys atima ir tą balsą, kurį jis atgavo. Bet Edis viską perskaito jo veide.

- O tu kaip manei? - iškošia jis. - Užsisakinėjau maistą iš "Raudonojo omaro" restorano?

- Jie nuodingi, - kužda Rolandas. - Štai, kodėl...

- Taip, todėl tu tapai mūšio auka. Bet aš, Rolandai, stengiuosi, kad tu netaptum bado auka. O dėl nuodų... barškuolės irgi nuodingos, bet žmonės jas valgo. Ir, sako, labai skanios. Kaip vištiena. Skaičiau kažkur. Man jie atrodė panašūs į omarus, todėl nusprendžiau pamėginti. Ką dar galėtume valgyti? Žemę? Nupyliau vieną iš jų ir gerai iščirškinau. Nieko kito man neliko. Ir išties - pirštus galima apsilaižyti. Nupilu po vieną, kai tik ima leistis saulė. Kol gerai nesutemę, jie dar labai nerangūs. Pats irgi nosies neraukei.

Edis šypsosi.

- Man patinka įsivaizduoti, kad nušoviau padarą, kuris surijo tą Džeką. Mielai suvalgyčiau tą šmikį. Supranti, tai savotiškai mane nuramina.

- Vienas iš jų sučiaumojo ir mano dalį, - iškošia šaulys. - Du rankos pirštus ir kojos nykštį.

- Tai irgi neblogai. - Edis toliau šypsosi. Jis išblyškęs, kaip koks ryklys... bet oda atgavo sveiką atspalvį, ir nuo jo jau taip netrenkia tuo mėšlu.

- Eik velniop, - lepteli šaulys.

- Rolandas parodo charakterį! - sušunka Edis. - Gal ir nemirsi, vis dėlto! Bhangusis! Thai *nuooostha-bhu*!

- Nemirsiu, - sako Rolandas. Jis vėl kalba labai tyliai. Gerklę vėl ima perštėti.

- Tikrai? - Edis nenuleidžia nuo jo akių ir atsako sau pačiam: - Taip. Dabar jau tikrai. Kartą man pasirodė, kad jau užvertei kanopas, kitą kartą - kad atsibučiuoji su šiuo pasauliu. O dabar pradedi taisytis. Matyt, padeda antibiotikai, bet daugiausia tu pats, *tempi* save. Kodėl? Kokių galų

tu taip veržiesi likti gyvas šitame suknistame pajūryje?

Bokštas, sujudina lūpas Rolandas, nes jėgų šnibždėti nelieka.

- Tu su tuo prakeiktu Bokštu, - lepteli Edis ir jau ima suktis, bet staiga nustebęs grįžteli, kai sunki Rolando ranka sugniaužia jo žastą.

Jie sukryžiuoja žvilgsnius, ir Edis ima raminti: "Gerai jau, *gerai*!"

Į šiaurę, be garso judina lūpas Rolandas. *Į šiaurę, sakiau tau*. Ar jis tikrai jam sakė? Greičiausiai, nors nieko neatsimena. Tai vis tos kortos.

- Iš kur žinai? - piktai surinka Edis. Puola prie jo iškėlęs kumščius, bet laiku nuleidžia.

Aš tiesiog žinau... tai gal vis dėlto negaišinsi mano laiko kvailais klausimais? Norėtų atsakyti jis, bet prieš tai prasideda naujas kortų

permaišymas

Jį tempia ant savotiškų neštuvų, pririštą jo paties revolverių diržais. Rolandas trinksi ir bumbsi per akmenis, galva bejėgiškai mataruoja į šalis, o Edis Dynas traukia dainą, kuri šauliui tokia pažįstama, jog palaiko sapnu:

- *Hey, Jude... nedaryk blogiau... užtrauk liūūūdną dainą... ir bus geriau...*

Kur ją išmokai? - norėtų paklausti jis. *Ar girdėjai iš manęs, Edi? Ir kur mes esame?*

Bet nespėja, ir vėl

permaišymas

Kortas nurautų galvą, pamatęs šitą kleivą, mąsto Rolandas, apžiūrinėdamas gultą, ant kurio prasikratė visą dieną, ir juokiasi. Koks ten juokas? Primena bangos, numetusios savo naštą ant pajūrio akmenų, šniokštimą. Jis nežino,

kiek jie nukeliavo, bet Edis atrodo visai nusikamavęs. Sėdi ant akmens su revolveriu ir pustušte vandens gertuve. Jo marškinių kišenė šiek tiek išsipūtusi - ten šoviniai iš nesušlapusios diržo vietos, jų atsargos sparčiai mažėja. Edis suvyniojo juos į savo marškinių skiautę. Pagrindinė priežastis, kodėl jų mažėja: vienas iš keturių ar penkių būna tuščias.

Edis, jau pradėjęs snausti, pakelia akis.

- Ko juokiesi? - klausia.

Šaulys numoja ranka ir purto galvą. Jis klydo. Kortas nebaustų Edžio už tuos neštuvus, nors jie ir juokingi, nevėkšliški. Gali būti, kad senasis mokytojas net subambėtų kokį pagyrimą; tokie atvejai pasitaikydavo taip retai, kad vaikas net nežinodavo, kaip atsakyti - likdavo žiopčioti lyg žuvis, virėjo išimta iš statinės.

Pagrindinės atramos buvo iš dviejų maždaug vienodo storio ir ilgio jūros atplukdytų pagalių. "Atneštos audros", - spėjo šaulys. Skersai buvo pridėliota plonesnių šakelių, pritaisytų tuo, kas pakliuvo po ranka: diržais, lipnia juosta, kuri laikė ant vaikino krūtinės nelabojo miltelius, netgi žaliamine virvute nuo šaulio skrybėlės ir Edžio sportbačių raišteliais. Ant šakelių Edis buvo užtiesęs šaulio apklotą.

Kortas nebaustų jo, nes Edis, nepaisydamas savo ligos, neklūpėjo ir nekeikė savo likimo. Jis *kažką* darė. Jis *stengėsi*.

Mokytojas padovanotų šykštų paskatinimo žodelį todėl, kad ta juokinga konstrukcija veikė. O įrodymas - ilgos, horizonte dingstančios vėžės.

- Matai kur nors? - klausia Edis. Saulė jau leidžiasi, gulasi ant oranžinio takelio per vandenį, ir šaulys sumeta, jog turėtų būti apie šešias vakaro. Jis sustiprėjo, todėl atsisėda ir nužvelgia vandens liniją. Nei krantas, nei žemė, palengva virstanti vakariniu kalnų šlaitu, daug nepasikeitė; skiriasi viena kita peizažo detalė (pavyzdžiui, maždaug už dvidešimties jardų nuo vandens baltų plunksnų gniutulas - negyva žuvėdra), bet vietovė kaip du vandens lašai panaši į tą, kur

prasidėjo kelionė.

- Ne, - atsako šaulys. Vėliau: - Taip. Štai vienas.

Jis parodo. Edis prisimerkia, linkteli. Kai saulė lenkiasi vis žemiau ir auksinis vandens takas nusidažo krauju, iš bangų į krantą atkurna pirmoji jūrų pabaisa.

Netrukus prie negyvos žuvėdros skuba jau dvi. Nugalėtojas prišoka, perskrodžia pilvą ir ima grūsti irstančią maitą į gerklę. "Abi-a-dabi?" - klausia jis.

- Are-a-biče? - atsako antrasis. - Dam-a...

POKŠT!

Rolando ginklas padaro galą klausinėjimams. Edis nueina prie vėžiagyvio ir suima už nugaros, nenuleisdamas akių nuo kito. Bet anas puotauja žuvėdra. Dynas parsineša tebespurdantį, žnyples kilnojantį laimikį. Neilgai trukus šis nurimsta, uodega paskutinį kartą išsiriečia ir suglemba.

- Pietai bus tuštuoj parošti, šeimininkas, - išpyškina Edis. - Galite rinktisis: baisuoklio filė arba baisuoklio filė. Kas jumis labiau patikti?

- Abu labu tokiu, ar ne?

Edis šypsosi.

- Šiandien tu gyvesnis, Rolandai.

- Manau, tavo tiesa.

- Tai gal rytoj galėsi kiek ir pats paėjėti? Pasakysiu tau tiesiai šviesiai, brolau: tįsti tave yra pragaras.

- Pabandysiu.

- Labai gerai.

- Tu irgi geriau atrodai, - išdrįsta pasakyti Rolandas. Jo balsas užlūžta po pirmųjų dviejų žodžių. *Jeigu neužsičiaupsi tuojau pat*, mąsto jis, *daugiau išvis negalėsi kalbėti.*

- Atrodo, gyvensiu. - Jis ramiai žiūri į Rolandą. - Dievaži, porą kartų buvau visai arti slenksčio. Kartą pasiėmiau tavo šautuvą, prisidėjau prie kaktos ir ilgai laikiau, atlaužęs gaiduką. Po to nuleidau ir vėl įdėjau į makštis. Kitą, berods, antrą naktį mane buvo sugriebusios konvulsijos. - Jis papurto galvą ir ištaria sakinį, kurio šaulys pažodžiui nesupranta, bet prasmę gali nujausti: - Mičiganas

man dabar atrodo kaip sapnas.

Nors ir pusbalsiu, nors ir jausdamas, kad visai nereikėtų kalbėti, šaulys turi išsiaiškinti vieną dalyką:

- Kas sulaikė tave nuo savižudybės?

- Matai, turiu vieną porą kelnių, - paaiškino Edis. - Paskutinę sekundę pagalvojau, kad jeigu spustelsiu gaiduką ir ten vėl bus tuščias, neužteks drąsos padaryti tai dar kartą... o kai pridedi į kelnes, turi jas išsiplauti greitai arba niekad neatsikratysi tos smarvės. Henris man taip sakė. Sakė, kad išmoko to Vietname. Kadangi tai vyko naktį, o omaras Lesteris vaikštinėjo pakrante su savo bičiuliais...

Bet šaulys daugiau negalėjo susiturėti, jis juokėsi, nuoširdžiai, nors iš gerklės beveik neišsprūdo joks garselis. Šypsodamas į ūsą Edis sako:

- Atrodo, tavo humoro jausmą tame kare pašovė tik į alkūnę. - Jis pakyla eiti pasirinkti malkų nuo šlaito.

- Palauk, - sukužda Rolandas, ir Edis atsigręžia. - Tikrai, kodėl?

- Manau, kad tau manęs reikia. Jeigu nusižudyčiau, mirtum ir tu. Vėliau, kai tikrai atsistosi ant kojų, aš dar pasversiu savo galimybes. - Jis apsidairo ir giliai atsidūsta.

- Gal tavo pasaulyje ir yra koks nors Disneilendas ar Koni-Ailendas, Rolandai, bet tai, ką mačiau, ne itin mane pralinksmino.

Jis paeina kelis žingsnius, sustoja ir atsigręžia į šaulį. Jo veidas apsiniaukęs, nors nesveikas blyškumas jau seniai dingęs. Ir konvulsijos aplanko itin retai.

- Kartais tu negali manęs suprasti, ar ne?

- Ne, - girgžda šaulys. - Kartais negaliu.

- Tuomet apšviesiu. Yra žmonių, kuriems svarbu, kad jų reikėtų kitiems. Tu manęs nesupranti todėl, kad nesi iš tų žmonių. Tu pasinaudosi manimi ir nušveisi į šalį kaip popierinį maišelį, kurio nebereikia. Tačiau Dievas tave išdūrė, bičiuli. Tu esi per daug protingas, todėl taip daryti tau skaudu. Laimė, esi tvirto stuburo ir vis tiek taip elgiesi. Nieko negali sau padaryti. Jeigu aš gulėčiau pliaže ir šaukčiausi pagalbos,

tu peržengtum per mane, jei užstočiau tau kelią į tą prakeiktą Bokštą. Argi ne taip?

Rolandas nieko neatsako, tik žiūri į Edį.

- Bet ne visi tokie. Yra žmonių, kuriems reikia žmonių ne sau. Kaip toje Barbaros Streizend dainoje. Banalu, bet tiesa. Tai dar vienas gyvenimo būdas.

Edis tyrinėja šaulį.

- Bet tai tavęs neliečia, tiesa?

Rolandas žiūri į jį.

- Tik Bokštas tau galvoj. - Edis nusijuokia. - Tu Bokšto narkoša, Rolandai.

- Koks ten buvo karas? - kužda Rolandas.

- Ką?

- Kuriame pašovė tavo taurumą ir garbę?

Edis lošteli, it nuo antausio.

- Einu, atnešiu vandens, - sumurma jis. - Saugokis krabų. Mes tolokai nuėjome šiandien, bet dar neišsiaiškinau, ar jie šnekasi tarpusavyje.

Tuomet jis nusigręžia, bet Rolandas pastebi paskutinius raudonos saulės spindulius, atsimušusius į drėgnus jo skruostus.

Rolandas pasuka galvą į jūrą ir stebi. Vėžiagyviai ropinėja, klausinėja, regis, be tikslo. Jie nėra visai kvaili, bet neįstengia pasidalinti informacija.

Viešpats ne visuomet pakiša po nosimi, mąsto Rolandas. *Dažniausiai, bet ne visuomet.*

Su žagarais grįžta Edis.

- Na? - klausia jis. - Kaip manai?

- Mums niekas negresia, - sukrankia šaulys, Edis dar kažką nori pasakyti, bet šaulys pavargęs atsigula ir žvelgia į žvaigždes, spindinčias pro violetinį dangaus baldakimą...

permaišymas

Kitas tris dienas šaulys stiprėjo. Jo rankomis lipančios raudonos linijos ėmė slūgti, po to išbluko ir visai pranyko.

Kitą dieną jis šiek tiek paėjo pats. Dar po dienos jo visai nereikėjo vilkti; tiesiog prisėsdavo valandėlei ir palaukdavo, kol vėl galės stovėti ant kojų. Per tas poilsio minutes ir po vakarienės, kol baigdavo rusenti laužas, šaulys išgirdo visą Henriko ir Edžio istoriją. Iš pradžių jis nesuprato, kodėl broliams buvo taip sunku, bet kai Edis, sunkiai ir piktai dėl smaugiančio skausmo, pradėjo pasakoti, Rolandas jau galėjo jį sustabdyti, pasakyti: "Nevark, Edi. Aš viską suprantu."

Tik Edžiui tai nebūtų padėję. Edis kalbėjo, ne norėdamas padėti Henriui; numirusiam nepadėsi. Jis kalbėjo, kad amžiams atsisveikintų su juo. Ir kad primintų sau, jog jis, Edis, nėra miręs.

Todėl šaulys klausėsi nekomentuodamas.

Esmė buvo paprasta: Edis tarėsi pavogęs savo brolio gyvenimą. Henris taip pat tuo tikėjo, o gal buvo įtikintas, nes ne vieną kartą girdėjo savo motiną pamokslaujant Edžiui, kiek jie abu su Henriu daug paaukojo dėl jaunėlio, kad jis būtų saugus kaip niekas kitas šiose betono džiunglėse, todėl jis turėtų būti *laimingas* (kaip niekas kitas šiose betono džiunglėse) ir nebaigti dienų kaip vargšė jo sesutė, kurios Edis net neprisiminė (bet ji buvo tokia dailutė, telaimina ją Dievulis). Ji dabar gyvena su angeliukais, ten nepaprastai gražu, bet mama kol kas nenorinti, kad Edis keliautų pas angeliukus, pervažiuotas kažkokio girto vairuotojo kaip sesuo arba papjautas pamišusio narkomano dėl dvidešimt penkių centų. O kadangi, jos nuomone, Edis ir pats dar nenorėjo pas angeliukus, jis privalėjo klausyti ir daryti tai, ką sako vyresnysis jo brolis, taip pat prisiminti, kad Henris labai aukojasi iš meilės jam.

Edis prisipažino, kad jo mama neįtarė, ką jie prasimanydavo: gvelbė komiksų knygeles iš saldainių parduotuvės Rinkono aveniu arba traukė cigaretes už gretimo fabriko sienos.

Kartą jie aptiko "Ševroletą" su paliktais rakteliais, ir Edis, - tuomet jam buvo šešiolika, o Edžiui aštuoneri, - įsodino brolį į mašiną ir pasakė, kad važiuos į Niujorką, nors

nemokėjo vairuoti. Edis išsigando, ėmė verkti, Henris taip pat bijojo, bet siuto ant Edžio, šaukė, kad jis užsičiauptų, kad nustotų būti mažvaikis, jis turįs dešimt, Edis - tris su puse dolerio, jie galėsią eiti į kinus visą dieną, o paskui "Pelham" traukiniu sugrįžti namo prieš vakarienę, kol mamai neparūpo, kur jie trankosi. Bet Edis visą laiką žliumbė, o netoli Kvynsboro tilto šalikelėje jie pamatė policijos automobilį. Ir nors Edis tikrai žinojo, kad mentas nežiūrėjo jų pusėn, jis patvirtino, kai brolis drebančiu balsu paklausė, ar tas faras juos pastebėjo. Henris išbalo ir taip šovė į priekį, kad vos nenukirto vandens hidranto. Kol supanikavęs jaunėlis krapštė nepažįstamų durelių rankeną, Henris spėjo nubėgti kone pusę kvartalo. Jis grįžo, ištempė Edį iš mašinos ir porą kartų uždrožė. Kol jie parėjo... tiksliau, parsėlino, atgal į Brukliną, atėjo vakaras, bet mamos paklaustas, kodėl jie tokie sušilę ir nusikamavę, Henris paaiškino, kad mokė brolį driblingo aikštelėje už vieno kvartalo. Pabučiavusi Henrį mama nusišypsojo Edžiui. Ir paklausė, ar jis žino, kad turi geriausią brolį pasaulyje. Edis jai pritarė. Nuoširdžiai pritarė. Nes pats taip manė.

- Tą dieną jis buvo išsigandęs ne mažiau už mane, - pasakojo Edis Rolandui, kai paskutinė šviesa tirpo vandenyje. - Netgi labiau, nes manė, kad tas faras mus pastebėjo, o aš žinojau, kad ne. Štai kodėl jis pabėgo. Tačiau jis sugrįžo, ir tai svarbiausia. *Jis sugrįžo.*

Rolandas nieko neatsakė.

- Tu supranti, ar ne? - Edžio akyse švietė klausimas.

- Suprantu.

- Jis visuomet grįždavo, net ir bijodamas.

Rolandas pagalvojo, kad Edžiui, o ir abiems, būtų buvę geriau, jeigu tą ar kitą dieną Henris būtų pasipustęs padus. Tačiau tokie, kaip Henris, to nedaro. Henrio tipo žmonės visuomet grįžta, nes žino, kaip pasinaudoti pasitikėjimu. Tai vienintelis dalykas, ką jie gerai išmano. Iš pradžių pasitikėjimą jie išmaino į būtinybę, po to būtinybę į narkotikus, o jau tada, - kaip čia Edis išsireiškė, - *myga*. Taip. Tada jie

myga.

- Manau, laikas miegoti, - tarė šaulys.

Kitą dieną Edis porino toliau, bet Rolandas jau numanė pasakojimo pabaigą. Henris nesportavo mokykloje, nes negalėjo likti treniruotėse. Jis turėjo rūpintis Edžiu. Žinoma, tas faktas, kad Henris buvo nerangus, nekoordinuotas ir nesidomėjo sportu, neturėjo reikšmės. Henris būtų buvęs puikus krepšinio puolėjas arba beisbolo metikas, ne kartą tvirtino jų mama. Henris prastai mokėsi ir turėjo kartoti daug kursų ne todėl, kad jis buvo kvailas; Edis ir misis Dyn žinojo, kad Hernis labai protingas vaikas, tik laiką, kurį jis galėjo praleisti prie vadovėlių, jam tekdavo praleisti rūpinantis Edžiu (tai, jog visas rūpinimasis vykdavo Dynų svetainėje ant sofos spoksant televizorių arba einant imtynių ant grindų, nieko nereiškia). Prasti pažymiai sukliudė Henriui pakliūti į geresnę mokyklą, tik į Niujorko universitetą, ir tai be stipendijos. Vėliau Henris buvo paimtas į kariuomenę, pakliuvo į Vietnamą ir iš ten grįžo netekęs kojos žemiau kelio. Skausmas buvo neapsakomas, tad jį girdė vaistais su morfijumi. Po to, kai Henriui pasidarė geriau, jį išgydė nuo potraukio narkotikams, bet ne itin gerai, nes brolis grįžo į Niujorką su beždžione ant peties, alkana beždžione, kurią reikėjo pašerti. Po mėnesio ar dviejų jis nuėjo pas vieną žmogų, o praėjus keturiems mėnesiams po jų mamos mirties Edis pirmą kartą pamatė brolį nuo veidrodėlio traukiant kažkokius baltus miltukus. Edis nutarė, kad ten kokainas. Paaiškėjo, kad heroinas. Kai pažvelgi atgal, kieno tai vis dėlto kaltė?

Rolandas nieko neatsakė, bet prisiminė Korto žodžius: *Kaltė visuomet toje pačioje vietoje, mano aukseliai: žmoguje, kuris tiek silpnas, kad ją neštų.*

Sužinojęs tiesą, Edis buvo sukrėstas, po to supyko. Henris nepuolė žadėti, kad mes heroiną. Jis, atseit, suprantąs, kad Vietnamas padarė jį niekam tinkamą, jis silp-

nas, jis mirs, ir tai geriausia išeitis. Edis teisus, namuose nereikia perkarusio narkomano. Jis tik viliasi, kad Edis labai jo nekaltins. Taip, jis silpnas; Vietnamas pakirto jo šaknis, supūdė kažkokią ją dalį kaip drėgmė batų raištelius arba apatinių kelnaičių gumą. *Tas Vietnamas kažką padarė ir tavo širdžiai*, su ašaromis pasakė jam Henris. Daugiau jis nieko nesitiki, tik kad Edis prisimins tuos metus, kai jis stengėsi būti stiprus.

Dėl Edžio.

Dėl mamos.

Taigi Henris bandė išeiti. O Edis, suprantama, negalėjo jo paleisti. Jį kamavo kaltė. Edis matė sudarkytą brolio koją, kelį, kur teflono buvo daugiau nei kaulo. Jie ilgai ginčijosi koridoriuje. Henris su senomis chaki kelnėmis ir kuprine, violetiniais paakiais, Edis - tik geltonomis trumpikėmis. Henris šaukė, kad Edžiui jo nebereikia, kad jis jam gadina kraują, o Edis rėkė, girdi, tu niekur neisi, vilk savo subinę atgal. Žodžių karą nutraukė misis Makgurski, kuri išėjusi iš savo buto suriko: *Nešdinkis arba pasilik, man tas pat, bet apsispręsk greitai, nes aš iškviesiu policiją*. Ponia dar ketino pridurti keletą pagrasinimų, bet pamačiusi pusnuogį Edį tik leptelėjo: *Kaip nepadoru, Edi Dynai*! Ir užtrenkė duris. Tas vaizdas priminė iš dėžutės iššokantį velniuką, tik atvirkščia eiga. *Atrodo, angelėlis užsimetė keletą kilogramų*, tyliai ištarė Henris, ir abu susikabinę tuoj mirė juoku. Tada Henris grįžo namo ir po dviejų savaičių Edis šmaukštė heroiną kartu su juo, niekaip nesuprasdamas, kodėl kėlė tokį triukšmą, juk tai tik uostymas. Ir kaip Henris (kurį Edis ilgainiui įprato vadinti didžiuoju išminčiumi ir narkoša) sakė, kas blogo, kad pasaulyje, kuris galvotrūkčiais darda į pragarą, būna šviesių minučių?

Bėgo laikas. Edis nesakė, kiek. Šaulys nekamantinėjo. Jis suprato, kad Edis žinojo tūkstančius pretekstų prisišnioti, bet stengėsi šiek tiek tramdyti savo įprotį. Ir kad Henris stengėsi tramdyti savąjį. Jam sekėsi ne taip gerai, bet šiaip ar taip jis laikėsi. Henriui buvo ne paslaptis, jog jų rolės

apsikeitė. Atėjo Edžio eilė vesti Henrį per gatvę.

Ir atėjo diena, kai Edis pagavo brolį leidžiantis adatą. Vėl kilo isteriškas ginčas, mažai kuo besiskiriąs nuo pirmojo, tik kad Henrio miegamajame. Ir baigėsi taip pat: Henris raudodamas griebėsi patikrintos gynybos: su viskuo sutiko. Taip, Edis teisus, jam neverta gyventi, net misti šiukšlėmis. Jis išeis. Edžiui nereiks į jį daugiau žiūrėti. Tegu bent prisimena visus...

Žodžiai ištirpo bangų mūšoje. Rolandui istorija buvo gerai žinoma, bet jis nieko nesakė. Tai Edis jos nežinojo, Edis, kuris pirmą kartą per dešimtį ar daugiau metų vėl buvo blaivia galva. Edis pasakojo ne Rolandui; Edis pasakojo sau.

Ir tai buvo puiku. Ko jau ko, o laiko jie turėjo iki valios. Pasakojimai padėjo jį sutrumpinti.

Edis pasakojo, kad niekaip negalėdavo pamiršti Henrio kelio, susukto rando per visą koją (žinoma, žaizda seniausiai užgijo, Henris beveik nebešlubuodavo... nebent jiems susiginčijus; tuomet jis imdavo raišuoti pastebimiau), viso to, ką Henris dėl jo paaukojo. Jį persekiojo ir pragmatiškesnė mintis: brolis gatvėje ilgai neištvers. Būtų tas pat, kas paleisti triušiuką į tigrų knibždančias džiungles. Be jo pagalbos Henris po savaitės sėdės kalėjime ar Belvju nuovadoje.

Todėl jis pagaliau išmeldė Henrį pasilikti, o nepraėjus pusei metų Edis pirmą kartą pats pamėgino susišvirkšti. Nuo tada gyvenimas ėmė nepaliaujamai judėti spirale žemyn ir baigėsi Edžio kelione į Bahamus bei netikėtu Rolando įsiveržimu į jo gyvenimą.

Kitas žmogus, ne toks pragmatiškas ir linkęs į apsvarstymus, būtų paklausęs savęs (jeigu ne garsiai): *Kodėl šitas? Kodėl reikia pradėti nuo šito žmogaus? Nuo žmogaus, kuris yra vien įsikūnijusi silpnybė, beprotybė ir net pasmerkimas?*

Šaulys ne tik kad nepaklausė savęs šito. Tokia mintis jam net netoptelėjo į galvą. Ketbertas būtų pasiteiravęs; jis

tai visko klausinėdavo, buvo pamišęs dėl klausimų ir mirė su klausimu lūpose. Dabar paskutiniai Korto šauliai, visi trylika įšventintųjų iš penkiasdešimt šešių būrio, mirę, visi iki vieno, išskyrus Rolandą. Jis paskutinis, keliauja pasauliu, kuris tampa vis statiškesnis, sterilus ir tuščias.

Trylika, prisiminė jis sakant Kortą Pristatymo ceremonijos išvakarėse. Blogas skaičius. Kitą dieną, pirmą kartą per tris dešimtmečius, mokytojas nedalyvavo ceremonijoje. Paskutinė mokinių klasė nuėjo prie jo namelio, suklaupė, nuleido galvas ir pakilę gavo pasveikinimo bučinį ir leidimą užtaisyti revolverius. Po devynių savaičių Kortas mirė. Sklido kalbos, kad jį nunuodijo. Praėjus dvejiems metams po mokytojo mirties, prasidėjo kruvinas pilietinis karas. Kruvinos pjautynės pasiekė paskutinį civilizacijos, šviesos ir išminties bastioną, nušlavė tai, kas jiems atrodė nepajudinama, taip lengvai, kaip banga kad nuplauna vaiko pastatytą smėlio pilį.

Rolandas liko paskutinis. Galbūt išlikti padėjo tai, jog niūrus jo prigimties romatiškumas buvo ataustas praktiškumu ir paprastumu. Jis suvokė, kad svarbūs tik trys dalykai: mirtis, *Ka* ir Bokštas.

Tų dalykų užtenka, kad negalvotum apie nieką kita.

Edis baigė savo išpažintį apie ketvirtą trečiosios dienos valandą, traukdamas į šiaurę monotonišku pajūriu. Krantas tarsi nesikeitė. Nueitas kelias matėsi tik atsigręžus į kairę, į rytus. Tenai dantytos kalnų viršūnės ėmė dilti, kumpti. Dar toliau į šiaurę jos tikriausiai virsta nuožulniomis kalvomis.

Baigęs savo istoriją, Edis nutilo, ir vyrai keliavo visiškoje tyloje daugiau kaip pusvalandį. Edis protarpiais žvilgteldavo į šaulį. Rolandas matė, kad vaikinas mano, jog jis nepastebi žvilgsnių. Jis buvo per daug paskendęs savyje. Rolandas taip pat suprato, ko Edis laukia - atsakymo. Kokio nors. Bet kokio. Du kartus Edis prasižiojo, bet vėl prikando liežuvį. Pagaliau neiškentęs ištarė šaulio ilgai lauktą klausimą:

- Na? Ir ką tu manai?

- Manau, kad tu esi čia.

Edis sustojo, įsirėmęs rankas į klubus.

- Ir tai viskas? Viskas?

- Tai viskas, ką aš žinau, - atsakė Rolandas. Maudė ir niežėjo nutrauktus pirštus. Kaip būtų dabar gerai nuryti astino iš Edžio pasaulio...

- Tai tu nežinai, ką visa tai reiškia, po velnių?

Šaulys galėjo iškelti sužalotąją dešinę ranką ir pasakyti: *Pagalvok, ką šita reiškia, bukaproti tu.* Tačiau tokia idėja neatėjo jam į galvą, kaip ir paklausti, kodėl iš visų žmonių visatoje buvo parinktas Edis.

- Tai *Ka*, - abejingai žvelgdamas į Edį ištarė šaulys.

- Kas tas "ka"? - kandžiai pasiteiravo Dynas. - Nesu girdėjęs tokio žodžio. Pakartotum dusyk - pagalvočiau, kad "šūdas" vaikų kalba.

- Apie vaikus nesu girdėjęs, - paaiškino šaulys, - bet čia jis reiškia pareigą arba lemtį, paprasčiau tariant - vietą, kur tau reikia eiti.

Edžiui pavyko išreikšti nusivylimą, pasidygėjimą ir nuostabą viena išraiška.

- Tada pakartok du kartus, nes tavo žodis šitam vaikui skamba kaip paskutinis mėšlas.

Šaulys patraukė pečiais.

- Aš nefilosofuoju. Nestudijavau istorijos. Žinau tik tiek, kas praėjo, tai praėjo, o ateitis yra priekyje. Tai ir yra *Ka*, kuris pasirūpina pats savimi.

- Tikrai? - Edis žvelgė į šiaurę. - Na, priekyje aš matau tik tūkstančius mylių suknisto kranto. Jeigu ateityje nebus nieko daugiau, tai *Ka* ir *kaka* yra vieno galo. Turime dar kokius penkis ar šešis sveikus patronus, o tada galėsime svaidyti į tuos vėžius akmenis. Tai kur mes keliaujame?

Rolandas susimąstė, ar Edis yra kada nors uždavęs tokį klausimą savo broliui, bet nutarė nesiteirauti, kad nesukeltų nereikalingo ginčo. Todėl jis atkišo nykštį į priekį ir tarė:

- Tenai. Iš pradžių.

Edis pažvelgė ir nepamatė nieko daugiau, tik kriauk-

lelėmis ir akmenimis nusėtą pajūrio smėlį. Jis vėl pažiūrėjo į Rolandą, norėjo pasišaipyti, bet pamatęs rimtą jo veidą vėl įsmeigė akis į tolį. Prisimerkė. Prisidengė delnu nuo vakarėjančios saulės. Kaip jis troško išvysti kažką, bet ką, nors miražą, bet ten nebuvo nieko!

- Mulkini mane, va ir viskas, - lėtai ištarė Edis, - bet žinok, kad tai labai piktas pokštas. Dėl tavęs rizikavau gyvybe pas Balazarą.

- Žinau. - Šaulys nusišypsojo. Šypsena, retas svečias, nutvieskė jo veidą kaip saulės spindulys apniukusią dieną. - Todėl ir nenorėjau tempti tavęs jėga, Edi. Jos tenai. Įžiūrėjau prieš valandą. Iš pradžių palaikiau miražu arba įsiaudrinusios vaizduotės apgaule.

Edis įsispitrijo vėl, kol iš akių kampučių ėmė sunktis ašaros. Po kurio laiko jis tarė:

- Nematau nieko be pakrantės. O mano regėjimas nulinis.

- Nesuprantu, ką tai reiškia.

- Tai reiškia, kad jeigu ten yra kas nors, aš pamatyčiau! - Tik Edis pats tuo abejojo. Kažin kiek kartų geriau regi žydros šaulio akys? Gal šiek tiek.

Galbūt daug kartų geriau.

- Pamatysi, - nuramino šaulys.

- *Ką* pamatysiu?

- Šiandien neprieisime, bet jeigu nemeluoji, kad gerai matai, įžiūrėsi dar saulei nepalietus vandens. Tai yra, jeigu nevėpsosi čia žandikaulį nukabinęs.

- Ka, - sumišęs pakartojo Edis.

Rolandas linktelėjo:

- *Ka.*

- *Kaka,* - nusikvatojo vaikinas. - Gerai, Rolandai, kirskime. Jeigu nepamatysiu nieko, kol saulė nusileis, liksi skolingas man viščiuką pietums. Arba "Big Maką". Bet ką, tik ne omarą.

- Einam.

Jie pajudėjo, ir likus gerai valandai iki saulėlydžio Edis

Dynas tolumoje pradėjo įžiūrėti kažką - neryškų, nenusakomą, bet *kažką*. Kažką *nauja*.

- Gerai, - prisipažino jis. - Jau matau. Tavo akys kaip Supermeno.

- Kieno?

- Pamiršk. Ar tu žinai, kad esi visai kito kultūrinio sluoksnio?

- Ką?

Edis nusijuokė.

- Tiek to. Kas tenai?

- Pamatysi pats. - Šaulys nuskubėjo į priekį, neleidęs Edžiui nieko daugiau paklausti.

Po dvidešimties minučių Edžiui pasirodė, kad jis tikrai mato. Dar po ketvirčio valandos jis tuo neabejojo. Tas daiktas stovėjo už dviejų, gal net trijų mylių, bet jis jau žinojo, kas ten. Durys, kas daugiau. Dar vienerios durys.

Nė vienas iš keliauninkų tą naktį gerai nemiegojo, jie pakirdo dar saulei nenuvalius išgraužtų kalnų silueto. Ir duris pasiekė su pirmais aušros spinduliais. Tie spinduliai apšvietė įkritusius jų skruostus, Rolandas vėl atrodė keturiasdešimties, o Edis - ne vyresnis už Rolandą, iššaukusį Kortą į dvikovą su sakalu.

Šios durys niekuo nesiskyrė nuo pirmųjų, tik pažymėtos buvo kitaip:

ŠEŠĖLIŲ DAMA

- Taigi, - burbtelėjo Edis, žiūrėdamas į duris, kurios paprasčiausiai stovėjo ant smėlio, įstatytos į neregimas staktas tarp vienos visatos ir kitos. Jos stovėjo realios kaip uola ir nesuvokiamos it žvaigždžių šviesa.

- Taigi, - sutiko šaulys.

- Ka.

- Ka.

- Iš čia tu turi parsivesti antrąjį savo trejukei?

- Tikriausiai.

Šaulys sugavo Edžio mintį anksčiau, nei jis ją suvokė. Numatė jo judesį dar prieš vaikinui suvokiant, ką jis daro. Jis būtų galėjęs apsisukti ir perlaužti Edžio ranką, bet nė nekrustelėjo. Jis leido Edžiui ištraukti revolverį iš dešinio dėklo. Pirmą kartą gyvenime jis leido paliesti savo ginklą, prieš tai jo nepasiūlęs. Tačiau nieko nesiėmė, kad tai sustabdytų. Jis tik pasisuko ir ramiai pažvelgė į Edį.

Vaikino veidas degė. Akys išsiplėtė. Jis laikė suėmęs revolverį abiem rankomis, bet vamzdis vis tiek sukiojosi į šonus.

- Atidaryk jas, - įsakė jis.

- Elgiesi kvailai, - švelniai atsakė šaulys. - Mes abu nė nenutuokiame, kur veda tos durys. Jos nebūtinai atsivers tavo visatoje, jau neminint tavojo pasaulio. Kas žino, gal Šešėlių Dama turės aštuonias akis ir devynias rankas kaip Suvija. Net jeigu atsivers tavo pasaulyje, jos gali atvesti tave į pasaulį, kuris buvo gerokai anksčiau, nei tu gimei, arba daug metų po tavo mirties.

Edis įtemptai šyptelėjo:

- Pasakysiu tau štai ką, Monti: aš mielai iškeisiu guminį viščiuką ir prakeiktas atostogas pajūryje į tai, kas yra už durų Nr. 2.

- Nesuprantu tavęs...

- Pats žinau. Ir tai nesvarbu. Tiesiog atidaryk jas.

Šaulys papurtė galvą.

Jie stovėjo auštant, o durys metė šešėlį atslūgusios jūros pusėn.

- Atidaryk jas! - suriko Edis. - Aš eisiu su tavimi! Tu ką, nesupranti? Aš eisiu su tavimi! Tai nereiškia, kad ten nepasiliksiu. Gal ir taip. Tai yra, greičiausiai pareisiu. Esu tau skolingas. Nepamiršau, kad tu man padėjai. Bet kol tu ieškosi kokios ten Šešėlių mergytės, aš užsuksiu į artimiausią užkandinę ir užsisakysiu viščiuką išsinešti. Manau, trisdešimties gabaliukų šeimyninio kibirėlio pradžiai užteks.

- Tu liksi čia.

- Manai, aš juokauju? - Edžio balsas pasidarė spigus.

Šaulys kone savo akimis pamatė, kaip vaikinas žvelgia į savo prakeikimo gelmes. Edis atlaužė senovinio ginklo gaiduką. Išbrėškus vėjas nutilo, ir gaiduko kaukštelėjimas buvo labai skardus.

- Manau, kad aš ne, - atkirto šaulys.

- *Aš tave nušausiu*! - suriko Edis.

- *Ka*, - iškilmingai tarė Rolandas ir pasisuko į duris. Siekdamas rankenos jis laukė: mirs ar liks gyvas.

Ka.

Šešėlių Dama

Pirma dalis

Deta ir Odeta

Išvertus iš žargono, Adleris pasakė maždaug taip: “Tikras šizofrenikas - jeigu toks apskritai egzistuoja, - tai bet kurios lyties žmogus, kuris ne tik nežino apie jame gyvenantį kitą asmenį, bet ir neįtaria, kad jos ar jo gyvenime kažkas negerai.”

Adleriui vertėtų susitikti su Deta Volker ir Odeta Holms.

1

- ... paskutinis šaulys, - ištarė Endrius.

Jis jau seniai šnekėjo, bet Endrius niekad neužčiaupia burnos, ir Odeta paprastai leisdavo jo plepalams tekėti per sąmonę kaip šiltam vandeniui iš dušo, skalaujančiam plaukus ir veidą. Bet šie vairuotojo žodžiai ne tik patraukė jos dėmesį; jį tartum žiuptelėjo ant jos karštų žarijų.

- Atsiprašau?

- A, čia tik laikraščio skiltis, - pasakė Endrius. - Net nežinau, kas ją parašė. Nepastebėjau. Koks nors politinis veikėjas. Ko gero, girdėjote apie jį, mis Holms. Man jis patiko, verkiau tą vakarą, kai jį išrinko...

Odeta šyptelėjo, nors liko sukrėsta. Endrius tvirtino, kad negali sulaikyti savo nuolatinio pliauškimo, kad negali už jį atsakyti, mat airiškas jo kraujas prasiveržia kudakavimu bei pasriūbavimais apie giminę ir artimuosius, kurių jis niekad nesusitiks, nesubrendusiomis politinėmis pažiūromis, keistais moksliniais komentarais iš nepatikrintų šaltinių

(be kita ko, Endrius buvo tvirtai įsitikinęs skraidančių lėkščių, kurias vadino jufais, egzistavimu), - bet liko sukrėsta, nes irgi verkė tą vakarą, kai jį išrinko.

- Bet aš neverkiau, kai tas kalės vaikis - atleiskite man už blevyzgas, mis Holms, - kai tas kalės vaikis Osvaldas jį nušovė. Ir nuo tada nesu verkęs, o jau praėjo... kiek, du mėnesiai?

Trys mėnesiai ir dvi dienos, pataisė ji mintyse.

- Panašiai.

Endrius linktelėjo.

- Kai perskaičiau tą straipsnį, - "The Daily News" berods, vakarykščiame, - kad tas Džonsonas bus neblogas prezidentas, sakau: tai ne tas pats. Šitas vaikinas iš laikraščio tvirtina, kad Amerika palydėjo paskutinį pasaulio šaulį.

- Nemanau, kad Džoną Kenedį galima taip pavadinti, - atsakė Odeta, ir jeigu jos balso tonas nuskambėjo aštriau, nei Endrius buvo įpratęs (o jis tai pastebėjo, matė ji, sumirksėjo užpakalinio vaizdo veidrodėlyje), kaltas buvo tas pats šokas. Absurdiška, bet faktas. Kažkodėl frazė "Amerika palydėjo paskutinį pasaulio šaulį" giliai įsirėžė jai į sąmonę. Tai buvo bjauru ir netiesa - Džonas Kenedis buvo ne koks Vaikio Bilio tipo kaubojus, o taikdarys, tačiau tas sakinys kažkodėl kėlė jai šiurpą.

- Tai va, vyrukas tvirtina, kad pasaulyje šaulių trūkumo nebus, - tęsė Endrius, nervingai stebėdamas šeimininkę per veidrodėlį. - Minėjo Džeką Rubį, po to Kastrą, vaikiną iš Haičio...

- Diuvaljė, - padėjo ji. - Tėtušį Doką.

- Taip, jį ir Djem...

- Broliai Djemai mirę.

- Žodžiu, sakė, kad Džekas Kenedis kitoks. Sakė, kad išsitrauks ginklą tik priverstas kokio nors silpnesnio arba jeigu neturės ką veikti. Rašė, kad Kenedis buvo pakankamai galvotas, kad suprastų, jog kartais iš kalbų nieko gero. Jis žinojo, kad pasiutusį šunį reikia nupilti.

Jo akys toliau tyrinėjo Odetą veidrodėlyje.

- O apskritai, tai tik viena skiltis.

Limuzinas čiuožė Penktąja aveniu vakarinės Centrinio parko dalies link, "Kadilako" emblema ant kapoto skrodė žvarbų vasario orą.

- Taip, - tyliai pritarė Odeta, ir vairuotojas atsipalaidavo. - Aš suprantu. Nepritariu, bet suprasti galiu.

Meluoji, išrėžė balsas jos sąmonėje. Tą balsą ji girdėdavo dažnai. Netgi suteikė jam vardą. Pavadino Varovu. *Tu puikiai supranti ir visiškai sutinki. Gali meluoti Endriui, jeigu nori, bet, dėl Dievo, nemeluok sau, moterie.*

Bet dalis jos pašiurpusi protestavo. Pasaulyje, tapusiame branduolinio kuro statine, ant kurios dabar sėdėjo beveik milijardas žmonių, būtų klaida, savižudiška klaida, manyti, jog yra koks nors skirtumas tarp gerų ir blogų žudikų. Tiek daug drebančių rankų tiesia uždegtą deglą prie benzine įmirkyto knato. Šis pasaulis ne kilniems šauliams. Jeigu ir buvo kada, tie laikai jau praėjo.

Ar tikrai?

Ji užsimerkė ir pasitrynė smilkinius. Jautė prasidedant eilinį galvos skausmo priepuolį. Kartais jie tik pagrasindavo griaustiniu it sunkūs audros debesys vasaros popietę... o paskui išdrikdavo į visas puses, nunešdami žaibus ir perkūniją kitur.

Tačiau šiandien audra, ko gero, neaplenks. Ją lydės griaustinis, žaibai ir golfo kamuoliuko dydžio kruša.

Penktosios aveniu žibintai atrodė pernelyg ryškūs.

- Kaip Oksfordas, mis Holms? - nedrąsiai pasiteiravo Endrius.

- Drėgna. Vasaris, vis tiek drėgna. - Ji nutilo, įkalbinėdama save nuryti žodžius, kurie kilo jos gerkle it tulžis. Ištarti tai būtų pernelyg šiurkštu. Endriaus pasvarstymai apie paskutinį pasaulio šaulį buvo eilinis žodžių srauto proveržis, tačiau taurė persipildė, ir žodžiai kliūstelėjo per kraštą. Jos balsas skambės, žinoma, ramiai ir ryžtingai kaip visuomet,

bet savęs neapgausi: ji kalba tai, kas nebūtina. - Suprantama, laiduotojas pasirodė labai greitai; buvo iš anksto įspėtas. Tačiau vis tiek laikė mus įsitvėręs, kiek tik galėjo. O aš laikiausi, kiek pati pajėgiau. Bet šį kartą jie laimėjo, nes baigiau šlapiomis kelnėmis. - Ji pastebėjo, kad vairuotojas vėl susiraukia, bet neįstengė užsičiaupti. - Taip jie nori mus pamokyti, supranti? Iš dalies todėl, kad išgąsdintų, - juk įbaugintas žmogus, mano supratimu, gali ir nepasiekti brangių jų pietinių žemių, kad vėl sudrumstų jų ramybę. Bet, manau, dauguma jų - netgi kvailiausi, o jų nėra daug, - žino, kad permainos vis tiek ateis, todėl naudojasi proga sutrypti tave, kol dar gali. Nori pamokyti, kad gali būti sutryptas. Gali prisiekinėti Dievu, Kristumi ir visais šventaisiais, kad niekaip nesutepsi savo reputacijos, bet jeigu imsis tavęs rimtai - suterši. O išvada tokia: esi tik gyvulys, uždarytas į narvą, nei daugiau, nei mažiau. Eilinis žvėris. Todėl ir prisidariau. Net dabar užuodžiu išdžiūvusį šlapimą toje prakeiktoje kameroje. Jie mano, kad mes kilę iš beždžionių, ar ne? Kaip tik taip aš dabar kvepiu pati sau.

- Kaip beždžionė.

Odeta pastebėjo Endriaus žvilgsnį veidrodėlyje, ir jai jo pagailo. Kartais negali sulaikyti ne tik šlapimo.

- Atleiskite, mis Holms.

- Ne, - paprieštaravo ji, masažuodama savo smilkinius. - Tai aš turėčiau atsiprašyti. Sunku buvo šias tris dienas, Endriau.

- Kurgi ne, - klyktelėjo sujaudintos senmergės balsu vairuotojas, privertęs Odetą nejučia nusijuokti. Bet širdyje ji nesijuokė. Ji manė žinanti, į ką lenda, žinanti, kuo gali baigtis blogiausiu atveju. Bet ji klydo.

Sunku buvo šias tris dienas. Galima pasakyti ir taip. Arba kad tos trys dienos Oksforde, Misisipės valstijoje, buvo komandiruotė į pragarą. Tačiau kai ko negali pasakyti. Kai ką nusineši į kapą... nebent tektų stoti prieš Visagalio Dievo Tėvo sostą, kur tikriausiai bus atsižvelgta net į tas

tiesas, kurios kėlė pragariškas audras pilkuose drebučiuose tarp ausų (mokslininkai tvirtina, kad toje pilkoje masėje nėra nervų, jeigu taip, ji nebežino, ką ir sakyti).

- Tiesiog noriu grįžti namo, maudytis, maudytis, maudytis, o po to miegoti, miegoti, miegoti. Tuomet vėl būsiu sveika kaip ridikas.

- Na, žinoma! Kaip ridikas! - Endrius norėjo už kažką atsiprašyti, ir čia buvo geriausi žodžiai, kokius jam pavyko rasti. Be to, jis nenorėjo tęsti pokalbio, tad abu važiavo neįprastoje tyloje iki pilko viktorijietiško kvartalo Penktosios ir Centrinio parko pietinės gatvių kampe, ypatingo kvartalo. Pamačius jį jai visuomet sukildavo noras griauti; Odeta puikiai žinojo, kad šiuose prabangiuose butuose gyvena žmonės, kurie nepravers burnos, kol tai nebus būtina. Tačiau tai jai nerūpėjo. Kita vertus, ji buvo aukščiau jų, šito jie negalėjo paneigti. Ne pirmą kartą jai toptelėjo, kaip baisiai turėjo siutinti baltuosius pižonus tai, kad ištaigingiausiame, viršutiniame senamadiško senovinio pastato, kur kadaise negras galėjo pasirodyti tik su baltomis tarnaitės ar odinėmis vairuotojo pirštinėmis, bute gyvena juodukė. Ji vylėsi, kad tai juos siutina, ir priekaištavo sau, jog yra piktdžiuga, elgiasi nekrikščioniškai, tačiau, kaip nepajėgė sulaikyti skysčio, sruvenančio į dailias, importinio šilko apatines kelnaites, taip nepajėgė sulaikyti ir šito moralinio šlapimo. Tai buvo neteisinga, nekrikščioniška, juolab iš Judėjimo taško žvelgiant, nes kėlė priešišką reakciją. Jie išsikovos teises, kurias turi išsikovoti, gal net šiais metais: Džonsonas, atsižvelgdamas į po Prezidento žūties likusį palikimą (ir norėdamas įkalti dar vieną vinį į Bario Goldvaterio karstą), net tik prižiūrės Piliečių teisių akto tvirtinimą; jeigu reikės, jis nukals iš jo įstatymą. Todėl buvo svarbu, kad baimės ir skausmo būtų mažiau. Dar daug darbų laukia. Neapykanta nepadės jų nudirbti. Veikiau kliudys.

Tačiau kartais vis tiek negali atsikratyti neapykantos.

Oksfordas dar kartą jai priminė tai.

2

Detos Volker Judėjimas visiškai nedomino, nerūpėjo jai ir tie lozungai. Ji gyveno apsilupinėjusio daugiaaukščio palėpėje Grynvič Vilidže. Odeta neįtarė apie palėpę, o Deta nežinojo apie penthausą, ir vienintelis žmogus, kuris įtarė kažką negero, buvo Endrius Finis, vairuotojas. Jis įsidarbino pas Odetos tėvą, kai jai buvo keturiolika, o Deta Volker dar nebuvo gimusi.

Kartais Odeta pradingdavo. Tai trukdavo nuo kelių valandų iki kelių dienų. Praeitą vasarą ji buvo prasmegusi trims savaitėms, ir Endrius jau rengėsi skambinti policijai, kai Odeta paskambino jam ir ramiausiai paprašė atvažiuoti dešimtą ryto - ji ketinanti aplėkti kelias parduotuves.

Finis nekantravo sušukti: *Mis Holms! Kur jūs buvote?* Bet žinojo, kad, kaip ir ankstesniais kartais, išvys tik nuostabą veide - nuoširdžią nuostabą, guldė galvą jis. *Kaip, čia, Endriau... tu juk vežioji mane kiekvieną dieną, teisybė? Tau protelis nepradeda skystėti, a?* Tada ji nusikvatodavo, o būdama geresnės nuotaikos (paprastai po kiekvieno dingimo jos nuotaika būdavo pakili) dar žnybteldavo jį į žandą.

- Gerai, mis Holms, - atsakė jis. - Dešimtą tai dešimtą.

Tą siaubingą vakarą po trijų savaičių laukimo Endrius padėjo ragelį, užsimerkė ir sukalbėjo maldelę Palaimintajai Mergelei už mis Holms sugrįžimą. Po to jis paskambino Hovardui, jos namo durininkui.

- Kada ji grįžo?

- Maždaug prieš dvidešimtį minučių, - atsakė Hovardas.

- Kas atvežė?

- Nežinau. Pats žinai, kaip būna. Kaskart kita mašina. Kartais išlipa kitame rajone, ir aš iš viso nepamatau jos, kol neišgirstu skambučio į duris. - Kiek patylėjęs Hovardas pridūrė: - Parsinešė šiurpią kraujosruvą ant skruosto.

Durininkas neklydo. Mėlynė atrodė šiurpiai, bet jau po truputį nyko. Endriui nesinorėjo galvoti, kaip Odeta atrodė

iš karto. Mis Holms pasirodė lygiai dešimtą ryto, apsivilkusi šilko suknutę plonyčiais dryželiais (liepa ėjo į pabaigą), o kraujosruva buvo pradėjusi geltonuoti. Ji per daug nesistengė ją užmaskuoti, lyg žinodama, kad didelės pastangos tik atkreips nereikalingą dėmesį.

- Kur įsitaisėte *šitą*, mis Holms? - paklausė jis.

Ji linksmai nusijuokė:

- Juk pažįsti mane, Endriau - nerangi kaip meška. Ranka nuslydo nuo turėklo, kai lipau iš vonios. Skubėjau išgirsti naujienas... Griuvau ir susitrenkiau žandą. - Odeta įdėmiai pasižiūrėjo į jį. - Jau pasiruošęs taukšti apie daktarus ir patikrinimus, tiesa? Gali neatsakyti. Po tiek metų skaitau kaip atverstą knygą. Niekur neisiu, todėl neaušink burnos. Jaučiuosi gerai kaip niekad. Pirmyn, Endriau! Ketinu nupirkti pusę “Saksų”, visus “Džimbelsus”, o per pertrauką sukirsti visą “Keturių sezonų” meniu.

- Taip, mis Holms, - nusišypsojo jis. Jam teko prisiversti, o tai buvo nelengva. Ta kraujosruva buvo ne dienos, o savaitės amžiaus. Mažiausiai... Be to, jam nereikia aiškinti apie visokias ten vonias. Skambindavo kasdien septintą vakaro, nes tik tokiu metu buvo galima sugauti mis Holms jos apartamentuose: tuomet transliuodavo Hantli-Brinkli reportažą. Mis Holms tai buvo kaip narkotikai. Taigi Endrius skambino kas vakarą, išskyrus paskutinį. Tada jis neiškentęs pats nuvažiavo į butą ir paėmė iš durininko atsarginį raktą. Nebeįstengė nuslopinti blogos nuojautos, kad įvyko koks nors nelaimingas atsitikimas... tik užuot įsitaisiusi mėlynę ar susilaužiusi kaulą ji mirė, mirė viena ir dabar guli kur nors savo bute. Jis atsirakino duris spurdančia širdimi, jausdamasis kaip katinas tamsiame kambaryje, privedžiotame pianino stygų. Tik nervinosi veltui. Ant virtuvės spintelės jis rado sviesto dėžutę, ir nors sviestas buvo uždengtas, ant jo spėjo suvešėti pelėsių miškelis. Jis atėjo be dešimties minučių septynios, o išėjo penkios aštuntos. Bet įlindo ir į vonios kambarį. Vonia buvo sausa, rankšluosčiai tvarkingai - net šiek tiek pedantiškai - sudėti į krūvelę, o visos metalinės rankenos nušveistos iki tviskesio.

Jis žinojo, kad Odetos nupasakoto nelaimingo atsitikimo nebuvo.

Bet Endrius netikėjo, kad ji meluoja. Moteris pati *tikėjo* savo pasakojimu.

Vairuotojas dirstelėjo į užpakalinio vaizdo veidrodėlį ir pamatė ją švelniai, pirštų galiukais trinant smilkinius. Jam tai nepatiko. Ne kartą matė ją taip darant prieš eilinį dingimą.

3

Endrius paliko variklį įjungtą, kad ji galėtų mėgautis šiluma, tada nuėjo prie bagažinės. Žvelgdamas į du jos lagaminus jis vėl nevalingai susiraukė. Jie atrodė taip, lyg ilgai spardyti sudirgusių žmogelių mažomis smegenėlėmis ir drūtais kūnais, niokoti taip, kaip neišdrįstų niokoti pačios mis Holms, tačiau, pavyzdžiui, atseikėtų jam, atsidūrusiam jos vietoje. Ir ne todėl, kad ji buvo moteris; ji buvo pasiturinti nigerė, nigerė, lendanti ten, kur jai ne vieta, todėl gavo tai, ko nusipelnė. Bėda ta, kad ji buvo dar ir *turtinga* nigerė. Bėda ta, kad Amerikos publikai ji buvo žinoma ne blogiau už Medgarą Evarsą ar Martiną Liuterį Kingą. Ir, kad jos veidas puikavosi ant "Time" viršelio, todėl buvo sunkiau su tokia ypata susidoroti, o po to tvirtinti išpūtus akis: *Ką? Ne, sere, ne, viršininke, mes čia tokios nematėme, teisybė, berniukai*? Jie negalėjo sau leisti sumušti moterį, kuri buvo vienintelė "Holms Dental Industries" paveldėtoja, kurios dvylika fabrikų stovi saulėtuose Pietuose, vienas per apygardą nuo Oksfordo miesto.

Todėl jie padarė jos lagaminams tai, ko nedrįso padaryti jai.

Endrius pažvelgė į tuos nebylius jos buvimo Oksforde įrodymus su gėda, pykčiu ir meile, tokiais pat nebyliais jausmais, kaip ir randai ant lagaminų, prieš kelionę buvusių naujų ir švytinčių. Jis žiūrėjo sustingęs, o iš burnos veržėsi garas.

Padėti atskubėjo Hovardas, bet Endrius dar luktelėjo sekundę. *Kas tu esi, mis Holms? Kas esi iš tikro? Kur iškeliauji ir ką veiki tokio blogo, kad pačiai sau turi sukurpti melagingą istoriją apie praleistas dienas*? Po to, kai durininkas priartėjo prie mašinos, kilo dar viena keista mintis: *Kur kita tavo dalis*?

Geriau jau nustok apie tai galvojęs. Jeigu kam ir verta apie tai galvoti, tai mis Holms, bet ji nesuka dėl to galvos, vadinas, ir tau nereikia.

Endrius iškėlė lagaminus iš bagažinės ir padavė Hovardui, o tas pusbalsiu paklausė:

- Ar viskas gerai?

- Manau, taip, - atsakė Endrius, irgi pakuždomis. - Tik labai pavargusi. Mirtinai pavargusi.

Hovardas linktelėjo, paėmė sumaitotus lagaminus ir žengė į pastatą. Stabtelėjo tik pakreipti kepurės prieš Odetą Holms, kurios beveik nesimatė už tamsintų stiklų. Malonus pagarbos ženklas.

Kai jis dingo, Endrius iš bagažinės dugno iškėlė metalinę konstrukciją ir ėmė montuoti. Tai buvo invalido vežimėlis.

1959 rugpjūčio 19 dieną dingo Odetos Holms dalis žemiau kelių, pražuvo kaip ji tas tuščias dienas ir valandas.

4

Iki nelaimingo įvykio metro Detos Volker sąmonė iškilo į paviršių tik kelis kartus - kaip kokie atskiri koraliniai rifai, kurie iš tiesų yra vieno ilgo archipelago stuburkauliai. Odeta visai neįtarė apie Detą, o Deta nežinojo, kad yra kažkokia Odeta... tačiau Volker bent jau suprato, kad kažkas ne taip, kažkas grubiai kišasi į jos gyvenimą. Odetos vaizduotė prisikurdavo visokių dalykų, kad tik paaiškintų tai, kas atsitiko, kol Deta valdė jos kūną. Deta nebuvo tokia protinga. Jai *atrodė*, kad prisimena kažką, bet dažniausiai minčių neanalizuodavo.

Tačiau Deta šiek tiek nujautė apie sąmonės *trūkinėjimus*.

Ji, pavyzdžiui, galėjo prisiminti porceliano lėkštelę. Taip, pajėgė prisiminti. Prisiminė, kaip įsikišo ją į suknelės kišenę ir grįžtelėjo per petį įsitikinti, jog Mėlynoji Moteris nežiūri. Įsitikinti reikėjo, nes ta lėkštelė priklausė jai. Deta blausiai suvokė, kad ta lėkštelė yra ypatinga. Dėl to ją ir paėmė. Ji prisiminė, kad nusinešė ją į vietą, kuri vadinosi Tankumynas (iš kur ištraukė tą vardą, prisiminti nepajėgė), rūkstančią, šiukšliną angą žemėje, kur kadaise regėjo degantį kūdikį plastiko oda. Prisiminė, kad atsargiai pastatė lėkštelę ant žvyro, pakėlė koją virš jos ir sustojo, prisiminė, kaip nusitraukė paprastas medvilnines kelnaites ir susigrūdo į kišenę, kur ką tik buvo porceliano lėkštutė, o tada atsargiai įsikišo kairės rankos smilių į plyšį, kurį jai ir visoms kitoms moteriškoms būtybėms per neapsižiūrėjimą paliko nesusiūtą Senas Kvailys Dievas; bet kažkas toje vietoje buvo sugalvota neblogai, mat ji prisimena malonų smilktelėjimą, norą spustelėti, prisiminė, kaip svaigu buvo nuogai, be kelnaičių, susilieti su pasauliu, ir ji paspaudė tik tuomet, kai jos batelis, juodas, lakuotas batelis, užmynė ant lėkštelės. Tada ji spustelėjo plyšelį smiliumi taip, kaip mynė ypatingąją Mėlynosios Moters lėkštutę. Prisiminė, kaip juodos lakuotos odos batelis uždengė švelnų mėlyną voratinklį lėkštės pakraštyje, ji prisiminė spaudimą, taip, prisiminė spaudimą Tankumyne, pirštu ir koja, prisiminė malonią piršto ir kiaurymės vilionę, prisiminė, jog kai lėkštutė trakštelėjo, liūdnai sutrupėjusi, toks pats trapus pasitenkinimas persmelkė jos pilvą. Ji prisiminė riksmą, nutrūkusi nuo jos lūpų, nemalonų kranktelėjimą lyg kokios nubaidytos varnos, prisimena bukai įsistebeilijusi į lėkštutės šukes, o tada lėtai ištraukusi iš kišenės medvilnines kelnaites ir vėl jas užsimovusi. Maloni buvo žingsnių seka: iš pradžių laukan su reikalu, po to atgal - vienas blizgantis batelis, tada antras. Gerai, su kelnaitėmis gerai, ji puikiai prisiminė, kaip jos slysta pro jos kelius (sudžiūvęs šašas ant kairiojo jau tuoj

nukris, palikęs kūdikiškai rausvos odos lopinėlį), taip, ji viską prisiminė taip aiškiai, it tai būtų buvę ne prieš savaitę ar dieną, o prieš akimirką. Ji prisiminė, kaip juosmuo pasiekė jos išeiginės suknelės kraštą, sudarydamas aiškų baltos medvilnės ir rudos odos kontrastą. Kaip grietinėlė, tikrai, kaip grietinėlė, pilama į kavą, tuomet kelnaitės dingsta po suknele, o suknelė užsiplieskia oranžine liepsna ir kelnaitės ne kyla, o krinta žemyn. Jos vis dar baltos, bet jau ne medvilninės, o nailoninės, pigios, permatomos nailono kelnaitės, pigios visomis prasmėmis. Ji prisimena, kaip išlipo iš jų, kaip jos tviskėjo ant "Dodžo de Soto" kilimėlio, taip, kokios jos baltos ir pigios, ne tvarkingi apatiniai, o pigios kelnaitės, ir pati mergaitė tampa pigi, o kaip gera būti pigiai, gera parsidavinėti, vaikščioti po rajoną net ne kaip kekšei, o kaip gerai paršavedei. Ji prisiminė jau ne apvalią kinišką lėkštutę, o baltą apvalų vaikino veidą, kažkokio girto studentėlio veidą. Ir ne lėkštutė, o jo veidas buvo apvalus kaip Mėlynosios Moters lėkštutė, ir ant jo skruostų buvo tinklelis, mėlynas tinklelis kaip ant ypatingosios lėkštutės, bet tik todėl, kad švietė raudona, rėkianti neono šviesa, šviesa iš pakelės užeigos iškabos nudažė kraują, srūvantį iš jos nagais perdrėkstų vaikino skruostų, mėlynai, o jis sušuko: *Kodėl taip padarei, kodėl padarei*, o tada nuleido stiklą, kad galėtų iškišti galvą ir išsivemti. Ji prisiminė, kaip Dodė Styvens plėšė apie tamsius batelius šviesiais padais ir didelę panamą violetiniu kaspinu, prisiminė jo žiaukčiojimą, primenantį žvyro gurgždėjimą betono maišyklėje ir jo penį, kuris dar prieš kelias sekundes žvaliu šauktuku kilo iš tarpkojo brūzgyno, o dabar subliūško į varganą klaustuką; ji prisiminė, kaip gokčiojimas nutilo, po to vėl pasikartojo, ir ji pagalvojo: *Atrodo, jis dar gerai nesumaišytas pamatams*, o tada nusikvatojo ir prispaudė savo pirštą (dabar jau su ilgu nudailintu nagu) prie vaginos, kuri buvo pridengta tik šiurkščių plaukų trikampio, po to sekė tas trapus smilktelėjimas, skausmingas tiek, kiek ir malonus (su niekuo, visiškai niekuo nepalyginamas), o tada jis ėmė aklai grabalioti ją

rankomis ir trūkinėjančiu iš skausmo balsu švokšti: *O, tu prakeikta juodasnuke kale*! Ji nenustojo juoktis, lengvai atstūmė jį ir pastvėrusi savo kelnaites atsidarė duris. Dar jausdama paskutinį jo pirštų prisilietimą ant nugaros nubėgo į gegužės naktį, pakvipusią ankstyvaisiais sausmedžiais, ir raudonai rausva neono šviesa atsispindėjo nuo kažkokios pokarinės automobilių aikštelės žvirgždo. Ji susikišo savo kelnaites, pigias, slidžias nailono kelnaites, ne į suknelės kišenę, o į rankinę, prikimštą paaugliško kosmetikos rinkinio, ji bėgo, šviesa virpėjo, o tada jai buvo dvidešimt treji, ir ten buvo ne kelnaitės, o dirbtinio šilko šalis, kurį ji paprastai nugvelbdavo praeidama pro galanterijos skyrių "Meisi" parduotuvėje... šalis, tuo metu kainavęs 1,99 dolerio.

Pigus.

Pigus kaip tos balto nailono kelnaitės.

Pigus.

Kaip ji.

Kūnas, kuriame ji gyveno, priklausė moteriai, paveldėjusiai milijonus, tačiau to ji nežinojo ir nenorėjo žinoti... Šalis buvo baltas su mėlynais krašteliais, o kai ji, atsisėdusi į galinę taksi sėdynę, nepaisydama vairuotojo suspausdavo viena ranka šalį, kita nusigaudavo po tvido sijonu ir pro baltų kelnaičių kraštą ilgu tamsiu pirštu atlikdavo ten, kas reikia, apimdavo tas pats pažįstamas pasitenkinimo jausmas.

Kartais ji išsiblaškiusi pagalvodavo, kur ji būdavo, kai nebūdavo čia, tačiau jos poreikis buvo staigesnis ir reiklesnis už norą aiškintis, ji tiesiog atlikdavo tai, kas turėjo būti atlikta.

Rolandas būtų tai supratęs.

5

Odeta būtų visur galėjusi važinėti limuzinu, net 1959 metais, kai dar buvo gyvas jos tėvas ir ji nebuvo tokia turtinga, kokia tapo 1962 metais po jo mirties. Pinigai, kurie

iki to laiko buvo prižiūrimi globėjo, tapo jos nuosavybe sulaukus dvidešimt penkerių metų, ir ji galėjo elgtis taip, kaip išmanė. Nors jai nerūpėjo prieš metus kitus vieno žurnalisto nukalta frazė "limuzino liberalas", ji buvo pakankamai jauna, jog nenorėtų būti laikoma tokia, nors iš tiesų *buvo*. Odeta nebuvo tiek jauna ir naivi (ar kvaila!), kad tikėtų, jog pora išblukusių džinsų ir chaki marškinėliai, kuriuos ji mėgo vilkėti, važinėjimas autobusu ar metro, užuot sėdus į savo automobilį (per savo *ego* ji nepastebėjo, jog toks elgesys trikdo ir liūdina Endrių; jis mėgo ją, todėl jautėsi atstumtas) gali kaip nors realiai pakeisti jos esmę, Odeta turėjo per mažai patirties ir vylėsi, kad gyvenimo būdas gali pakeisti (ar bent prislopinti) tiesą.

1959 metų rugpjūčio 19 vakarą ji sumokėjo už gerus norus puse savo kojų... ir sąmonės.

6

Odetą užkabino, įtraukė, galiausiai įsuko į sūkurį, virtusį potvynio banga. 1957 metais, kai ji įsitraukė, reiškinys, dabar žinomas Judėjimo vardu, neturėjo pavadinimo. Ji žinojo apie aplinkybes, žinojo, kad kova už rasių lygybę prasidėjo ne nuo Išsilaisvinimo manifesto paskelbimo, o nuo pirmųjų Ameriką (tiksliau, Džordžiją, kuri tais laikais buvo kolonija, britų sukurta nusikaltėliams ir skolininkams tremti) pasiekusių laivų su vergais, tačiau Odetai atrodė, kad Judėjimas prasidėjo vienoje konkrečioje vietoje nuo trijų žodžių: *Aš niekur neisiu.*

Ta konkreti vieta buvo autobusas Montgomeryje, Alabamos valstijoje, ir tuos žodžius ištarė juodaodė moteris, pavarde Roza Li Parks. O nenorėjo ji eiti iš autobuso priekio į galą, skirtą visiems miesto juodaskūriams. Daug vėliau Odeta trauks "Mes niekur neisime" su visai kitais, bet niekad nepamirš Rozos Li Parks ir jaus gėdą. Kaip lengva dainuoti *mes* susikibus rankomis su visa minia; tai lengva net moteriai be kojų. Taip lengva tarti *mes*, taip lengva būti

mes. Tame autobuse nebuvo jokio *mes*, jis trenkė sena oda ir cigarų bei cigarečių dūmais, buvo išmargintas išlenktomis reklamomis: "Lucky Strike L.S.M.F.T.", "DĖL DIEVO APSILANKYKITE SAVO PASIRINKTOJE BAŽNYČIOJE", "GERKITE OVALTINĄ! Įsitikinsite, kad jis to vertas!" bei "ČESTERFILDAS. DVIDEŠIMT VIENA PUIKI TABAKO RŪŠIS - DVIDEŠIMT NEPAKARTOJAMŲ DŪMŲ!" Nesijautė jokio "mes" nei nepatikliame vairuotojo žvilgsnyje ir tarp baltųjų, šalia kurių ji sėdėjo, nei nepatikliuose juodaodžių, susibrukusių gale, akyse.

Jokio "mes".

Jokių tūkstantinių minių.

Tik Roza Li Parks, išjudinusi potvynio bangą trimis žodžiais: *Aš niekur neisiu.*

Odeta dažnai mąstydavo: *Jeigu aš galėčiau padaryti kažką tokio, jei galėčiau būti tokia drąsi, tikriausiai būčiau laiminga likusį savo gyvenimą. Bet ne man tokia drąsa.*

Apie incidentą su Parks ji perskaitė laikraštyje, bet iš karto jis nepadarė jai įspūdžio. Suvokimas atėjo po truputį. Sunku tiksliai pasakyti, kada jos vaizduotę užkariavo šitas iš pažiūros menkas žingsnelis rasių kovoje, vėliau supurtęs visus Pietus.

Po kokių metų vaikinas, su kuriuo Odeta daugmaž reguliariai susitikinėjo, nusivežė ją į Vilidžą, kur keli jauni liaudies dainų atlikėjai (daugiausia baltieji) papildė savo repertuarą naujais kūriniais, ne tik ankstesnėmis baladėmis apie tai, kaip Džonas Henris pasiėmė kūjį ir nurungė naują garo kūjį (ir mirė patrūkęs), arba kaip Babrė Alen žiauriai atstūmė degantį meile gerbėją (ir mirė iš gėdos). Dainavo apie pažemintuosius, kuriuos miestas ignoruoja, apie išvijimą iš darbo vien todėl, kad oda ne tos spalvos, apie tai, kaip jautiesi patekęs į cypę ir išplaktas misterio Čarlio todėl, kad būdamas juodaodis išdrįsai prisėsti Alabamos valstijos Montgomerio miesto "Vulvorto" kavinės baltųjų pusėje.

Kad ir kaip absurdiškai skambėtų, Odeta tik tuomet susidomėjo savo tėvais, jų tėvais ir proseneliais. Jai neteko

skaityti "Šaknų" - ji atsidūrė kitame pasaulyje, kitame laike daug anksčiau, nei Aleksas Heilis parašė tą knygą, - tačiau ji pirmą kartą, stebėtinai vėlai, suvokė, jog ne tiek daug kartų praėjo nuo tada, kai baltieji laikė jos protėvius surakintus grandinėmis. Žinoma, patį faktą ji žinojo jau anksčiau, bet tai buvo sausa informacija, lygtis, kuri niekaip nesusijusi su jos asmeniniu pasauliu.

Odeta surinko viską, ką žinojo, ir buvo nuvilta niekingai menkų žinių. Ji žinojo, kad mama buvo gimusi Odetoje, Arkanzase, ir ji, kaip vienintelis vaikas, paveldėjo to miesto vardą. Jos tėtis buvo nedidelio miestelio dantistas, išradęs ir užpatentavęs karūnėlių gamybos procesą, kuris buvo pastebėtas ir įvertintas tik po dešimties metų ir nelauktai atnešė turtus. Odeta taip pat žinojo, kad tėtis sugalvojo dar kelis stomatologinius išradimus prieš praturtėjimą ir po jo, dauguma iš protezavimo ar kosmetinės srities, ir kad persikėlęs į Niujorką su žmona ir dukrele (gimusia ketveri metai po svarbiausio patento gavimo) sukūrė kompaniją "Holms Dental Industries", kuri stomatologijos pasaulyje yra garsi kaip "Skvibas" antibiotikų.

Bet kai Odeta paklausdavo tėčio apie gyvenimą prieš jos gimimą, jis vengdavo tiesaus atsakymo. Jis kalbėdavo apie viską, bet nepasakydavo nieko. Slėpė nuo dukters tą savo gyvenimo tarpsnį. Kartą jos mama, Alisa, - jis šaukdavo ją "mamyte" arba Ale, jeigu būdavo itin gerai nusiteikęs, - pasakė: "Papasakok jai, kaip tie vyrai šovė į tave, kai važiavai "Fordu" per dengtą tiltą, Denai." Jis taip niūriai ir griežtai ją nudelbė, kad Odetos mama, visuomet guvi kaip žvirbliukas, susigūžė kėdėje ir nutilo.

Odeta porą kartų mėgino iškvosti mamą apie tą atsitikimą, bet nieko nepešė. Anksčiau ji būtų galėjusi kai ką išsiaiškinti, bet tėčiui uždraudus, mama tylėjo. O Denui Holmsui, suprato ji, praeitis - tie giminaičiai, tie raudonžemio keliai, parduotuvės, trobelės be grindų ir langų stiklų, užtrauktos kažkokiu skarmalu, tos patyčios ir smurtas, kaimynų vaikai, aprengti drapanomis, siūtomis iš miltų maišų,

- buvo palaidota nelyginant negyvas dantis po akinančiai balta karūnėle. Jis nepasakojo, negalėjo pasakoti, gal net sąmoningai paniro į selektyvią amneziją; ir jų gyvenimas pietinėje Centrinio parko dalyje buvo apvilktas dantis. Viskas nereikalinga slėpėsi po nejautriu dangalu. Tėvų praeitis buvo taip gerai apsaugota, jog nebuvo plyšelio įsmukti pro tą gerai padirbtą kliūtį.

Deta praeitį žinojo, bet net neįtarė apie Odetos egzistavimą, o šioji nepažinojo Detos, todėl dantų eilė buvo lygi ir tanki it tvirtovės tvora.

Iš mamos mergaitė paveldėjo šiek tiek drovumo, o iš tėvo - nebylaus tvirtumo, tad tik vienintelį kartą bibliotekoje ji išdrįso užsiminti apie ją kamuojantį klausimą, apkaltinti tėvą, kad ją ignoruoja. Misteris Holmsas krestelėjo "Wall Street Journal", rūpestingai sulankstė jį, pasidėjo ant stalelio šalia stalinės lempos. Tada nusiėmė akinius metalo rėmeliais, padėjo juos ant laikraščio. Liesas, kone perkaręs negras susiraičiusiais žilais plaukais, smilkiniuose lygiai pulsuojančiomis venomis ištarė: "Aš nepasakoju apie tą savo gyvenimo dalį, Odeta, ir negalvoju apie ją. Tai būtų beprasmiška. Pasaulis pasikeitė."

Rolandas būtų jį supratęs.

7

Kai Rolandas pravėrė duris su užrašu "Šešėlių Dama", išvydo visiškai nesuprantamus dalykus, tačiau suvokė, jog tai nėra labai svarbu.

Ten buvo Edžio Dyno pasaulis, bet už slenksčio matėsi tik šviesų, žmonių ir daiktų makalynė; tiek daug daiktų jis nebuvo regėjęs savo gyvenime. Iš visko sprendžiant, moteriški dalykėliai, ir, atrodo, parduodami. Dalis po stiklu, kiti sukrauti krūvomis arba išdėlioti. Visa tai plaukė prieš jo akis už durų, kurios rodė tai, ką matė Dama. Šaulys žvelgė jomis kaip ir Edžio, kai tas ėjo dangaus vežimo taku į tupyklą.

Tačiau Edį vaizdas sukrėtė. Revolveris jo rankose sudrebėjo ir nusileido. Šaulys nesunkiai būtų jį atėmęs, bet nė nemėgino. Tik liko tyliai stovėti. Išmoko to prieš daugelį metų.

Dabar vaizdas pro staktą svaigiai pasisuko, bet Edį tai savaip nuramino. Rolandui neteko matyti filmo, o Dynas peržiūrėjo jų tūkstančius, ir tas reginys priminė jam kadrų, fiksuojančių stebėjimo tašką, kaitą. Visai kaip “Helovyne” arba “Švytėjime”. Jis netgi žinojo, kaip vadinasi kamera, sugebanti atlikti tokius efektus. “Steadi-Cam”. Štai taip.

- Ir “Žvaigždžių karuose”, - pridūrė jis pusbalsiu. - Mirties žvaigždė. Prisimeni tą sumautą bandymą?

Rolandas pažiūrėjo į jį, bet nieko nesakė.

Staiga durų angoje, kurią Edis jau laikė kažkokiu stebuklingu ekranu... ekranu, į kuri gali įžengti, kaip tas tipas iš filmo “Purpurinė Kairo rožė”, pasirodė rankos, tamsiai rudos rankos.

Ligi šiol Edis nė neįtarė, koks šaunus buvo tas filmas.

Tik filmas už durų, pro kurias jis dabar žiūrėjo, dar nebuvo baigtas. Taip, tai Niujorkas, - išdavė pažįstamas taksi pypsėjimas, - tiksliau, kažkokia Niujorko universalinė parduotuvė, lyg ir pažįstama, bet... bet...

- Viskas seniau, - sumurmėjo jis.

- Laikai, kai nebuvai gimęs? - pasiteiravo šaulys.

Edis pažvelgė į jį ir nusijuokė:

- Aha. Galima ir taip sakyti.

- Laba diena, mis Volker, - pasigirdo malonus balsas. Vaizdas už durų pakilo taip greitai, kad net Edžiui apsisuko galva, ir jis pamatė pardavėją, kuri, matyt, pažinojo rudųjų rankų savininkę. Pažinojo ir nemėgo jos arba prisibijojo. Arba ir viena, ir kita. - Kuo galėčiau padėti?

- Šitą. - Rudarankė ištiesė baltą šalį ryškiai mėlynais apvadais. - Gali nevynioti, mažule, įkišk į krepšį.

- Mokėsite grynai ar če...

- Grynais, kaip visuomet, ar ne?

- Taip, prašau, mis Volker.

- Džiaugiuosi, kad man pritari, brangioji.

Nusisukdama pardavėja, spėjo pastebėti Edis, perkreipė lūpas. Gal tai tiesiog įprotis elgtis su moterimi, kurią pardavėja laikė "pasiturinčia nigere" (čia irgi padėjo jo patirtis kino filmuose, o ne istorijos žinios ar gyvenimas gatvėje, nes viskas labai jau priminė kokį nors septintojo dešimtmečio filmą su Sidniu Steigeriu ir Rodu Poitjeriu, "Nakties karštyje", pavyzdžiui), o gal priežastis netgi paprastesnė: Rolando Šešėlių Dama, juodoji ar baltoji, nesvarbu, buvo bjauri akiplėša.

Bet ar tai ką nors reiškia? Jam vis vien. Edžiui rūpėjo vienas vienintelis dalykas - kaip išsikapstyti iš pliko pajūrio.

Ten Niujorkas, jis užuodžia jį.

O Niujorkas reiškia heroiną.

Jį taip pat beveik galėjo užuosti.

Bet yra viena kliūtis, tiesa?

Sumauta kliūtis.

8

Rolandas įdėmiai stebėjo Edį ir nors galėjo šešis kartus jį nudėti kada tik panorėjęs, nusprendė ramiai ir tyliai laukti, leisdamas apsispręsti jam pačiam. Edžio būdas buvo ganėtinai sudėtingas, turėjo jis ir nelabai malonių bruožų (kaip žmogus, sąmoningai leidęs užsimušti vaikui, šaulys mokėjo atskirti tai, kas malonu, ir kas nelabai), bet viena akivaizdu - vaikinas jis nekvailas.

Netgi labai galvotas vaikis.

Jis išnarplios problemą pats.

Ir jis išnarpliojo.

Edis grįžtelėjo į Rolandą, šyptelėjo suspaustomis lūpomis, nerangiai pasuko ant piršto revolverį ir ištiesė jį rankena į priekį.

- Šitas daikčiukas gali pridaryti ir bėdos, ar ne?

Kai nori, gali kalbėti protingai, pagalvojo Rolandas. *Tai kodėl taip dažnai tauški kvailystes, Edi? Ar ne todėl, jog*

nori pamėgdžioti tuos, su kuriais susidėjo tavo brolis?

- Ar ne? - pakartojo Edis.

Rolandas linktelėjo.

- Jeigu būčiau prakiurdęs tave, kas būtų nutikę šitoms durims?

- Nežinau. Ko gero, vienintelis būdas išsiaiškinti - pamėginti mane nušauti.

- Na, o kaip tu manai?

- Manau, kad jos dingtų.

Edis linktelėjo.

- Aš irgi taip pamaniau. Pykšt! Burtai dingo! Dabar matote, vaikai, o dabar - nebe. Būtų tas pat, kas kino teatre išsitraukti revolverį ir suvarpyti projektorių, tiesa?

Jeigu sušaudai projektorių, filmas sustoja.

Edis nenorėjo, kad filmas nutrūktų.

Edis troško gauti tai, už ką sumokėjo.

- Tu juk pats gali praeiti pro tas duris, - lėtai ištarė Edis.

- M-hm.

- Taip paprasta.

- M-hm.

- Įsigausi į jos protą. Kaip įsibrovei į manąjį.

- Taip.

- Vadinasi, į mano pasaulį gali keliauti tik autostopu.

Rolandas nieko neatsakė. Edis ne pirmą kartą mini žodį "autostopas", kurio reikšmės jis gerai nesuprato... bet esmę galėjo pagauti.

- Bet juk tu gali įžengti ir savo kūnu. Kaip pas Balazarą. - Jis ne kalbėjo, o svarstė balsu. - Tačiau tuomet tau reikės manęs, ar ne?

- Taip.

- Tada pasiimk mane su savimi.

Šaulys prasižiojo atsakyti, bet Edis jam neleido.

- Ne dabar, suprantu. Įsivaizduoju, koks kiltų triukšmas, jeigu mes staiga... iššoktume tenai. - Jis nervingai nusikvatojo. - Kaip koks triušis iš fokusininko skrybėlės, tik, žinoma, skrybėlės neturime. Mes palauksime, kol ji liks

viena, ir...

- Ne.

- Aš grįšiu su tavimi, - suskubo pridurti Edis. - Prisiekiu, Rolandai. Tai yra, žinau, jog turi įvykdyti užduotį, žinau, kad esu jos dalis. Nepamiršau, kad išgelbėjai mano subinę muitinėje, bet aš tau atsilyginau pas Balazarą... tai ką pasakysi?

- Manau, kad atsilyginai, - pripažino Rolandas. Jis prisiminė, kaip Edis pakilo iš už stalo nepaisydamas rizikos, ir sekundę sudvejojo.

Tik sekundę.

- Na? Petras Pauliui. Ranka ranką plauna. Aš tik noriu sugrįžti kelioms valandoms. Nugriebti keptą viščiuką, kokią dėžutę "Dankin" spurgų. - Edis parodė galva į duris, kur vaizdas vėl ėmė keistis. - Tai ką pasakysi?

- Ne, - nukirto šaulys, nors mintys jau buvo kitur. Tas judėjimas tarpu tarp lentynų... Dama, kad ir kas ji tokia, judėjo ne kaip visi žmonės; bent jau ne taip, kaip judėjo Edis, kai šaulys žvelgė jo akimis, ar (ši mintis jam pasirodė nauja, nes anksčiau apie tai nesusimąstė: jo paties nosis visuomet matosi apatiniame regos lauko pakraštyje) kaip vaikščiojo jis pats. Einant vaizdas visuomet švelniai švytuodavo: kairėn, dešinėn, kairėn, dešinėn, nežymiai, iš tiesų taip nežymiai, jog nebepastebi išmokęs vaikščioti. Damos judėjime nesijautė pažįstamo svyravimo - ji tartum slydo praėjimu it bėgiais. Ironiška, kad ir Edis tai pastebėjo... tik jam tai labiau priminė "Stedi-Cam" kadrą.

Rolandas anksčiau to nebuvo matęs... bet čia jo svarstymus pertraukė spigus Edžio balsas.

- Tai kodėl ne? Po velnių, kodėl?

- Nes tu nori ne viščiuko, - atšovė šaulys. - Žinau, kaip tu tai vadini, Edi. Tu nori "apsiforminti". Tu nori "įkalti dozę".

- Na ir kas? - kone išrėkė Edis. - Na ir kas, kad noriu? Sakiau, grįšiu su tavimi! Pažadėjau tau! Supranti, aš tau PAŽADĖJAU! Ko dar nori? Nori, kad prisiekčiau motinos

vardu? Gerai, prisiekiu motina! Nori, kad prisiekčiau broliu? Tvarka, prisiekiu! Aš prisiekiu! Girdi, PRISIEKIU!

Enrikas Balazaras būtų tai priminęs, bet šauliui nereikėjo Balazaro patarimo, nes jis ir taip žinojo: niekada nepasikliauk narkomanu.

Rolandas parodė į duris.

- Iki Bokšto ta tavo gyvenimo dalis nukirsta. Po to - tavo valia. Galėsi keliauti į pragarą kaip tik pageidauji. Bet kol kas man tavęs reikia.

- Ach, tu sumautas niekingas melagi, - tyliai iškošė Edis. Emocijos neprasiveržė į jo balsą, bet šaulys pastebėjo blizgančias nuo ašarų vaikino akis. Rolandas nieko neatsakė. - Tu žinai, kad nebus jokio "po to", nei man, nei jai, nei tam trečiam, galai žino, kas jis. Galbūt ir tau taip pat - tu atrodai išsunktas kaip Henris prieš galą. Jeigu mes nepadvėsime pakeliui į tą tavo Bokštą, tikrai išleisim kvapą prie jo, *tai kodėl tu man meluoji*?

Šaulys šiek tiek susigėdo, bet ramiai pakartojo:

- Bent jau kol kas ta tavo gyvenimo dalis užbraukta.

- Tikrai? - atšovė Dynas. - Tuomet paklausyk manęs, Rolandai. Aš žinau, kas nutiks tikrajam tavo kūnui, kai persikelsi į ją. Žinau, nes esu matęs anksčiau. Man nereikia tavo patrankų. Esi pričiuptas už tos legendinės vietos, kur auga trumpi plaukai, bičiuli. Tu netgi galėsi pasukti jos galvą, kaip mano, ir pasižiūrėti, ką darau su likusia tavo dalimi, kol esi tik tas prakeiktas *Ka*. Man reikės palaukti iki vakaro, nutempti tave prie vandens. O tada galėsi stebėti, kaip vėžiagyviai tave sudoroja. Nors, galbūt būsi per daug užsiėmęs, kad tai rūpėtų.

Edis nutilo. Bangų šniokštimas ir duslus vėjo stūgavimas, atrodė, sustiprėjo.

- Todėl galbūt aš pasinaudosiu tavo peiliu ir perrėšiu tau gerklę.

- Ir užtrenksi tas duris amžiams?

- Sakei, kad ta mano gyvenimo dalis nubraukta. Kalbėjai ne tik apie kaifą. Kalbėjai apie Niujorką, Ameriką, mano

laikus, viską. Jeigu taip, noriu, kad ir ši dalis baigtųsi. Aplinkybės vemti verčia, nuo kompanijos bloga darosi. Būna akimirkų, Rolandai, kai Džimis Svagartas, lyginant su tavimi, atrodo sveikas.

- Laukia nemaža stebuklų, - ištarė Rolandas. - Didžių nuotykių. Dar daugiau, - tikslas, kurį reikia pasiekti, ir galimybė susigrąžinti savigarbą. Ir dar kai kas. Tu gali tapti šauliu. Man nebūtina būti paskutiniu. Tu gimęs tam, Edi. Matau. Jaučiu tai.

Edis nusijuokė, nors skruostais ritosi ašarų upeliai.

- O, kaip nuostabu! Pasaka! Kaip tik tai, ko man reikia. Mano brolis Henris, jis buvo šaulys. Vienoje tokioje vietoje, kuri vadinasi Vietnamas. Jam ten patiko. Reikėjo tau pamatyti, kaip jis atrodė apsvaigintas vaistais, Rolandai. Be pagalbos negalėdavo rasti kelio į tualetą. Jeigu nepasitaikydavo vedlio, tiesiog atsisėsdavo žiūrėti imtynių čempionato ir pridėdavo į kelnes. Kaip šaunu būti šauliu. Suprantu. Mano brolis buvo narkomanas, o tu - pabėgęs iš savo beprotnamio.

- Gal tavo brolis gerai nenutuokė, ką reiškia garbė.

- Galbūt. Mums niekad nepavyko iki galo išsiaiškinti, kas yra Projektuose. Tai buvo tiesiog žodis, kurį teisme kaldavo į galvą, jeigu pagaudavo rūkant žolę arba gvelbiant lonžeronus nuo kokio nors “T-Birdo”.

Edis įsiverkė, bet dabar pro ašaras nusijuokė.

- Štai tavo draugai. Pavyzdžiui vyrukas, apie kurį kalbi per miegus, tas Ketbertas...

Šaulys nevalingai krūptelėjo. Nepadėjo net daugelio metų savitvardos treniruotės - krūptelėjo.

- Ar jie suprato tai, apie ką mali kaip koks prakeiktas seržantas, verbuojantis į jūreivius? Apie nuotykius, tikslą, garbę?

- Taip, jie žinojo, kas yra garbė, - lėtai ištarė Rolandas, prisimindamas išėjusius bičiulius.

- Gal jie pasiekė ko nors daugiau nei šauliu tarnavęs mano brolis?

Rolandas nieko neatsakė.

- Žinau tave, - tęsė Edis. - Prisižiūrėjau tokių, kaip tu. Dar vienas trenktas, plėšiantis “Pirmyn, Kristaus kariai” su vėliava vienoje rankoje, o šautuvu kitoje. Man tokios garbės nereikia. Aš noriu sukirsti viščiuką pietums ir apsiforminti. Būtent tokia tvarka. Todėl sakau tau: eik. Gali eiti. Bet kai tik išeisi, aš nužudysiu likusią tavo dalį.

Šaulys nieko neatsakė.

Edis kreivai šyptelėjo ir nubraukė ašaras nuo skruostų.

- Nori išgirsti, kaip mes vadiname tokį grįžimą namo?

- Kaip?

- Meksikietiškos lygiosios.

Sekundę jie tik žiūrėjo vienas į kitą, po to Rolandas staigiai pasisuko į duris. Jie abu akies kampeliu (Rolandas daugiau už Edį) pastebėjo naują posūkį, šį kartą kairėn. Tenai stovėjo padėklas su tviskančiomis brangenybėmis. Bižuterija gulėjo po stiklu, bet dauguma - atvirai, todėl Rolandas nutarė, jog čia netikri papuošalai... o Edis matė tiesiog bižuteriją. Tamsiai rudos rankos atsainiai apžiūrėjo kelis gaminius, po to priėjo kita pardavėja. Jos pasikalbėjo, Dama (kažkokia Dama, nusprendė Edis) paprašė dar kažką parodyti. Mergina nuėjo atnešti, ir kaip tik tada Rolando žvilgsnis žaibiškai nukrypo į duris.

Vėl pasirodė rudos rankos, tik laikydamos rankinę, ir nelauktai ėmė grūsti į ją juvelyrinius dirbinius - kaip papuolė.

- Na, taip, Rolandai, neblogą komandą surinksi, - ištarė Edis suglumęs. - Pirmiausia pasišauki eilinį baltąjį narkomaną, po to surandi eilinę juodąją vagiš...

Bet Rolandas jau žengė per slenkstį į kitą pasaulį, nepaisydamas Edžio grasinimo.

- Aš kalbėjau rimtai! - suriko vaikinas pridurmui. - Pasitrauksi - perrėšiu tau gerklę...

Bet jam nebaigus šaulys jau buvo dingęs. Šiapus durų liko suglebęs, vos pastebimai alsuojantis jo kūnas.

Sekundę Edis liko stovėti be amo, neįstengdamas patikėti, kad Rolandas taip pasielgė, nepaisydamas jo pažado,

sumautos jo priesaikos ir galimų pasekmių.

Pastovėjo vartydamas baltas akis lyg audros pasibaidęs arklys... tik jokios audros, išskyrus jo galvoje, nebuvo ir ženklo.

Gerai. Gerai, po šimts.

Jis turi vieną akimirką. Daugiau šaulys gali jam neduoti, puikiai suprato Edis. Jis dirstelėjo pro duris ir pamatė, kaip rudosios rankos sustingsta su dirbtinio aukso grandinėle, pradėta kišti į rankinę, ir taip žaižaruojančią kaip piratų lobio skrynia. Edis negirdėjo, bet jautė, kad šaulys kalbasi su tų rankų savininke.

Dynas išsitraukė peilį iš šaulio kelionmaišio ir apvertė suglebusį prie durų kūną. Atmerktos šaulio akys buvo sustingusios, užvirtusios į viršų.

- Žiūrėk, Rolandai! - suriko Edis. Monotoniškas, idiotiškas, niekad nenutylantis vėjas ošė jo ausyse. Viešpatie, jis bet ką išvestų iš proto... - Žiūrėk atidžiai! Noriu baigti suknistas tavo pamokas! Noriu parodyti tau, kas atsitinka, kai užkabini brolius Dynus!

Jis prikišo peilį prie šaulio gerklės.

Antra dalis

Permainų aidai

1

1959 rugpjūtis.

Po pusvalandžio išėjęs gydytojas Chuliją rado atsišliejusį į greitosios pagalbos mašiną, likusią stovėti prie "Gailestingųjų seserų" ligoninės priimamojo 23-iojoje gatvėje. Vienas smailianosių Chulijo batų kulnas rėmėsi į priekinį purvasargį. Jis persirengė rėksmingas rožines kelnes ir mėlynus marškinius su auksiniais siūlais išvedžiotu savo vardu ant kairės kišenės - tai buvo jo kėglių lygos uniforma. Džordžas patikrino laikrodį ir suprato, kad Chulijo komanda - "Lotynų Amerikos antžmogiai" - jau rita kamuolius.

- Maniau, jau išvažiavai, - tarė Džordžas Šeiversas. Jis dirbo toje ligoninėje rezidentu. - Kaip tavo vyrai išloš be Nuostabiojo Kablio?

- Į mano vietą paėmė Migelį Bazalę. Jis nepastovus, bet kartais šį tą parodo. Apsieis. - Chulijas patylėjo. - Man įdomu, kaip baigėsi. - Tas kubietis su humoro jausmu, kurio, reikia manyti, nė neįtarė turįs, dirbo vairuotoju. Šeiversas apsidairė. Medikų, važiavusių su jais kartu, nesimatė.

- Kur jie visi? - paklausė Džordžas.

- Kas? Tie šikniai dvyniai Bobsiai? O kaip manai? Vaikosi Minesotos paprastutes Vilidže. Kaip manai, ji išsikapstys?

- Nežinau.

Chulijas stengėsi kalbėti kaip didelis žinovas, parodyti, jog išmano daugiau, bet žinojo tik tiek, kad budintis rezidentas ir pora chirurgų paėmė iš jo juodaodę moterį

greičiau, nei jis spėjo ištarti *hail Mary fulla grace** (o tie žodžiai beveik išsprūdo iš jo lūpų, nes juodaodė dama jau buvo viena koja kitame pasaulyje).

- Ji neteko velniškai daug kraujo.

- Čia ne juokas.

Džordžas buvo vienas iš šešiolikos "Gailestingųjų seserų" ligoninės rezidentų, paskirtas kartu su kitais aštuoniais dirbti greitosios pagalbos programoje. Teoriškai rezidentas prie kitų dviejų medikų greitosios pagalbos automobilyje ekstra atveju turėjo nusverti svarstykles gyvenimo pusėn. Džordžui buvo ne naujiena, kad dauguma vairuotojų bei medikų už akių rezidentus vadina šlapaausiais ir teigia, jog jie daugiau kliudo nei padeda, tačiau jis manė kitaip.

Kartais rezidento pagalba labai praversdavo.

Bet kokiu atveju tai kėlė ligoninės reitingą, ir nors programoje dalyvaujantys rezidentai mėgdavo painkšti dėl neapmokamų aštuonių valandų kiekvieną savaitę, Džordžas Šeiversas tikėjo, jog dauguma jų jautė tą pat, ką ir jis - pasididžiavimą, ryžtą atlikti viską, ko prireiks.

Bet štai atėjo naktis, kai Aidlvailde sudužo TWA oro linijų "Tri-Star" lėktuvas su šešiasdešimt penkiais žmonėmis, šešiasdešimt iš kurių, Chulijo Estevezo žodžiais tariant, - M.V. - Mirę Vietoje, o trys iš likusių penkių priminė greičiau tai, ką galima nukrapštyti nuo aukštakrosnės dugno... Tik kai krapštai iš krosnies, tas kažkas nedejuoja ir neklykia, kad kas nors duotų jam morfijaus arba pribaigtų, ar ne? *Jeigu gali ištverti tai,* mąstė jis vėliau, prisiminęs septynias galūnes, tysančias tarp aliuminio nuoplaišų, sėdynių ir sulankstytos uodegos su skaičiumi 17, T didžiąja bei W pradžia, prisiminęs akies obuolį, įsitaisiusį ant apsvilusio "Samsonait" lagamino, prisiminęs vaiko meškutį su akimis-sagutėmis, prisiglaudusį prie mažo raudono sportbatuko su vaiko pėda, *jeigu gali ištverti tai, brangusis, gali ištverti viską.* Ir jis tai ištvėrė visai neblogai. Gerai jautėsi, kol grįžo namo. Skaniai suvalgė vėlyvą vakarienę. Visai

*Sveika, Marija, malonės pilnoji.

ramus nuėjo miegoti, o tai reiškė, kad jam viskas gerai. Po to vidury nakties pabudo nuo košmariško sapno, kuriame ant apdegusio lagamino gulėjo ne žaislinis meškiukas, o jo mamos galva, jos akys atsimerkė ir paaiškėjo, kad jos taip pat apdegusios; spoksojo juodos it tos meškiuko sagutės, burna prasižiojo, apnuogindama sulaužytas iltis, kurios išaugo iš dantų tada, kai į besileidžiantį TWA "Tri-Star" lėktuvą kirto žaibas. Ir ji sušnibždėjo: *Ar tu negalėjai manęs išgelbėti, Džordžai? Mes taupėme tau, spaudėmės dėl tavęs, viską atidavėme tau, tėtukas užglaistė nemalonumus, į kuriuos pakliuvai per tą mergaitę, o tu VIS TIEK NEGALĖJAI MANĘS IŠGELBĖTI, PO VELNIŲ!* Ir jis pabudo rėkdamas, negirdėdamas, kad kažkas tranko į sieną, o po sekundės jau lėkė į vonios kambarį, šiaip taip spėjo suklupti priešais keramikinį altorių ir greitaeigiu liftu išversti visą vakarienę. Vėmė šiltu maistu, vis dar kvepiančiu kalakutiena. Atsiklaupęs jis spoksojo į dubenį, į apvirškintos mėsos gabaliukus, į morkas, kurios neprarado originalaus fluorescencinio ryškumo, ir jo sąmonę perskrodė žodis, užrašytas didelėmis raudonomis raidėmis:

UŽTEKS

Teisingai.

Būtent

UŽTEKS.

Metas baigti žmonių kaulų rinkimo darbą. Jis išeina, nes:

UŽTEKS, VADINASI, UŽTEKS.

Išeina, nes Išverstakio devizas buvo toks: *Tai viskas, ką galiu ištverti, užteks*, o Popajus* visuomet buvo velniškai teisus.

Jis nuleido vandenį unitaze, grįžo lovon ir krito miegoti kaip negyvas, o ryte nubudęs suprato, kad vis tiek nori būti daktaru, kad nepaprastai gera tai tvirtai žinoti, net jeigu visa programa ne "Greitoji pagalba", o "Kraujo kibiras" ar panašiai.

---

*Animacinio filmo herojus.

Jis vis tiek norėjo būti daktaras.

Jis pažinojo moterį, mokančią siuvinėti. Sukrapštęs sumokėjo jai dešimt dolerių, kad išsiuvinėtų nediduką senovišką užrašą:

JEIGU GALI IŠTVERTI TAI, GALI IŠTVERTI VISKĄ.

Taip, teisingai.

Po keturių savaičių jo laukė kruvinas darbas metro.

2

- Ta ponia kažkokia keista, pastebėjai? - paklausė Chulijas.

Džordžas viduje lengviau atsikvėpė. Jeigu Chulijas nebūtų pradėjęs tos temos, jis pats irgi nebūtų išdrįsęs. Džordžas juk dirba rezidentu, vieną dieną taps tikru daktaru, o Chulijas - veterinorius, nesinori leptelėti ką nors kvaila prieš veterinorių. Jis nusijuokęs pasakytų: *O, esu matęs tai šimtus kartų, vaike. Paimk rankšluostį ir nusitrink paausius, nes teka per žandus.*

Bet Chulijas, atrodo, nebuvo matęs to šimtus kartų, ir gerai, kad nematė, nes Džordžas *norėjo* apie tai pasišnekėti.

- Taip, tikrai. Pasirodė, kad joje tūno du žmonės.

Jis nustebo pamatęs, kad dabar Chulijo veidas nušvito nuo palengvėjimo, ir staiga susigėdo. Chulijas Estavezas, kuris iki gyvenimo galo vairuos mašiną su pora pulsuojančių raudonų lempų ant stogo, parodė daugiau drąsos, nei jis.

- Pagavai, daktare. Šimtu procentų. - Ir išsitraukęs pakelį "Česterfyld" cigarečių, įsikišo vieną į dantis.

- Jos nuvarys tave į kapus, žmogau, - pastebėjo Džordžas.

Chulijas linktelėjęs pasiūlė pakelį.

Kurį laiką jie pūtė dūmą tylėdami. Medikai gal ir vaikosi paprastutes, kaip Chulijas sakė... o gal jau prisivaikė.

Džordžas išsigando, taip, čia tau ne juokas. Tačiau jis taip pat žinojo, kad tą moterį išgelbėjo jis, ne daktarai. Vairuotojas taip pat tą žinojo. Galbūt tai ir buvo tikroji priežastis, kodėl Chulijas pasiliko. Metro jiems padėjo tiktai viena sena negrė ir baltaodis vaikis, kuris paskambino policijai, o visi kiti (išskyrus tą negrę) stovėjo ir stebėjo, lyg ten būtų koks nors prakeiktas filmas, "Piterio Gano" serija. Viską teko atlikti Džordžui Šeiversui, kuris, kad ir persigandęs, padarė viską, ką galėjo.

Moteris laukė metro traukinio, apie kurį taip gerai atsiliepė Elingtonas - garsiojo traukinio "A". Daili jauna juodaodė, vilkinti džinsais, chaki spalvos marškiniais laukė traukinio į gyvenamuosius rajonus.

Kažkas ją pastūmė.

Džordžas Šeiversas negalėjo pasakyti, ar policija sugavo tą niekšą - ne jo reikalas. Jo reikalas buvo moteris, kuri surikusi nukrito garsiajam "A" traukiniui po ratais. Stebuklas, kad ji nepataikė ant trečiojo bėgio; garsiojo trečiojo bėgio, kuris būtų padaręs jai tai, ką Niujorko valstija daro blogiems vaikinams Sing Singo kalėjime.

Aha, štai kokius stebuklus daro elektra.

Ji mėgino nuropoti nuo tako, bet nebespėjo, ir tas legendinis "A" traukinys, cypdamas, žvangėdamas, berdamas kibirkštis, nes mašinistas pastebėjo moterį ir ėmė stabdyti, įlėkė į stotį. Tačiau buvo per vėlu, per vėlu jam, per vėlu jai. Plieniniai garvežio ratai nupjovė kojas virš kelių. Ir kol visi kiti (išskyrus baltaodį vaikį, kuris skambino policijai) stovėjo išvertę akis, iššoko pagyvenusi juodaodė moteris, per skubėjimą išnarinusi sau klubą (vėliau meras jai įteiks medalį "Už drąsą"), nusitraukė skarelę nuo galvos ir užveržė ja vieną merginos šlaunį. Jaunas baltasis vaikinukas kitoje stoties pusėje šaukėsi greitosios, negrė rėkė, kad kas nors jai padėtų, nusirištų kaklaraištį, dėl Dievo meilės, bet ką, ką nors, kol galiausiai vienas pusamžis verslininkas nenoriai nusijuosė diržą. Senoji negrė pakėlė į jį akis ir ištarė

žodžius, tapusius kitos dienos Niujorko "Daily News" antrašte, žodžius, kurie pavertė ją Amerikos didvyre: "Dėkui, brolau".

Paskui ji užnėrė diržą ant kairės merginos kojos, tarp kirkšnies ir kelio, sutrupinto per susitikimą su legendiniu "A" traukiniu.

Džordžas nugirdo, kaip kažkas iš žioplių sakė, jog prieš nualpdama juodaodė mergina suriko: "KAS TAS NIEKŠAS! SURASIU JĮ - PASMAUGSIU!"

Dirže taip toli nebuvo skylučių, todėl senajai negrei, niūriai kaip sena mirtis, teko laikyti jį suveržus, kol atvyko Chulijas, Džordžas ir medikai.

Džordžas prisiminė geltonąją liniją, mamos prisakymus niekad, niekad jokiais būdais neiti už jos, kai lauki legendinio ar kokio kito traukinio, prisiminė tepalų ir elektros kvapą, kai nušoko žemyn ant anglių, prisiminė ten tvyrantį karštį. Atrodė, jog karštis tvoskia nuo jo, nuo tos pagyvenusios negrės, merginos, traukinio, tunelio, neregimo dangaus viršuje ir pragaro apačioj. Jis prisiminė nerišliai pagalvojęs: *Jeigu man dabar pamatuotų kraujospūdį, rodyklė išeitų už skalės ribų*, paskui nusiramino, šūktelėjo paduoti jam krepšį, o kai sanitaras norėjo šokti kartu su krepšiu, jis liepė jam dingti iš ten. Sanitaras atrodė nusigandęs, lyg Džordžą Šeiversą matytų pirmą kartą, ir pasistengė dingti.

Džordžas užraišiojo visas, kiek pajėgė, jos arterijas ir venas, o kai merginos širdis vėl ėmė tvinksėti, suleido visą digitalino ampulę. Pagaliau farai atvežė kraujo. *Norite iškelti ją, daktare*? - paklausė vienas Džordžo, o jis atšovė, kad kol kas ne, išsitraukė adatą ir įsmeigė ją į veną, kaip kokiai narkomanei, kuriai verkiant reikėjo dozės.

Po to jis leido ją iškelti.

Ir policininkai pradėjo ją kelti.

Keliama ji atsipeikėjo.

Tada prasidėjo visos keistenybės.

3

Džordžas suleido jai demerolio, o kai mentai įkėlė į greitosios pagalbos automobilį - ji ėmė blaškytis ir tyliai dejuoti. Suleistos dozės turėjo užtekti, kad ji ramiai pasiektų "Gailestingųjų seserų" ligoninę. Jis buvo devyniasdešimčia procentų įsitikinęs, kad mergina gyva pasieks ligoninę, o tai jau gerai.

Tačiau jos vokai ėmė trukčioti, kai iki vietos liko dar šeši kvartalai. Ji kimiai sudejavo.

- Galime suleisti dar vieną, daktare, - pasiūlė sanitaras.

Džordžas net nepastebėjo, jog tai pirmas kartas, kai sanitaras pavadina jį daktaru, o ne Džordžu ar, dar blogiau, Džordžiu.

- Tau ką, galvoj negerai?

Sanitaras užsičiaupė.

Džordžas atsigręžė į juodaodę merginą ir pamatė, kad jos žvilgsnis sąmoningas ir sunerimęs.

- Kas man nutiko? - paklausė ji.

Džordžas prisiminė žmogaus žodžius, ką ši mergina, esą, pasakiusi (kad sugavusi niekšą pasmaugs ir panašiai). Tas žmogus buvo vyras, baltasis. Džordžas nutarė, jog tai gryniausias išsigalvojimas, įkvėptas keisto žmonių noro dar labiau sudramatinti ir šiaip dramatiškas situacijas arba tiesiog rasinės neapykantos. Ši moteris kultūringa, išsilavinusi.

- Įvyko nelaimingas atsitikimas, - atsakė jis. - Jūs...

Mergina užmerkė akis, ir jam pasirodė, kad vargšelė vėl užmigo. Gerai. Tegu kas nors kitas praneša jai, kad neteko kojų. Kas nors, kas uždirba daugiau kaip 7,600 USD per metus. Jis pasislinko šiek tiek kairiau, norėdamas patikrinti jos kraujospūdį, bet mergina vėl atsimerkė. Ir prieš Džordžą Šeiversą gulėjo jau visai kita moteris.

- Niekšas nurėžė man kojas. Jaučiu, kad nėra. Čia greitoji?

- T-T-Taip, - išlemeno Džordžas. Staiga jis baisiai užsimanė gerti. Nebūtinai svaigalų. Norėjosi kažko šlapio.

Jo gerklė atrodė perdžiūvusi. Jautėsi lyg žiūrėtų į Spenserį* "Daktare Džekile ir misteryje Haide".

- Ar jie supakavo tą šunsnukį?

- Ne, - atsakė Džordžas, pagalvojęs sau: *Tas tipas buvo teisus, velniškai teisus.*

Jis pajuto, kad sanitarai, kurie sėdėjo prilipę prie nelaimėlės (galbūt vildamiesi, kad jis padarys ką nors ne taip), atsitraukė.

- Gerai. Tie baltieji sutraukos vis tiek jį paleis. *Aš* jį prispausiu. Nurausiu jam gaidį. Kalės vaikas! Žinai, ką aš jam padarysiu? Aš tau pasakysiu, sumautas baltarūri! Aš pasakysiu... pasakysiu...

Jos vokai vėl nukrito, ir Džordžas mintyse palinkėjo: *Taip, miegok, būk gerutė, miegok, man už tai nemoka, aš nieko nesuprantu, mums, tiesa, kalbėjo apie šoką, bet niekas neminėjo šizofrenijos, kaip vieno iš...*

Akys vėl atsimerkė. Į jį žiūrėjo pirmoji moteris.

- Koks nelaimingas atsitikimas? - pasiteiravo ji. - Prisimenu, kaip išėjau iš "Sielos"...

- Sielos? - kvailai leptelėjo jis.

Ji šyptelėjo vangiai. Skausmingai.

- "Alkanos sielos". Tai tokia kavinė.

- O, taip. Tikrai.

Ta kita, kad ir siaubingai suluošinta, apdrabstė jį purvais, o su šita Džordžas jautėsi lyg riteris iš pasakojimų apie karalių Artūrą, kuris išgelbėjo princesę iš drakono nasrų.

- Prisimenu, kaip eskalatoriumi nusileidau į peroną, o tada...

- Kažkas jus pastūmė. - Skambėjo kvailai, bet kas čia tokio? Tai ir buvo kvaila.

- Nustūmė mane po traukiniu?

- Taip.

- Aš netekau kojų?

Džordžas norėjo nuryti gerklėje atsistojusį gumulą, bet

---

*Populiarus amerikiečių aktorius(1900-1967), vaidinęs tiek romantiškose komedijose, kiek rimtose dramose.

nepajėgė. Nebuvo kuo ją sutepti.

- Ne visų, - tarė lyg guosdamas, ir mergina vėl užsimerkė.

Geriau jau būtų apalpusi, pagalvojo jis, *geriau jau būtų...*

Bet akys vėl atsimerkė. Degančios akys. Pakilo ranka ir mostelėjo išskėstais pirštais per colį nuo jo veido; dar kiek, ir dabar sėdėtų priimamajame ir lauktų, kol sudaigstys skruostą, o ne trauktų dūmą su Chuliju Estavezu.

- JŪS SUMAUTI DVOKIANTYS ŠUNSNUKIAI! - suspiegė ji. Veidas buvo klaikus, nuo jo tvieskė pragaro liepsna. Ji net nebuvo panaši į žmogų. - PAPJAUSIU KIEKVIENĄ PO RANKA PASIPAINIOJUSĮ BALTASKŪRĮ! IŠKASTRUOSIU! NUPJAUSIU KIAUŠUS IR SUGRŪSIU Į MARMŪZES! AŠ...

Tai buvo kažkoks beprotnamis. Ji kalbėjo kaip kokia animacinio filmuko negrė, tiksliau, ponia Baterflai, virtusi pagiežinga nigere iš komikso. Joje, atrodė, yra kažkas nežmogiško, antgamtiško. Negali būti, kad šitas plyšojantis, besimuistantis padaras prieš pusvalandį buvo pakliuvęs po traukinio peiliu! Ji kandžiojosi. Draskėsi nagais. Spjaudėsi. Taškėsi putomis. Drabstėsi nešvankybėmis.

- Užčiaupk ją, daktare! - neišlaikė vienas sanitaras kreidiniu veidu. - Dėl Dievo, nutildyk! - Sanitaras siekė paimt vaistų krepšio. Džordžas nustūmė jo ranką į šalį.

- Atsiknisk, mulki!

Džordžas vėl pasisuko į pacientę, ir pamatė ramias, protingas tos kitos moters akis.

- Ar aš gyvensiu? - paklausė ji ramiu balsu, it kalbėtų prie arbatos puodelio. Ir tada jam toptelėjo: *Ji nežino apie priepuolius. Nieko neįtaria.* O po sekundės pagalvojo: *Čiagi visai kitas asmuo.*

- Aš... - Jis nurijo seiles, patrynė šuoliuojančią savo širdį per baltą chalatą, o paskui įsakė sau susiimti. Jis išgelbėjo jai gyvybę. Psichinės problemos - ne jo rūpestis.

- Kas jums? Ar viskas gerai? - paklausė mergina jo, ir

nuoširdus susirūpinimas jos balse privertė nusišypsoti: ji klausia jo, ar viskas gerai??!!

- Taip, ponia.

- Į kurį klausimą atsakėte?

Sekundę jis nesusigaudė, po to susigriebė.

- Į abu, - atsakė jis ir paėmė jos ranką. Mergina suspaudė jo delną, Džordžas, pažvelgęs į švytinčias jos akis, pagalvojo: *Taip galima ir įsimylėti*, o po akimirkos jos švelni ranka virto nagais, moteris ėmė šaukti, kad jis yra suknistas baltaskūris, ji nuraus jam kiaušus, nukąs savo dantimis.

Jis atšlijo apžiūrinėdamas, ar iš rankos nebėga kraujas, galvodamas, kad reikia kažko imtis, nes ji nuodinga, ta moteris nuodinga kaip barškuolė ar varinė gyvatė. Oda nebuvo perdrėksta, o kai jis pakėlė akis, priešais jį vėl gulėjo ta kita - pirmoji moteris.

- Prašau, aš nenoriu mirti. Maldauju... - Ir neteko sąmonės. Jie visi lengviau atsikvėpė.

4

- Tai ką tu manai? - paklausė Chulijas.

- Kas laimės Serijas? - Džordžas patrynė kulnu nuorūką. - "Baltosios kojinės".

- Ką mąstai apie tą ponią?

- Manau, kad ji šizofrenikė, - lėtai ištarė Džordžas.

- Pats žinau. Kas jai bus?

- Nežinau.

- Jai reikia pagalbos, žmogau. Kas tai padarys?

- Na, aš jai jau padėjau, - atsakė Džordžas ir nukaito lyg susigėdęs.

Chulijas nenuleido nuo jo akių.

- Jeigu tai viskas, kuo gali jai padėti, geriau būtum leidęs jai mirti, daktare.

Džordžas valandėlę žvelgė į vairuotojo akis, bet neištvėrė to, ką jose pamatė: ne kaltinimą, o tik liūdesį.

Todėl jis nuėjo sau.

Turėjo reikalų mieste.

5

Telkimas.

Iki nelaimingo atsitikimo Odeta Holms dažniausiai kontroliavo situaciją, bet po jo Deta Volker ėmė reikštis vis daugiau, o labiausiai jai patiko vagiliauti.

Svarbiausia buvo pats vogimo procesas.

Kai šaulys įsibrovė į jos sąmonę "Meise", Deta suriko iš pykčio ir siaubo, jos rankos, brukančios į rankinę pigią bižuteriją, suakmenėjo.

Ji suriko, nes kai Rolandas įžengė į jos sąmonę, kai išėjo į *priekį*, ji nelauktai pajuto ką kita: duris, prasivėrusias jos galvoje.

Suinkštė todėl, kad tas įsibrovėlis buvo baltasis.

Deta nematė, tačiau vis tiek *jautė* jo baltumą.

Žmonės atsigręžė. Administratorius pamatė moterį invalido vežimėlyje su sustingusia ranka prie niekučių prikimšto rankinuko, kuris, matės net už trisdešimties pėdų, buvo brangesnis už tai, ką ji vogė.

- Ei, Džimi! - riktelėjo administratorius, ir Džimis Holvorsenas, vienas iš etatinių "Meisio" apsaugos darbuotojų, atsigręžęs pamatė, kas vyksta. Jis pasileido bėgti prie juodaodės moters. Negalėjo nebėgti - išdirbo miesto policininku aštuoniolika metų, ir tai buvo įaugę jam į kraują, - nors gerai suprato, kad viskas tuščiai. Maži vaikai, invalidai, vienuolės - bergždžias reikalas. Užsipulti juos - tas pat, kas spardyti girtą. Jie paverkšlendavo prie teisėjo ir keliaudavo sau namo. Sunku buvo įtikinti teismo atstovus, kad invalidai irgi gali būti vagišiai.

Tačiau jis vis tiek nubėgo.

6

Rolandas pašiurpo pajutęs, jog pakliuvo į neapykantos ir pasibjaurėjimo lizdą... po to išgirdo moters riksmą, pamatė stambų pilvūzą, bėgantį jo/jos link, atsigręžusius žmones ir perėmė iniciatyvą.

Jis pats tapo moterimi tamsiomis rankomis. Pajuto keistą dvilypiškumą joje, bet nespėjo geriau į jį įsigilinti.

Todėl apgręžė ratukus ir šovė į priekį. Lėkė tarp prekystalių, žmonės skyrėsi jį praleisdami. Ant grindų liko ilgas Detos daiktų ir vogtų brangenybių šleifas. Pilvočius paslydo ant dirbtinės aukso grandinėlės ar lūpdažio tūtelės ir driokstelėjo ant užpakalio.

7

Velnias! - nusikeikė mintyse Holvorsenas, ir viena ranka jau siekė po sportine striuke kabančio 38 kalibro pistoleto dėklo. Po to akyse prašviesėjo. Čia ne narkotikų prekeivio areštas ir ne ginkluotas apiplėšimas; čia nesveika negrė invalido vežimėlyje. Taip, mauna it kokia lenktynininkė, bet ji vis tiek tik juodaodė invalidė. Ką jis darys - nušaus ją? Neblogai būtų, ar ne? Ir kur ji nubėgs? Tako gale nėra nieko, išskyrus dvi matavimosi kabinas.

Jis atsistojo, pasitrynė skaudančią sėdynę ir truputį raišuodamas vijosi toliau.

Ratukai įlėkė į persirengimo kabiną. Durys užsitrenkė.

Dabar tu pakliuvai, paukštyte, pagalvojo Džimis. *Aš tau parodysiu. Man nusispjaut, kad tu turi našlaitį vaiką ar kad tau liko metai gyventi. Nemušiu, bet gerai papurtysiu.*

Jis aplenkė administratorių, trenkėsi petimi į duris ir atidarė jas. Kabina buvo tuščia.

Jokios negrės.

Jokio vežimėlio.

Nieko.

Jis išpūtęs akis pažiūrėjo į administratorių.

- Kitoje! - suriko tas. - Kitoje!

Ir, aplenkęs Džimį, administratorius įsiveržė į antrąją persirengimo kabiną. Moteris lininiu sijonu ir "Pleiteks" liemenėle veriančiai suspigusi sukryžiavo rankas ant krūtinės. Ji buvo labai balta ir tikrai ne luošė.

- Atleiskite, - sumurmėjo administratorius, pajutęs kraują, mušantį į veidą.

- Nešdinkis iš čia, iškrypėli! - suriko moteris lininiu sijonu.

- Klausau, ponia, - atsakė administratorius ir uždarė duris.

Pas "Meisį" klientas visuomet teisus.

Jis pasisuko į Holvorseną.

Holvorsenas atsakė tokiu pat žvilgsniu.

- Kas čia, po perkūnais? - paklausė apsauginis. - Tai įlėkė ji čia ar ne?

- Įlėkė.

- Tai kur ji dingo?

Administratoriui beliko tik papurtyti galvą.

- Grįžkime surinkti viską nuo grindų.

- Pats ir rink, - atšovė Džimis Holvorsenas. - Jaučiuosi, lyg užpakalis būtų sutrupėjęs į devynis gabalus. - Kiek padelsęs pridūrė: - Be to, mielas mano kolega, jaučiuosi kaip maišu trenktas.

8

Kai tik šaulys išgirdo pokštelint kabinos duris, pasuko ratukus į duris. Jeigu Edis įvykdė, ką žadėjo, viskas baigta.

Bet durys buvo atviros. Rolandas, nieko nelaukęs, įstūmė pro jas Šešėlių Damą.

Trečia dalis

Odeta kitoje pusėje

1

Neilgai trukus šaulys pagalvojo: *Bet kuri kita moteris, sveika ar luoša, staiga kažkokio nepažįstamojo savo galvoje nutempta per visą parduotuvę, kur buvo užsiėmusi savo reikalais (negerais reikalais, galima sakyti), įstumta į kambarėlį, nors už nugaros kažkas šaukia sustoti, staigiai apgręžta ir įbrukta pro duris, kurių ten nebuvo ir negalėjo būti, į visiškai kitą pasaulį... manau, bet kuri kita moteris tokiomis aplinkybėmis visų pirma paklaustų: "Kur aš?"*

Tačiau Odeta Holms maloniai pasiteiravo:

- Ką jūs sugalvojote, jaunuoli?

2

Rolandas pakėlė akis į Edį, pritūpusį su peiliu per pirštą nuo jo gerklės. Kad ir koks miklus, šaulys negalėtų išsisukti nuo geležtės, jeigu Edis sugalvotų ja pasinaudoti.

- Taip, - paantrino Rolandas. - Ką tu sugalvojai?

- Nežinau, - pasibjaurėjęs savimi atsakė Edis. - Atsipjauti masalo, matyt. Juk nepanašu, kad atėjau čia pažvejoti, ar ne?

Jis nusviedė peilį Damos ratukų pusėn, bet jis nukrito dešiniau. Ir liko virpėti įsmigęs į smėlį iki kriaunų.

Tada Dama pasuko galvą ir pradėjo:

- Gal malonėtumėte paaiškinti, kur jūs atvežėte ma...

Ji nutilo. Ištarusi "gal malonėtumėte" ji jau buvo pasukusi galvą tiek, kad matė, jog už nugaros nieko nėra, bet, susidomėjęs pastebėjo šaulys, ji tęsė sakinį, nes jos padėtyje

tam tikri dalykai buvo elementarios gyvenimo tiesos - jeigu ji juda, vadinasi, kažkas ją stumia. Tačiau už nugaros ji nieko nerado.

Visiškai nieko.

Moteris atsigręžė į Edį su šauliu, jos žvilgsnis atrodė sunerimęs, išsigandęs. Ji paklausė:

- Kur aš esu? Kas mane stūmė? Kaip galėjau čia atsidurti? Kaip galiu būti apsirengusi, jeigu namie, vilkėdama chalatą, žiūrėjau dvyliktos valandos žinias? Kas aš esu? Kokia čia vieta? Kas jūs?

Kas aš esu? - susimąstė šaulys. *Užtvanka sugriuvo ir kliūstelėjo klausimų banga. To buvo galima tikėtis. Bet tas klausimas - "Kas aš esu?"... vargu ar ji pastebėjo jį ištarusi.*

Ir kada.

Nes ji uždavė jį anksčiau nei paklausė, kas jie tokie.

3

Edis vedžiojo žvilgsnį tai į malonų jauną negrės ratukuose, tai į seną Rolando veidą.

- Kaip ji to nežino?

- Nežinau. Greičiausiai dėl šoko.

- Šokas sugrąžino ją į savo svetainę, kur buvo prieš važiuodama į "Meisį"? Tu tvirtini man, jog paskutinis dalykas, kurį ji prisimena, tai kaip sėdėjo su chalatu ir klausėsi kažkokio pižono vapėjimo apie tai, kaip Florida Kyse rado tą psichą su Kristos Makolif kaire plaštaka, prikalta jo irštvoje greta trofėjinės marlinos*?

Rolandas neatsakė.

Dar labiau nustebusi Dama paklausė:

- Kas yra Krista Makolif? Ar ji - ta pradingusioji "Laisvės raitelė"?

Dabar atėjo Edžio eilė paklausti, kas tie "Laisvės raiteliai".

---

*Tokia žuvis.

Šaulys įsmeigė į jį ledinį žvilgsnį, ir Edis nesunkiai perskaitė: *Negi nematai, kad ji ištikta šoko?*

Suprantu, ką nori pasakyti, mielas Rolandai, bet tai visko nepaaiškina. Aš ir pats buvau šiek tiek sukrėstas, kai įsiveržei į mano makaulę kaip koks Volteris Peitonas. Tačiau šokas neištrynė mano atminties.

Beje, apie šoką: Edis smagiai pašoko, kai ta dama įriedėjo pro duris. Jis klūpėjo, prikišęs peilį prie jautrios gerklės odos... nors nei tuomet, nei anksčiau nebūtų juo pasinaudojęs. Ir kaip užburtas spoksojo į duris, lekiančias pro lentynas ir prekystalius. Jam tai priminė "Švytėjimą", kur berniukas mato save, važinėjantį triratuku vaiduoklių viešbučio koridoriais. Tako pabaiga buvo kur kas proziškesnė: baltos durys, su kukliu įspėjimu: MALONĖKITE MATUOTIS NE DAUGIAU KAIP DVI PREKES. Taip, čia iš tiesų "Meisis". Galiu galvą guldyti.

Ruda ranka atplėšė duris, o vyriškas balsas (mento balsas, kartą išgirdęs nebesupainiosi, o policininkų savo laiku Edis prisiklausė) suriko, kad sustotų, kad ten nėra išėjimo, ji viską tik dar labiau apsunkins. Edis spėjo žvilgtelti į moters invalido vežimėlyje atspindį veidrodyje, ir pagalvojo: *Jėzau, jis ją užvaldė. Neatrodai labai laiminga.*

Tada vaizdas pasisuko, ir... Edis pamatė save. Vaizdas buvo nukreiptas į patį stebėtoją, ir Dynas užsimanė prisidengti akis ranka, laikančia peilį, nes žiūrėti dviem poromis akių - to jau per daug, kad neišprotėtų, bet viskas vyko taip greitai, kad jis nespėjo.

Vežimėlis įlėkė pro duris. Vos pralindo, stebulės beveik kliudė staktas. Tą akimirką pasigirdo dar kažkoks garsas, tarytum plyštų kažkas šlapia, ir iš atminties išplaukė žodis "placenta", kurio jis neįtarė žinąs. Kitą mirksnį moteris jau važiavo prie jo kietai suplūktu smėliu. Ji neatrodė tokia pasiutusi, kaip tame veidrodyje. Tačiau argi tai keista? Kai tave staiga iš pasimatavimo kabinos perkelia į dievų pamirštą kraštą, kur lakstto kolio dydžio vėžiagyviai, tai negali neuždėti atspaudo ir ant išorės. Edis Dynas galėjo asmeniš-

kai tai paliudyti.

Ji pavažiavo keturias pėdas ir sustojo: toliau kliudė šlaitas ir palaidas smėlis. Ji nebevarė ratų su tokia jėga (jeigu rytoj pabusi skaudančiais pečiais, gali kaltinti serą Rolandą, rūškanai pagalvojo Edis). Sugniaužė ranktūrius ir įsmeigė akis į abu vyrus.

Durys už jos jau spėjo ištirpti. Ištirpti? Na, ne visai taip. Jos susilankstė lyg persukinėjant juostą atgal. Pradėjo trauktis, kai faras trenkėsi į tas kitas, žemiškesnes, duris tarp parduotuvės ir persirengimo kabinos. Jis trenkėsi atsivedėjęs, manydamas, kad vagišė jas užsirakino, ir turėjo neblogai plotis į sieną. Bet Edis taip ir nepamatė, kuo tai baigėsi. Prieš užsitraukiant kiaurymei tarp pasaulių viskas kitoje pusėje nurimo.

Filmas tapo paprasta nuotrauka.

Liko tik neryškūs ratų pėdsakai, prasidėję iš niekur, vedantys prie skardžio, greta kurio vežimėlyje sėdėjo jų savininkė.

- Gal malonėsite paaiškinti, kur aš esu ir kaip čia pakliuvau? - kone maldaudama paklausė moteris ratukuose.

- Gerai, Dorote, pasakysiu tau vieną dalyką: jau nesi Kanzase, - atsiliepė Edis.

Moters akys pritvinko ašarų. Edis matė, kaip ji stengiasi susitvardyti, bet nepajėgia. Ji pravirko.

Įniršęs (ir pasibjaurėjęs savimi) Edis pasisuko į šaulį, kuris tuo metu atsistojo ant kojų. Rolandas nuėjo, bet ne prie raudančios Damos. Jis nuėjo pakelti savo peilio.

- Papasakok jai! - suriko Edis. - Atsivedei ją, tai ir pasakok, žmogau! - Kiek palaukęs jau tyliau pridūrė: - O tuomet pasakysi man, kodėl ji neprisimena savęs.

4

Rolandas neatsiliepė. Jis pasilenkė, suspaudė peilio kriaunas likusiais dviem dešinės rankos pirštais ir atsargiai perėmęs kairėn įsikišo į makštis prie diržo. Šaulys vis dar

aiškinosi, ką jautė Damos sąmonėje. Priešingai nei Edis, ji priešinosi jam, draskėsi kaip katė, nuo to momento, kai jis *išėjo į priekį*, iki tada, kai įvažiavo pro duris. Kova prasidėjo tą mirksnį, kai moteris jį pajuto. Klaidos negali būti, nes jo įsibrovimas moters nenustebino. Šaulio smegenys priėmė tą faktą, tik negalėjo jo suvokti. Taigi tamsiaodė nenustebo, kad į sąmonę įsibruko nepažįstamasis, tik pyko, puolė siautėti, stengėsi jo atsikratyti. Kovos ji nebūtų laimėjusi, tačiau vis tiek grūmėsi iš paskutiniųjų. Jis jautė, kad moteris pašėlo iš baimės, pykčio ir neapykantos.

Joje jis jautė tik tamsą - protą, užrakintą kape.

Tačiau...

Tačiau kai jie praėjo duris ir išsiskyrė, Rolandas gailėjosi, baisiai gailėjosi nelikęs jos sąmonėje sekundę ilgiau. Vienas mirksnis viską paaiškintų. Nes moteris, sėdinti prieš juos, kaip diena ir naktis skyrėsi nuo anos. Edžio sąmonėje jis jautėsi kaip kambaryje su netvirtomis, pelijančiomis sienomis. O Damos sąmonėje jis buvo it nuogas tamsoje tarp nuodingų gyvačių.

Bet prieš galą viskas pasikeitė.

Ir buvo dar kažkas, kažkas gyvybiškai svarbaus, bet jis arba negalėjo suprasti to, arba neprisiminė. Kažkas panašaus

(žvilgsnis)

į pačias duris, tik jos galvoje. Kažkas panašaus

(jūs praplėšėte tą kažką, jūs)

į praregėjimą. Kaip per pamokas, kai pagaliau išsiaiškini...

- Kad tu prasmegtum! - pasipiktino Edis. - Tu esi prakeiktas automatas.

Ir aplenkęs Rolandą priėjo prie moters, atsiklaupė priešais ją, o kai ji karštligiškai apsikabino jį it skęstantis plaukikas, Edis neatsitraukė ir pats ją tvirtai apglėbė.

- Viskas gerai, - ramino jis. - Nesakau, kad puiku, bet viskas bus gerai.

- Kur mes? - kūkčiojo ji. - Sėdėjau namie, žiūrėjau televizorių, kad išgirsčiau, jog mano draugai sveiki gyvi

išėjo iš Oksfordo, o dabar esu čia ir NEŽINAU, KUR YRA TAS "ČIA"!

- Na, aš taip pat, - sumurmėjo Edis ir stipriau apglėbęs ėmė pamažu linguoti, - bet mes dabar kartu. Aš esu iš ten pat, kur ir tu, iš mažojo Niujorko miestelio, mes abu perėjome tą patį... Šiek tiek skirtingai, bet iš principo taip pat... ir viskas bus gerai. - Paskui dar kai ką prisiminęs pabaigė: - Jeigu mėgsti omarus.

Ji glaudė jį prie savęs ir verkė, o Edis ramino ją apsikabinęs, ir Rolandas pagalvojo: *Edis dabar atsigaus. Brolis miręs, bet jis turės kuo rūpintis, ir atsigaus.*

Tada šaulį pervėrė skausmas, stiprus priekaištas smigtelėjo į širdį. Taip, jis sugeba šaudyti, kaire bent jau, žudyti, keliauti nepailsdamas, jėga pavergti mylias ir metus, netgi, regis, matmenis, ieškodamas savo Bokšto. Jis sugebėjo išgyventi, kartais netgi ką nors apginti (išgelbėjo berniuką Džeiką iš lėtos mirties tarpstotėje, nuo seksualinio išnaudojimo, kurį žadėjo Orakulė kalnų papėdėje), tačiau Džeikas vis tiek mirė. Ir ne šiaip dėl nelaimingo atsitikimo; Rolandas sąmoningai jį pasmerkė. O dabar žiūrėjo į tuos du, stebėjo, kaip Edis glaudžia ir ramina nepažįstamą moterį. To jis negalėtų padaryti, ir skausmą jo širdyje pakeitė baimė.

Jeigu tavo širdis atiduota Bokštui, Rolandai, manyk, kad jau pralaimėjai. Būtybė be širdies - būtybė be meilės, o meilės nejaučia tik žvėris. Gal žvėriui ir tas pat, bet žmogui, kuris liks vienas, teks kada nors sumokėti pragarišką kainą. O kas bus, jeigu tu gausi, ko nori? Kas bus, jeigu tu, beširdis, įveiksi Tamsųjį Bokštą? Jeigu tavo širdyje tik tamsa, tau neliks nieko, tik iš žvėries virsti pabaisa. Jeigu tikslą pasieksi kaip žvėris, bus juokinga, tarsi duoti drambliui didinamąjį stiklą. O jeigu kaip monstras...

Sumokėti skaudžiai, tai viena. Bet ar nori tai turėti?

Jis prisiminė Alę ir merginą, kuri kadaise laukė jo prie lango, ašaras, išlietas prie bejausmio Ketberto kūno. O, tada tai jis mylėjo! Taip. Tada.

Aš *noriu mylėti*! sušuko jis, bet kadangi Edis verkė kartu su moterimi invalido vežimėlyje, šaulio akys liko sausos kaip ta dykuma, kurią jis perėjo, kol pasiekė šitą pakrantę.

5

Jis vėliau atsakys į Edžio klausimą. Padarys tai, nes pačiam Dynui ne pro šalį žinoti. Priežastis, kodėl ji nieko neprisimena, paprasta: ji ne viena moteris, o dvi.

Ir viena iš jų yra pavojinga.

6

Edis papasakojo jai viską, ką galėjo, praleidęs susišaudymą, bet nenutoldamas tiesos visur kitur. Kai jis nutilo, moteris valandėlę nepratarė nė žodžio, sėdėjo sunėrusi ant kelių rankas.

Nuo plokštėjančių kalnų už kelių mylių į rytus čiurleno maži upeliukai. Iš jų Rolandas su Edžiu sėmėsi vandenį, keliaudami šiaurėn. Pirmą kartą iki kalnų papėdės suvaikščiojo Edis, nes šaulys buvo per silpnas. Po to jie eidavo paeiliui, ir kaskart tekdavo nutolti vis toliau, dairytis ilgiau, kol rasdavo šaltinio gyslą. Upeliai darėsi vis tingesni, nes kalnai žemėjo, bet kol kas vanduo nepakenkė.

Kol kas.

Rolandas ėjo išvakarėse, ir šiandien buvo Edžio eilė, tačiau šaulys nieko netaręs iškeliavo vėl, užsimetęs ant peties vandens maišus. Vaikinui tas poelgis atrodė keistai diskretiškas. Jis nebuvo linkęs graudintis dėl tokio gesto, - apskritai dėl jokio Rolando poelgio, - bet vis tiek pasijuto sujaudintas.

Moteris atidžiai klausėsi Edžio, tylėjo nenuleisdama nuo jo akių. Vieną akimirką vaikinas būtų davęs jai penkeriais metais daugiau, kitą - laikęs penkiolikamete. Dėl vieno dalyko buvo aišku: ji krito jam į akį.

Kai jis baigė pasakoti, Odeta minutę sėdėjo tylėdama, žvelgdama kažkur už jo, į bangas, kurios stojus nakčiai išplukdys omarus, kažką vapaliojančius nariuotakojų šneka. Jis pasistengė kuo vaizdingiau juos apibūdinti: geriau jau tegu išsigąsta dabar negu pamačiusi savo akimis. Kažin ar išgirdusi, ką jie padarė Rolandui, ir išvydusi priešais save ji norės juos valgyti. Bet alkis įveiks tuos *ari-a-dari, are-a--biče.*

Jos žvilgsnis buvo įsmeigtas į tolį.

- Odeta? - pašaukė jis po kokių penkių minučių. Ji buvo sakiusi jam savo vardą - Odeta Holms. Nuostabus vardas.

Jos žvilgsnis atgijo, pažadintas iš apmąstymų. Ji nusišypsojo ir ištarė vieną žodį:

- Ne.

Edis bukai spoksojo į ją, nesumodamas ką atsakyti. Iki tos akimirkos jam ir į galvą nebūtų atėję, kad paprastas neiginys gali būti toks talpus.

- Aš nesuprantu, - ištarė jis pagaliau, - ką tu neigi.

- Visa tai. - Odeta mostelėjo ranka (o jos rankos, pastebėjo jis, labai stiprios - švelnios, bet stiprios) į jūrą, dangų, pakrantę, kalno papėdę, kurią šaulys dabar naršo, ieškodamas vandens (arba kur jį ką tik surijo kokia nors nauja pabaisa, - Edis apie tai net nepagalvojo). Žodžiu, rodydama į visą šitą pasaulį.

- Suprantu, kaip jautiesi. Aš ir pats iš pradžių netikėjau.

Ar tikrai? Veikiau jis tiesiog viską priėmė natūraliai, nes sirgo, kankinosi nuo narkotikų bado.

- Tu pripraši.

- Ne, - pakartojo ji. - Aš manau, kad atsitiko vienas iš dviejų dalykų, nesvarbu, kuris, ir aš tebesu Oksforde, Misisipės valstijoje. Visa tai netikra.

Ji kalbėjo toliau. Jeigu Odetos balsas būtų garsesnis (arba Edis nebūtų jos įsimylėjęs), palaikytų tai pamokslu. O dabar jos žodžiai labiau priminė poeziją nei paskaitą.

Nesvarbu, kartojo jis sau, *kad ir koks velnias tai būtų, turi ją įtikinti tuo. Jos labui.*

- Aš, ko gero, patyriau galvos traumą, - pasakė ji. - Tame Oksforde daug mėgėjų pamojuoti kirviais ir beisbolo lazdomis.

Oksforde.

Kažkodėl tai Edžiui pasirodė girdėta. Ji ištarė tą žodį taip, kad jis priminė Henrį... Henrį su šlapiomis palutėmis. Kodėl? Kas tai? Tiek to, nesvarbu dabar.

- Nori pasakyti, kad praradai sąmonę ir visa tai sapnuoji?

- Arba esu komoje, - pridūrė ji. - Ir tau nederėtų žiūrėti į mane taip, lyg tai būtų absurdas, nes taip nėra. Pažvelk.

Ji atsargiai perskyrė plaukus kairėje pusėje, ir Edis pamatė, jog šukuoseną ji pasirinko ne todėl, kad mėgo tokį stilių. Po plaukų linija rangėsi bjaurus pilkšvai baltas randas.

- Regis, nelabai pasisekė gyvenime, - burbtelėjo jis.

Ji nekantriai truktelėjo pečiais:

- Buvo ir sunkių dienų, ir lengvų. Svarstyklės išsilygina. Parodžiau tau tik todėl, kad penkerių metų išbuvau komoje net tris savaites. Ir daug sapnavau tada. Neprisimenu, apie ką, bet, prisimenu, mama sakė nusiraminusi, kad nemirsiu, kai pradėjau kalbėti be sustojimo, nors mano kalboje suprasdavo vieną žodį iš tuzino. Tačiau aš prisimenu, jog tie sapnai buvo labai tikroviški.

Ji nutilo ir apsidairė.

- Tokie tikroviški, kaip ir viskas aplink. Ir tu, Edi.

Kai ji ištarė jo vardą, Edžio kūnas nuėjo pagaugais. O, taip, viskas aišku. Įklimpo.

- Ir jis. - Mergina krūptelėjo. - Jis atrodo ryškesnis už viską.

- Taip ir turi būti. Tai yra, mes ir esame tikri, kad ir ką tu galvotum.

Ji švelniai šyptelėjo. Ir nė nemanė patikėti.

- Kaip tai nutiko? - paklausė Edis. - Klausiu apie randą.

- Nesvarbu. Aš tik noriu pasakyti, jog tai, kas atsitiko kartą, gali nutikti ir vėl.

- Ne, man tiesiog smalsu.

- Į mane pataikė plyta. Tai atsitiko, kai pirmą kartą atvykome į Šiaurę. Nju Džersio miestą Elizabetą. Žinoma, Džimio Krou vagone.

- O kas tai?

Ji nepatikliai, kone su panieka pažvelgė į jį:

- Kur tu gyvenai, Edi? Slėptuvėje, a?

- Aš iš kito laikmečio, - atsakė tas. - Gal galiu paklausti, kiek tau metų, Odeta?

- Pakankamai daug, kad galėčiau balsuoti, ir dar ne tiek, jog gaučiau pensiją.

- Ką gi, parodei man vietą.

- Tikiuosi, pakankamai taktiškai, - atsakė ji ir nušvito ta spinduliuojančia šypsena, nuo kurios jam ant rankų vėl pastiro plaukeliai.

- Man dvidešimt treji, - tarė Edis, - bet gimiau 1964 metais - tais metais, kai Rolandas tave pasiėmė.

- Nesąmonė!

- Ne. Aš gyvenau 1987 metais, kai jis išsivedė mane.

- Matai, - po kurio laiko ištarė ji. - Ši aplinkybė tik patvirtina, jog visa tai nerealu, Edi.

- Tas Džimio Krou vagonas... kalbi apie tą, kuriuo galėjo važiuoti negrai?

- Juodukai, - pataisė ji. - Pavadinti negru juoduką yra šiek tiek per grubu, sutinki?

- Jūs patys vadinsite save negrais neprasidėjus devintam dešimtmečiui, - sumurmėjo Edis. - Kai buvau vaikas, apšaukti juodaodį juoduku reiškė prašytis į nosį. Tai buvo tas pat, kas pavadinti jį nigeriu.

Odeta nepatikliai į jį pažiūrėjo, po to vėl papurtė galvą.

- Tuomet papasakok man apie plytą.

- Jauniausioji mano mamos sesuo rengėsi tekėti, - pradėjo Odeta. - Sofija buvo jos vardas, bet mano mama vadino ją Mėlynąja sesute, nes toji baisiai mėgo mėlyną spalvą. “Bent jau įsivaizduoja, kad ją mėgsta”, - kaip sakydavo mama. Todėl man ji buvo Mėlynoji tetulė dar prieš tai,

kai pirmą kartą ją pamačiau. Vestuvės buvo nuostabios. Po to vyko puota. Prisimenu visas dovanas.

Ji nusijuokė.

- Dovanos visuomet neapsakomai žavi vaikus, tiesa, Edi?

Jis šyptelėjo.

- Gerai sakai. Dovanų niekas nepamiršta. Nei ką pats, nei ką kitas gavo.

- Mano tėčio pajamos augo, ir namie, prisimenu, kalbėdavo, kad *reikalai taisosi*. Taip bent sakydavo mano mama. O kai pasakiau, jog mergaitė, su kuria žaidžiau, klausė, ar mano tėtis turtingas, ji pramokė sakyti, kad mūsų *reikalai taisosi*... Todėl jie išgalėjo padovanoti Mėlynajai tetulei dailų porceliano servizą, ir aš pamenu...

Jos balsas sudrebėjo. Ranka pakilo prie smilkinio ir patrynė jį, it būtų prasidėjęs galvos skausmas.

- Ką pameni, Odeta?

- Prisimenu, mano mama padovanojo jai ypatingą.

- Ką?

- Atleisk. Sopa galvą. Pinasi liežuvis. Nesuprantu, kodėl iš viso tau tai pasakoju.

- Nenori?

- Ne. Aš nieko prieš. Norėjau pasakyti, kad mama padovanojo jai nepaprastą lėkštę. Baltą, su dailiu mėlynu piešiniu palei kraštą. - Odeta šyptelėjo. Edžiui ta šypsena pasirodė ne visai linksma. Kažkodėl šis prisiminimas ją trikdė. O aplinkybė, jog jis pasirodė toks svarbus, kad privertė Odetą pamiršti neįtikėtinai keistą situaciją, kurioje ji atsidūrė, privertė ne juokais sunerimti Edį.

- Matau tą lėkštę, kaip dabar tave, Edi. Mama padovanojo ją Mėlynajai tetulei, o ji neįstengė sulaikyti ašarų. Manau, jos abi buvo mačiusios tokią dar vaikystėje, tik, suprantama, jų tėvai niekad negalėjo leisti sau tokios prabangos. Jos abi vaikystėje nėra gavusios nieko *ypatinga*. Po vestuvių Mėlynoji tetulė su vyru išvyko į Greit Smoukius medaus mėnesiui. Iškeliavo traukiniu. - Ji pakėlė akis į Edį.

- Džimio Krou vagonu, - ištarė tas.

- Teisingai! Krou vagonu! Tais laikais jais važiuodavo ir juose valgydavo juodukai. Prieš tokią neteisybę mes ir protestavome Oksforde.

Ji dirstelėjo į jį, matyt, tikėdamasi, kad jis ims tvirtinti, jog ji yra čia, bet Edį vėl pagavo prisiminimai: šlapios palutės ir tas žodis. Oksfordas. Nelauktai iškilo dar viena frazė, kurią Henris vieną kartą dainavo tol, kol mama neapsikentusi paprašė liautis ir netrukdyti klausytis jai Valterio Kronkaito.

Tegu kas nors skubiai ištiria. Štai toks sakinys. Štai tokią frazę monotoniškai, per nosį traukė Henris. Edis mėgino dar ką nors prisiminti, tik nepavyko. O kas čia keista? Jam tuo metu galėjo būti ne daugiau kaip treji. *Tegu kas nors skubiai ištiria.* Tas sakinys privertė jį pašiurpti.

- Edi, kas tau?

- A? Kodėl klausi?

- Tu krūptelėjai.

Dynas nusišypsojo.

- Antulis Donaldas perėjo per mano kapą.

Odeta nusijuokė:

- Šiaip ar taip, vestuvių aš nesugadinau. Nelaimė atsitiko grįžtant namo, netoli geležinkelio stoties. Likome nakvoti pas Mėlynosios tetulės draugą, o ryte tėtis išsikvietė taksi. Jis atvažiavo netrukus, bet pamatęs, jog mes spalvotieji, vairuotojas spruko it sviltų užpakalis. Mėlynosios tetulės draugas jau buvo išvykęs į stotį su mūsų bagažu, - o jo buvo daug, nes ketinome savaitę praleisti Niujorke. Prisimenu, tėtis kalbėjo, kad negali sulaukti, kol mano veidas nušvis išmušus Centrinio parko laikrodžiui ir ėmus šokti visiems žvėriukams.

Tėtis pasiūlė eiti pėsčiomis į stotį. Mano mama tuojau pat sutiko, esą, puiki mintis, iki stoties tik mylia, be to bus smagu pamankštinti kojas po trijų dienų kelionės traukiniu, prieš kitą pusdienį traukinyje. Mano tėtis pritarė, nes oras nuostabus. Tačiau jau tada, penkerių metų, aš supratau, kad

jis įpykęs, o mama įskaudinta, ir kad jie bijo kviesti kitą taksi.

Todėl iškeliavome pėsti. Ėjau šone, nes mama bijojo leisti mane arti gatvės. Prisimenu, svarsčiau, ar mano veidas tikrai ims švytėti, kai pamatysiu tą laikrodį Centriniame parke, ir ar man neskaudės. O paskui man ant galvos nukrito plyta. Viskas aptemo. Ir tada ėmiau sapnuoti. Regėti labai gyvus sapnus.

Ji nusišypsojo.

- Kaip dabar, Edi.

- Ta plyta nukrito pati ar kas nors ją numetė?

- Kaltininko taip ir nerado. Policija (apie tai mama papasakojo jau daug vėliau, kai man suėjo šešiolika) rado vietą, iš kur paimta ta plyta. Bet ten buvo ir daugiau palaidų plytų, kelių netgi trūko. Po ketvirtojo aukšto palange, name, kurį buvo nuspręsta griauti. Žinoma, jame vis dar lankėsi daug žmonių. Ypač naktį.

- Žinoma, - sumurmėjo Edis.

- Niekas nieko nematė išeinant iš pastato, todėl oficialiai tai nelaimingas atsitikimas. Mama irgi taip sakė, nors, man regis, ji melavo. Ji net nesivargino man pasakyti, ką apie tai manė tėtis. Jie abu negalėjo pamiršti, kaip taksistas, pamatęs mus, apsisuko ir nuvažiavo. Būtent dėl to jie manė, kad kažkas tykojo prie lango, pamatė mus ateinančius ir nutarė nuleisti plytą ant nigerių... O tie vėžiagyviai greitai pasirodys?

- Ne, - atsakė Edis, - tik sutemus. Vadinasi, tu manai, jog visa tai yra komos sapnas, kokius regėjai po to atsitikimo su plyta? Tik dabar visą kaltę verti kokiai nors beisbolo lazdai?

- Taip.

- O kokių dar minčių turi?

Odetos veidas ir balsas išliko ramūs, bet jos galvoje jau sukosi kažkoks vaizdinių kamuolys, susijęs su Oksfordu. Kaip toje dainoje? *Du žmones nužudė mėnulio šviesa/ Tegu kas nors skubiai ištiria.* Ne visai tiksliai, bet panašiai. Pa-

našiai.

- Tikriausiai aš išprotėjau, - atsakė ji.

7

Pirmieji žodžiai, atėję Edžiui į galvą, buvo tokie: *Odeta, jeigu manai, kad esi išprotėjusi, tu kuoktelėjai.*

Tačiau sekundę pasvarstęs jis nutarė, jog toks argumentas jos neįtikins.

Todėl jis kurį laiką sėdėjo parietęs kojas prie jos vežimėlio ir tylėjo.

- Ar tu tikrai įjunkęs į heroiną?

- M-hm, - patvirtino jis. - Ir tebesu. Tas pat, kas būti alkoholiku ar vartoti kristalą. To neįmanoma atsikratyti visam laikui. Kai man tai sakydavo tai, aš sutikdavau: taip taip, kurgi ne. Tik dabar iš tikro suprantu savo būklę. Aš vis dar noriu jo. Ir greičiausiai visuomet norėsiu, bet fizinis potraukis nugalėtas.

- Ką reiškia vartoti kristalą? - pasiteiravo ji.

- Tavo laikas jis dar nebuvo išrastas. Tai efedrinas. Jeigu lygintum su opijumi, tai kaip TNT* ir atominė bomba.

- Tau teko tai išmėginti?

- Viešpatie, ne. Man užtekdavo heroino. Jau sakiau.

- Tu nepanašus į narkomaną, - tarė ji.

Edis išties buvo patrauklus... jeigu, žinoma, nekreipsime dėmesio į laukinį tvaiką, sklindantį nuo jo kūno ir drabužių (jis galėjo nusimaudyti, ir tai padarė, galėjo išsiskalbti drabužius ir išsiskalbė, bet visiškai atsikratyti jo neįstengė. Kai Rolandas įžengė į jo gyvenimą (žadėjo padėti praslysti pro muitinę, o štai kuo viskas baigėsi!), jis buvo ką tik apsikirpęs, todėl plaukai dar buvo padoraus ilgio. Kiekvieną rytą jis skusdavosi Rolando peiliu. Iš pradžių atsargiai, bet laikui bėgant jo pasitikėjimas savimi augo. Kai Henris išvyko į Vietnamą, Edis buvo dar per jaunas, kad

*TNT - galinga geltonos spalvos sprogstamoji medžiaga.

reiktų skustis. Nelabai tai jam rūpėjo, ir kai brolis grįžo. Barzdos jis niekad neaugino, bet kartais tik po trijų ar keturių dienų mama nuvarydavo jį "nusigramdyti ražienos". Bet Henris iš karo grįžo skutimosi maniakas (pasidarė pedantiškas ir kitose srityse: kojų talkas po dušo, dantis valytis tris ar keturis kartus per dieną, po to perskalauti skysčiu; tvarkingai susikabinti drabužius) ir perauklėjo brolį. Barzdą jis ėmė skustis kiekvieną rytą ir vakarą. Tas įprotis, kaip, beje, ir kiti (pvz., badytis adata), kurios perėmė iš Henrio, buvo spėjęs įaugti jam į kraują.

- Per daug pasitempęs? - išsišiepė jis.

- Per baltas, - trumpai atsakė ji ir nutilo, įsmeigusi žvilgsnį į jūrą. Edis irgi tylėjo. Edis neįstengė sugalvoti, kaip pratęsti nutrūkusį pokalbį.

- Atleisk, - ištarė Odeta. - Tai labai nemandagu, neteisinga. Man tai visai nebūdinga.

- Nieko.

- Ne, ne *nieko*. Tai lyg baltasis pasakytų kažką panašaus: "Jėzau, net neįtariau, kad tu nigeris".

- Tau norisi manyti, kad esi nešališka, - pasakė Edis.

- Tai, kaip mes patys sau atrodome ir kokie iš tikro esame, dažnai skiriasi, mano nuomone. Bet sutinku - norėčiau laikyti save mažiau šališka. Todėl priimk mano atsiprašymą, Edi.

- Su viena sąlyga.

- Kokia? - Ji vėl šypsojosi. Tai gerai. Edis džiaugėsi matydamas ją besišypsančią.

- Sutik, kas yra dar viena prielaida. Tokia sąlyga.

- Dar viena? - Ji atrodė suirzusi. Edis būtų pasišiaušęs dėl tokio tono, jeigu kalbėtų kas nors kitas, tačiau su ja visai kitaip. Dabar jis priėmė tai visai ramiai. Ir taip priėmęs būtų bet ką.

- Kad yra ir trečia galimybė. Kad visa tai vyksta iš tikrųjų. Tai yra... - Edis atsikrenkštė. - Matai, nesu pasikaustęs filosofijoje ar kokiame ten metamorfoziniame mėšle...

- Turi galvoje metafiziką?

- Galbūt. Nežinau. Bet aš žinau, jog negali ilgai netikėti tai, ką tau kalba juslės. Gerai, tarkim, kad tu teisi, ir visa tai yra sapnas...

- Aš nesakiau "sapnas"...

- Nesvarbu, kaip išsireiškei, vis tiek tas pats galas, ar ne? Klaidinga realybė?

Jeigu jos balse anksčiau ir buvo pašaipi gaidelė, dabar ji išnyko:

- Gal filosofija ir metafizika nėra tavo arkliukas, Edi, bet mokykloje tikriausiai buvai aršus disputų dalyvis.

- Nė per kur. Debatai žydriems, raganoms ir nuobodybėms. Kaip koks šachmatų klubas. Kaip suprasti "arkliukas"? Kas yra tas "arkliukas"?

- Tai, ką tu mėgsti. O kas yra "žydri"?

Jis pažiūrėjo į ją, paskui patraukė pečiais:

- Homikai. Piderai. Tiek to. Mes galime aiškintis slengą visą dieną. Tai niekur mūsų nenuves. Aš tik bandau pasakyti, kad jeigu visa tai sapnas, jis turėtų būti mano, ne tavo. Tu gali būti *mano* vaizduotės padarinys.

Odeta surimtėjo.

- Tu... niekas nekaukštelėjo tau per galvą.

- Ir tau niekas nekaukštelėjo.

Tada jos šypsena visai pranyko.

- *Niekas*, ką galėčiau prisiminti, - griežtai pataisė ji.

- Aš taip pat! - atšovė jis. - Minėjote man, kad Oksforde buvo karšta. Ką gi, tie muitinės vaikinai taip pat nelabai nudžiugo, neradę pas mane narkotikų. Vienas kuris galėjo užvažiuoti man šautuvo rankena. Dabar tikriausiai guliu Belvju nuovadoje, sapnuoju jus su Rolandu, kol jie kurpia raportus apie tai, kaip apklausiamasis ėmė siautėti ir turėjo būti nuramintas.

- Tai ne tas pat.

- Kodėl? Nes tu esi protinga, socialiai aktyvi negrė be kojų, o aš - eilinis hipis iš pigių namų kvartalo? - Jis kalbėjo su šypsena, nepiktai, tačiau Odeta užsiplieskė.

- Noriu, kad liautumeis vadinti mane *negre*!

Edis atsiduso.

- Gerai, negaliu taip staigiai įprasti.

- Ir tau derėjo pavaikščioti į disputų klubą.

- Velniop, - atšovė jis, bet iš jos žvilgsnio suprato, kad juos skiria ne tik odos spalva; jie kalbasi iš skirtingų salų. O juos skiriantis vanduo - laikas. Tiek jau to. Tas žodis nukreipė jos dėmesį kitur. - Aš nenoriu tavęs nuginčyti. Tik noriu atverti akis prieš faktą, kad nemiegi, va, ir viskas.

- Gal ir galėčiau laikinai laikytis tavo pateiktos trečiosios alternatyvos, kol... šita situacija... nesikeičia. Bet yra esminis skirtumas tarp to, kas atsitiko tau, ir kas nutiko man. Toks fundamentalus, toks didelis, kad tu jo nepastebėjai.

- Tai apšviesk mane.

- Tavo sąmonė netrūkinėja. O mano sąmonėje yra labai didelių plyšių.

- Nesuprantu.

- Noriu pasakyti, jog tu, Edi, gali pateikti ataskaitą apie kiekvieną minutę, - paaiškino Odeta. - Tavo pasakojimas tęsiasi nuo taško iki taško: lėktuvas, to... jo... įsibrovimas...

Ji nepatenkinta parodė galva į kalno papėdę.

- Narkotikų slėpimas, pareigūnai, kurie jus suėmė, ir visa kita. Pasakojimas fantastiškas, nieko netrūksta. O aš grįžau iš Oksfordo, mane pasitiko mano vairuotojas Endrius ir parvežė namo. Ten nusimaudžiau ir norėjau eiti miegoti - pradėjo siaubingai skaudėti galvą, o miegas - vienintelis vaistas nuo migrenos. Bet netrukus turėjo prasidėti vidurnakčio žinios, pamaniau, pažiūrėsiu. Daugelį mūsiškių paleido, bet kai išvažiavau, daug dar buvo likę kaliūzėje. Norėjau išgirsti, ar jų bylos išspręstos.

Nusišluosčiau, apsirengiau chalatą ir nuvažiavau į svetainę. Ten įsijungiau televizorių. Žinių vedantysis pradėjo nuo Chruščiovo kalbos apie Amerikos patarėjus Vietname. Jis ištarė: “Mes turime filmuotos medžiagos iš...” ir dingo, o aš atsidūriau šitame pliaže. Tu pasakojai matęs

mane pro kažkokias stebuklingas duris, kurių dabar nėra, "Meisyje", vagiančią. Viskas ir taip absurdiška, tačiau netgi tokiu atveju *rasčiau* ką vogti ir be pigių niekučių. Aš apskritai nenešioju papuošalų.

- Geriau pažiūrėk į savo rankas, Odeta, - tyliai ištarė Edis.

Ji ilgai žiūrėjo į "deimantą" ant kairės rankos mažojo pirštelio. Per didelį ir grubų, kad būtų ne stikliukas, į stambų opalą ant didžiojo dešinės rankos piršto, kuris anaiptol nepriminė tikro.

- Viso šito negali būti, - pakartojo ji tvirtai.

- Kaip sugedusi plokštelė! - Edis pirmą kartą rimtai supyko. - Vos tik kas nors prakiurdo dailų tavo pasakojimą, tu vėl griebiesi to "negali būti". Būk protinga, Deta.

- *Nevadink manęs šitaip! Aš negaliu pakęsti*! - išrėkė ji taip, kad Edis atšoko.

- Atleisk. Nežinojau.

- Naktį pakeitė diena, buvau neapsirengusi, dabar su drabužiais, svetainė virto tuščiu pajūriu. Ir dėl viso šito kaltas koks nors storpilvis raudonsprandis policininkas, trenkęs man lazda per galvą, *štai kas*!

- Bet atmintį praradai ne Oksforde, - pastebėjo jis.

- K-ką? - Vėl sutrikusi. O gal mato, ko nenori matyti. Kaip ir žiedus.

- Jeigu tau uždrožė Oksforde, kodėl prisiminimai nutrūko ne tenai?

- Ne visada galima paaiškinti tokius dalykus. - Ji vėl trynėsi smilkinius. - O dabar, jeigu neprieštarauji, Edi, norėčiau nutraukti pokalbį. Man vėl ima mausti galvą. Ir gana rimtai.

- Mano nuomone, paaiškinimas priklauso nuo to, kuo tu nori tikėti. Aš *mačiau* tave "Meisyje", Odeta. *Mačiau* vagiančią. Tu tvirtini, jog to nedarai, bet taip pat minėjai, kad nedėvi papuošalų. Tvirtinai man tą netgi po to, kai kelis kartus mums bešnekant pažiūrėjai į savo rankas. Žiedai ant pirštų buvo ir tuomet, bet *tu tarsi negalėjai jų matyti, kol aš*

to nepaminėjau ir neatkreipiau tavo dėmesio.

- Nenoriu apie tai kalbėti! - išrėkė ji. - Skauda galvą!

- Gerai. Bet tu supranti, kur praradai laiko nuovoką, ir tai atsitiko ne Oksforde.

- Palik mane ramybėje, - vangiai paprašė ji.

Edis pamatė šaulį, gūrinantį su dviem pilnomis gertuvėmis: viena ant liemens, kita - užmesta ant pečių. Jis atrodė nežmoniškai pavargęs.

- Aš norėčiau padėti, - sukuždėjo Edis, - bet kad galėčiau tai padaryti, turiu tapti realus.

Jis pastovėjo šalia Odetos kelias minutes, bet ji nepakėlė galvos, tik pirštų galiukais masažavo smilkinius.

Edis nuėjo pasitikti Rolando.

8

- Sėskis. - Edis paėmė iš jo maišus su vandeniu. - Atrodai išsunktas.

- Taip. Jaučiu, kad vėl atkritau.

Edis pažvelgė į paraudusius šaulio skruostus, kaktą, suskeldėjusias lūpas, ir linktelėjo.

- Tikėjausi, kad to nebus, bet nieko keista, žmogau. Mes nebaigėme gydymo kurso. Balazaras neturėjo tiek keflekso.

- Nesuprantu tavęs.

- Jeigu penicilininio preaparato nevartoji pakankamai ilgą laiką, infekcija lieka neįveikta. Tik kuriam laikui nuslopinama. Po kelių dienų ji vėl suklesti. Reikės daugiau vaistų, laimė, yra durys, pro kurias galime įeiti. O kol kas tau teks pakentėti.

Bet Edžiui nedavė ramybės suluošintos Odetos kojos ir vis ilgėjantis kelias iki vandens. Vargu ar Rolandas būtų radęs netinkamiausią momentą susirgti. Visko gali būti.

- Turiu tau kai ką pasakyti apie Odetą.

- Toks jos vardas?

- Aha.

- Labai gražus, - tarė šaulys.

- Taip, man irgi. Blogiau tai, ką ji galvoja apie šią vietą. Ji mano, kad jos čia nėra.

- Žinau. Ir nemėgsta manęs, tiesa?

Ne, pagalvojo Edis, *tačiau tai nekliudo jai laikyti tave dar viena haliucinacija*. Jis to neištarė, tik linktelėjo.

- Priežastis ta pati, - atsakė šaulys. - Ji ne ta moteris, kurią atsivedžiau, supranti? Ne ta.

Edis išplėtė akis, po to nervingai linktelėjo. Tas neryškus atvaizdas veidrodyje... pagiežingas veidas... šitas žmogus teisus. Jėzau Kristau, žinoma! Ten buvo visai ne Odeta!

Po to jis prisiminė rankas, kurios nerūpestingai braukė per skareles, o vėliau taip pat nerūpestingai kimšo pigius papuošalus į didelę rankinę... Atrodė, jog ji nori būti sučiupta.

Tos rankos buvo su žiedais.

Tais pačiais.

Tačiau tai nereiškia, jog rankos tos pačios, toptelėjo jam, bet mintis ilgai neužsibuvo. Jis spėjo gerai apžiūrėti jos rankas. Už durų buvo tos pačios, ilgais pirštais, grakščios.

- Ne, - tęsė šaulys. - Ne ta. - Žydros jo akys gręžė Edį.

- Jos rankos...

- Klausyk, - pertraukė Rolandas, - atidžiai klausyk. Nes nuo to gali priklausyti mūsų gyvybė: mano, nes aš vėl susirgau, tavo - nes tu ją pamilai.

Edis nieko neatsakė.

- Jos kūne gyvena dvi moterys. Į vieną aš įėjau, iš kitos grįžau čia.

Dabar Edis nepajėgė nieko atsakyti.

- Buvo dar kažkas, kažkoks keistas momentas, kurio nesupratau arba kuris praslydo pro mano dėmesį. Man tai pasirodė svarbu.

Rolandas žvelgė pro Edį, žvelgė į invalido vežimėlį, stovintį jūros pakraštyje, atsiradusį iš niekur. Po to vėl pasisuko į Edį.

- Aš nedaug ką apie tai nutuokiu, tačiau *tu privalai būti atsargus*. Ar supranti?

- Taip. - Iš Edžio plaučių it kas orą būtų išsiurbęs. Jis suprato, bent jau kaip kino filmų mėgėjas, tai, apie ką kalba šaulys, bet jam neužteko jėgų paaiškinti. Jautėsi, lyg šaulys būtų spyręs jam į Saulės rezginį.

- Gerai. Nes moteris, į kurią persikėliau už durų, buvo ne gyvesnė už tuos vėžiagyvius, kurie išropoja naktį.

Ketvirta dalis

Deta kitoje pusėje

1

Tu privalai būti atsargus, pasakė šaulys, ir Edis sutiko, tačiau Rolandas jautė, jog vaikinas jo nesuprato; Edžio sąmonės dalies, kurioje slypi savisaugos instinktas, tas įspėjimas nepasiekė.

Šaulys tai pastebėjo.

Edžio laimei.

2

Viduryje nakties Detos Volker akys staiga atsimerkė. Jose atsispindėjo žvaigždžių šviesa ir aiškus protas.

Dabar ji viską prisiminė: kaip ji gynėsi nuo jų, kaip jie pririšo ją prie kėdės, kaip erzino, vadindami "juoduodege kale".

Ji prisiminė pabaisas, šliaužiančias iš bangų, prisiminė, kaip vienas iš vyrų - vyresnis - vieną nušovė, o jaunesnis sukūrė laužą ir iškepęs pasiūlė rūkstantį tos šlykštynės gabalą ant iešmo. Jis blizgino dantimis, bet greitai ta jo šypsena pranyko, kai ji spjovė jam į baltą snukį. Tada jis šniojo jai per veidą ir tarė: "Gerai, kale, dar pasigailėsi. Vėliau bus per vėlu." Paskui jie su tuo kitu Piktadariu nusikvatojo. Pastarasis išsitraukė jautienos kumpio, pamovė ant iešmo ir ėmė kepti šitame nepažįstame krante, kur ją atsitempė.

Nuo palengva čirškančios mėsos tįso seilė, bet ji to neišdavė. Net kai jaunesnysis pamojavo mėsos gabalu prieš nosį, erzindamas "Kąsk, kale, kąsk", ji sėdėjo it akmens

luitas.

Vėliau ji užsnūdo, o kai pabudo, virvės, veržusios jai rankas, buvo nuimtos. Iš vežimėlio ji buvo perkelta ant apkloto toli nuo potvynio linijos, kur tebešliaužiojo tie bjaurūs ir aršūs vėžiagyviai, ir apklota kitu.

Kairėje buvo tuščia.

Dešinėje ji pamatė du į apklotus susisukusius vyrus. Jaunesnysis miegojo arčiau, o Tikrasis Piktadarys gulėjo pasidėjęs šalia savęs diržus su dėklais.

Dėklai buvo netušti.

"Padarei didelę klaidą, niekše", - pagalvojo Deta ir nusirito į dešinę. Vėjas, bangų mūša, vėžiagyvių klausinėjimai užgožė smėlio girgždėjimą nuo jos kūno. Ji šliaužė pakrante (lyg viena iš tų baidyklių) tviskančiomis iš jaudulio akimis.

Pasiekusi dėklus ištraukė revolverį.

Jis buvo neįprastai sunkus, bet rankena glotni, žadanti mirtį. Svoris jos netrikdė. Deta Volker turėjo stiprias rankas.

Ji pašliaužė dar šiek tiek.

Jaunesnysis pūtė į akį, o Tikrasis Piktadarys per miegus sujudėjo, todėl ji sustingo su veide ištatuiruotu piktu šypsniu, kol jis vėl nurimo.

Ach, senas pasalūnas. Patikrink, Deta, nežiopsok.

Ji surado šovinių būgną, pamėgino pastumti į priekį, bet kai nepavyko, patraukė į save. Būgnas atsidarė.

Užtaisytas! Užtaisytas, bjaurybė! Pirma pritrėkši tą šalaputrį, o kai Tikrasis Piktadarys pabus, parodysi jam dantis ir prakiurdysi jam klyną.

Ji vėl įstūmė būgną, ėmė traukti plaktukėlį... ir sustingo.

Palaukusi vėjo gūsio, ji visiškai atlaužė gaiduką.

Deta nusitaikė Rolando pistoletą Edžiui į smilkinį.

3

Šaulys stebėjo visa tai pramerkęs vieną akį. Liga grįžo, tačiau dar netrukdė patikėti tuo, ką mato. Todėl jis laukė,

palikęs akį nelyginant pirštą ant kūno gaiduko, kūno, kuris visuomet atstojo revolverį, kai šio nebuvo po ranka.

Ji nuspaudė gaiduką.

Klakt.

Žinoma, klakt.

Kai jiedu su Edžiu grįžo su vandeniu, Odeta Holms kietai miegojo savo vežimėlyje, pasvirusi į vieną šoną. Jie įrengė jai kuo patogesnį gultą ant smėlio ir atsargiai pernešė ant apkloto. Edis bijojo Odetą pažadinti, bet paklausė Rolando.

Šaulys nupylė vieną omarą, Edis sukūrė laužą, po to abu pavalgė, palikę Odetai jos dalį.

Kai jie šnekučiavosi prie rusenančių anglių, Edis ištarė žodžius, kurie Rolandą sukrėtė it žaibas. Per ryškus ir per trumpas, kad viską suprastų, tačiau jis daug ką paaiškino, kaip kad kartais per vieną žaibo plyksnį galima pamatyti apylinkes.

Jis galėjo papasakoti Edžiui iš karto, bet nutarė luktelėti. Jam teks tapti Edžio Kortu, o kai senasis mokytojas netikėtai uždroždavo savo mokiniui per veidą ir sugurindavo nosį, visuomet sakydavo taip: *Vaikas nesupranta, kas yra plaktukas, kol nekaukšteli juo per pirštą. Stokis ir liaukis inkšti, kirmine! Tu pamiršai savo tėvo veidą!*

Todėl Edis užmigo, nors buvo įspėtas Rolando. Įsitikinęs, kad abu miega (ilgėliau luktelėjo dėl Damos, kuri galėjo gudrauti), šaulys pertaisė revolverius tuščiais šoviniais ir padėjo šalia Edžio.

O tada ėmė laukti.

Vieną valandą, dvi, tris.

Įpusėjus ketvirtai, kai pavargęs ir karščiuojantis kūnas vos laikėsi neužmigęs, jis veikiau pajuto nei pamatė, kad Dama prabudo.

Jis stebėjo, kaip ji prišliaužia. Stebėjo, kaip nagais kabinasi į smėlį, skubėdama ten, kur guli jo ginklai. Matė, kaip ji paėmė vieną, prisislinko prie Edžio ir sustingo. Jos

šnervės judėjo, *ragavo* orą.

Taip. Čia ta pati moteris, kurią jis atsivedė.

Paskui ji grįžtelėjo į šaulį, ir tas ne apsimetė miegančiu, o iš tikro užmigo: ji būtų pajutusi apgaulę. Kai moters žvilgsnis nuslydo, jis prabudo ir vėl pramerkė akį. Jis pamatė, kaip Deta pakelia ginklą - ne taip sunkiai, kaip Edis pirmąkart, - ir nusitaiko į vaikino galvą. Tada ji sekundei stabtelėjo, o veide atsispindėjo neapsakoma klasta.

Tą akimirką ji priminė jam Marteną.

Po to moteris nutarė apžiūrėti būgną, iš antro karto jai pavyko jį atidaryti. Patikrino šovinius. Rolandas įsitempė, bijodamas, jog ji pamatys adatos paliktą duobutę, tada apsukusi revolverį įsitikins, jog cilindras tuščia, kulkos nėra. (Tiesa, jis svarstė, ar neužtaisius pistoletų šoviniais, kurie neiššovė, bet greitai atmetė tą mintį; pasak Korto, visus ginklus valdo ponaitis Skeltakanopis; patronas, neiššovęs vieną kartą, gali pykštelti kitą). Tuomet jam teks staigiai pašokti.

Bet moteris grąžino būgną į vietą, pradėjo laužti gaiduką... ir vėl sustojo. Palaukė, kad vėjas užgožtų metalo trakštelėjimą.

Rolandas pagalvojo: *Štai dar vienas šaulys. Dangau, ji įsikūnijęs blogis, kad ir be kojų. Ji toks pat šaulys, kaip ir Edis.*

Ir laukė kartu su ja.

Sušnarėjo vėjas.

Ji atgaužė gaiduką ir prikišo per pusę colio nuo Edžio smilkinio. Išsišiepusi nelyginant vampyras nuspaudė gaiduką.

Klakt.

Jis laukė.

Ji spustelėjo dar kartą. Ir vėl. Ir vėl.

Klakt, klakt, klakt.

- Šunsnukis! - suklykė ji ir grakščiai apsuko ginklą.

Rolandas įsitempė, bet nepašoko. *Vaikas nežino, kas yra plaktukas, kol nekaukšteli juo sau per pirštą.*

Jeigu ji nužudys jį, nužudys ir tave.

Nesvarbu, atšovė nepermaldaujamas Korto balsas.

Edis pasisuko. Laimė, jo reakcija nebloga; pajudėjo pakankamai greitai, kad nebūtų apsvaigintas ar užmuštas. Užuot kliudžiusi smilkinį, sunki revolverio rankena pataikė jam į žandikaulį.

- Kas... Jėzau!

- IŠGAMA! SUMAUTAS IŠGAMA! - suspigo Deta, ir Rolandas pastebėjo, kad ji vėl kelia ginklą. Nors moteris buvo be kojų, o Edis jau ritosi į šoną, daugiau su ugnimi šaulys žaisti nenorėjo. Jeigu Edis dar nepasimokė, jis niekad neišmoks. O kai kitą kartą šaulys įspės Edį pasisaugoti, Edis išties saugosis. Be to - ta kalė mikli. Būtų neprotinga toliau pasikliauti vaikino vikrumu ar guostis Damos silpnumu.

Jis išsilenkė ir perlėkęs per Edį partrenkė ją ant nugaros, o tada užgulė savo svoriu.

- Nori, išgama? - suriko ji, spausdama savo šakumą prie jo iškilimų ir tuo pat metu keldama revolverį virš galvos. - Nori? Aš duosiu tau, ko tu trokšti!

- Edi! - įsakmiai suriko jis. Sekundę Edis tiesiog tupėjo plačiai išplėtęs akis, kraujuojančiu žandu (kuris jau pradėjo tinti). *Gal teiksies pasijudinti*? pagalvojo šaulys, *o gal nenori*? Jėgos seko, antrą kartą užsimojusi tuo sunkiu revolveriu ji sutrupins jam ranką... jeigu tik spės pakelti ją. Jeigu ne, suskaldys *galvą*.

Edis atsitokėjo. Jis pastvėrė besileidžiantį ginklą. Moteris suspigo, atsisukusi kando kaip vampyrė, keikė jį padugnių žargonu, tokiu pietietišku, kad net Edis nepajėgė jos suprasti; o Rolandas pamanė, kad ji staiga pradėjo kalbėti kita kalba. Tačiau Edis sugebėjo išlupti pistoletą jai iš rankos, o kai grėsmė likti praskeltu kiaušu nuslinko, šauliui pavyko ją prispausti.

Moteris nenurimo ir tada: raitėsi, kilnojosi, burnojo išrasojusiu tamsiu veidu.

Edis spoksojo į ją žiopčiodamas lūpomis it žuvis. Jis at-

sargiai palietė savo skruostą, susiraukė ir atitraukęs apžiūrėjo kraujuotus pirštus.

Ji plyšojo, kad abu juos paskers; jie gali prievartauti ją, ji vis tiek nužudys juos savo tarpviete, jie pamatys, kad ten sumauta skylė su aštriais dantimis pakraščiuose, tegu tik pabando.

- Kas čia po paraliais... - kvailai suvapėjo Edis.

- Paimk mano diržą, - iškošė šaulys. - Aš užsiversiu ją ant savęs, o tu stverk rankas ir surišk jai už nugaros.

- Tai jau NIEKADA! - suspigo Deta ir kilstelėjo savo suluošintą kūną su tokia jėga, jog vos nenumetė nuo savęs Rolando. Jis pajuto, kaip moteris stengiasi dešinės kojos strampu pataikyti jam į tarpukojį.

- Aš... aš... ji...

- *Judinkis, Tegu Dievas prakeikia tavo tėvo veidą*! - suriaumojo Rolandas, ir Edis pagaliau pajudėjo.

4

Berišdami jie du kartus vos nepaleido jos iš rankų. Bet galiausiai Edžiui pavyko užnerti šaulio diržo kilpą ant jos riešų, kai Rolandas - pasitelkęs visą likusią jėgą - pagaliau sudėjo jos rankas už nugaros (visą laiką išsisukinėdamas nuo jos dantų nelyginant mangusta nuo gyvatės; įkandimų jis išvengė, bet kai Edis baigė rišti, jis visas buvo permirkęs nuo spjaudalų). Tada Edis nuvilko ją šalin, įsitvėręs už trumpo diržo galo.

Jis nenorėjo skriausti šitos besiranganèios, prakeiksmus svaidančios būtybės, kur kas bjauresnės už tuos nakties vėžiagyvius, nes joje slypėjo protas, kuris, žinojo Edis, gali būti ir gražus. Jis nenorėjo nuskriausti tos kitos moters, kuri slypėjo šiame šlykščiame inde it gyvas balandis slaptoje fokusininko stebuklų dėžės kertelėje.

Juk šito klykiančio ir inkščiančio padaro viduje glūdi Odeta Holms.

5

Nors mulas, paskutinis gyvulys, kuriuo jam teko joti, krito taip seniai, jog Rolandas nė neprisiminė, jo pavadžio (kuris savo laiku tarnavo šauliui kaip arkanas) galas liko. Ta virve jie pririšo Detą prie invalido vežimėlio, kaip ji ir įsivaizdavo, o gal neteisingai prisiminė (bet juk viskas baigėsi taip pat, ar ne?) juos padarius anksčiau. Paskui pasitraukė į šalį.

Jeigu ne ropojančios baidyklės, Edis mielai būtų nuėjęs prie vandens ir nusimazgojęs rankas.

- Atrodo, vemsiu, - ištarė jis lūžinėjančiu lyg kokio bręstančio paauglio balsu.

- Kodėl jums nenukandus vienas kito GAIDŽIŲ? - išrėkė būtybė ratukuose. - Girdi, nukąskite, jeigu bijote juodos moters tarpkojo! Nagi, pirmyn! Žinoma! Pačiulpkite vienas kito pimpalus! Kol dar yra proga, nes Deta Volker išlips iš šitos kėdės ir nupjaustys baltas geibias jūsų žvakes ir sušers tiems vaikščiojantiems tauškaliams!

- Čia ta moteris, kurios sąmonėje buvau. Dabar tiki manimi?

- Ir anksčiau tikėjau, - atsakė Edis. - Juk sakiau.

- Tu norėjai tikėti, kad tiki. Giliai to neįsisąmoninai. Ar tikėjimas pasiekė tavo sąmonės gelmes? Patį dugną?

Edis grįžtelėjo į spygaujančią, besimuistančią kėdėje moterį ir nusisuko. Iš jo žando vis dar lašėjo kraujas. Veidas sutino kaip balionas.

- Taip, dievaži, taip.

- Šita moteris yra pabaisa.

Edis pravirko.

Šaulys norėjo jį nuraminti, bet nepajėgęs atlikti tokios šventvagystės (pernelyg gerai prisiminė Džeiką) pasitraukė į tamsą, tvilkomas naujo karštinės priepuolio.

6

Tik sutemus, kai Odeta dar nebuvo pabudusi, Edis pasakė, jog galbūt žino, kas jai. *Galbūt.* Šaulys paklausė, ką jis turi galvoje.

- Ji gali būti šizofrenikė.

Rolandas nesupratęs tik papurtė galvą. Edis paaiškino, kaip jis supranta šizofreniją (rėmėsi filmu "Trys Ievos veidai" ir įvairiomis televizijos programomis, daugiausiai muilo operomis, kurias užkaifavę ištisai žiūrėdavo su Henriu). Rolandas linktelėjo. Taip. Edžio nupasakotos ligos simptomai panašūs. Moteris su dviem veidais: vienu šviesiu, kitu tamsiu. Kaip moteris, kurios veidą vyras juodais drabužiais rodė penktoje Taro kortoje.

- Ir jie - tie šizofrenikai - nežino, kad yra ir kitas?

- Ne, - atsakė Edis. - Bet... - Jis nutilo, niūriai sekdamas akimis kamantinėjančius gyvius.

- Kas "bet"?

- Nesu psichiatras, - paaiškino Edis, - todėl tiksliai pasakyti negaliu.

- *Psichiatras*? Kas jis toks?

Edis pabaksnojo sau į smilkinį.

- Galvos gydytojas. Daktaras, kuris gydo tavo protą. Jie vadinami psichiatrais.

Rolandas linktelėjo.

- Nors, man regis, šizikai beveik visuomet įtaria, kad kažkas ne taip, - tęsė Edis. - Dėl tų atminties properšų. Gal susidariau klaidingą nuomonę, bent man atrodydavo, kad paprastai tai du žmonės, kurie įsitikinę, kad kenčia nuo dalinės amnezijos. O ji... ji tvirtina prisimenanti viską. Ji iš tikro taip mano.

- Atrodo, minėjai, kad ji netiki tuo, kas čia vyksta.

- Taip, - sutiko Edis, - bet dabar tai pamirškim. Aš tik bandau pasakyti, kad, nepaisant to, kuo ji tiki, jos prisiminimai iš svetainės, kur ji apsirengusi chalatu žiūrėjo vidur-

nakčio žinias, persikelia tiesiai čionai, bet jokios pertraukos. Ji neįtaria, kad kažkoks kitas asmuo valdė visą tą laiką, kol sugavai ją "Meisyje". Po galais, tai galėjo atsitikti po dienos ar net po kelių savaičių! Bet vis dėlto žiemą, nes dauguma pirkėjų toje parduotuvėje buvo apsirengę šiltai...

Šaulys linktelėjo. Edžio suvokimas lavėja. O tai gerai. Jis nepastebėjo ilgaaulių batų ir šalikų; pirštinių, kyšančių iš paltų kišenių, bet tai jau nebloga pradžia.

- ...nėra kito būdo sužinoti, kiek laiko Odeta buvo ta kita moterimi, nes ji paprasčiausiai nežino. Manau, kad jai taip nutinka pirmą kartą ir jos istorija apie praskeltą galvą - tai mėginimas apsiginti.

Rolandas linktelėjo.

- Ir dar tie žiedai. Jie tikrai ją apstulbino. Net nuslėpti nepavyko.

Rolandas paklausė:

- Jeigu tos dvi moterys nežino, kad egzistuoja viename kūne, jeigu netgi neįtaria, jog kažkas ne taip, jeigu kiekviena turi savo prisiminimų, tiek tikrų, tiek išgalvotų, kad pateisintų kitos buvimą, ką mes su ja darysime? Kaip su ja susigyventi?

Edis patraukė pečiais:

- Tu manęs neklausk. Čia tavo problema. Tai tau jos reikia. Po šimts, rizikavai savo galva ją čia atsitempdamas. - Edis minutei susimąstė. Prisiminė save, priklaupusį prie Rolando kūno su peiliu, ir nelinksmai nusikvatojo. *Tiesiogine žodžio prasme rizikavai savo galva, žmogau,* pagalvojo jis.

Stojo tyla. Odeta tuo metu tyliai alsavo. Kai šaulys jau ketino pakartoti savo įspėjimą Edžiui saugotis ir garsiai (kad Dama girdėtų, jeigu ji apsimetinėja) pranešti, jog ketina nusnausti, vaikinas ištarė kai ką, kas nutvieskė Rolando protą kaip kometa, kas atskleidė jam dalį to, ką jam verkiant reikėjo suprasti.

Pačiam gale, kai jie praėjo duris.

Ji pasikeitė pačiame gale.

Ir jis pamatė kažką, kažkokį...

- Žinai ką, - liūdnai prabilo Edis, pažarstęs laužo žarijas šio vakaro laimikio žnyple, - kai kėlei ją čionai, *pats* pasijutau šiziku.

- Kodėl?

Edis pamąstė, po to gūžtelėjo. Tai labai sunku paaiškinti, o gal jis tiesiog pernelyg nuvargęs:

- Tai nesvarbu.

- *Kodėl*?

Edis pakėlė akis į šaulį ir pamatė, kad tas klausia rimtai ir dėl rimtos priežasties, todėl prieš atsakydamas jis minutę pamąstė.

- Supranti, žmogau, tai labai sunku apsakyti. Tas žiūrėjimas pro duris... Jis sukėlė man haliucinaciją. Kai matai ką nors judant tame tarpduryje, jautiesi, lyg judėtum pats. Juk supranti, apie ką aš?

Šaulys linktelėjo.

- Tai va, aš stebėjau viską kaip filme... na, tai nesvarbu... iki paties paskutinio momento. Po to tu apsukai ją į šitą durų pusę, ir pirmą kartą *aš išvydau save patį*. Tai buvo kaip... - Jis paieškojo žodžio, bet nesėkmingai. - Nežinau. Sakyčiau, turėjo būti panašu į žiūrėjimą veidrodin, bet taip nebuvo, nes... nes aš žiūrėjau tarsi į kitą žmogų. Pasijutau lyg išverstas. Lyg būčiau dviejose vietose vienu metu. Velnias, nemoku paaiškinti.

Bet šaulys pasijuto it žaibo trenktas. Tai štai ką jis pajuto jiems pereinant duris; štai kas atsitiko jai, ne, ne tiktai jai - *joms*: vieną mirksnį Deta ir Odeta pažvelgė viena į kitą ne kaip į veidrodinį atspindį, bet kaip į *kitą žmogų*; veidrodis tapo lango rėmu, ir tą mirksnį, kai Odeta pamatė Detą, o Deta - Odetą, jos abi vienodai išsigando.

Jos abi žino, niūriai pagalvojo šaulys. *Gal anksčiau ir nežinojo, bet dabar tai žino. Galbūt bandys tai slėpti nuo savęs pačių, tačiau tą akimirką joms atsivėrė tiesa.*

- Rolandai?

- Ką?

- Norėjau įsitikinti, kad nemiegi atviromis akimis. Prieš sekundę atrodei toli toli.

- Jei taip, dabar aš grįžau, - atsakė šaulys. - Noriu numigti. Atsimink, ką tau sakiau: saugokis!

- Aš budėsiu, - patvirtino Edis, bet Rolandas jautė, kad jam, kad ir ligotam, vis tiek šiąnakt teks nesudėti bluosto.

Ši aplinkybė viską nulėmė.

7

Nutilus triukšmui Edis ir Deta Volker pagaliau vėl užmigo. Ji ne tiek miegojo, kiek savo ratukuose paniro į nesąmoningą būseną, pasvirusi, kiek leido virvė.

Tačiau šaulys budėjo.

Man teks sustatyti jas į dvikovą, mąstė jis, ir nereikėjo jam Edžio "psichiatrų", kad patvirtintų, jog tokia dvikova gali baigtis mirtimi. *Jeigu protingoji, Odeta, laimėtų kovą, viskas bus gerai. Jeigu pergalė atiteks tamsiajai - viskas prarasta.*

Tačiau jis jautė, kad iš tikrųjų reikia ne žudyti, o *sujungti*. Jis nujautė, kad jam - *jiems* - gali praversti padugniškas Detos Volker tvirtumas, bet norėjo ją kontroliuoti. Laukia ilgas kelias. Deta juos su Edžiu laiko pabaisomis, baltaskūriais. Gal tai tik pavojinga iliuzija, bet kelyje gali tykoti ir tikri siaubūnai: šitie vėžiagyviai ne pirmi ir ne paskutiniai. Moteris, kovojanti iki paskutinio kraujo lašo, kurion jis įžengė aname pasaulyje ir kuri vėl pasirodė šiąnakt, gali labai praversti kovoje prieš pabaisas, jeigu ją pažabos ramus Odetos Holms žmogiškumas. Ypač dabar, kai jis be dviejų pirštų, kai baigiasi šoviniai, vėl ima riesti liga.

Bet tai ateityje. Jeigu dabar supažindinčiau jas, tiktai supriešinčiau. Kaip tai padaryti?

Jis nemiegojo visą tą ilgą naktį, mąstė ir negalėjo rasti atsakymo, o karštis kilo vis labiau.

8

Edis pakirdo vos patekėjus saulei, pamatė prie išblėsusio laužo rymantį šaulį, indėniškai apsisiautusį gūnia, ir prisėdo prie jo.

- Kaip jautiesi? - tyliai paklausė Dynas. Dama tebemiegojo, suraišiota virvėmis, tačiau protarpiais krūpteldavo, kažką sumurmėdavo ar sudejuodavo.

- Gerai.

Edis tiriančiai jį nužvelgė:

- Neatrodai labai gerai.

- Dėkui, Edi, - įgėlė šaulys.

- Tave krečia.

- Praeis.

Dama krustelėjo ir vėl sudejavo. Šį kartą beveik buvo galima suprasti, ką ji sako. *Oksfordas.*

-Viešpatie, negaliu žiūrėti į ją, šitaip supančiotą, - sumurmėjo Edis. - Kaip koks veršis tvarte.

- Ji netrukus nubus. Galbūt tada galėsime ją paleisti.

Nė vienas iš jų garsiai neišdrįso pasakyti, jog tikisi, kad kai Dama pramerks savo akis, juos pasveikins ramus, kiek nustebęs Odetos Holms žvilgsnis.

Po ketvirčio valandos pirmieji saulės spinduliai pragręžė kalnus, ir tos akys tikrai atsimerkė. Bet vyrai išvydo ne ramų Odetos Holms, o piktą Detos Volker žvilgsnį.

- Kiek kartų mane išprievartavote, kol buvau atsijungusi? - paklausė ji. - Mano putė slidi ir šlapia lyg joje būtų lankęsi dvi mažos baltos žvakės, kurias jūs, pilkakūniai šikniai vadinate pimpalais.

Rolandas atsiduso.

- Judinkimės, - tarė jis, ir perkreipęs lūpas atsistojo.

- Aš niekur su tavim neisiu, niekše, - spjovė Deta.

- Ir dar kaip eisi, - atsakė Edis. - Siaubingai apgailestauju, brangioji.

- “Eisiu” kur?

- Na, - tarė Edis, - už durų Nr.1 nebuvo labai gerai, už durų Nr. 2 dar blogiau, bet mes nemesime visko, kaip normalūs žmonės, ir žygiuosim tiesiai prie durų Nr. 3. Jeigu ir toliau padėtis šitaip taisysis, už jų rasime mažų mažiausiai Godzilą ar trigalvę pabaisą Hidrą, bet aš optimistas. Aš vis dar tikiuosi išlošti nerūdijančio plieno puodų rinkinį.

- Aš neisiu.

- Eisi, ir taškas, - atšovė Edis ir atsistojo už jos vežimėlio. Ji vėl ėmė muistytis, bet šaulio užrišti mazgai tik dar stipriau užsiveržė. Tai pamačiusi moteris nurimo. Ji sklidina pykčio, bet anaiptol ne kvaila. Deta pažvelgė į Edį per petį, ir tas atšlijo, pirmą kartą žmogaus veide išvydęs tokią velnišką išraišką.

- Na, gal kiek ir paeisiu, - tarė ji, - tik ne taip toli, kaip tu tikiesi, baltasis berniuk. Ir, prisiekiu Dievu, ne taip greitai, kaip nori.

- Kaip tai suprasti?

Vėl gašli šypsena per petį.

- Sužinosi, baltasis berniuk. - Jos beprotiškas, bet įtikinantis žvilgsnis sekundei nukrypo į šaulį. - Jūs abu greitai sužinosite.

Edis suėmė už invalido vežimėlio rankenų ir visi vėl iškeliavo į šiaurę, palikdami pakrantės smėlyje po savęs ne tik batų pėdsakus, bet ir ratų vėžes.

9

Ta diena buvo košmariška.

Sunku apskaičiuoti nueitą kelią, kai vietovė beveik nesikeičia, tačiau Edis jautė, jog jie vos ne vos šliaužia.

Ir ne paslaptis, kas dėl to buvo kaltas.

O, taip.

Jūs abu greitai sužinosite, įspėjo Deta, ir nepraėjus pusvalandžiui jie tuo įsitikino.

Stūmimas.

Tai buvo pirma problema. Stumti invalido vežimėlį

smulkiu smėliu taip pat neįmanoma, kaip važiuoti automobiliu per gilias pusnis. Stumti žvyru dar buvo įmanoma, bet sunkiai. Kurį laiką jis važiuodavo lengvai, traiškydamas kriaukleles ir šaudydamas iš po ratų smulkius akmenėlius... po to pataikydavo į duobę, prineštą smulkesnio smėlio, ir Edžiui tekdavo stumti įsirėžus, kad ištrauktų ratukus su solidžia, nė kiek nepadedančia keleive. Smėlis godžiai traukė ratus. Jam tekdavo vienu metu stumti ir visu svoriu spausti rankenas žemyn, kad ratukai su Deta nenuvirstų į smėlį.

Deta tik kikendavo, kai jis bandydavo pajudinti ją, nepakėlęs priekinių ratų.

- Smaginiesi tenai, a, širdele? - klausdavo ji, kai vežimėlis įsmukdavo į palaido smėlio duobę.

Kai šaulys žengė jam padėti, Edis ranka pamojo trauktis:

- Dar suspėsi, kaip nors išsikapstysime. - Nors pats pagalvojo: *Man teks arti dviem pamainom. Sprendžiant iš to, kaip jis atrodo, jam vos užteks jėgų išsilaikyti ant kojų, ką ten stumti moterį. Ne, sere Edi, bijau, jog šitas pumpuras liks tau. Čia Dievo bausmė, supranti? Tiek metų badeisi, o dabar - tik pamanykite? - tapai garvežiu.*

Jis vos atgaudamas kvapą nusijuokė.

- Kas čia juokingo, baltasis berniuk? - paklausė Deta. Jai nepavyko ištarti klausimo sarkastiškai, nuskambėjo pykčio gaidelė.

Pasirodo, aš neturėčiau juoktis tokiu metu, toptelėjo Edžiui. *Jos nuomone - jokiu būdu.*

- Tu nesuprasi, pupa. Palik tai ramybėje.

- Aš paliksiu ramybėje tave, - atšovė ji. - Leisiu jums abiems ramiai ilsėtis ant šito kranto. Tai jau taip. O tu kol kas pataupyk jėgas ir stumk stipriau. Atrodo, kad imi dusti.

- Tada galėsi kalbėti už mus abu, - išspaudė Edis. - Tau vargu ar teks kada iš nuovargio išleisti kvapą.

- Aš tau išleisiu kvapą, baltaskūri! Išleisiu tiesiai ant

tavo balto snukio!

- Žadėt žadėjo, bet netesėjo. - Edis išstūmė ratus iš smėlio ir važiuoti tapo lengviau. Kol kas. Saulė dar nepasiekė zenito, o jau išmušė prakaitas.

Laukia nuostabi ir pamokanti dienelė, pagalvojo jis. *Iš karto matosi.*

Sustojimas. Tai buvo antra problema.

Jie išsigavo į pakankamai tvirtą pajūrio atkarpą. Edis pradėjo stumti vežimėlį gerokai greičiau ir jau vylėsi, jog tokiu tempu pavyks peršokti kitus smėlio spąstus.

Ir staiga ratukai sustojo. Sustojo kaip įkasti. Skersinis skaudžiai atsitrenkė vaikinui į krūtinę. Jis krioktelėjo. Rolandas atsigręžė, bet netgi greita lyg katės jo reakcija nesukliudė ratukams apvirsti. Vežimėlis griuvo kartu su Deta, kuri pririšta buvo visiškai bejėgė, tačiau vis tiek nesiliovė kvatoti. Ir kikeno, kai vyrai šiaip ne taip pakėlė vežimėlį. Virvės skaudžiai pjovė jos kūną, sutrikdė kraujotaką; iš prakirstos kaktos antakiais sruvo kraujas, tačiau Deta vis tiek juokėsi it pamišusi.

Rolandas su Edžiu gaudė burna orą, kol pastatė ją ant ratų. Vežimėlis su moterimi galėjo sverti ne mažiau pustrečio šimto svarų. Daugiausia, žinoma, vežimas. Jeigu šaulys būtų pagrobęs Detą iš 1987-ųjų, ratukai bent šešiasdešimčia svarų būtų lengvesni.

Deta prunkštė, mirksėjo limpančiomis nuo kraujo blakstienomis.

- Nieko sau pavartėte mane, - ištarė ji.

- Skambink savo advokatui, - burbtelėjo Edis. - Paduok mus į teismą.

- O, tai apsiputojote, kol mane pastatėte. Dešimt minučių žaidėte.

Šaulys nusiplėšė savo marškinių skiautę (daugiau ar mažiau - nebesvarbu) - ir ištiesė kairę ranką nuvalyti kraują nuo jos kaktos. Deta kaukštelėjo dantimis, ir dar taip stipriai, jog Edis neabejojo, kad jeigu šaulys būtų patraukęs ranką mirksniu lėčiau, moteris būtų sulyginusi pirštų skaičių

ant abiejų rankų.

Ji sukrizeno ir įbedė į jį gudrias akis, bet šaulys pastebėjo jų gilumoje slypint baimę. Deta bijo jo. Nes jis yra Tikrasis Piktadarys.

Kodėl jis yra Didysis Piktadarys? Gal todėl, kad širdies kertelėje moteris jautė, jog šaulys žino visą tiesą.

- Vos neprigriebiau tavęs, - tarė ji. - Per plauką neįkliuvai. - Ir nusikvatojo kaip ragana.

- Laikyk jos galvą, - ramiai įsakė Rolandas. - Ji kandžiojasi kaip žebenkštis.

Edis suėmęs paturėjo, kol šaulys nušluostė kraują. Žaizda buvo neplati ir neatrodė gili, bet šaulys nutarė nerizikuoti: lėtai nuplumpino prie vandens, sudrėkino sūriame vandenyje marškinių skiautę ir grįžo atgal.

Pamačiusi jį ateinant Deta ėmė spiegti.

- Nedrįsk manęs liesti su tuo daiktu! Nekišk prie manęs vandens, iš kurio ropoja tie nuodingi gyviai! Traukis šalin! Traukis!

- Laikyk jos galvą, - taip pat abejingai pasakė Rolandas. Ji muistėsi. - Nenoriu rizikuoti.

Edis suėmė rankomis... ir suspaudė, kai moteris pamėgino išsivaduoti. Pamačiusi, kad jis nejuokauja, Deta kaipmat apsiramino ir nebesibaidė šlapio skudurėlio. Šiaip ar taip, ji tik apsimetinėjo.

Ji išsišiepė Rolandui, kuris rūpestingai šluostė prikepusio kraujo likučius.

- Žinai, tu ne tik atrodai išgręžtas, - pastebėjo ji. - Tu atrodai ligonis, baltaskūri. Atrodo, neilgai trauksi. Ką ten, tavo valandos suskaitytos.

Edis apžiūrėjo nesudėtingą vežimėlio valdymo sistemą. Jame buvo įtaisytas avarinis rankinis stabdys, blokuojantis abu ratus. Deta pasiekė jį dešine ranka, kantriai palaukė, kol Edis įsivažiuos, o tada patraukė svertą, tyčia išversdama save ant žemės. Kodėl? Kad juos sugaišintų. Žinoma, tai buvo kvaila, bet tokiai, kaip Deta, priežasties nereikia. Tokia daro tai tiesiog iš pasiutimo.

Rolandas šiek tiek atleido virves, kad kraujas laisviau pratekėtų, po to gerai pririšo ranką, kad Deta nepasiektų stabdžio.

- Gerai ir taip, misteri Žmogau, - iššiepė neįtikėtinai daug dantų Deta. - Sueis. Yra ir kitokių būdų prilaikyti jus, vyrukai.

- Keliaujam, - burbtelėjo šaulys.

- Ar viskas gerai? - paklausė Edis. Rolandas atrodė neįprastai išblyškęs.

- Taip. Eime.

Ir jie keliavo toliau.

10

Šaulys primygtinai reikalavo, kad Edis leistų pastumti vežimėlį valandą. Edis nenoriai sutiko, bet jau iš antros smėlio duobės turėjo padėti išstumti Detą. Šaulys godžiai rijo orą, jo kaktą nusėjo dideli prakaito karoliai.

Edis leido jam pastumti ratukus dar truputį, ir Rolandas įsigudrino išvingiuoti tarp smėlio spąstų, bet ratai vėl įklimpo. Dynas negalėjo ilgai žiūrėti, kaip šaulys bejėgiškai stengiasi juos ištraukti. Ragana krito juoku ir tyčia perkėlė svorio centrą atgal, kad būtų dar sunkiau. Jis nustūmė Rolandą į šalį ir iškėlė vežimą vienu piktu truktelėjimu. Ratukai pasviro, ir Edis pamatė, kaip moteris pasislenka į priekį, kiek leidžia virvės, kažkaip nujausdama, ko reikia apversti vežimėlį.

Rolandas užgriuvo visu svoriu greta Edžio, ir ratukai išsilygino.

Deta atsigręžė ir mirktelėjo taip gašliai ir suokalbiškai, kad Edžio kūnas nuėjo pagaugais.

- Jūs vos manęs vėl neišvertėte, vyručiai, - pasakė ji. - Jums reikėtų būti atidesniems. Juk esu sena luoša dama, vertėtų pasirūpinti manimi.

Ir vėl užsikvatojo.

Nors Edžiui rūpėjo kita šios moters dalis, nors jis pami-

lo ją vos pamatęs ir ištaręs kelis žodžius, niežėjo rankos sugniaužti Detos gerklę ir amžiams nutildyti tą juoką.

Deta vėl atsigręžė, ir perskaičiusi jo mintis, įspaustas jo veide raudonu rašalu, ėmė juoktis dar smarkiau. Jos žvilgsnis kvietė į dvikovą. *Nagi, baltaskūri. Pirmyn. Nori tai padaryti. Daryk*!

Kitaip sakant, ne tik palenk invalido vežimėlį, bet ir pačią moterį, suprato Edis. *Palenk visam laikui. Štai ko ji trokšta. Vienintelis Detos gyvenimo tikslas yra būti nužudytai baltojo.*

- Gerai, - tarė jis, vėl pastumdamas ratukus. - Tęsime savo kelionę pakrante, nori to ar ne.

- Kad tu prasmegtum, - drėbė ji.

- Tik po tavęs, mažule, - maloniai atsakė Edis.

Šaulys žengė šalia jų nunarinęs galvą.

11

Jie pasiekė didelius uolų dantis, išdygusius pakrantėje, kai saulės laikrodis rodė vienuoliktą. Ten jie ilsėjosi beveik valandą, pasislėpę šešėlyje. Edis su šauliu baigė vakarykščio laimikio likučius. Edis pasiūlė Detai dalį, bet ta vėl atsisakė, atšovusi, jog geriau jau padaro tai, ko nori, plikomis rankomis ir nebando jos nunuodyti. Taip elgiasi tik bailiai, metė ji.

Edžio tiesa, nelinksmai mąstė šaulys. *Šita moteris turi savo prisiminimų grandinę. Ji žino viską, kas atsitiko praeitą naktį, nors ir miegojo.*

Deta tikėjo, kad vyrai kiša jai mėsos gabalus, dvokiančius mirtimi ir puvėsiais, tyčiojasi, o patys žiaumoja sūdytą jautieną užsigerdami alumi iš gertuvių. Ji tikėjo, kad jie kaišioja savo vakarienės kąsnius jai prie burnos ir paskutinę akimirką atitraukia. Kvatodami, žinoma. Detos Volker pasaulyje (na, bent jau jos galvoje) baltaskūriai niekšai tamsiaodėms moterims darė tik du dalykus: prievartavo jas ir iš jų tyčiojosi. Arba ir viena, ir kita.

Labai juokinga. Edis Dynas paskutinį kartą jautieną regėjo dangaus vežime, o Rolandas neragavo po paskutinio džiovintos mėsos gabaliuko, suvalgyto balažin prieš kiek laiko. O dėl alaus... Jis mintimis grįžo į praeitį.

Tulas.

Tule buvo alaus. Alaus ir jautienos.

Dieve, kaip būtų gera dabar atsigerti alaus. Šaltas alus atvėsintų degančią jo gerklę. Daug geriau už tą *astiną* iš Edžio pasaulio.

Jie pasitraukė atokiau nuo moters.

- Negi baltiesiems berniukams per prasta mano kompanija? - šūktelėjo ji pridurmui. - O gal jūs norite pasmaukyti vienas kitam žvakigalius?

Deta užvertė galvą ir nusikvatojo, pabaidydama nuo uolų už gero ketvirčio mylios sutūpusias žuvėdras.

Šaulys sėdėjo nunarinęs rankas tarp kelių ir galvojo. Galiausiai jis pakėlė galvą ir ištarė:

- Suprantu vos vieną žodį iš dešimties, ką ji sako.

- Vadinasi, aš gerokai tave aplenkęs, - atsakė Edis. - Aš sugaunu du iš trijų. Bet tai nesvarbu. Didžiuma jų skirti sumautiems baltaskūriams.

Rolandas linktelėjo:

- Ar visi rudos odos žmonės šitaip kalba tame pasaulyje, iš kur tu kilęs? Ana moteris šnekėjo kitaip.

Edis papurtė galvą ir nusijuokė:

- Ne. Ir žinai, kas juokinga... na, man atrodo, kad juokinga, nes čia apskritai nėra iš ko juoktis. Tik va, ta jos kalba netikra. Netikra, o ji pati to nežino.

Rolandas pažvelgė į jį, tačiau nieko neatsakė.

- Prisimeni, kaip ji apsimetė bijanti vandens, kai plovei jai kraują nuo kaktos?

- Taip.

- Tu žinojai, kad ji apsimetinėja?

- Supratau, bet ne iš karto.

Edis linktelėjo:

- Tai buvo vaidyba, ir ji vaidino sąmoningai. Deta - pui-

ki artistė, kelias sekundes sugebėjo mus apmauti. Jos kalba - taip pat vaidyba. Tik ne tokia gera. Ji tokia kvaila, tokia *pigi*!

- Manai, jai sekasi tik tuomet, kai ji suvokia vaidinanti?

- Taip. Deta kalba kaip juodukės iš knygos "Mandingo" ir Baterflai Makvyn iš "Vėjo nublokšti" hibridas. Suprantu, vardai tau negirdėti, bet aš noriu pasakyti, jog ji kalba *klišėmis*. Ar žinai, ką reiškia tas žodis?

- Tai reiškia, kad ji nemąsto, o kalba kito žmogaus frazėmis.

- Taip. Nebūčiau tiksliau paaiškinęs.

- Tai jūs, vyrukai, dar nepasitampėte? - pasigirdo kimus Detos balsas. - Gal niekaip jų neužganėdinate? A?

- Keliaujam, - tarė šaulys, lėtai stodamas ant kojų. Jis susverdėjo, susidūrė su Dyno žvilgsniu ir šyptelėjo: - Kaip nors.

- Kiek laiko?

- Tiek, kiek reikės, - atsakė šaulys ir rimtas jo tonas sustingdė kraują Edžio gyslose.

12

Tą vakarą šaulys pasinaudojo paskutiniu išsaugotu sausu šoviniu. Rytoj jis vieną po kito patikrins likusius, bet Edis, ko gero, neapsiriko: tuos gyvius jiems teks užmušinėti plikomis rankomis.

Viskas buvo kaip anksčiau: laužas, kepsnys, valgymas, kuris dabar nebeteikė malonumo. *Mes išsikvepiame*, toptelėjo Edžiui. Jie siūlė maisto Detai, ta rėkė, juokėsi, keikė, klausinėjo, kiek laikys ją kvaile, po to ėmė linguoti visu kūnu į šonus, nepaisydama, jog dar labiau užveržia pančius, kad tik apverstų vežimėlį ir vyrams prieš sėdant valgyti dar kartą tektų ją pakelti.

Bet nelaukęs, kol jai tai pavyks, Edis nutvėrė už rankenų, o Rolandas paramstė akmenimis ratus iš abiejų pusių.

- Aš atleisiu virves, jeigu būsi rami, - pasakė jai Rolandas.

- Valgyk mėšlą, dvėsena!

- Nesupratau, ką tai reiškia: taip ar ne?

Ji pakėlė veidą primerkusi akis, ieškodama slaptos pašaipos ramiame balse (Edis irgi pamėgino suprasti, ar šaulys nesijuokia), bet po minutės piktai atšovė:

- Būsiu rami. Per daug išalkusi, kad galėčiau ką nors iškrėsti. Tai duosite man normalaus maisto ar numarinsite badu? Toks jūsų planas? Mane pasmaugti bijote, jūsų nuodų aš nevalgau, tai sugalvojote naują planą? Numarinti badu? Gerai, pamatysime. Pamatysime. O, taip.

Ji vėl išsišiepė, pašiurpindama abu vyrus.

Neilgai trukus ji užmigo.

Edis pridėjo delną prie Rolando žando. Rolandas žvilgtelėjo į jį, bet neatsitraukė.

- Jaučiuosi normaliai.

- Kurgi ne, kaip agurkėlis. Žinai, brangusis, šiandien toli nenuėjome.

- Žinau. - Dar jam teko susitaikyti su mintimi, kad iššautas paskutinis patronas, bet Edis ir be tos naujienos gali apsieiti, bent jau šiąnakt. Vaikinas neserga, bet jis pervargęs. Pernelyg nusikamavęs, kad pakeltų blogą žinią.

Ne, kol kas jis sveikas, bet jeigu negalės gerai pailsėti, susirgs.

Iš dalies jie jau sirgo abu. Edžio lūpų kampučiuose atsivėrė šašai, vietomis ėmė pleiskanoti oda. Šaulys jautė, kad ima klibėti dantys, oda tarpupirščiuose pradeda skeldėti ir kraujuoti. Jie nebuvo alkani, bet diena iš dienos valgė tą patį maistą. Tai gali tęstis ilgai, bet vieną dieną pražudys juos kaip ir badas.

O kas, jeigu susirgome Jūreivių liga? - pagalvojo Rolandas. *Jūreivių liga sausumoje. Kaip paprasta. Kaip juokinga. Mums reikia vaisių. Daržovių.*

Edis linktelėjo Damos pusėn:

- Ji pasistengs, kad nebūtų lengviau.

- Nebent sugrįžtų toji, viduje.

- Būtų labai puiku, bet negalime dėti daug vilčių, - atsakė Edis. Paėmęs pajuodusios žnyplės nuoplaišą ėmė vedžioti žemėje zigzagus. - Gal įtari, kiek iki kitų durų?

Rolandas papurtė galvą.

- Klausiu tik todėl, kad jeigu atstumas tarp antrų ir trečių durų toks, kaip tarp pirmų bei antrų, įmaknosim į gilų mėšlą.

- Mes jau įmaknoję.

- Iki kaklo, - niūriai pataisė Edis. - Aš vis galvoju, ar ilgai pratempčiau vienu vandeniu.

Rolandas paplojo jam per petį, ir tas netikėtas draugiškumo ženklas privertė Edį sumirksėti.

- Dama nežino vieno dalyko, - pasakė šaulys.

- A? Kokio?

- Mes, baltaskūriai, galime ilgai tempti vienu vandeniu.

Edis nusijuokė, iš širdies, pritildęs burną ranka, kad nepažadintų Detos. Jam užteko jos per dieną, dėkui.

Šaulys žiūrėjo į jį ir šypsojosi.

- Einu miegoti, - tarė jis. - Būk...

- ...atsargus. Taip. Būsiu.

13

Ir trečia - rėkimas.

Edis užmigo tą sekundę, kai galva palietė susuktų marškinių guzą, o po penkių minučių jį pažadino Detos riksmas.

Jis pašoko kaip pašautas, pasiruošęs bet kam: atremti Omarų karalių, išropojusį iš gelmių atkeršyti už nužudytuosius vaikus, arba pabaisą iš kalnų. Jam atrodė, kad pakirdo iškart, bet šaulį jau rado bestovintį, su pistoletu kairėje rankoje.

Pamačiusi, kad abu vyrai pabudo, Deta užsičiaupė.

- Pagalvojau, geriau jau jūs nemiegokite, - tarė ji. - Čia gali būti vilkų, vietos daug. Norėjau įsitikinti, kad spėsite pabusti, jei pamatyčiau kokį atsėlinant. - Bet jos akyse ne-

buvo nė lašo baimės; jose tviskėjo piktdžiuga.

- Viešpatie, - suvogravo Edis. Mėnulis vos spėjo patekėti, jie nespėjo išmiegoti ir dviejų valandų.

Šaulys įsikišo revolverį į makštis.

- Nedaryk to daugiau, - pasakė jis moteriai ratukuose.

- O ką, jeigu darysiu? Išprievartausite mane?

- Jeigu norėtume išprievartauti tave, jau seniai būtume padarę tą paslaugą, - ramiai atsakė šaulys. - Prašau daugiau nerėkti.

Jis atsigulė ir užsitraukė apklotą.

Viešpatie, Dieve brangiausias, pagalvojo Edis, *kas per jovalas, kas...* bet nespėjo jis nugrimzti į sapną, kai vėl pasigirdo veriantis Detos spiegimas, kaip kokia gaisrinės sirena. Edis vėl pašoko nuo adrenalino antplūdžio. O Deta pasileido kimiai kvatotis.

Edis pakėlė akis į mėnulį: neužlipo ir dešimties laipsnių nuo tada, kai ragana išbudino juos pirmą kartą.

Ji ir toliau taip darys, liūdnai pagalvojo jis. *Ji nemiegos ir stebės mus, o pamačiusi, kad įmigome, kad ilsimės, paleis gerklę. Klyks, kol prarėks visą balsą.*

Staiga moters juokas nutrūko. Prie jos artėjo tamsus Rolando siluetas.

- Pasitrauk nuo manęs, dvasna, - iškošė Deta, bet jos nerimą išdavė drebantis balsas. - Tu man nieko nepadarysi.

Rolandas atsistojo priešais ją, ir vieną sekundę Edis buvo tikras, visiškai tikras, kad šauliui trūko kantrybė ir jis pritrėkš negrę kaip musę. Tačiau apstulbindamas jį, šaulys priklaupė ant vieno kelio kaip gerbėjas, siūlantis ranką ir širdį.

- Klausyk, - pradėjo jis, ir Edis negalėjo patikėti, kad girdi tokį švelnų Rolando balsą. Detos veide atsispindėjo ta pati nuostaba, tik permiešta baime. - Klausykis manęs, Odeta.

- Kokia aš tau Odeta? Mano vardas ne toks.

- Užsičiaupk, kale, - drėbė šaulys, o po to vėl prabilo šilkiniu balsu: - Jeigu girdi mane, jeigu vis dėlto gali ją su-

valdyti...

- Kodėl kalbi su manimi šitaip? Kodėl kalbi, lyg būtų dar kas nors? Užteks išsidirbinėti? Girdi mane, baik!

- ... neleisk jai prasižioti. Aš galiu užkimšti jai burną, bet nenoriu to daryti. Tai pavojinga. Kartais žmonės uždūsta.

- NUSTOK ČIA BURTI, KVAILAS IŠDVĖSA!

- Odeta. - Jis kalbėjo tyliai, balsas šniokštė kaip vasaros lietus.

Moteris nuščiuvo, žiūrėjo į jį išplėtusi akis. Dar niekad Edis nebuvo matęs žmogaus akyse tiek neapykantos ir baimės.

- Manau, tai kalei tas pat, ar ji uždus. Ji nori mirti, bet dar labiau nori, jog mirtum tu. Tačiau tu dar nemirei, kol kas nemirei, ir Deta tavo gyvenime atsirado ne šiandien. Ji tavyje jaučiasi kaip namie, todėl galbūt tu gali girdėti, ką dabar sakau, ir bent sutureti ją, jei kol kas pati negali pasirodyti. Neleisk jai pažadinti mus trečią kartą, Odeta. Aš nenoriu užrišti jai burnos. Bet jeigu reikės, aš tai padarysiu.

Rolandas atsistojo, neatsigręždamas nuėjo prie savo gulto ir susisupęs į gūnią akimirksniu užmigo.

Deta dėbsojo į jį nemirksėdama, alsuodama pro išplėstas šnerves.

- Kvaili burtai, - sumurmėjo ji.

Edis irgi atsigulė, bet dar ilgai negalėjo užmigti, nors jautėsi neapsakomai išvargęs. Jau imdavo snūduriuoti, po to prisimindavo Detos riksmą ir vėl išsiblaivydavo.

Po trijų valandų, mėnuliui pradėjus ristis žemyn, jis pagaliau užsnūdo.

Deta tą naktį daugiau nešaukė. Gal išsigando Rolando, gal taupė balsą ateičiai, o gal - mažai tikėtina, bet gal, - Odeta išgirdo jį ir padarė tai, ko šaulys jos prašė.

Edis pagaliau užmigo, bet pabudęs nesijautė žvalus. Nieko nelaukęs atsigręžė į vežimėlį, slapčia vildamasis, kad ten bus Odeta (meldžiu, Viešpatie, tegu būna Odeta šį rytą...)...

- Labas, batone, - pasveikino Deta ir išsišiepė nelyginant ryklys. - Jau maniau, kad parpsi iki vidurdienio, bet negali, brangusis, a? Mūsų laukia ilgas kelias, ar ne? Žinoma! Ir tau teks stumti daugiausiai, nes tas kitas bičas, tas burtininkas, vis nesveikesnis darosi, girdi? Taip! Neilgai jam teks ryti tuos gardžius mėsos kąsnelius, kuriais stiprinatės, kad galėtumėte tampyti savo baltus tintalus. Į kelią, batone! Deta nenori jūsų gaišinti.

Jos balsas pritilo, vokai šiek tiek nusileido, tik po jais žibėjo tas pat gudrus žvilgsnis.

- Bent jau iš pradžių.

Šitos dienos tu niekad nepamirši, batone, žadėjo tas žvilgsnis. *Niekad, niekad nepamiršti.*

Tai jau taip.

14

Tą dieną jie sukorė tris mylias, gal truputį mažiau. Du kartus apvirto Detos vežimėlis. Kartą dėl jos pačios kaltės: landūs pirštai vėl nusigavo iki to stabdžio ir patraukė jį. Antrą kartą Edis apvertė jį be jokios pagalbos, stumdamas Detą iš vienų smėlio spąstų. Diena jau baigėsi, ir jis paprasčiausiai supanikavo, kad šįsyk nepajėgs, tiesiog neįstengs jos ištraukti. Todėl titaniškai kilstelėjo drebančiomis rankomis, ir Deta nuvirto kaip Liumpis Pliumpis nuo savo tvoros. Rolandas jam padėjo pakelti ratukus. Ir spėjo pačiu laiku, nes po jos krūtine parišta virvė nuslinko ant kaklo ir gerai užveržtas mazgas grasino ją pasmaugti. Detos veidas buvo pamėlynijęs, kone praradusi sąmonę, bet vis tiek šlykščiai kikeno.

Palik ją taip, vos nepasakė Edis, kai Rolandas prišoko atleisti mazgo. *Leisk jai uždusti! Gal ji pati sau nepadarytų galo, bet tikrai nori, jog už ją padarytume MES... todėl palik, kaip yra!*

Bet prisiminęs Odetą (nors jų susitikimas buvo toks trumpas ir, atrodė, taip seniai, jog nublanko) suskubo padėti.

Šaulys nekantriai atstūmė jį ranka.

- Nėra vietos.

Kai virvė buvo atrišta, ir Dama ėmė traukti orą (išleisdama jį pikto juoko pliūpsniais), Rolandas atsigręžė ir perliejęs smerkiančiu žvilgsniu pasakė:

- Atrodo, mums reikia sustoti nakvynės.

- Dar truputį paeikim, - kone maldavo Edis. - Aš pajėgsiu.

- Teisingai! Stiprus buliukas! Jis visą dieną rinktų lauke medvilnę, o po to visą naktį gražiai smagintųsi su baltu savo smaigu.

Deta ir toliau nevalgė. Atsikišo jos veido kaulai, oda išsitempė, akys tviskėjo įkritusiose akiduobėse.

Rolandas jos nesiklausė, tik įdėmiai tyrinėjo Edį. Po kurio laiko linktelėjo:

- Gerai, truputį. Bet nedaug.

Po dvidešimties minučių Edis pats pasidavė. Keliauninkai susėdo uolų paunksnėje, klausėsi žuvėdrų, stebėjo, kaip kyla vanduo, laukė, kol nusileis saulė ir ims egzaminuoti jūros pabaisos.

Rolandas pakuždomis, kad Deta neišgirstų, pasakė Edžiui, jog jie nebeturi sveikų šovinių. Vaikinas tik kiečiau suspaudė lūpas, bet nieko neatsakė. Rolandas apsidžiaugė.

- Todėl tau teks plikom rankom sutrupinti vieno kiautą, - tęsė šaulys. - Aš per silpnas, kad galėčiau pakelti didelį akmenį... ir pataikyti.

Dabar Edis tyrinėjo draugo veidą.

Ir jam nelabai patiko tai, ką pamatė.

Rolandas pamėgino užkalbėti dantį.

- Nieko, - tarė jis. - Nieko tokio, Edi. Kaip yra, taip yra.

- Ka, - burbtelėjo Edis.

Šaulys šyptelėjo ir pakinkavo galva:

- Ka.

- Laka, - pridūrė Dynas ir persimetę žvilgsniais vyrai nusijuokė. Rolandą tarsi išgąsdino girgždesys, pasigirdęs iš jo gerklės. Juokas nutrūko. Jis paniro į melancholiškas savo

mintis.

- Žvengia sau, matyt, gerai patampė vienas kitą? - suriko jiems Deta negyvu balsu. - O kada rūrinsitės? Noriu pamatyti kaip rūrinatės!

15

Edis sėkmingai pamedžiojo tą naktį.

Deta atsisakė valgyti, kaip ir anksčiau. Edis prie jos akių atsikando kąsnį nuo vieno gabalo, kitą pusę pasiūlė jai.

- Na, jau ne! - žybtelėjo ji akimis. - Ne, sere! Tu užnuodijai kitą galą, o dabar nori mane apduoti.

Nieko nesakęs Edis įsidėjo mėsos gabaliuką į burną, sukramtė, prarijo.

- Tai nieko nereiškia, - pikai atšovė Deta. - Palikite mane ramybėje, baltaskūriai.

Edis nepaliko.

Jis atnešė jai antrą gabaliuką.

- Tu perplėšk jį. Duok man tą pusę, kurią nori. Aš suvalgysiu, o tu galėsi suvalgyti, kas liko.

- Su manimi tokie fokusai neišdegs, misteri Čarli. Trauk juos nuo manęs, kam sakiau, ir nešdinkis kuo toliau.

16

Tą naktį ji nerėkė... bet ryte juos pasitiko pažįstamas pagiežingas žvilgsnis.

17

Trečią dieną jie įveikė vos dvi mylias, nors Deta nė nebandė apversti savo vežimėlio; per daug nusilpo, kad pajėgų protestuoti, nutarė Edis. O gal pamatė, kad sabotažas betikslis. Susidėjo trys fatališki faktoriai: Edžio nuovargis, vietovė, kuri po daugelio vienodų dienų ėmė keistis, ir

nuolatos prastėjanti Rolando būklė.

Smėlio duobių vis mažėjo, bet tai menkai paguodė. Gruntas vis stambėjo, darėsi panašesnis į prastą dirvožemį nei į smėlį (protarpiais pasitaikydavo kuokštai žolių, kurios, rodės, gėdijosi, pakliuvusios tenai), daugėjo žemėje kyšančių akmenų, ir Edžiui dabar teko sukiotis tarp jų, kaip anksčiau sukiojosi tarp smėlduobių. Netrukus, pastebėjo jis, paplūdimio išvis neliko. Nenumaldomai artėjo rudos ir plikos kalnų viršūnės. Edis jau pajėgė įžiūrėti tarpeklius, lyg kokio milžino negrabiai sukapotus mėsos gabalus. Tą naktį jam pasirodė, jog girdi viršuje kniaukiant kažkokią stambią katę.

Paplūdimys atrodė be galo, o dabar - pasirodo - ir jis baigiasi. Tolėliau kalnai virsta tiesiog į jūrą, kur kada nors taps pusiasaliu, po to archipelagų virtine.

Bet dar didesnį nerimą jam kėlė Rolando būklė.

Šaulys nebe degė, o geso, virto perregimu.

Vėl pasirodė raudonos linijos, be atvangos lipančios jo ranka aukštyn. Paskutines dvi dienas Edis spigino į tolį, vildamasis išvysti duris, stebuklingas duris. Paskutines dvi dienas jis nekantriai tikėjosi, kad sugrįš Odeta.

Bet neįvyko nei viena, nei kita.

Tą naktį, prieš užmingant vaikiną persmelkė dvi siaubingos mintys, kaip dviprasmiškame anekdote:

Kas, jeigu durų nėra?

Kas, jeigu Odeta Holms mirė?

18

- Kelkis, saulute! - prikėlė iš užsimiršimo Deta. - Man atrodo, kad likom tik mudu, širdele. Tavo draugelis, berods, padėjo šaukštą. Dabar tikriausiai rūrina velnią pragare.

Edis pažvelgė į susirietusią Rolando figūrą ir vieną košmarišką sekundę patikėjo, kad ta ragana teisi. Bet šaulys krustelėjo, sudejavo ir nežmoniškomis pastangomis atsisėdo.

- Tik pažiūrėkit! - suklykė Deta taip, kad balsas visai nutrūko, o tada pakuždomis baigė: - Maniau, kad mirei, Misteri Žmogau!

Rolandas palengva stojosi. Galėjai pagalvoti, kad jis prisilaiko už kažkokių neregimų virvių. Edį suėmė bejėgiškas pyktis, keistai pažįstamas iš senų laikų. Po akimirkos jis suprato, kodėl. Kai jiedu su Henriu stebėdavo kovas per televizorių, ir vienas kuris varžovas gerai kitą prilupdavo, minia šaukdavosi kraujo, Henris irgi, o Edis tik sėdėdavo bejėgiškai širsdamas ir pasibjaurėjęs; jis siųsdavo mintis teisėjui: *Sustabdyk tai, žmogau, ką, tu aklas? Jis miršta! MIRŠTA! Nutrauk tą sumautą kovą!*

Šitos sustabdyti nebuvo kaip.

Rolandas pakėlė į ją karščiuojančias akis:

- Daug žmonių taip manė, Deta. - Po to pasisuko į Edį: - Pasiruošęs?

- Taip, manau. O tu?

- Taip.

- Ar pajėgsi?

- Taip.

Ir jie iškeliavo.

Maždaug dešimtą Deta ėmė trinti pirštais smilkinius.

- Sustok, - pasakė ji. - Man bloga. Tuoj apsivemsiu.

- Tikriausiai vakar persivalgei, - atšovė Edis, nesustodamas. - Reikėjo atsisakyti deserto. Juk įspėjau, kad šokoladinis tortas - sunkus maistas.

- Aš vemsiu! Aš...

- Sustok, Edi! - įsakė šaulys.

Edis sustojo.

Moteris invalido vežimėlyje staiga suvirpėjo it krečiama elektros srovės. Jos akys išsiplėtė.

- AŠ SUDAUŽIAU TAVO LĖKŠTĘ, TU DVOKIANTI SENA MĖLYNA TETA! - suspigo Deta. - SUDAUŽIAU IR BAISIAI DŽIAUGIUOSI TUO...

Ir staiga suglebo kėdėje. Jeigu ne virvės, būtų išvirtusi.

Viešpatie, ją ištiko šokas ir mirė, toptelėjo Edžiui. Jis ėmė eiti aplinkui vežimėlį, nepamiršdamas, kad Deta mėgėja pagudrauti, bet sustojo taip staiga, kaip pradėjo. Pasisuko į Rolandą. Tas žvelgė į jį ramiai, žvilgsnis neišdavė jo emocijų.

Tada moteris suaimanavo. Ir atsimerkė.

Jos akys.

Odetos akys.

- Dievulėliau, aš vėl apalpau, tiesa? - paklausė ji. - Atleiskite, kad jums teko mane pririšti. Kvailos mano kojos! Mielai pasėdėčiau, jeigu jūs nieko...

Ir tą akimirką likus trisdešimčiai mylių iki Vakarinės jūros paplūdimio pabaigos lėtai sulinko Rolando kojos, paskutinis pasaulio šaulys sukniubo.

Kortų permaišymas

1

Edžiui Dynui jau neatrodė, kad likusią kelio atkarpą ėjo sunkiai. Kad išvis ėjo. Jie tarsi skrido.

Odeta Holms nei mėgo Rolandą, nei pasitikėjo juo, - tai buvo akivaizdu. Tačiau ji matė, kokia prasta jo būklė, ir stengėsi padėti. Užuot stūmęs negyvą plieno ir gumos konstrukciją, prie kurios buvo pririštas žmogaus kūnas, Edis jautėsi stumiąs sklandytuvą.

Keliauk su ja. Anksčiau aš ją sekiau, ir tai buvo labai svarbu. Dabar tik gaišinčiau jus.

Edis beveik iš karto įsitikino, kad šaulys teisus. Jis stūmė invalido vežimėlį, Odeta padėjo riedėti.

Vienas šaulio revolveris kyšojo užkištas už Edžio kelnių juosmens.

Aš prisimeni, kaip liepiau saugotis, o tu praleidai žodžius pro ausis?

Taip.

Sakau tau dar kartą: "Saugokis!" Kiekvieną mirksnį. Jeigu grįš kita jos pusė, nedelsk nė sekundės. Trenk per galvą.

O jeigu užmušiu?

Tada viskas baigsis. Bet jeigu ji nužudys tave, laukia tas pat galas. Jei Deta grįš, ji pasistengs viską baigti. Pasistengs.

Edis nenorėjo jo palikti. Ne vien dėl to katės kniaukimo (kurio niekaip negalėjo pamiršti), tiesiog Rolandas tapo vienintele vertybe šiame pasaulyje. Jiedu su Odeta ne-

priklausė šiam pasauliui.

Tačiau vaikinas pripažino, jog šaulys teisus.

- Gal norėtum pailsėti? - pasiteiravo jis Odetos. - Maisto dar liko. Truputį.

- Kol kas ne, - atsakė moteris, nors balsas išdavė nuovargį. - Dar šiek tiek.

- Gerai, tai bent nustok sukusi. Tu nusilpai. Skrandis, supranti...

- Sutinku. - Odeta atsisuko blizgančiu nuo prakaito veidu ir apdovanojo jį šypsena, kuri tuo pat metu suteikė naujų jėgų ir atėmė buvusias. Jis galėtų mirti už tokią šypseną... ir mirs, jeigu reikės.

Edis visa širdimi vylėsi, jog nereikės, bet aplinkybės neleido to atmesti. Laikas kritiškas.

Odeta susidėjo rankas ant kelių, o Edis stūmė toliau. Vežimėlio ratų pėdsakai nebebuvo tokie ryškūs: pakrantė tapo tvirtesnė, bet padaugėjo ir akmenų, per kuriuos galėjo įvykti nelaimingas atsitikimas. Lekiant tokiu greičiu, jo jau nebūtų įmanoma išvengti. Tada nukentės Odeta, ko negalima leisti. Tačiau dar blogiau abiems, o šauliui - ypač, būtų, jeigu sulūžtų ratukai. Šaulys, ko gero, mirtų vienas. Tuomet jie amžinai liktų įkalinti šiame pasaulyje.

Kai Rolandas nebepajėgė eiti, Edžiui teko įsisąmoninti paprastą faktą: čia yra trys žmonės, iš kurių du - neįgalūs.

Tai kokie šansai? Ar yra vilties?

Ratukai.

Ratukai buvo viltis, visa viltis, ir nieko daugiau.

Tesaugo juos Dievas.

2

Šaulys atgavo sąmonę, kai Edis nutempė jį į uolų šešėlį. Jo veidas nebebuvo pilkas, - nesveikai įraudo. Tankiai kilnojosi krūtinė. Dešinę ranką buvo apnarpliojusios uždegimo linijos.

- Pamaitink ją, - sukrankė jis Edžiui.

- Tu...

- Pamiršk mane. Man nieko neatsitiks. Pavalgydink ją. Tikiuosi, dabar ji sutiks valgyti. O tau prireiks jos jėgos.

- Rolandai, o kas, jeigu ji tik apsimetinėja...

Šaulys nekantriai mostelėjo.

- Ji apsimetinėja, tik kad yra viena savo kūne. Ir aš, ir tu tai žinai. Tai parašyta jos veide. Pavalgydink ją, dėl savo tėvo, o kol valgys, sugrįžk pas mane. Dabar svarbi kiekviena minutė. Kiekviena sekundė.

Edis pakilo, ir šaulys atstūmė jį kaire ranka. Kad ir palaužto ligos, jėgos jo dar neapleido.

- Ir neprasižiok apie tą *kitą*. Kad ir ką pasakotų, kad ir kaip aiškintų, *neprieštarauk jai*.

- Kodėl?

- Nežinau. Tik manau, jog nereikia. Dabar daryk, kaip liepiau, ir negaišk laiko!

Odeta sėdėjo invalido vežimėlyje ir žvelgė į jūrą šiek tiek sutrikusi ir susižavėjusi. Kai Edis pasiūlė nuo vakar likusių omaro gabaliukų, ji liūdnai šyptelėjo:

- Mielai, jeigu galėčiau. Bet tu pats žinai, kuo tai baigiasi.

Edis, nenutuokdamas, ką ji turi omenyje, patraukė pečiais ir tarė:

- Nepakenks dar kartą pamėginti, Odeta. Pati žinai, kad reikia pasistiprinti. Turime važiuoti kaip galėdami greičiau.

Moteris nusijuokė ir palietė jo ranką. Vaikiną it elektra būtų nukrėtusi. Tai ji, Odeta. Rolandas neklydo.

- Aš myliu tave, Edi. Tu taip stengiesi. Tu toks kantrus. Jis taip pat... - parodė galva šaulio pusėn Odeta. - Bet jį sunku pamilti.

- Taip. Gali man nesakyti.

- Aš pamėginsiu dar kartą.

- Į sveikatą.

Pamatęs ją šypsantis, Edis pajuto, jog visas pasaulis sukasi dėl jos, dėka jos, ir mintyse pasimeldė: *Prašau, Dieve, niekad daug neturėjau, todėl neatimk jos iš manęs vėl.*

Prašau.

Ji paėmė vėžienos gabaliuką, juokingai suraukė nosytę ir pakėlė į Edį akis.

- Tikrai reikia?

- Tik paragauk, - paragino jis.

- Daugiau sraigių nevalgiau, - pasakė ji.

- Atleisk, nesupratau?

- Maniau, jog tau pasakojau.

- Tikriausiai, - nervingai sukikeno Edis. Galvoje šmėkštelėjo šaulio įspėjimas jokiu būdu nepriminti jai apie tą kitą.

- Kai man buvo dešimt ar vienuolika metų, kartą valgėme jas pietums. Man jos pasirodė šlykščios, kažkokie gumos rutuliukai, vėliau viską išverčiau į unitazą. Nuo tada neimu į burną. Bet... - Ji atsiduso. - Kaip sakai, tik paragausiu.

Ji įsidėjo gabaliuką į burną kaip vaikas bjaurių vaistų šaukštą. Lėtai pakramtė, po to jau greičiau. Nurijo. Tada paėmė antrą gabaliuką. Sukramtė, nurijo. Dar vieną. Po to ji ėmė valgyti nesustodama.

- Oho, prilaikyk vadžias! - įspėjo Edis.

- Čia tikriausiai kitokia rūšis! Taip, išties! - Ji droviai žvilgtelėjo į Edį. - Regis, skirtingose pakrantės vietose gyvena skirtingos rūšys! Manęs nepykina, jos nešlykščios, kaip anksčiau... o aš juk stengiausi jų neišvemti. Tiesa? - Ji žvelgė į jį atvirai. - Labai stengiausi.

- Taip. - Edis išgirdo savo balsą, it transliuojamą iš radijo imtuvo. *Ji mano, kad valgo sraiges kiekvieną dieną ir viską išvemia. Mano, jog todėl taip nusilpo. Dieve Visagali.* - Taip, tu stengeisi kaip pasiutusi.

- Jų skonis... - Jai buvo sunku kalbėti prisikimšus pilną burną. - Skonis toks nuostabus! - Odeta užkrečiamai nusijuokė. - Viskas bus gerai! Aš pasistiprinsiu! Tikrai! Jaučiu tai!

- Tik nepadaugink, - įspėjo jis ir padavė maišą su vandeniu. - Skrandis atpratęs nuo maisto. Po to... - Edis garsiai

(bent taip jam atrodė) nurijo seiles. - Po to vėmimo.

- Taip, žinoma.

- Turiu pasišnekėti su Rolandu kelias minutes.

- Gerai.

Bet neleidusi jam nueiti, moteris vėl sugavo jo ranką.

- Ačiū tau, Edi. Kad esi toks kantrus. Ir jam padėkok. - Ji surimtėjo. - Padėkok, bet nesakyk, kad aš jo bijau.

- Nesakysiu, - pažadėjo Edis ir nuėjo prie šaulio.

3

Odeta daug padėjo net ir nestumdama. Ji tapo gera šturmane, kaip moteris, ne vienerius metus sukiojusis su vežimėliu po pasaulį, kuris dar nebuvo atkreipęs į neįgalius žmones dėmesio.

- Kairėn, - sakydavo ji, ir Edis it paklusnus arklys aplenkdavo kyšantį iš žvyro akmenį. Pats gal būtų pastebėjęs jį, gal ir ne...

- Į dešinę, - sukomanduodavo ji, ir Edis per plauką išvengdavo retai besutinkamos smėlio duobės.

Kai jie pagaliau sustojo, Edis uždusęs atsigulė.

- Miegok, - pasiūlė Odeta. - Valandą. Aš tave pažadinsiu.

Edis pažvelgė į ją.

- Aš nemeluoju. Stebėjau tavo draugo būklę, Edi...

- Jis man ne visai draugas, pati ži...

- ...ir žinau, kaip svarbi kiekviena minutė. Nebijok, nepagailėsiu, neleisiu miegoti ilgiau kaip valandą. Gana neblogai orientuojuosi pagal saulę. Kas iš to, jeigu nualinsi save, ką?

- Nieko, - atsakė jis, o pats pagalvojo: *Tu nesupranti. jeigu man miegant grįš Deta Volker...*

- Miegok, Edi, - pakartojo Odeta, o Edis, per daug pavargęs (ir įsimylėjęs), kad ja nepasitikėtų, užmigo. Jis pamiegojo, moteris, ta pati Odeta, pažadino jį kaip žadėjusi. Jie traukė toliau, dabar ratams važiuoti padėjo ir ji. Pora

skubėjo siaurėjančiu pajūriu, Edis karštligiškai dairėsi durų ir nieko nematė.

4

Kai Edis paliko Odetą valgyti pirmus kąsnius ir nuėjo pas šaulį, Rolandas atrodė šiek tiek pasitaisęs.

- Pasilenk, - paprašė jis Edžio.

Edis pasilenkė.

- Palik man tą pustuštę gertuvę. Daugiau man nereikia. Ir nuvežk ją prie durų.

- O jeigu aš ne...

- Nerasi? Rasi jas. Pirmos dvi buvo, ir šitos bus. Jeigu pasieksi jas nenusileidus saulei, palauk tamsos ir sumedžiok du vėžius. Turi palikti jai maisto, surasti jai kuo geresnę priebėgą. Jeigu nepasieksi durų šiąnakt, nugalabink tris. Štai.

Jis padavė jam vieną iš savo revolverių.

Edis pagarbiai paėmė, vėl nustebintas jo svorio.

- Maniau, kad patronai sugadinti.

- Tikriausiai. Bet aš užtaisiau tais, kurie galėjo sušlapti mažiausiai: trys iš kairio diržo kilpos, trys iš dešinio. Vienas gali iššauti. Du, jeigu pasiseks. Tik negadink tiems šliužams. - Jo akys rimtai pažvelgė į Edį. - Priekyje gali pasitaikyti ir kitokių padarų.

- Tai tu irgi girdėjai?

- Jeigu kalbi apie kniaukimą kalnuose, taip. Jeigu kalbi apie vaiduoklius, ką sako tavo akys, ne. Girdėjau laukinę katę tankumyne, ne daugiau, galbūt keturis kartus stipresnio balso nei kūno. Apsiginsi lazda. Tau reikia nepamiršti tos kitos. Jeigu grįš Deta, gali tekti...

- Aš nežudysiu jos, jeigu tai turi galvoje!

- Tau gali tekti ją apsvaiginti. Supranti?

Edis nenoriai linktelėjo. Tie prakeikti patronai vis tiek gali neiššauti, vadinasi, nėra ko dėti į kelnes.

- Pasiekęs duris, palik Odetą. Kaip įmanydamas geriau

ją įtaisyk ir grįžk pas mane su ratukais.

- Ir ginklu?

Šaulio akys taip plykstelėjo, jog Edis atšlijo it nutvilkytas deglu.

- Dangau, žinoma! Palikti ją su užtaisytu ginklu, kai bet kada gali grįžti ta *kita*? Tu ką, išprotėjai?

- Patronai...

- Po velnių juos! - suriaumojo šaulys. Vėjas nurimo, ir jo balsas nuskambėjo labai garsiai. Odeta pasuko galvą, kurį laiką žvelgė į juos, po to vėl įsmeigė akis į jūrą. - Nepalik jai patronų!

Edis atsakė pakuždomis, bijodamas, kad moteris jų neišgirstų:

- O jeigu kas nors išlįs iš tankmės, kol aš eisiu čia? Kokia nors katė, keturis kartus galingesnė nei jos balsas? Ko negalės nuginti lazda?

- Prirink jai krūvą akmenų, - patarė Rolandas.

- *Akmenų*! Jergutėliau! Na, tu ir niekšas!

- Aš *mąstau*, - atkirto šaulys. - O tu, matau, pasukti galvos neįstengi. Aš daviau tau savo ginklą, kad galėtum apginti ją nuo pavojaus, apie kurį kalbi, maždaug pusę kelio. Ar tau patiktų, jeigu jį atimčiau? Tada tikriausiai mirtum už ją. Tau patinka? Labai romantiška... tačiau tuomet neliksim gyvas nė vienas.

- Labai logiška. Tačiau tu vis tiek esi sumautas niekšas.

- Eik arba pasilik. Ir nereikia manęs pravardžiuoti.

- Tu kai ką pamiršai, - sušvokštė Edis.

- Ką taip?

- Pamiršai pasakyti, kad suaugčiau. Henris taip visuomet sakydavo: “Suauk, vaike”.

Šaulio veide pasirodė neįtikėtinai graži šypsena:

- Manau, tu jau suaugai. Tai eisi ar pasiliksi?

- Eisiu, - atsakė Edis. - Ką tu valgysi? Ji sunaikino visus likučius.

- Sumautas niekšas apsieis ir be to. Sumautam niekšui tai jau įprasta.

Edis nusuko žvilgsnį.

- Man... aš gailiuosi, kad taip pasakiau, Rolandai. Tiesiog... - išlemeno jis, po to spigiai nusikvatojo: - Diena pasiutiškai sunki.

Rolandas vėl nusišypsojo.

- Taip. Sunki.

5

Tą dieną jie įveikė didžiausią atstumą per visas dienas, tačiau kai saulė ėmė lieti savo auksą ant vandenyno, durų nebuvo ir ženklo. Odeta tvirtino, kad pajėgs važiuoti dar pusvalandį, bet Edis nutarė sustoti ir padėjo išlipti iš vežimėlio. Tada nunešė ją ant lygaus žemės lopinėlio, o kad būtų minkščiau, pakišo iš ratukų išimtas pagalvėles.

- Viešpatie, kaip gera išsitiesti, - atsiduso ji. - Bet... - Jos veidas apsiniaukė. - Aš vis galvoju apie tą vyrą, Rolandą, dabar gulintį vieną kaip pirštas, ir man negera. Edi, kas jis toks? Vis dėlto? - Ir lyg atsitiktinai pridūrė: - Ir kodėl jis taip dažnai šaukia?

- Toks jo būdas, manau, - atsakė Edis ir nieko nelaukęs nuėjo rinkti akmenų. Rolandas praktiškai niekad nekeldavo balso. Gal tik sykį, šį rytą (Velniop tuos patronus!), o visa kita - netikra atmintis iš to meto, kai ji tik manė buvusi Odeta.

Jis nugalabijo tris vėžiagyvius, kaip liepė šaulys, ir vos nepakliuvo į žnyples ketvirtajam, kuris prisliūkinęs čakštelėjo savo žirklėmis ten, kur dar prieš mirksnį stovėjo Edžio koja. Vaikinas prisiminė sužalotą šaulio plaštaką.

Laužą sukurti buvo nesunku: kalnų papėdėje augmenija buvo vešlesnė, dar saulei nenusileidus jis greitai pririnko sausų pagalių.

- Žiūrėk, Edi! - šūktelėjo Odeta, rodydama į dangų.

Jis pakėlė galvą ir pamatė vienišą žvaigždę, tviskančią nakties danguje.

- Argi ne graži?

- Taip, - sutiko jis, ir staiga be jokios priežasties akys patvino ašaromis. Kur jis buvo visą prakeiktą savo gyvenimą? Kur buvo, ką veikė, kas buvo su juo ir kodėl staiga pasijuto sėdįs gryniausiame mėšle?

Pakeltas jos veidas laužo šviesoje buvo nežemiško grožio, bet Odeta apie tai nenutuokė, tik žvelgė į žvaigždę grožėdamasi ir švelniai šypsojosi.

- Žvaigžde šviesi, žvaigžde skaisti, - pradėjo ji ir sustojo. Pasisuko į jį. - Moki, Edi?

- Taip. - Edis stovėjo nunarinęs galvą. Jis kalbėjo ramiai, bet jeigu jis pakeltų veidą, Odeta pastebėtų srūvančias ašaras.

- Tada padėk man. Tiktai reikia žiūrėti.

- Gerai.

Jis nusibraukė ašaras delnu ir pakėlė galvą.

- Žvaigžde šviesi... - Moteris pažvelgė į jį, ir Edis prisijungė. - Žvaigžde skaisti...

Odeta ištiesė ranką, Dynas sugavo ją ir suspaudė: gundanti pieniško šokolado ranka ilsėjosi baltoje kaip balandžio krūtinė.

- Tu pirmoji šią naktį švieti, - tarė jie iškilmingai, kol kas dar tik vaikinas ir mergina, ne vyras ir moteris, kaip vėliau, kai visiškai sutemus Odeta paprašė apkabinama, nes sušalo. - Kad turėčiau, ko norėčiau.

Jie pažvelgė vienas į kitą, ir Edis pamatė Odetos skruostais besiritančias ašaras. Tada ir jis neišlaikė, pravirko nejausdamas gėdos, tik neapsakomą palengvėjimą.

Jie šypsojosi vienas kitam.

- Kad turėčiau, ko norėčiau, - pasakė Edis ir pagalvojo: *Kad būtum su manimi visada.*

- Kad turėčiau, ko norėčiau, - pakartojo ji ir pagalvojo: *Jeigu man teks mirti šioje keistoje vietoje, tegu mirtis nebūna sunki ir tegu šitas jaunuolis būna šalia.*

- Atleisk, kad nesusilaikiau, - ištarė ji, šluostydamasi ašaras. - Paprastai aš neverkšlenu, bet šiandien...

- Buvo labai sunki diena, - pabaigė už ją Edis.

- Taip. Ir tau reikia pavalgyti, Edi.

- Tau taip pat.

- Tikiuosi, kad manęs vėl neims pykinti.

Dynas nusišypsojo.

- Manau, nesupykins.

6

Vėliau, kai virš galvos sukosi tolimos galaktikos, jie pirmą kartą sužinojo, koks saldus ir pilnas gali būti meilės aktas.

7

Jie pakirdo su aušra, lėkė, kiek leido jėgos, ir prieš devynias Edis jau ėmė gailėtis, kad nepaklausė Rolando, ką daryti, jeigu durų neprieis ir pasiekę kalnus. O tas klausimas darėsi vis svarbesnis, nes pakrantė iš tiesų artėjo į pabaigą. Kalvos prislinko visai prie pat vandens. Paplūdimys, kaip toks, pasibaigė. Dirva, kuria jie dabar judėjo, buvo tvirta ir lygi. Kažkas - tekantis vanduo per lietingąjį sezoną (per tą laiką, kol jie buvo čia, nenukrito nei lašo; susitvenkusius debesis kaipmat išsklaidydavo vėjas) - nudilino styrančias uolas.

Pusę dešimtos Odeta staiga sušuko:

- Sustok, Edi! Sustok!

Jis stabtelėjo taip staigiai, kad Odeta neišvirto tik spėjusi įsikibti rankomis. Edis žaibiškai apibėgo ratukus.

- Atleisk, ar nieko neatsitiko?

- Viskas gerai. - Jis pamatė, kad Odeta ne nuliūdusi, o susijaudinusi. - Žiūrėk ten! Matai ką nors?

Edis prisidengė delnu akis, tačiau nieko nepastebėjo. Prisimerkė. Sekundę jam atrodė... ne, tai tik karšto oro mirgėjimas.

- Kad nieko nematau, - atsakė jis ir nusišypsojo. - Tik

didelį tavo norą matyti.

- O aš matau! - Ji pakėlė susijaudinusį ir besišypsantį veidą. - Stovi vienos pačios! Pačiame paplūdimio gale.

Dynas pasižiūrėjo dar kartą, taip įsitempęs, kad net akys ėmė ašaroti. Lygtai kažkas... *Ir tu*, pagalvojo jis su šypsena. *Ir tu matai tai, ką ji nori.*

- Gal, - burbtelėjo jis, nenorėdamas nuvilti Odetos.

- Važiuojam!

Edis apėjo vežimėlį, stabtelėjęs pamasažuoti nugaros, kur įsimetė dieglys.

- Ko tu lauki?

- Tai tu tikrai manai, kad durys ten?

- Taip!

- Tai važiuojam!

Ir Edis ėmė stumti toliau.

8

Po pusvalandžio jis ir pats galėjo įžiūrėti duris. *Dangau*, toptelėjo jam, *jos akys ne prastesnės už Rolando. Gal net geresnės.*

Nė vienas nenorėjo gaišti laiko priešpiečiams, bet užkąsti reikėjo. Sukramtę kelis vėžienos gabaliukus, jie keliavo toliau. Pradėjo kilti vanduo, ir Edis neramiai pasisuko į dešinę, vakarus. Jie ir toliau keliauja gerokai aukščiau dumbliais ir jūros žolėmis pažymėtos potvynio linijos, bet prie durų bus gerokai įsprausti tarp jūros ir kylančių šlaitų. O tie kalnai matėsi pakankamai gerai ir nežadėjo nieko gero. Akmenuoti, pridygę žemų medelių, kurių išsiraizgiusios šaknys kabinosi į kietą gruntą it artrito išsukioti pirštai, ir dygių krūmų. Jie nebuvo labai statūs, bet invalido vežimėliui neįveikiami. Jis, tiesa, gali užnešti ją ant rankų, galbūt net bus priverstas taip padaryti, bet ta mintis jam kėlė šiurpą.

Jų ausis pasiekė pirmi vabzdžių garsai. Čirškimas šiek tiek priminė žiogus, tik čionykščiai čirpė aukštesne nata ir

labai monotoniškai nelyginant aukštos įtampos laidai. Pirmą kartą jie pamatė ne vien žuvėdras. Stambius, sklendžiančius aukštai danguje paukščius. Vanagai, nusprendė Edis. Protarpiais jie krisdavo suglaudę sparnus. Medžioja. Ką? Ko gero, smulkius žvėrelius. O tai jau neblogai.

Tačiau jis niekaip negalėjo pamiršti naktinio kniaukimo.

Dienai įpusėjus jie abu aiškiai matė trečiąsias duris. Kaip ir kitos dvi, jos stovėjo tarytum įkastos tuščiame pliaže.

- Nuostabu, - išgirdo jis kuždant Odetą. - Tiesiog neįtikėtina.

Durys stovėjo tiksliai ten, kur jis ir spėjo, pačiame paplūdimio kampelyje, lengvo kelio į šiaurę pabaigoje. Juodavo tiesiog virš potvynio linijos, mažiau nei devyni jardai nuo tos vietos, kur iš žemės it gauruota, pilkšvai žalia ranka stiebėsi kalnai.

Saulei čiuožiant į vandenį kilo vanduo; ir apie ketvirtą - pasak Odetos, o ji gebėjo gana tiksliai nustatyti laiką pagal saulę (be to, buvo jo mylimoji), todėl Edis ja pasitikėjo, - keliauninkai pasiekė duris.

9

Jie tiesiog sustojo ir ilgai žiūrėjo į jas. Odeta susidėjusi į skreitą rankas, Edis - paėjęs iš jūros pusės. Viena vertus, jie žvelgė kaip vakar į žvaigždę, it vaikai, tačiau žvilgsniuose atsispindėjo ir kita. Žvaigždės jie prašė išpildyti norą lyg laimingi vaikai. O dabar žiūrėjo rimti, susikaupę, nustebę, tarytum realybėje išvydę tai, kas priklauso tik pasakų pasauliui.

Ant tų durų buvo vienas žodis.

- Ką tai reiškia? - pagaliau prabilo Odeta.

- Nežinau, - bet tas žodis privertė jį bejėgiškai suvirpėti; jis pajuto, kaip ledas sukausto širdį.

- Tikrai? - pasitikrino moteris, įdėmiai tirdama jo veidą.

- Ne. Aš... - Jis nurijo seilių gumulą. - Ne.

Odeta pažiūrėjusi dar minutę paprašė:

- Nustumk mane už jų, gerai? Norėčiau apžiūrėti. Suprantu, jog nori grįžti pas jį, bet padaryk tai dėl manęs.

Edis sutiko.

Jie pajudėjo į kitą durų pusę.

- Palauk! - sušuko ji. - Matei?

- Ką?

- Grįžk! Žiūrėk! Stebėk!

Šį kartą jis jau nežiūrėjo, kad už ko nors neužkliūtų vežimėliu. Kai abu pajudėjo pro duris, pasimatė jų šonas, vyriai, pritaisyti prie tuštumos, durų storis...

Ir staiga jos dingo.

Neliko storo jų šono.

Durys turėjo užstoti tris, gal net visus keturis colius vandens (jos atrodė neįprastai tvirtos), tačiau taip neatsitiko.

Pranyko pačios durys.

Liko tik jų šešėlis.

Edis patraukė ratukus porą pėdų atgal, ir vėl pasimatė tvirtas durų šonas.

- Matei? - paklausė jis drebančiu balsu.

- Taip! Ir vėl!

Edis stumtelėjo invalido vežimėlį per pėdą. Durys stovi, kaip stovėjusios. Dar šešis colius. Tebėra. Dar du. Irgi. Colį... ir jos pranyko.

- Jėzau, - sušnibždėjo jis. - Jėzau Kristau.

- Ar tau jos atsivers? - paklausė Odeta. - Arba man?

Dynas iš lėto prisiartino ir paėmė už rankenos.

Pabandė sukti pagal laikrodžio rodyklę, po to priešingai.

Rankena nepajudėjo nė per plauką.

- Aišku. - Ji kalbėjo ramiai, susitaikiusi. - Vadinasi, jos skirtos jam. Manau, mes abu iš karto tai žinojome. Keliauk pas jį, Edi. Negaišk.

- Pirmiausia turiu pasirūpinti tavimi.

- Man nieko nenutiks.

- Ne. Tu per arti vandens. Jeigu paliksiu tave čia, sutemus išropos tos pabaisos ir tapsi jų pie...

Staiga aukštai kalnuose nuskardeno stambios katės kniaukimas. Garsas, primenantis plonos stygos pjovimą peiliu, sklido iš toli, bet arčiau, nei pirmą sykį.

Odetos žvilgsnis žaibiškai nukrypo į revolverį, užkištą už jo kelnių juosmens, po to į jo akis. Edis pajuto, kaip į veidą muša karštis.

- Rolandas liepė man jo nepalikti, tiesa? - vos girdimai paklausė ji. - Jis nenori, kad būčiau ginkluota. Kažkodėl jis to nenori.

- Patronai sudrėko, ir taip greičiausiai neiššautų, - suglumęs ėmė teisintis Edis.

- Suprantu. Gal galėtum panėšėti mane į šlaitą? Žinau, koks tu pavargęs. Endrius tokiu atveju sako, kad tas vežimas lenkia prie žemės, bet jeigu užneši truputį aukščiau, tie vėžiai manęs nepasieks. Abejoju, ar kas kitas išdrįs artintis ten, kur jie ropinėja.

Edis pagalvojo: *Per potvynį... ko gero, taip... o kai vanduo ims slūgti*?

- Palik man šiek tiek maisto ir kelis akmenis, - tęsė ji, ir šaulio žodžiai jos lūpose vėl privertė Edį parausti. Jo skruostai ir kakta tvieskė it plytinė krosnis.

Odeta pakėlė į jį akis, šyptelėjo ir papurtė galvą, it nuklausiusi jo mintis:

- Tik nebandyk ginčytis. Aš mačiau, kokia jo būklė. Jo dienos suskaičiuotos. Nėra kada ginčytis. Užnešk mane aukščiau, palik maisto, akmenų ir keliauk su ratukais pas jį.

10

Edis kaip galėdamas greičiau įtaisė ją ant šlaito, po to išsitraukė revolverį ir atkišo jai. Bet moteris papurtė galvą:

- Jis supyks ant mūsų abiejų. Ant tavęs - kad davei, dar labiau ant manęs, kad paėmiau.

- Nesąmonė! - suriko Edis. - Iš kur ištraukei?

- Tiesiog žinau, ir tiek, - neužginčijamai atšovė Odeta.

- Gerai, tarkim, tai tiesa. Tarkim. Jeigu nepaimsi, supyksiu aš.

- Kišk jį atgal. Nemėgstu ginklų. Nemoku jais naudotis. Jeigu naktį kas nors atsliūkins, pirmiausia prišlapinsiu kelnes, po to nutaikysiu jį atvirkščiai ir nusišausiu. - Ji nutilo, ramiai žvelgdama į Edį. - Ir dar kai kas, ką tau vertėtų žinoti. Nenoriu liesti nieko, kas priklauso jam. Nieko. Tiesiog man atrodo, jog jo daiktuose slypi tai, ką mano mama vadino *hudu*. Esu pakankamai šiuolaikiška moteris... bet vis tiek nenorėčiau jokio *hudu*, likusi viena tamsoje.

Edis dvejodamas nukreipė žvilgsnį nuo revolverio į Odetą.

- Kiškis jį atgal už diržo, - griežtai, kaip mokytoja, pakartojo ji. Edis nusijuokė ir padarė kaip prašomas.

- Ko juokiesi?

- Tu ištarei taip kaip mis Hatavėj, mano trečiosios klasės mokytoja.

Odeta švelniai nusišypsojo, nepaleisdama jo iš spinduliuojančių akių, ir tyliai uždainavo: "Dangiški nakties šešėliai krenta... prieblanda čia pat..." - Ji nutilo, ir abu pažvelgė į vakarus, kur vakar įsižiebė pirmoji žvaigždė.

- Dar ką nors galiu padaryti, Odeta? - Jam norėjosi atitolinti išsiskyrimo momentą. Žinoma, tai praeis, kai jis iškeliaus atgal, bet kol kas karštligiškai ieškojo preteksto likti.

- Pabučiuoti. Man to užteks, jeigu neprieštarauji.

Kai po ilgo bučinio jų lūpos išsiskyrė, Odeta sugavo jį už riešo ir įsmeigė akis.

- Dar niekad nesu mylėjusis su baltuoju, - tarė ji. Nežinau, ar tai tau svarbu. Negaliu pasakyti, ar svarbu man pačiai, bet turėjau pasakyti.

Edis permąstė jos žodžius ir tarė:

- Man nesvarbu. Tamsoje, ko gero, mes abu pilki. Aš myliu tave, Odeta.

Ji uždėjo delną ant jo rankos.

- Tu esi mielas jaunuolis, aš galbūt tave taip pat myliu, nors mums dar per anksti...

Tą akimirką it pagal ženklą tankmėje suriaumojo laukinė katė. Žvėrį nuo jų skyrė kokios keturios penkios mylios, bet žvėris priartėjo, ir abejonės, ar katė stambi, galutinai išsisklaidė.

Jie automatiškai pasisuko garso pusėn. Edis pajuto, kaip ant sprando bando pasišiaušti plaukeliai. Jiems tas nepavyko. *Atleiskite, per ilgi*, toptelėjo idiotiška mintis.

Riaumojimas virto pratisu staugimu, primenančiu priešmirtinį klyksmą (nors taip pat galėjo lydėti sėkmingą poravimąsi). Vieną sekundę riksmas buvo tiesiog nepakeliamas, po to tilo, slopo ir ištirpo nenutilstančiose vėjo dejonėse. Jie laukė kito, bet staugimas nepasikartojo. Tačiau Edžio apsisprendimo tai nepakeitė. Jis ištiesė revolverį Odetai:

- Imk ir nesispyriok. Jeigu teks pasinaudoti, o jis neveiks - taip visad nutinka su panašiais daikčiukais, - ką padarysi, bet vis tiek paimk.

- Nori pasiginčyti?

- O, gali ginčytis, kiek lenda.

Įdėmiai pažvelgusi į žalias Edžio akis Odeta liūdnai nusišypsojo.

- Manau, nesiginčysiu. - Ji paėmė ginklą. - Prašau, paskubėk, jei gali.

- Būtinai. - Vaikinas paskubomis pakštelėjo jai į lūpas ir prisakė būti atsargiai... tik kaip tai įmanoma tokioje padėtyje, a, brolyčiai?

Jis nusileido šlaitu jau prietemoje (vėžiagyvių dar nebuvo matyti, bet jie ilgai laukti nevers) ir vėl perskaitė žodį ant durų. Kūną nukrėtė pažįstamas šiurpulys. Taikliai pasakyta, dievaži, taikliai. Tada kilstelėjo galvą. Iš pradžių Odetos negalėjo įžiūrėti, po to pamatė kažką judant. Šviesesnis delnas. Ji mojo.

Edis pamojavo jai iš apačios, apsuko vežimėlį ir ėmė stumti pakėlęs ant užpakalinių ratų, kad priekiniai,

mažesnieji, nekliudytų. Jis bėgo į pietus, ten, iš kur atėjo. Pirmą pusvalandį lenktyniavo su gigantišku palinkusiu savo šešėliu, po to nusileido saulė, šešėlis įsimaišė į patamsius, ir iš bangų ėmė rėplioti žnyplėti monstrai.

Po dešimties minučių, kai Edis išgirdo jų burbuliavimą, jis pakėlė galvą ir pamatė taikiai spindinčią pirmą vakarinę žvaigždę.

Dangiški nakties šešėliai krenta... prieblanda čia pat... Kad jai nieko neatsitiktų. Kojas jau gėlė, trūko kvapo, o jo dar laukė trečias reisas - šį kartą su mažiausiai šimtu svarų daugiau sveriančiu Rolandu, bet Edis netaupė jėgų. *Kad tik jai nieko neatsitiktų, toks mano noras, tegu tik mano mylimoji būna saugi.*

Ir lyg bloga lemiantis ženklas kažkuriame tarpeklyje nuaidėjo laukinės katės kniaukimas... neįtikėtinai panašus į liūto riaumojimą Afrikos džiunglėse.

Edis tik dar labiau paspartino žingsnį, stumdamas prieky savęs tuščią vežimėlį. Ir netrukus vėjas ėmė tyliai švilpauti pro laisvai besisukančius priekinių ratukų stipinus.

11

Šaulys išgirdo pratisą švilpesį ir įsitempė, bet greitai atsipalaidavo išgirdęs švokštimą. Edis. Pajuto tai net nepramerkęs akių.

Kai artėjantys žingsniai sulėtėjo, Rolandas atsimerkė. Priešais stovėjo sunkiai pūkščiantis Edis prilipusiais prie krūtinės marškiniais nuo prakaito. To koledžo berniuko įvaizdžio, kurio taip reikėjo Džekui Andoliniui, neliko nė ženklo. Plaukai krito ant akių, kelnių klynas prairo, po akimis atsirado violetiniai ratilai. Edžio Dyno nebuvo galima pažinti.

- Štai, grįžau, - tarė jis. Po to atsigręžė ir lyg pats netikėtų tarė: - Dieve Švenčiausias, aš tikrai čia.

- Atidavei jai ginklą.

Edis matė, kad šauliui blogai, dar blogiau, nei prieš

geriant pirmą keflekso dozę. Rolandą purtė karštinė, ir vaikinas turėjo jį tik užjausti, bet nepajėgė užgniaužti aklo įsiūčio.

- Aš lėkiau kaip akis išdegęs, o tu gali pasakyti tik "Atidavei ginklą"? Ačiū, žmogau. Žinai, tikėjausi sulaukti bent menko dėkingumo ženklo, bet šito jau per daug!

- Manau, aš pasakiau tik tai, kas svarbu.

- Na, jeigu įdomu, taip, atidaviau, - atšovė Edis, įrėmęs rankas į klubus ir įžūliai spigindamas iš viršaus. - Dabar rinkis. Gali sėstis į vežimą arba galiu sulankstyti jį ir pamėginti sugrūsti tau į užpakalį. Ko pageidausite, pone?

- Nei vieno, nei kito. - Rolandas vos pastebimai šypsojosi, kaip žmogus, kuris nenori, bet nieko negali sau padaryti. - Pirmiausia tu pamiegosi, Edi. Kaip bus, dar pamatysim, o dabar tau reikia miego. Tu savo atlikai.

- Aš noriu grįžti pas ją.

- Aš taip pat. Bet jeigu nepailsėsi, ištiesi kojas pakeliui. Bus blogai tau, prastai man, o jai - blogiausia.

Edis valandėlę stovėjo neryžtingai.

- Sugrįžai labai greitai, - pripažino šaulys. Jis prisimerkęs patikrino saulę. - Dabar keturios, na, gal ketvirtis penktos. Pamiegok penkias, gal net septynias valandas, kol visai sutems...

- Keturias. Keturias valandas.

- Gerai. Kol sutems. Manau, tai svarbu. Tada pavalgysi. Ir važiuosime.

- Tu irgi pavalgysi.

Šaulys vėl šyptelėjo:

- Pamėginsiu. - Po to surimtėjęs pridūrė: - Tavo gyvenimas dabar mano rankose, tikiuosi, supranti tai.

- Taip.

- Aš pagrobiau tave.

- Taip.

- Ar nori mane nužudyti? Jeigu nori, padaryk tai dabar ir neversk kęsti... - Šaulio balsas nusilpo, iš krūtinės sklido gargimas. - ... papildomų nepatogumų, - baigė jis.

- Aš nenoriu tavęs žudyti.

- Tada... - Rolandas užsikosėjo. - Atsigulk.

Edis pakluso. Miegas ne atsėlino, kaip įprastai, o sugriebė šiurkščiomis nekantraujančios meilužės rankomis. Jis išgirdo (o gal tai buvo tik sapnas) Rolandą tariant: "Tau vis tiek nereikėjo duoti jai ginklo", o tada tiesiog prasmego tamsoje. Pabudo purtomas Rolando. Maudė visą kūną, gėlė kiekvieną raumenėlį, sąnariai surūdijo it vyriai apleistame dykumos name. Pirmas bandymas atsistoti nepavyko. Jis sunkiai šlumštelėjo ant smėlio. Kai pagaliau pakilo, vien apsisukti, rodės, prireiks mažiausiai dvidešimt skausmingų minučių.

Rolando žvilgsnis klausė: "Pasiruošęs?"

Edis linktelėjo:

- Taip, o tu?

- Taip.

- Pajėgsi?

- Taip.

Tada jie užkando... ir Edis trečią kartą pajudėjo tuo prakeiktu paplūdimiu.

12

Tą vakarą jie sukorė gerą gabalą kelio, bet Edis vis tiek liko nepatenkintas, kai šaulys pasiūlė sustoti. Jis nesipriešino, nes toliau be poilsio nepasivilko, bet širdyje jautė kartėlį. Tas svoris. Štai kur bėda. Lyginant su Odeta, Rolandas svėrė kaip metalo luitas. Edis numigo dar keturias valandas prieš aušrą, pabudo saulei ropščiantis ant erozijos išgraužtų kalnų ir išgirdo kosint šaulį. Šis kranksėjo kaip senis, suriestas plaučių uždegimo.

Jų žvilgsniai susitiko. Rolando kosulį pakeitė juokas.

- Man dar ne galas, Edi, kad ir kaip baisiai kosiu. O tau?

Edis prisiminė Odetos akis ir papurtė galvą.

- Dar ne, tačiau aš mielai sušveisčiau sūrainį su "Bud-

vaizerio" bokalu.

- "Budvaizerio"? - nustebo šaulys, ir žodis iš atminties ištraukė obelis ir pavasario gėles Karališkuose rūmų soduose.

- Et, nieko. Šok vidun, žmogau. Kad ir ne keturratė karieta dengtu viršum, vis tiek pasivažinėsim.

Ir pasivažinėjo, tačiau baigiantis antrai dienai jie vos pasiekė tą vietą, iš kur pasimatė trečiosios durys. Edis prigulė nusnausti dar keturias valandas, bet po dviejų pašoko smarkiai plakančia širdimi, pažadintas katės kniaukimo. Dieve, ta katytė atrodo baisiai didelė!

Jis rado šaulį pasirėmusį ant alkūnės, jo akys tamsoje žibėjo.

- Pasiruošęs? - paklausė Edis. Ir lėtai atsistojo, perkreipęs lūpas iš skausmo.

- O tu? - vos girdimai pasiteiravo Rolandas.

Edis pasukiojo liemenį, stuburas sutraškėjo.

- Aha, bet tas sūrainis man tikrai nesukliudytų.

- Maniau, jog norėjai viščiuko.

- Neerzink, seni, - sukrankė Edis.

Kol saulė nutvieskė kalnų papėdes, durys pasimatė jau visai aiškiai. Dar po dviejų valandų jie privažiavo prie pat.

Vėl visi kartu, pagalvojo Edis, pasiruošęs kristi į smėlį.

Bet pasiskubino. Odetos Holms nesimatė ir ženklo. Niekur.

13

- *Odeta*! - suriko Edis kimiu ir gergždžiančiu kaip jos antrininkės balsu.

Jam neatsakė netgi aidas, kurį jis galėtų supainioti su Odetos balsu. Tos žemos, išgraužtos kalvos net neatmušė garso. Girdėjosi tik bangų šniokštimas, stipresnis nei kitur šiame siaurame pakrantės ruože, duslus vandens teliūškavimas tuščiame bangų išgraužtame grote ir nuolatinis vėjo kniaukimas.

- *Odeta*!

Šį kartą jis suriko taip garsiai, kad nutrūko balsas ir skausmas pervėrė balso stygas. Edis naršė akimis kalvas, ieškojo šviesesnio rudo lopinėlio - jos delno... ieškojo (atleisk jam, Viešpatie) skaisčių kraujo dėmių ant palšų akmenų.

Jis svarstė, ką darytų, jeigu rastų kraujo arba revolverį su giliomis, ilčių paliktomis žymėmis ant sandalmedžio rankenos. Išvydęs tai jis pultų į isteriją, gal net išprotėtų, tačiau vis tiek dairėsi kažko.

Bet žvilgsnis niekur neužkliuvo, ausys nesugavo nė menkiausio atsako.

O šaulys tyrinėjo trečias duris. Jis tikėjosi perskaityti vieną žodį, žodį, kurį ištarė vyras juodais drabužiais, atvertęs šeštą Taro kortą dulkėtoje golgotoje. *Mirtis*, ištarė tada Valteris, *bet ne tavo, šauly*.

Ant tų durų vienas žodis, bet ne MIRTIS. Jis perskaitė dar kartą, be garso judindamas lūpas:

STŪMĖJAS

Tai ir reiškia mirtį, suprato Rolandas.

Atsigręžti jį privertė tolstantis Edžio balsas. Vaikinas puolė kabarotis artimiausiu šlaitu, kartodamas merginos vardą.

Akimirką šaulys dvejojo, ar nepalikus jo ramybėje.

Galbūt ras ją, ras dar gyvą, smarkiai nesužeistą, nepraradusią sąmonės. Jis spėjo, kad ta pora galėtų susikurti sau gyvenimą, kad Edžio meilė Odetai ir jos jam kažkaip įveiks tą šešėlį, vardu Deta Volker. Taip, tarp jųdviejų Deta gali užtrokšti. Jis buvo romantikas... tačiau ir realybės jausmas tvirtino, jog kartais meilė išties viską nugali. O jis pats? Net jeigu pavyktų gauti vaistų iš Edžio pasaulio, kurie vos jo neišgydė aną kartą, ar verta tikėtis, kad pavyks dabar? Rolandas buvo smarkiai nusilpęs, gal net negrįžtamai praradęs sveikatą. Rankas ir kojas skaudėjo, galva ūžė, krūtinėje

kaupėsi skystis. Kosint baisiai diegė kairį šoną, it būtų lūžę šonkauliai. Kairė ausis degė. Matyt, atėjo metas viską baigti ir pasiduoti.

Bet apie tai pagalvojus visa jo esybė stojo piestu.

- Edi! - sušuko jis, pamiršęs kosulį. Jo balsas vėl buvo stiprus ir galingas.

Edis atsigręžė pakibęs ant akmens atbrailos.

- Eik, - mostelėjo vaikinas ranka, lyg norėdamas kuo greičiau atsikratyti šaulio ir imtis svarbesnių reikalų: ieškoti Odetos ir, jeigu reikės, ją gelbėti. - Viskas gerai. Keliauk ir gauk to, ko tau reikia. Mes abu palauksime čia, kol tu grįši.

- Abejoju.

- Turiu ją surasti. - Edis žvelgė į Rolandą vaikiškai atvirai. - Tikrai, aš privalau.

- Suprantu, kad myli ir privalai, - atsakė šaulys, - bet noriu, kad šįkart eitum su manimi, Edi.

Edis ilgai spoksojo į jį, negalėdamas patikėti tuo, ką girdi.

- Eičiau su tavimi? - pakartojo jis netikėdamas. - Eičiau su tavimi?! Dieve mano, atrodo, gerai išgirdau. Labai gerai. Praeitą kartą tu taip norėjai, kad likčiau, jog rizikavai mirti prapjauta gerkle. Dabar nori, kad palikčiau Odetą žvėrims.

- Tai jau galėjo atsitikti, - tarė Rolandas, nors jautė, jog taip nėra. Dama gal ir sužeista, bet ji dar gyva.

Edis, deja, taip pat tą suprato. Savaitė be narkotikų gerokai praskaidrino jo protą. Jis parodė į duris.

- Tu žinai, kad ne. Jeigu jos nebebūtų tarp gyvųjų, tos prakeiktos durys būtų dingusios. Nebent melavai sakydamas, jog be mūsų trijų nieko neišeis.

Edis jau norėjo tęsti, ką sumanęs, bet Rolando žvilgsnis prikaustė jį vietoje.

- Gerai, - ištarė Rolandas. Jis kalbėjo ramiai ir taikiai kaip tada, kai kreipėsi į Odetą, pasislėpusią po pykčio perkreiptu veidu ir spigiu Detos balsu. - Ji gyva. Jeigu taip, kodėl ji neatsako?

- Ją... ją tiesiog galėjo nusitempti žvėris, - išlemeno Edis.

- Plėšrūnas būtų papjovęs ją, nuėdęs, kas skaniausia, ir palikęs kūną. Daugių daugiausiai nutempęs į šešėlį, kad naktį galėtų grįžti pasmaguriauti saulėje nesušvinkusia mėsa. Katės - ne vabzdžiai, kurie paralyžiuoja savo auką ir nusineša, kad vėliau galėtų suryti. Pats žinai.

- Nebūtinai buvo taip, - spyriojosi Edis. Tą akimirką jis prisiminė Odetos žodžius, kad jam reikėjo dalyvauti disputuose, bet nuginė tą mintį. - Gali būti, kad prisliūkinus žvėriui ji mėgino šauti, pora patronų buvo tušti. Gal net visi keturi ar penki. Katė prisiartina, šoka, bet prieš sugriebiant už gerklės... POKŠT! - Edis trinktelėjo kumščiu į delną taip energingai, lyg viską būtų matęs savo akimis. - Kulka nušauna katę arba tik sužeidžia ir nubaido ją. Kas, jeigu buvo šitaip?

Rolandas švelniai paprieštaravo:

- Mes būtume girdėję šūvį.

Vaikinas liko stovėti kaip mietas, nesugalvodamas tinkamo kontrargumento. Žinoma, būtų išgirdę. Pirmąkart katę kniaukiant girdėjo mažiausiai už penkiolikos ar net visų dvidešimties mylių. Pistoleto šūvį...

Jis įžūliai pažvelgė į Rolandą.

- Tu galėjai girdėti, kol aš miegojau.

- Būčiau tave pažadinęs.

- Tik ne tokį nustekentą. Kritau miegoti kaip...

- Užmuštas, - taip pat ramiai mintį baigė šaulys. - Pažįstamas jausmas.

- Tada supranti...

- Bet tu nebuvai toks. Vakar nuvargai ne mažiau, tačiau suriaumojus plėšrūnui pašokai ant kojų per kelias sekundes. Nes nerimauji dėl jos. Šūvio nebuvo, pats tai žinai, Edi. Būtum išgirdęs, nes ji tau rūpi.

- Tai gal ji sutrupino jam galvą akmeniu! - išrėkė Edis. - Iš kur man žinoti, kai stoviu ir ginčijuosi su tavimi užuot patikrinęs, kaip yra iš tikro. Žmogau, ji gali kur nors gulėti

sužeista! Mirtinai nukraujuoti! Kaip tau patiktų, jeigu praeičiau su tavimi pro tas duris, o ji tuo metu mirtų šitoje pusėje? Tau patiktų atsigręžti ir pamatyti, jog durys staiga išnyko, nes neliko Odetos? Tada tu liksi įkliuvęs mano pasaulyje, o ne aš tavajame! - Jis stovėjo sunkiai alsuodamas, sugniaužęs rankas į kumščius.

Rolandas suirzo. Kažkas, Kortas, o gal ir jo tėtis, kadaise sakė: *Ginčytis su įsimylėjusiu tas pat, kas šaukštu išsemti vandenyną*. Kaip įrodymas - tas pasiruošęs mesti iššūkį ir gintis vaikėzas virš jo. *Nagi,* kalbėjo Edžio Dyno poza, *aš galiu atsakyti į kiekvieną tavo klausimą*.

- Gal ją aptiko ne katė, - varė savo Edis. - Nors šis pasaulis tavo, nemanau, jog esi čia buvęs, kaip aš nebuvau Borneo. Iš kur tau žinoti, kas šlaistosi po šituos kalnus, sutinki? Gal ją nusivilko kokia beždžionė...

- Gerai, ją kažkas tikrai nusitempė, - sutiko šaulys.

- Ir ačiū Dievui, kad liga neatėmė tau sveiko pro...

- Ir mes abu žinome, kas tai. Deta Volker. Štai kas. Deta Volker.

Edis prasižiojo, bet neilgam, - kelioms sekundėms, ir per tą laiką suprato: šaulio nepalenks.

14

- Nebūtinai turėjo nutikti taip, - sumurmėjo Edis.

- Prieik arčiau. Jei nori kalbėtis, pasikalbėkime. Bet negaliu kiekvieną kartą draskytis gerklės šaukdamas tau per mūšą. Visai neprašnekėsiu.

- Kokios didelės tavo akys, senele, - net nekrustelėjęs sumurmėjo Edis.

- Ką čia mali, po galais?

- Pasaka tokia. - Edis palipo keturis jardus, ne daugiau. - Tu tikriausiai tiki pasakomis, jeigu manai, kad pavyks prisivilioti mane prie to invalido vežimėlio.

- Kokių galų, nesuprantu? - atsakė Rolandas, nors puikiai viską suvokė.

Maždaug už pusantro šimto jardų virš jų ir kone ketvirtį mylios į rytus tamsios akys - tiek pat protingos, kiek negailestingos, - įdėmiai sekė tą sceną. Per vandens teškėjimą ir vėją buvo neįmanoma girdėti, ką jie šneka, tačiau suprasti Detai Volker nebuvo sunku. Jai nereikėjo teleskopo, kad matytų, jog Tikrasis Piktadarys tapo dar ir Didžiuoju Ligoniu. Gal Didžiajam Ligoniui ir magėtų praleisti kelias dienas ar net savaites kankinant bekoję juodukę, - kol kas jokių įdomesnių pramogų nepasitaikė, - tačiau dabar jam norėjosi tiktai išnešti iš čia savo baltą dūlę. Išmauti pro tas stebuklingas duris. Nieko panašaus jis anksčiau nedarė. Anksčiau jis niekur nejudėjo. Tikrasis Piktadarys kiūtojo *jos pačios galvoje*. Jai ir toliau nesinorėjo galvoti, kaip ten nutiko, kad jis taip lengvai niekais pavertė karštligiškas jos pastangas išgrūsti jį lauk, vėl būti pačia savimi. Ta akimirka buvo klaiki. Siaubinga. Blogiausia, kad ji nieko nesuprato. Koks tikrasis jos siaubo šaltinis? Tikrai ne pats įsibrovimas. Deta jautė, jog geriau paanalizavusi viską suprastų, bet nenorėjo to daryti. Ji žinojo, kad taip pakliūtų į vietą, kurios bijojo senovės jūrininkai, pasaulio kraštą, senuosiuose žemėlapiuose pažymėtą užrašu "Čia veisiasi gyvatės". Didžiojo Piktadario įsibrovimas buvo bauginantis dar ir todėl, kad jis kažkodėl atrodė pažįstamas, lyg taip būtų įvykę ne kartą, o dažnai. Bet Deta sugebėjo užgniaužti paniką. Net ir žūtbūtinai susikibusi sąmonėje su įsibrovėliu, ji įsidėmėjo, ką išvydo pro duris, kai šaulys jos rankomis varė vežimėlį. Prisiminė mačiusi tenai pasliką Tikrojo Piktadario kūną ir Edį, prikišusį jam prie gerklės peilį.

O, kad Edis būtų susmeigęs tą peilį jam į gerklę! Geriau, nei paskersti kiaulę! Kur kas geriau!

Vaikėzas nepersmeigė, tačiau Tikrojo Piktadario kūną ji matė. Jis kvėpavo, bet buvo tiktai kūnas, daiktas, it prikimštas žolių ir kukurūzų aiženų maišas.

Detos protas buvo šlykštus nelyginant žiurkės užpakalis, bet sraigteliai sukosi greičiau už Edžio. *Didysis*

Piktadarys čia visiems dirigavo. Daugiau nebe. Jis žino, kad aš kalnuose, ir nori nešdintis iš čia, kol nenusileidau ir nepaskerdžiau. Mažasis jo draugužis dar nepraradęs jėgų ir neatsižaidęs. Nori užlipti pas mane ir surasti, nusispjovęs ant ano. Kurgi ne. Jis galvoja: "Šita juoda kalė be kojų neaplenks tokio šaunuolio, kaip aš. Aš nenoriu niekur bėgti. Nukrapštysiu ją, porą kartų užvažiuosiu, o tada darysiu, ką sugalvosiu." Taip jis mąsto, ir puiku. Netgi labai, baltaskūri. Manai paimsi Detą, užlipsi - o ji tik to ir laukia. Įsitikinsi, jog dulkindamasis su manimi, dulkiniesi su geriausia! Oi, pamatysi...

Bet žvitrias mintis išbaidė aiškus, vėjo ir bangų neužgožtas pistoleto šūvis.

15

- Manau, supranti daugiau, nei parodai, - kalbėjo Edis. - Kur kas daugiau. Nori, kad prieičiau ir galėtum mane sugriebti. - Jis pasisuko į duris, neatplėšdamas nuo akių Rolando veido, nenujausdamas, jog ne per toliausiai kažkas galvoja visai taip pat. - Žinau, tu sergi, bet gali apsimetinėti silpnesniu nei esi iš tiesų. Gal vis dėlto šiek tiek simuliuoji?

- Galėčiau, - tarė Rolandas, ir be šypsenos pridūrė: - Bet taip nėra.

Na, gal truputį...

- Juk nieko bloga neatsitiks, jeigu paeisi kelis žingsnius, ar ne? Daugiau negaliu rėkti. - Jo balsas ant paskutinio skiemens užlūžo. - O aš turiu priversti tave pamąstyti, ką dabar darai... ketini daryti. Jeigu neįtikinsiu eiti su manimi, tai gal bent įspėsiu... dar kartą.

- Dėl savo brangaus Bokšto, - iškošė Edis, bet ėmė leistis šlaitu, keldamas savo apiplyšusiais teniso bateliais dulkių debesis.

- Dėl brangaus mano bokšto ir brangios *tavo* sveikatos, - pataisė šaulys. Jau nekalbant apie neįkainojamą tavo gyvybę.

Jis išsitraukė antrąjį revolverį iš kairio dėklo ir liūdnai į jį pažvelgė.

- Tik nemanyk, kad galėsi išgąsdinti mane su tuo...

- Nemanau. Puikiai supranti, kad negaliu tavęs nušauti, Edi. Bet, mano galva, tau reikia savo akimis įsitikinti, kad situacija pasikeitė. Labai pasikeitė.

Rolandas pakėlė ginklą, vamzdį nukreipęs ne į Edį, o į tuščią ošiantį vandenyną, ir nuspaudė gaiduką. Dynas įsitempęs laukė garsaus driokstelėjimo.

Nieko panašaus. Tuščias klakt.

Rolandas vėl atlaužė plaktukėlį. Būgnas pasisuko, tada jis vėl nuspaudė gaiduką, ir abu išgirdo tokį patį sausą klaktelėjimą.

- Tiek jau to, - ištarė Edis. - Ten, iš kur aš atėjau, Gynybos departamentas atleistų tave po pirmo nepataikymo, ramiai gali bai...

Bet kurtinantis revolverio pokštelėjimas nukirto žodį it kulka šakeles, kai Rolandas dar mokėsi šaudyti. Edis stryktelėjo. Šūvis kuriam laikui nutildė nuolatinį vabzdžių čirpimą. Tik kai Rolandas pasidėjo revolverį ant kelių, žiogai vėl pradėjo atsargiai derinti smuikus.

- Ir ką, po velnių, tai įrodo?

- Manau, viskas priklauso nuo to, kiek tu išgirsi, ir kiek atsisakysi girdėti, - atšovė Rolandas. - Tai turėtų įrodyti, jog ne visi patronai tušti. Dar daugiau, galima spėti, kad keli, o gal net visi patronai pistolete, kurį atidavei Odetai, gali būti geri.

- Mėšlas! - Edis staiga užsičiaupė. - Kodėl?

- Nes ginklą, kuriuo tik ką šoviau, užtaisiau patronais iš diržų užpakalio - patronais, kurie labiausiai nukentėjo nuo vandens. Pertaisinėjau tiesiog norėdamas prastumti laiką, kol tavęs nėra. Užtaisyti revolverį - ilgai netrunka, net ir be dviejų pirštų, kaip supranti! - nusijuokė šaulys ir užsikosėjo į kumštį. Kai kosulys praėjo, varė toliau: - Bet kai pamėgini šauti šlapiais, reikia išardyti ir išvalyti ginklą. *Nuolatos ardykite ir valykite revolverį, kirminai*, - štai ką pirmiausiai

mums įkalė Kortas, mokytojas. Nežinojau, kiek laiko man prireiks išardyti ir išvalyti savo ginklą, o po to dar surinkti jį viena ranka, bet pagalvojau: jeigu ketinu gyventi toliau, - o aš ketinu, Edi, - turiu tai išsiaiškinti. Išsiaiškinti ir išmokti daryti tai greičiau, teisingai sakau? Prieik arčiau Edi! Dėl savo tėvo, prieik arčiau!

- Kad geriau tave matyčiau, mano vaikeli, - subambėjo Edis, bet prisiartino per porą žingsnių. Tik porą.

- Kai pirmą kartą nuspaudus gaiduką driokstelėjo šūvis, vos neprileidau kelnių, - tęsė šaulys. Ir vėl nusijuokė. Edis suglumęs pajuto, kad Rolandas tuoj ims klejoti. - Pats pirmas patronas. Patikėk manimi, aš to mažiausiai tikėjausi!

Edis stengėsi suprasti, ar šaulys nemeluoja apie revolverį, apie savo būklę. Nejaugi jis tikrai šitaip serga? Edis negalėjo to žinoti. Jeigu Rolandas vaidina, jis puikus aktorius. O apie šovinius Edis nieko neišmanė; apskritai buvo laikęs pistoletą gal tris kartus savo gyvenime, kol staiga atsidūrė kryžminėje ugnyje pas Balazarą. Henris būtų žinojęs, bet brolio nebėra... ir ta mintis nuolatos sukeldavo Edžiui skausmą.

- Nė vienas kitas neiššovė, - pasakojo toliau šaulys, - todėl išvaliau ginklą, užtaisiau iš naujo ir iššaudžiau visą būgną. Šį kartą ėmiau patronus iš diržo šonų. Tuos, kurie sušlapo dar mažiau. Beje, jūros bjaurybes mes šaudėme nesušlapusiais, buvusiais arčiausiai sagčių.

Jis sausai sukrankė į delną ir kalbėjo toliau:

- Antroje partijoje radau du sveikus šovinius. Tada išardžiau revolverį, išvaliau ir užtaisiau trečią kartą. Prie tavo akių nuspaudžiau gaiduką tris kartus. - Jis vangiai šyptelėjo. - Žinai, po pirmų dviejų pamaniau, jog laimė nuo manęs nusisuko, ir būgne vieni tušti. Mano žodžiai nebūtų labai įtikinami, ar ne? Gal gali prieiti arčiau, Edi?

- Ir dabar nelabai įtikinami, - atsakė Edis. - O arčiau eiti neketinu, ačiū. Ir kokia iš viso to pamoka, Rolandai?

Rolandas pažvelgė į jį kaip į silpnaprotį.

- Aš siunčiau tave čia ne mirti, supranti. Nesiunčiau nė

vieno. Viešpatie, Edi, kur tavo smegenys? Jos rankose užtaisytas ginklas! - Jo akys gręžė vaikiną. - Ji slepiasi kažkur tuose kalnuose. Tikiesi aptikti jos pėdsakus? Nepavyks, kai žemė tokia akmenuota. Ji guli tenai, Edi. Ne Odeta, bet Deta, guli su užtaisytu ginklu rankoje. Jeigu paliksiu tave, o tu nueisi jos ieškoti, ji ištrėkš tave kaip kirminą!

Naujas kosulio priepuolis.

Edis spoksojo į kosintį vyrą invalido vežimėlyje ir klausėsi idiotiškos vėjo fleitos.

Paskui išgirdo save sakant:

- Galėjai pasilikti sau vieną sausą patroną. Iš tavęs visko galima laukti. - Ir tai buvo tiesa: jis nepasitikėjo Rolandu.

Jo Bokštas.

Prakeiktas jo Bokštas.

Gudruolis įgrūdo išsaugotą patroną į trečią būgną! O, kaip tikroviškai viskas atrodė, a? Neįmanoma nepatikėti.

- Mano pasaulyje yra posakis: "Tas vyrukas gali parduoti eskimams šaldytuvus". Štai kaip.

- Ką tai reiškia?

- Tai reiškia pūsti miglą.

Šaulys ilgai žvelgė į jį, po to linktelėjo:

- Vadinasi, pasiliksi. Gerai. Kaip Deta, ji sugebės apsiginti... nuo laukinių žvėrių... geriau nei Odeta. O tau bus saugiau kuo toliau nuo jos, bent jau kol kas. Matau, kaip yra. Man tai nepatinka, tačiau laiko ginčytis su kvailiu neturiu.

- Ar tai reiškia, - mandagiai pasiteiravo Edis, - kad niekas niekad nebandė ginčytis su tavimi dėl to Tamsiojo Bokšto, iki kurio nusigauti taip trokšti?

Rolandas atsakė pavargusia šypsena:

- Labai daug kas bandė, tiesą sakant. Matyt, kaip tik todėl suprantu, jog tavęs neišjudinsiu. Visi kvailiai vienodi. Kad ir kaip būtų, aš per silpnas, kad tave pasivyčiau, tu apdairiai neprieini, kad nenutverčiau, o laiko ginčytis nėra.

Man belieka tikėtis, kad viskas baigsis gerai. Prieš išeidamas pasakysiu tau dar kartą, Edi, ir, maldauju, išgirsk mane: *Saugokis*.

Tada Rolandas padarė tai, kas privertė Edį susigėsti dėl abejonių (tačiau pasiryžimo nepakeitė): įgudusiu riešo mostu atidarė revolverio būgną, išėmė visus patronus ir pakeitė juos kitais, buvusiais arčiausiai sagčių. Kitas krestelėjimas - ir būgnas stojo į vietą.

- Nėra kada valyti ginklą, - tarė jis, - bet tai neturi reikšmės. Dabar gaudyk ir neišterliok jo labiau, nei yra. Mano pasaulyje mažai liko veikiančių revolverių.

Rolandas švystelėjo ginklą Edžiui. Susijaudinęs Edis vos neišdrėbė jo ant žemės, bet sugavęs užsikišo už juosmens.

Šaulys pakilo iš vežimėlio vos neparvirtęs, kai tas išsprūdo iš jo rankų, ir nusvirduliavo prie durų. Suėmė už rankenos. Toji lengvai pakluso šaulio rankai. Edis negalėjo matyti scenos už durų, bet ausis pasiekė prislopintas gatvės triukšmas.

Rolandas pasisuko į Edį; žydros šaulio akys tviskėjo vaiduokliškame veide.

16

Deta viską sekė žibančiomis vilkės akimis iš savo slėptuvės.

17

- Nepamiršk, Edi, - sukrankė jis ir žengė į priekį. Jo kūnas sukniubo prie slenksčio it atsimušęs į akmenų sieną.

Edį apėmė nenumaldomas troškimas nusileisti prie durų ir pažvelgti kur - arba į kokį laiką - jos veda. Tačiau tik apsisuko ir vėl nužvelgė kalnus, uždėjęs ranką ant revolverio rankenos.

Sakau tau paskutinį kartą.

Staiga žvelgiant į tuščius rudus kalnus Edį apėmė baimė.

Saugokis.

Akys nesugavo jokio judesio.

Bent jau jis nieko nepastebėjo.

Tačiau vis vien jautė ją.

Ne Odetą; šaulys neklydo.

Edis jautė *Detą.*

Jis pamėgino nuryti seiles, bet gerklėje tik sausai spragtelėjo.

Saugokis.

Taip. Bet dar niekad gyvenime jo taip nelenkė miegas. Jis netrukus jį įveiks; jeigu Edis nepasiduos savo noru, bus išprievartautas.

O jam miegant prisėlins Deta.

Deta.

Edis kovojo su nuovargiu, tyrinėjo išpurtusiomis ir sunkiomis akimis kalnus ir svarstė, kiek laiko užtruks Rolandas, kol grįš su trečiuoju - Stūmėju, kad ir kas jis ar ji būtų.

- Odeta? - pašaukė jis, nelabai tikėdamasis išgirsti atsakymą.

Atsakymo neišgirdo. Taip Edis pradėjo laukti.

Stūmėjas

Kartūs vaistai

1

Kai šaulys įsibrovė į Edį, šiam ėmė suktis galva, atsirado pojūtis, kad yra *stebimas* (pats Rolandas to nejuto - vėliau išgirdo iš Edžio). Kitaip sakant, vaikinas pajuto šaulio buvimą. Detos atveju šaulys buvo priverstas nedelsiant *išeiti į priekį*, kad ir kaip nesinorėjo. Ji ne tik kad pajuto jį; galbūt net galima sakyti, jog laukė jo - ar kito, dažnesnio, lankytojo. Šiaip ar taip, Rolando buvimą ji pastebėjo nuo pirmos sekundės.

Džekas Mortas ničnieko nejuto.

Visas jo mintis buvo užvaldęs berniukas.

Jis stebėjo tą vaiką jau dvi savaites.

Šiandien jį pastums.

2

Rolandas pažino berniuką, nors tas stovėjo atsigręžęs nugara į akis, pro kurias jis dabar žiūrėjo. Tai buvo tas pats vaikas, kurį jis susitiko tarpstotėje, dykumos viduryje, kurį išgelbėjo nuo Kalnų orakulės, kurio gyvybę paaukojo, kad pagaliau pasiektų vyrą juodais drabužiais. Prieš nugarmėdamas į bedugnę berniukas tada ištarė: *Keliauk... yra ir kitų pasaulių be šitų*. Ir jis neklydo.

Ten stovėjo Džeikas.

Jis laikė rudo popieriaus maišelį vienoje rankoje, ant peties buvo užsimetęs mėlyno brezento kuprinukę sutraukiamu viršumi. Iš styrančių pro medžiagą kampų šaulys nu-

sprendė, jog ten turėtų būti knygos.

Mašinos plūdo gatve, kurią turėjo pereiti berniukas. Jis atsidūrė tame pačiame mieste, iš kurio paėmė Kalinį ir Damą, suprato šaulys. Bet tai nesvarbu. Svarbu tik tai, kas įvyks per artimiausias kelias sekundes.

Džeikas į šaulio pasaulį pateko ne per stebuklingas duris; jis buvo perkeltas žiauresniu, bet labiau suvokiamu portalu: gimė Rolando pasaulyje, miręs savame.

Jis buvo nužudytas.

Tiksliau, pastumtas po automobilio ratais.

Pervažiuotas mašinos gatvėje, kai keliavo į mokyklą su priešpiečių maišeliu ir knygomis.

Pastumtas vyro juodais drabužiais.

Jis tai padarys! Pastums jį dabar! Tai bus man bausmė už jo nužudymą savo pasaulyje. Išvysiu, kaip jis nužudomas, ir nieko negalėsiu padaryti!

Bet šaulys visą savo gyvenimą stengėsi pasipriešinti žiauriam likimui - toks buvo jo *ka*, jeigu norite, - todėl jis išėjo į priekį nemąstydamas, veikdamas automatiškai, instinktyviai.

Ir tą mirksnį galvoje plykstelėjo siaubinga ir kartu ironiška mintis: *Kas, jeigu kūnas, į kurį jis įsmuko, yra paties vyro juodais drabužiais? Kas, jeigu puldamas į priekį gelbėti vaiko jis išvys savo rankas, stumiančias jį po ratais? Kas, jeigu šitas visiškos kontrolės pojūtis yra tik iliuzija, o Valteris sugalvojo žiaurų pokštą - nužudyti berniuką Rolando rankomis?*

3

Vieną akimirką Džekas Mortas prarado sugebėjimą susitelkti. Jau pasiruošęs šokti ir stumtelti vaiką, jis pajuto skausmo impulsą.

Kai šaulys *išėjo į priekį*, Džekas pamanė, jog ant sprando nutūpė koks nors vabzdys. Ne vapsva ar bitė, galinti rimtai įgelti, tiesiog kažkokia smulkmė, sukelianti niežulį.

Galbūt uodas. Štai kas išblaškė jo dėmesį lemiamu momentu. Mortas pliaukštelėjo delnu ir vėl grįžo prie berniuko.

Jam atrodė, jog viskas tetruko sekundės dalį, o praėjo net septynios sekundės. Jis nepajuto nei staigaus šaulio pasirodymo, nei pasitraukimo, kaip nė vienas iš aplinkinių žmonių (daugiausia keliaujančių į darbą iš metro stoties kitame kvartale, patinusiais veidais, nieko nematančiais žvilgsniais) nepastebėjo, kaip mėlynos Džeko akys nušvieséja po tvarkingais akinukais paauksuotais rėmeliais. Niekas nematė, kaip jos vėl patamsėjo iki įprasto kobalto atspalvio, bet kai tai atsitiko, ir Džeko dėmesys vėl nukrypo į vaiką, jį suėmė pyktis: pražiopsojo! Užsidegė žalia šviesa.

Jis žiūrėjo, kaip berniukas nuplaukia su visa banda, tada apsisuko ir ėmė brautis prieš pėsčiųjų srovę.

- Ei, misteri! Atsargiau...

Kažkokia išbalusi paauglė. Džekas nustūmė ją į šalį, neatsigręžęs į piktą jos riktelėjimą: vadovėlių krepšys nulėkė ant žemės. Jis traukė Penktąja aveniu, nuo keturiasdešimt trečiosios sankryžos, kur ketino pasiųsti berniuką į mirtį. Žengė palenkęs galvą, kietai, - kad jos labiau priminė seniai užgijusį baltą randą, - suspaudęs lūpas. Prasibrukęs pro kamštį gatvių kampe, jis žingsnio nesulėtino, dar sparčiau kirto Keturiasdešimt antrąją, Keturiasdešimt pirmąją, Keturiasdešimtąją gatves. Kito kvartalo viduryje stovėjo berniuko namas, bet Džekas net nežvilgtelėjo į jį, nors paskutines tris savaites kiekvieną šiokiadienį lydėdavo berniuką nuo jo iki Penktosios aveniu kampo, kurį vadino tiesiog Stūmimo vieta.

Mergaitė, į kurią jis atsimušė, rėkė jam pridurmui, bet Džekas Mortas jos negirdėjo. Nekreipė į ją dėmesio kaip entomologas mėgėjas į paprastą drugelį.

Džekas, beje, kažkuo priminė žvynuotasparnių kolekcionierių.

Pagal profesiją jis buvo neblogas revizorius.

Stumdymas jam buvo tik hobis.

4

Šaulys atsitraukė į vyro sąmonės užkulisius ir tada jam pasidarė silpna.Vienintelė paguoda - šis žmogus ne vyras juodais drabužiais, ne Valteris.

O visa kita - absoliutus siaubas... ir siaubingas suvokimas.

Atskirta nuo kūno jo sąmonė - jo *Ka* - buvo sveika ir aštri kaip visuomet, bet netikėtas *suvokimas* pervėrė jį it kaltas smilkinį.

Tas supratimas atėjo ne *išėjus į priekį*, o įsitikinus, jog berniukas saugus. Rolandas atrado ryšį tarp šito vyro ir Odetos, pernelyg fantastišką, bet kartu ir per daug šiurpų, kad būtų vien atsitiktinis, suprato, ką gali *iš tikro* reikšti trijų telkimas ir kas *jie* tokie bus.

Trečiasis buvo ne šis vyras, šis Stūmėjas; Valteris pavadino jį Mirtimi.

Mirtis... bet ne tavo. Taip kalbėjo Valteris, gudrus kaip pats Šėtonas. Advokato atsakymas... toks artimas tiesai, kad ji gali slėptis jo šešėlyje. Mirtis ne jam; mirtis turi tapti juo.

Kalinys, Dama.

Trečiasis - Mirtis.

Ir Rolandą staiga nutvieskė įsitikinimas, kad jis pats bus trečiasis.

5

Rolandas šoko į priekį kaip šovinys ar torpeda, užprogramuota mesti kūną, kuriame glūdi, ant vyro juodais drabužiais, vos tik jį pamatys.

Mintis apie tai, kas nutiktų, jeigu jis sukliudytų vyrui juodais drabužiais nužudyti Džeiką, iškilo jau daug vėliau. Tai galimas paradoksas, laiko ir erdvės fistulė, kuri galėtų užbraukti viską, kas atsitiko po jo apsilankymo tarpstotėje...

Juk jeigu jis išgelbėtų Džeiką šiame pasaulyje, tai nebūtų susitikęs jo tenai, ir viskas būtų pasikeitę.

Kas pasikeitę? Net įsivaizduoti sunku. Kad tai galėtų užbaigti visas šaulio klajones, Rolandui į galvą netoptelėjo. Kita vertus, tokie "kas būtų, jeigu" svarstymai yra tušti. Jeigu jis sutiktų vyrą juodais drabužiais, jokios pasekmės, paradoksai ar likimas negalėtų sukliudyti jam tiesiog nulenkti šito kūno, kuriame įsitaisė, galvą ir smogti Valteriui į krūtinę. Rolandas būtų toks pat bejėgis pasielgti kitaip, kaip užtaisytas pistoletas neiššauti, jeigu ranka nuspaudė gaiduką.

Jeigu viskas keliaus į pragarą, ten jam ir vieta.

Jis greitai permetė akimis žmones ant kampo, patikrino kiekvieną veidą (moterų taip pat, kad įsitikintų, jog nėra persirengusių moterimis).

Valterio tarp jų nebuvo.

Pamažu jis nusiramino, atsileido kaip pirštas ant gaiduko paskutinę akimirką. Ne, Valteris nesisukioja apie berniuką. Šaulys nelauktai pajuto, jog dar ne laikas. O *laikas* artėja - liko savaitė, gal tik viena diena, bet dar ne šiandien.

Todėl jis *atsitraukė.*

Ir traukdamasis *pamatė...*

6

...kad šis žmogus, kurio sąmonėje atsivėrė trečiosios durys, kadaise sėdėjo apleisto, negyvenamo namo kambaryje. Negyvenamo, išskyrus girtuoklius ir bepročius, kurie užsukdavo čia pernakvoti. Girtuoklius išdavė gaižaus bejėgiško prakaito ir pikto šlapimo kvapas, psichopatai paliko čia savo padrikusių minčių tvaiką. Šiame kambaryje buvo tiktai dvi kėdės. Džekas Mortas pasinaudojo abiem: ant vienos sėdėjo, kita užrėmė duris. Kad čia kas nors gali užeiti, maža tikimybė, bet verčiau nerizikuoti. Jis sėdėjo pakankamai arti lango, jog matytų gatvę, tačiau galvos ne-

kaišiojo, kad nepastebėtų atsitiktinio žmogaus akis.

Rankoje jis laikė sunkią raudoną plytą.

Iškrapštė ją iš po palangės lauko pusėje, kur tokių buvo daug. Aptrupėjusi, bet sunki. Senas skiedinys laikėsi atkakliai kaip moliuskai ant laivo dugno.

Jis ketino numesti tą plytą ant kažko.

Ko - nesvarbu; užėjus norui žudyti, Džekas Mortas aukos nesirinkdavo.

Neilgai trukus pasirodė trijų asmenų šeima: vyras, moteris ir mergaitė. Mergaitė ėjo iš namo pusės, kad neužkliudytų pravažiuojanti mašina. O šalia stoties eismas intensyvus. Bet Džekui Mortui rūpėjo ne eismas. Jam rūpėjo tuščia plynė priešais pastatą; namai ten jau buvo nugriauti, riogsojo sutrupintų plytų, stiklo bei lentų nuolaužų krūva.

Jis kyštels galvą vos kelioms sekundėms, tačiau vis vien užsidėjo akinius nuo saulės ir paslėpė plaukus po žiemine megzta kepuraite. Tai tik dar viena atsargumo priemonė, lyg kėdė po durų rankena, kad tuščiai nerizikuotų.

Džekas vilkėjo gerokai per didelį bliuzoną, siekiantį iki pusės šlaunų. Taip tikėjosi atrodyti stambesnis (jis buvo gana liesas), jeigu kas pastebėtų. Bliuzonas tarnavo ir kitam tikslui: kai jis ką nors pasiųsdavo "į gelmes" (taip jis vadino savo veiklą), visuomet prileisdavo į kelnes. Apsmukęs bliuzonas slėpė šlapią dėmę ant jo džinsų.

Šeimyna priartėjo.

Nedrebink pistoleto, palauk, tiesiog palauk...

Jis suvirpėjo, ištiesė plytą į priekį, vėl pritraukė prie pilvo, paskui pakartojo judesį dar kartą ir atsitiesė visiškai nurimęs. Paskutinę akimirką jis visuomet tapdavo šaltakraujiškas.

Džekas Mortas paleido plytą ir stebėjo, kaip ji krenta žemyn.

Ji garmėjo vartydamasi ore. Džekas saulėje aiškiai matė prikibusius cemento gumuliukus. Tokiomis akimirkomis viskas pasidarydavo kaip niekad skaidru, geometriškai tiksliai subalansuota; jis įstūmė naują detalę į pasaulio paveik-

slą nelyginant skulptorius, užsimojęs plaktuku virš kalto, kuriuo iš grubaus akmens iškals skulptūrą; tokiuose aktuose atsiskleidžia nuostabiausias reiškinys: logika susilieja su ekstaze.

Kartais jis nepataikydavo arba kliudydavo taikinio pakraštį, kaip ir skulptorius gali nuskelti ne tą akmens gabaliuką, bet šitas sviedinys kliudė dešimtuką. Plyta pataikė mergaitei ryškia balta suknute su kvadratėliais tiesiai į galvą. Džekas matė, kaip ištrykšta skaistesnis už plytą, bet greitai virsiantis murzinai raudonu, kraujas. Išgirdo motinos klyksmą. Ir atsipeikėjo.

Jis perėjo kambarį, nuspyręs kėdę, ant kurios sėdėjo ir laukė. Prie durų rankenos pasikėlė bliuzoną, išsitraukė iš po jo skarelę.

Negalima palikti pirštų atspaudų.

Tegu lieka tik vietinių padugnių atspaudai.

Dar veriantis durims jis susigrūdo skarelę į kišenę ir išėjo į koridorių šlitinėdamas it girtas. Nesigręžiojo.

To irgi daryti negalima.

Protingi žmonės žino, kad dairantis, ar niekas nepastebėjo, kaip tik galima patraukti dėmesį. Po nelaimingo atsitikimo liudininkai gali prisiminti būtent tą grįžtelėjimą. O jeigu koks nors gudrutis tardytojas nutars, kad nelaimingas atsitikimas įtartinas? Tada prasidės tyrimas. Dėl to vieno vienintelio nervingo žvilgsnio. Džekas netikėjo, kad kas nors gali susieti jį su nusikaltimu, net jeigu "nelaimingas atsitikimas" pasirodys įtartinas ir bus pradėtas tyrimas, bet...

Rizikuok tik tuomet, kai tai yra būtina. Visa kita sumažink iki minimumo.

Kitaip sakant, visuomet pakišk kėdę po durų rankena.

Jis išėjo į prišniaukštą koridorių, kur vietomis po išbyrėjusiu tinku švietė balanos, ir nuslimpino nuleidęs galvą, burbuliuodamas kažką po nosimi kaip gatvės valkatos. Džekas girdėjo moters riksmą, - veikiausiai mergaitės motinos, - bet jis sklido iš kitos namo pusės ir jam nerūpėjo. Viskas, kas atsitikdavo po to - riksmas, sąmyšis, sužeistojo

dejonės (jeigu tas dar pajėgdavo dejuoti), - jam visiškai nerūpėjo. Buvo reikšminga tik tai, kas pakeitė įprastą gyvenimo tėkmę ir išryškino naują liniją žmonių gyvenime... galbūt, ne tik nukentėjusiųjų, bet ir jiems artimų žmonių, kaip vandens ratilai, įmetus akmenį į tvenkinį.

Kas pasakys, kad jis nesutvėrė šiandien naujo kosmoso arba nesudarė prielaidų jam susikurti ateityje?

Dievaži, argi keista, kad jis prisidirbo į kelnes!

Palipęs du aukštus jis nesutiko nieko, tačiau ir toliau svirduliavo. Svirduliuojančio neprisimins, o šlitinėjantį gali. Jis tyliai murmėjo, tačiau stengėsi netarti jokių suprantamų žodžių. Jeigu persistengi, geriau išvis nevaidinti.

Džekas išėjo pro išlaužtas užpakalines duris į purviną skersgatvį, tviskantį nuo stiklo šukių. Savo pabėgimą jis suplanavo iš anksto, kaip ir viską (rizikuok apgalvotai, veik protingai); dėl įpročio viską apgalvoti iš anksto kolegos laikė jį žmogumi, kuris daug pasieks (Džekas ketino pasiekti daug, tik ne kalėjimo celę ar elektros kėdę).

Gatve prabėgo keli žmonės, tačiau jie skubėjo sužinoti, kas ten rėkia, ir nesusidomėjo Džeku Mortu, kuris su akiniais nuo saulės (megztą kepurę jau buvo spėjęs nusitraukti) tokį giedrą rytą niekam neužkliuvo.

Jis įsuko į kitą skersgatvį.

Pasiekė gatvę.

Po to nudrožė kur kas švaresniu skersgatviu, atsiremiančiu į gatvę. Už kvartalo priėjo autobusų stotelę. Autobusas, kaip numatyta, pasirodė po minutės kitos. Kai šnypšdamos prasivėrė durys, Džekas įmetė penkiolika centų į plyšį monetoms. Vairuotojas vos užmetė į jį akį. Tai gerai. Net jeigu būtų pažiūrėjęs atidžiau, pamatytų niekuo neišsiskiriantį vyrą, vykstantį į darbą. Bliuzonas galėjo būti paimtas iš labdaros dėžių.

Būk pasiruošęs.

Tokia Džeko Morto sėkmės paslaptis tiek darbe, tiek pramogose.

Už devynių kvartalų privažiavo automobilių aikštelę.

Džekas išlipo iš autobuso, atrakino savo mašiną (nekrentantį į akis ketvirtojo dešimtmečio vidurio "Ševroletą", kuris buvo stebėtinai gerai išsilaikęs) ir grįžo į Niujorką.

Jis buvo laisvas ir švarus.

7

Šaulys visa tai pamatė per vieną mirksnį. Kol nustėręs susigriebė atsiriboti nuo kitų vaizdinių, pamatė dar daugiau. Ne viską, bet pakankamai. Daugiau nei pakankamai.

8

Jis matė, kaip Mortas peiliu išpjauna "New York Daily Mirror" skiltį, stengdamasis pataikyti tiksliai tarp eilučių. Antraštė skelbė: "NEGRIUKĖ MERGAITĖ KOMOS BŪSENOJE PO TRAGIŠKO ĮVYKIO". Matė, kaip Mortas tepa popierių klijų buteliuko teptuku. Ir klijuoja jį ant tuščio lapo albume, kuris, sprendžiant iš išsipūtusių pirmųjų puslapių, turi ir daugiau tokių įklijų. Jis matė straipsnio įžangą: "Penkerių metukų Odeta Holms, atvykusi į Elizabet Tauną Niujorke paminėti džiugų įvykį, tapo žiauraus nelaimingo atsitikimo auka. Po tetos vestuvių, įvykusių prieš dvi dienas, mergaitė su tėveliais ėjo į stotį, ir nuo pastato nukrito plyta...

Bet tai ne vienintelis Džeko susitikimas su Odeta, ar ne? Ne, Dievas mato, ne.

Per tuos metus iki Odeta neteko kojų, Džekas Mortas numetė daug kitų daiktų ir pastūmė daug kitų žmonių.

Po to vėl susidūrė su Odeta.

Pirmą kartą jis nustūmė kai ką *ant jos.*

Antrą kartą jis pastūmė *ją* kai kur.

Ir tokiu žmogumi man teks pasinaudoti? Kodėl?

Bet tada prisiminė Džeiką, prisiminė stumtelėjimą, kuris perkėlė Džeiką į jo pasaulį, ir tada jam pasigirdo vyro

juodais drabužiais juokas. Tai jį ir pribaigė.

Rolandas apalpo.

9

Kai atsipeikėjo, žvelgė į lygias skaičių eilutes ant žalsvo popieriaus lapo. Popierius buvo suliniuotas skersai ir išilgai, taip, kad skaičiai atrodė įkalinti vienutėse.

Jis pagalvojo: *Kažkas dar.*

Ne tik Valterio juokas. Naujas... planas?

Ne, dangau, tik ne tai... per daug sudėtinga ir viltinga.

Bet mintis yra. Užuomina.

Kiek laiko buvau atsijungęs? - staiga susigriebė jis. *Pro duris praėjau maždaug devintą, gal truputį anksčiau. Kiek laiko...*

Jis išėjo į priekį.

Džekas Mortas - virtęs marionete šaulio rankose - kilstelėjo akis į brangų kvarcinį laikrodį ant stalo. Ketvirtis po pirmos.

Po galais, taip vėlu? Bet Edis... jis buvo toks pavargęs, niekaip nebūtų ištvėręs taip ilgai be miego...

Šaulys pasuko Džeko galvą. Durys buvo ten pat, bet tai, ką jose išvydo, pranoko blogiausias nuojautas.

Vienoje durų pusėje juodavo du šešėliai: vežimėlio ir žmogaus... tik tas žmogus buvo luošas, rėmėsi ant rankų, nes kojas likimas nurėžė taip pat greitai, kaip šauliui pirštus.

Siluetas sujudėjo.

Rolandas staigiai it kertanti gyvatė apgręžė Džeko Morto galvą.

Ji negali jo pamatyti, kol aš nepasiruošęs. Kol kas tegu žiūri tik į šito vyro pakaušį.

Deta Volker bet kokiu atveju nebūtų mačiusi Džeko Morto, nes asmuo, žvelgiantis pro duris, matydavo tiktai tą, ką stebėjo pats šeimininkas. Morto veidą ji būtų išvydusi tik tuomet, jei tas pažiūrėtų į veidrodį (o tai galėjo sukelti savų

paradokso pasekmių ir pasikartojimų), tačiau ir tuomet Dama jo nepažintų. Kaip, beje, ir Džekas Mortas. Nors abiejų keliai du kartus buvo susikirtę, jie nematė vienas kito.

Šaulys nenorėjo, kad Dama pamatytų *Damą*.

Bent jau kol kas.

Nuojautos kibirkštis išaugo į planą.

Anoje durų pusėje buvo vėliau. Saulė leido spręsti, kad baigiasi trečia valanda popiet, gal jau net keturios.

Kiek liko iki saulėlydžio su vėžiagyviais, kiek Edžiui liko gyventi?

Trys valandos?

Dvi?

Jis gali grįžti ir pamėginti išgelbėti Edį... ko ir trokšta Deta. Kaip baugštūs kaimiečiai, ji paspendė spąstus baisiam vilkui: pririšo ėriuką, kad priviliotų jį per šūvio atstumą. Rolandas neilgam grįš į sergantį savo kūną... Šaulys matė tik moters šešėlį todėl, kad Deta atsigulė prie slenksčio ir nutaikė į jį revolverį. Vos tik Rolando kūnas krustelės, ji padarys jam galą.

Deta šaulio bijojo, todėl paskyrė jam lengvą mirtį.

Edis jam galės tik pavydėti.

Rolandas tarsi girdėjo bjaurų Detos Volker kikenimą: *Sugalvojai eiti prieš mane, baltaskūri? Kurgi ne! Ir nebijai vargšės juodukės, a?*

- Vienas kelias, - sumurmėjo Džeko lūpos. - Tik vienas.

Atsivėrė kabineto durys, galvą įkišo plikis su akiniais.

- Kaip sekasi su Dorfmano ataskaita? - pasiteiravo jis.

- Jaučiuosi labai prastai. Tikriausiai kažką suvalgiau. Eisiu namo.

Plikis atrodė susirūpinęs:

- Matyt, infekcija. Girdėjau, kad dabar siaučia mieste.

- Galbūt.

- Gerai... su sąlyga, kad baigsite tvarkyti Dorfmano popierius rytoj prieš penkias.

- Taip.

- Juk žinote, koks triukšmas kils...

- Taip.

Plikis pasijuto truputį nesmagiai, linktelėjo:

- Eikite namo. Jūs tikrai šiandien kaip nesavas.

- Taigi.

Plikis suskubo uždaryti duris.

Jis pajuto mane, pagalvojo šaulys. *Bet tai dar ne viskas. Toli gražu ne viskas. Jie jo privengia. Nežinia, kodėl, bet bijo jo. Ir visai ne be pagrindo.*

Džeko Morto kūnas pakilo, paėmė aplanką, kurį nešėsi tuomet, kai šaulys persikėlė į jo sąmonę, ir sukasė visus popierius nuo stalo.

Rolandas nekantravo žvilgtelėti pro duris, bet susitvardė. Nežiūrės, kol nebus pasiryžęs viskam.

Kol kas laukia skubūs darbai.

Antra dalis

Medaus puodynė

1

Deta įsmuko į gilų, tamsų plyšį tarp dviejų uolų, primenančių du senius, sukišusius galvas pasidalinti paslaptimi. Ji sekė, kaip Edis laipioja akmenuotais šlaitais ir šaukia iki užkimimo. Pūkeliai ant jo smakro spėjo virsti barzda, iš toliau jis atrodė suaugęs vyras, bet kai jis kelis kartus praėjo visai pro pat (vieną kartą Deta būtų lengvai pastvėrusi jį už kulkšnies), moteris suprato, kad ten dar visai vaikėzas, dar daugiau - mirtinai nusilesęs vaikėzas.

Odetos širdį būtų suspaudęs gailestis; Deta nurimo ir pasiruošė it plėšrūnas.

Kai ji įšliaužė į savo slėptuvę, po delnais sutraškėjo kažkas trapaus it sausi lapai. Akims apsipratus su tamsa ji pamatė, jog tai smulkūs gyvūnų kauliukai. Čia kadaise, jeigu pageltę kauliukai nemeluoja, glaudėsi kažkoks grobuonis, žebenkštis ar šeškas. Naktį jis iškeliaudavo nosies vedinas gilyn į tankumyną, kur medžiai ir krūmai vešlesni. Medžiodavo, ėsdavo, o kas liko, parsitempdavo čia kitai dienai.

Dabar čia įsitaisė kur kas stambesnis plėšrūnas. Iš pradžių Deta manė pasielgti kaip ankstesnis urvo šeimininkas: palaukti, kol Edis užmigs - to ilgai laukti nereikės, - nužudyti jį ir atvilkti čia jo lavoną. Pasiėmusi abu revolverius ji galėtų nušliaužti prie durų ir patykoti Tikrojo Piktadario. Mintį išsyk nudėti Tikrojo Piktadario kūną ji tuoj atmetė. Kokia nauda? Jeigu jis neturės kūno, į kurį galėtų grįžti, Deta liks įkalinta šiame pasaulyje.

Ar jai pavyks priversti Tikrąjį Piktadarį sugrąžinti ją at-

gal?

Gal ir ne.

O gal ir pavyks.

Jeigu jis žinos, kad Edis dar gyvas.

Tada ji sugalvojo geresnį planą.

2

Deta buvo neapsakomai gudri. O dar labiau - nepasitikinti savimi, nors būtų į akis nusikvatojusi tam, kuris išdrįstų tai ištarti. Dėl antrojo bruožo gudrumą ji buvo linkusi priskirti kiekvienam, su kuriuo galėjo varžytis protu. Kaip tik todėl ji šaulį laikė labai protingu. Ji išgirdo šūvį ir pamatė nuvingiuojant dūmelį iš antrojo revolverio, kurį Rolandas pasiliko sau. Sekė, kaip jis pertaiso jį ir nusviedžia Edžiui prieš dingdamas už durų.

Ji žinojo, kokią išvadą turėjo padaryti Edis: šoviniai sušlapę ne visi, ginklas jį apsaugos. Deta žinojo, kaip tai suprasti turi ji (žinoma, Tikrasis Piktadarys žinojo, kad ji stebi; net ir miegančią šūvis būtų pažadinęs): *Laikykis nuo jo atokiau. Jis ginkluotas.*

Bet šėtonas moka veikti subtiliai.

Jeigu tas vaidinimas buvo surengtas jai, nejaugi Tikrasis Piktadarys negalėjo sugalvoti dar ko nors, apie ką nei ji, nei Edis neįtartų? Gal Tikrasis Piktadarys pagalvojo: *Pamačiusi, kad šitas pistoletas šaudo gerais šoviniais, ji pamanys, jog ir gautas iš Edžio užtaisytas.*

O jeigu jis numatė, kad Edis pasiduos miegui? Vadinasi, žino, kad ji palauks, nugvelbs ginklą ir vėl pasislėps? Taip, Tikrasis Piktadarys galėjo tai numatyti. Nors ir išblyškėlis, bet gudrus, velnias. Pakankamai galvotas, jog suprastų, kad Deta išspaus viską iš šito seiliaus.

Todėl visai tikėtina, kad Tikrasis Piktadarys tyčia užtaisė tą revolverį tuščiais. Kartą ją apstūmė, kodėl nepabandžius vėl? Šį kartą ji pasirūpino patikrinti, kad patronai pilni. Taip, šoviniai lyg ir tikri, bet tai dar nereiškia,

kad jie iššaus. Juk jis neleis, kad bent vienas iššautų, ar ne? Kažką jiems padarė, juk Piktadariai - ginklų žinovai. Kodėl jis taip pasielgė? Kad apgaule priverstų ją išlįsti! Tada Edis suras ją revolveriu, kuris tikrai šaudo. Antrą kartą tokios pat klaidos nepadarys, kad ir kaip nuvargęs. Tiksliau, jis bus dvigubai atsargesnis, nes nuvargęs.

Neblogas ėjimas, baltaskūri, pagalvojo Deta savo tamsioje skylėje. Čia buvo ankšta, bet kažkaip jauku gulėti ant sutrūnijusių kaulelių kilimo. *Neblogas ėjimas, bet manęs plikom rankom nepaimsi.*

Jai nė nereikia nušauti Edžio; užteks tik palaukti.

3

Ji nuogąstavo, kad šaulys grįš anksčiau, nei Edis grius miegoti. Bet jo vis nebuvo. Kūnas palei duris tysojo be gyvybės ženklų. Matyt, negauna vaistų, kokių jam reikia, o gal kokios kitos bėdos. Tokie vyrai suranda problemų greičiau nei rujojanti kalė šunį.

Dvi valandas Edis šaukė kažkokią "Odetą" (ooo, kaip ji nekentė to vardo!), kol užkimo, laigė po kalnus.

Pagaliau padarė tai, ko Deta tikėjosi: sugrįžo į siaurą paplūdimio ruožą ir atsisėdo prie invalido vežimėlio. Palietė ratą, tarsi paglostė jį. Po to ranka nukrito, ir vaikinas giliai atsiduso.

Tas vaizdas sukėlė aštrų skausmą Detos gerklėje. Skausmas pervėrė kaukolę kiaurai it vidurvasario žaibas, pasigirdo kažkoks balsas, šaukiantis... arba reikalaujantis.

Tai jau ne, pagalvojo Deta, pati nesuvokdama, apie ką galvoja ir su kuo kalba. *Tik ne dabar. Galbūt niekada.* Kai skausmingas plyksnis pasikartojo, ji sugniaužė kumščius. Jos veidas taip pat atspindėjo nežmogišką susikaupimą ir ryžtą.

Skausmas nepasikartojo. Nebegirdėjo ji ir balso, kuris tarsi pasigirsdavo tokiomis akimirkomis.

Ji laukė.

Edis pasirėmė smakrą delnais. Neilgai trukus jis ėmė svirti, rankos išslydo. O Deta lūkuriavo tviskančiomis akimis.

Edis truktelėjo galvą. Šiaip ne taip atsistojo, nuėjęs prie vandens apšlakstė veidą.

Gerai, berniuk. Kaip gaila, kad čia nėra vaistų nuo miego, nes tikrai pasinaudotum, a?

Šį kartą Edis atsisėdo į vežimėlį, bet, matyt, jis pasirodė per patogus. Todėl metęs įdėmų žvilgsnį pro duris (*ką tu ten matai, baltuk? Deta duos tau dvidešimt žalių, jei pasakysi*) šleptelėjo ant smėlio.

Pasirėmė rankomis galvą.

Po minutės galva vėl ėmė linkti. Smakras atsirėmė į krūtinę, net per vandens šniokštimą girdėjosi jo knarkimas. Neilgai trukus jis nuvirto ant šono ir susirietė.

Detą apėmė nuostaba, pasibjaurėjimas, o - dar blogiau - gailestis, matant tą vaikiną. Jis panėšėjo į mažą šlapuką, kuris naujametinį vakarą labai stengėsi išstovėti iki vidurnakčio ir neįstengė. Bet prisiminusi, kaip jis su Tikruoju Piktadariu bandė sumaitinti jai nuodus ir erzino gero maisto kąsneliais, atitraukdami paskutinę sekundę... kol išsigando, kad ji gali mirti.

Jeigu jie išsigando, kad gali mirti, kodėl gi būtų mėginę nunuodyti?

Tas klausimas išgąsdino ją, kaip ir netikėtas gailestis. Ji nebuvo pratusi savęs klausinėti, dar blogiau - tas klausimas jos sąmonėje buvo ištartas visai ne jos balsu.

Nenorėjo manęs nunuodyti maistu. Tik susargdinti. Po to sėdėtų ir žvengtų, kai aš vemčiau.

Palaukusi dar dvidešimt minučių ji ėmė leistis žemyn, pasiremdama stipriomis rankomis, rangydamasi nelyginant gyvatė, neatitraukdama akių nuo Edžio. Ji mielai būtų luktelėjusi dar valandą ar bent pusvalandį. Kad tas bernelis gerai įmigtų. Bet tos prabangos ji negalėjo sau leisti. Tikrasis Piktadarys galėjo sugrįžti bet kurią akimirką.

Priartėjusi prie miegančio Edžio (kuris kriokė kaip

staklės lentpjūvėje) ji susirado akmenį - iš vieno galo buvo pakankamai glotnų, kad netrukdytų judėti, iš kito - dantytas. Ir nušliaužė toliau, įsmeigusi į vaikiną žudikišką žvilgsnį.

4

Detos planas buvo žiauriai paprastas: sutrupinti dantytąja akmens puse Edžiui galvą, paimti ginklą ir palaukti, kol grįš Rolandas.

Kai jo kūnas atsisės, ji leis šauliui pasirinkti: sugrąžinti ją į jos pasaulį arba mirti. *Tada būsime atsiskaitę, šikniau*, pasakys ji. *Su negyvu savo meilužiu nebegalėsi atlikti to, ką esi suplanavęs.*

Jeigu Edžiui duotas revolveris neiššaus (o tai visai įmanoma; dar nieko Deta taip nekentė ir nebijojo, kaip Rolando, todėl laikė jį nepaprastai gudriu), ji vis tiek pribaigs Tikrąjį Piktadarį. Akmeniu arba plikomis rankomis. Jis išsekęs, netekęs dviejų pirštų. Deta jį įveiks.

Bet prislinkus prie Edžio toptelėjo nerimą kelianti mintis. Ji išgirdo to paties svetimo balso klausimą.

O kas, jeigu jis žino? Kas, jeigu jis pajus tą mirksnį, kai nužudysi Edį?

Jis nieko nesužinos. Dabar sukaitęs ieško sau vaistų. Kiek žinau, jam būtų gerai nusikapstyti iki lovos ir pamiegoti.

Tas svetimas balsas nesiginčijo, bet abejonę jos širdyje pasėjo. Ji prisiminė vyrų pokalbį naktį, kai tie manė, kad ji miega. Tikrajam Piktadariui kažką reikėjo atlikti. Kažką su bokštu. Gal jis manė, kad tas bokštas pilnas aukso ir brangenybių, gal dar kas nors. Jis sakė, kad jam reikia Edžio, jos ir dar vieno, kad patektų tenai. Greičiausiai, taip ir buvo. Ką dar galėtų reikšti tos durys?

Jeigu durys stebuklingos, o ji užmuš Edį, jis gali sužinoti apie žmogžudystę. Jeigu tik jų dėka jis gali pasiekti bokštą, vadinasi, taip ji nužudys Tikrojo Piktadario svajonę, tikslą, dėl kurio jis gyvena. O supratęs, kad nebeliko dėl ko

gyventi, baltaskūris gali padaryti bet ką.

Mintis apie tai, ką gali padaryti užsiutęs Tikrasis Piktadarys, privertė Detą suvirpėti.

Tuomet ką daryti, jeigu paliksiu jį gyvą? Ginklą galiu paimti, kol jis miega, tačiau kaip susitvarkysiu su jais abiem, kai anas grįš?

Ji negalėjo sau atsakyti į šitą klausimą.

Staiga žvilgsnis užkliuvo už invalido vežimėlio, praslydo pro jį ir vėl grįžo. Kišenėje už atkaltės pūpsojo virvės, kuria ją pririšdavo, gniutulas.

Tada Deta suprato, ko reikia imtis.

Ji pakeitė maršrutą ir ėmė rangytis prie šaulio kūno. Ji ketino pasiimti iš jo krepšio tai, ko jai reikės, negaišdama nė akimirkos... bet prie atvirų durų sustingo.

Kaip ir Edis, pamatytas vaizdas jai asocijavosi su kinu... tik kokiu nors detektyvu. Scena vyko vaistinėje. Deta žiūrėjo į mirtinai išsigandusį vaistininką. Ir nieko čia keisto, nes į jį buvo nukreiptas pistoleto vamzdis. Vaistininkas kažką vapėjo, tačiau balsas buvo prislopintas, girdėjosi it pro uždėtas ausines. Ji nesuprato, kas ten vyksta. Nematė žmogaus, laikančio ginklą, tačiau to nė nereikėjo. Deta puikiai suprato, kas ten toks.

Tikrasis Piktadarys.

Aname pasaulyje jis tikriausiai atrodo kitaip, gal net nepanašus į save, juodaodis, bet tenai tikrai jis, žinoma. Neilgai ieškojo kito revolverio, a? Manau, jis niekad ilgai netrunka. Todėl judink užpakalį, Deta Volker.

Ji praskleidė Rolando maišą, paskleisdama ilgai jame laikyto, bet seniai surūkyto tabako aromatą. Krepšys priminė namų šeimininkės rankinę, visokių daiktų daiktelių... bet atidžiau pažvelgusi įsitikino, kad keliauninkas pasiruošęs bet kokiam gyvenimo atvejui.

Deta suprato, jog Tikrasis Piktadarys seniai keliauja į tą savo Bokštą. Tokiu atveju krepšio turinys kėlė jai susižavėjimą.

Judinkis, Deta Volker.

Pasiėmusi, ko reikėjo, ji nušliaužė tarsi gyvatė iki vežimėlio. Tenai pasikėlusi ant rankos ištraukė virvę, vis užmesdama akį į vaikiną, ar tas dar neprabudo.

Edis net nekrustelėjo, kai Deta užmetė kilpą ant jo kaklo ir užveržė.

5

Kai jį timptelėjo, Edis pagalvojo, jog sapnuoja kažkokį košmarą, kuriame yra laidojamas gyvas arba dusinamas.

Paskui suskaudo kaklą nuo virvės, pajuto per smakrą tekant seiles. Ir tai jau nebuvo sapnas. Edis sugriebė už virvės ir bandė keltis.

Deta stipriomis rankomis truktelėjo virvę. Edis sunkiai žnektelėjo ant nugaros. Jo veidas ėmė mėlynuoti.

- Patrauk rankas! - sušnypštė Deta už nugaros. - Tada liksi gyvas. Jeigu ne - pasmaugsiu.

Edis nuleido rankas ir sustingo. Kilpa, kurią užveržė Odeta, prasiplėtė tiek, kad jis galėjo įtraukti truputį oro. Geriau, nei išvis nekvėpuoti.

Kai šiek tiek nurimo paniškas širdies spurdėjimas, jis pamėgino atsigręžti. Kilpa akimoju vėl užsiveržė.

- Pamiršk. Grožėkis vandenynu, išblyškėli. Ir nebandyk gręžiotis.

Edis pasuko galvą į vandenį, ir Odeta leido jam truktelėti kelis oro gurkšnius. Kaire ranka jis atsargiai pagraibė liemenį (nes nematė, kad Deta išsišiepusi seka tą judesį). Tenai nieko nebuvo. Ginklas paimtas.

Ji prisėlino, kol miegojai, Edi. Žinoma, kalbėjo šaulys. *Per vėlu sakyti, kad įspėjau tave pasisaugoti... bet juk įspėjau. Štai kur nuveda jausmai: kilpa ant kaklo ir beprotė su dviem pistoletais už nugaros.*

Bet jeigu ji norėtų mane nužudyti, jau būtų tai padariusi. Kol miegojau.

Kaip tu manai, ką ji padarys artimiausiu metu, Edi? Padovanos tau du bilietus kelionei į Disneilendą?

- Klausyk, - pradėjo jis, - Odeta...

Žodis vos spėjo išsprūsti iš burnos, kai virvė vėl užveržė gerklę.

- Nedrįsk daugiau manęs taip vadinti. Dar kartą pamėginsi - daugiau nebus progos suklysti. Aš esu Deta Volker, ir jeigu nori dar pakvėpuoti, geriau įsidėmėk, balto mėšlo gabale.

Edis ėmė gokčioti, gargaliuoti, grybštelėjo pirštais už virvės. Akyse sušmėžavo juodi ratai.

Pagaliau kilpa šiek tiek atsileido.

- Supratai, išbalėli?

- Taip, - sukrankė vaikinas.

- Tuomet ištark mano vardą.

- Deta.

- Pilną! - Jos balse pasigirdo isterijos gaidelė, ir Edis džiaugėsi, kad moters nemato.

- Deta Volker.

- Gerai. - Kilpa dar šiek tiek atsileido. - Dabar klausykis manęs atidžiai, batone, labai atidžiai, jeigu nori ištempti iki saulėlydžio. Nebandyk gudrauti, gražuoli, mačiau, kaip ieškojai patrankos, kurią paėmiau tau miegant. Nebandyk, nes Deta viską mato. Atspėja tavo mintis anksčiau, nei spėji pagalvoti. Taigi. Ir nemėgink gudrauti, nes aš be kojų. Kai netekau jų, daug ko išmokau, o dabar turiu abu to išdvėsos ginklus, kurie dar kai kam tinkami. Ką pasakysi?

- Taip, - sugargė Edis. - Negudrausiu.

- Labai gerai. Tiesiog puikumėlis, - sukikeno ji. - O, aš gerai padirbėjau, kol tu pūtei į akį. Viską sutvarkiau. Dabar štai ką padarysi, batone: pakelk rankas ir susirask kilpą, kokią užnėriau tau ant gerklės. Jų bus trys. Aš dirbau suplukusi, kol miegojai, tinginio panti! - Ji vėl sukikeno. - Suradęs prakiši į ją sudėtus savo riešus. Tada pajusti, kaip ima veržtis kilpa ir pagalvosi: “Dabar pats laikas pasisukti į tą juodašiknę kalę, kol ji dar gerai nenutvėrė už kito galo”. Bet... - Deta Volker pritildė balsą, - ...geriau atsigręžk, prieš

mėgindamas spurdėti.

Edis atsigręžė. Deta kaip niekad priminė raganą, būtybę, kuri priverstų pašiurpti ir drąsesnes širdis. Suknelė, kuria vilkėjo atvažiavusi į parduotuvę, buvo murzina ir sudriskusi. Šaulio peiliu - tuo pačiu, kuriuo Rolandas nupjaustė lipnią juostą nuo Edžio liemens, - ji įpjovė suknelę ties klubais iš abiejų pusių ir padarė dėklus dviems revolveriams.

O aiškiai kalbėti negalėjo, nes dantyse laikė sukandusi du virvės galus: viename burnos kampe tą, kuris buvo skirtas surišti rankoms, o kitame, kuriuo buvo užnerta kilpa jam ant kaklo. Reginys buvo toks klaikus ir barbariškas, kad Edis valandėlę spoksojo į ją nustėręs. Plėšrus Detos šypsnys tik praplatėjo.

- Mėginsi gudrauti, kol rišiu rankas, užsuksiu tau oro kranelį, - suvogravo ji. - Ir jau neatleisiu. Supratai?

Jis tik linktelėjo, nes nebuvo tikras, jog išleis kokį garsą.

- Gerai. Gal dar pagyvensi.

- Jeigu ne, - sugirgždėjo Edis, - amžiams prarasi malonumą vagiliauti “Meisyje”, Deta. Nes jis sužinos, ir tuomet galas.

- Užsičiaupk, - kone sumurkė Deta. - Tik užsičiaupk. Palik tai protingesniems žmonėms. Dabar tau reikia tik surasti kitą kilpą.

6

Aš dirbau suplukusi, kol miegojai, pasakė ji, ir Edis pasidygėjęs ir sunerimęs įsitikino, kad ji nejuokauja. Deta padarė tris kilpas. Pirmą užmetė jam ant kaklo. Antra užveržė jo rankas už nugaros. Tada grubiai pavertė ant šono ir liepė sulenkti kojas taip, kad kulnais siektų užpakalį. Pamatęs, ką ji ketina daryti, Edis ėmė spyriotis. Deta prikišo revolverį jam prie smilkinio.

- Padarysi pats, ar man padaryti? - suvogravo ji. - Tik padarysiu tai tave nukepusi. Žinoma, užžersiu smėlio ant

ištiškusių tavo smegenų, pridengsiu plaukais skylę makaulėje. Rolandas pamanys, kad tu miegi! - nusikvatojo ji.

Edis pakėlė kojas, Deta mikliai užnėrė trečią kilpą jam ant kulkšnių.

- Tvarka. Supančiotas taip veršis rodeo.

Palyginimas kaip niekad vykęs, pagalvojo Edis. Jeigu jis mėgins ištiesti kojas, kurias laikyti darėsi vis nepatogiau, tik dar labiau užverš kilpą. Tuomet sutrumpės virvės galas tarp kulkšnių ir riešų, kartu užveržiamas tą mazgą ir, atitinkamai - liks trumpesnis virvagalis tarp jo riešų ir kaklo. O tada...

Deta bandė jį nutempti arčiau vandens.

- Ei! Palauk...

Jis bandė spirtis, bet virvės ėmė veržtis... įskaitant ir kilpą ant kaklo. Edis prisivertė suglebti, kiek pajėgia (*ir laikyk kojas užriestas, asile, nes kitaip uždusi*), leidosi tįsiamas per šiurkščią žemę. Aštrus akmens kampas nudrėskė odą ant žando, nutekėjo šilta kraujo srovelytė. Deta sunkiai alsavo. Vis stiprėjo mūša ir vandens telžimas į grotą.

Nuskandins mane? Dieve švenčiausias, nejaugi ji nori mane nuskandinti?

Ne, žinoma, ne. Jis suprato Detos užmačias anksčiau, nei ėmė braukti veidu per rudus dumblius, kurie žymėjo potvynio liniją, kokčius druska trenkiančius gumulus, primenančius nuskendusių jūreivių pirštus.

Jis prisiminė kartą brolį pasakojant: *Kartais jie nušaudavo vieną mūsiškį. Tai yra, amerikietį... Jie žinojo, kad iš spalvoto nebus jokios naudos. Nebent jis buvo naujokas, ką tik iš valstijų. Prakiurdydavo pilvą, o po to semdavo vyrukus, mėginančius jį išgelbėti. Kol šis pakratydavo kojas. Žinai, kaip jį vadindavo, Edi?*

Edis tuomet papurtė galvą, sukrėstas pasakojimo.

Vadindavo medaus puodyne, atsakė Henris. *Saldumynu, kuris pritraukia muses. Arba net lokį.*

Detos planas buvo toks pats: panaudoti jį vietoj masa-

lo.

Ji paliko jį septyniom pėdom žemiau potvynio linijos, paliko nesakiusi nė žodžio, paliko žiūrintį į bangas. Ir šaulį čia sugrąžinti turėjo ne potvynis; vanduo buvo nuslūgęs ir dar šešias valandas nepasieks aukščiausio taško. Bet prieš tai...

Edis pakėlė akis ir išvydo auksinę saulės juostą ant vandenyno. Kiek valandų? Keturios? Maždaug. Saulė nusileis apie septintą.

Bet ir sutemus dar ilgai nereiks bijoti vandens.

O atsėlinus tamsai iš vandens ims lipti vėžiagyviai, vapėdami idiotiškus savo klausimus užropos ant kranto ir sudraskys jį į gabalus.

7

Edžiui Dynui tos valandos išsitempė iki begalybės. Mintis apie laiką tapo juokinga. Net siaubas pagalvojus apie tai, kas jo laukia sutemus, išbluko, kai nepatogiai užlaužtos kojos ėmė drebėti, po to mausti ir galiausiai - nepaliaujamai skaudėti. Edis atpalaiduodavo raumenis, mazgai imdavo veržtis, o kai kildavo grėsmė uždusti, vėl prispausdavo kulnus, traukdamas oro gurkšnius. Jis nesitikėjo sulaukti tamsos. Gali ateiti momentas, kai jis paprasčiausiai nepajėgs vėl pritraukti kojų.

Trečia dalis

Rolandas geria vaistus

1

Dabar Džekas Mortas jau žinojo apie šaulį. Kitu atveju, - Edžio Dyno ar Odetos Volker, pavyzdžiui, - Rolandas stengtųsi nekelti sumaišties, tik numalšinti natūralią baimę ir sąmyšį staiga suvokus, kad sąmonė, kuri ilgus metus sėkmingai valdė kūną, dabar staiga nutrenkiama į keleivio sėdynę.

Bet Mortas buvo monstras, kur kas baisesnis už Detą Volker, ir jis nesistengė net paaiškinti, apskritai nekalbėjo. Rolandas girdėjo vyro klausimus: *Kas tu? Kas man darosi?* - tačiau paprasčiausiai juos ignoravo. Šaulys sutelkė dėmesį į trumpą būtiniausių daiktų sąrašą, be sąžinės graužimo naudodamasis Morto sąmone. Klausimai virto siaubo klyksmais, bet šaulys atkakliai jų nepaisė.

Šaulys nebūtų likęs gyvačių lizde, kurį priminė Džeko protas, jeigu ne informacija: jo smegenys pasitarnavo ir kaip atlasas, ir kaip enciklopedija. Rolando planas buvo grubus, bet taip dažnai būna geriausia. Kalbant apie planavimą, negalėjo būti skirtingesnių žmonių už Džeką Mortą ir Rolandą.

Grubus planas palieka vietos improvizacijai. O improvizacija visuomet buvo šaulio arkliukas.

2

Į liftą su juo įlipo storas vyras su stiklais, kaip ir tas plikis, kuris prieš penkias minutes kyštelėjo galvą į Morto kabinetą (panašu, kad Edžio pasaulyje daug žmonių nešio-

ja tai, ką Mortopedija vadina "akiniais"). Jis pažvelgė į aplanką Džeko Morto rankose, po to pakėlė akis į Mortą.

- Einate aplankyti Dorfmano, Džekai?

Šaulys nieko neatsakė.

- Jeigu tikitės atkalbėti jį nuo subarendos, turiu įspėti, jog tai tuščias laiko švaistymas, - tęsė storulis ir sumirksėjo, kai kolega staigiai pasitraukė žingsnelį atbulas. Mažos dėžutės durys užsivėrė, ir jie staiga ėmė kristi žemyn.

Šaulys patikrino Morto sąmonę, ignoruodamas klyksmus, ir išsiaiškino, jog taip ir turi būti. Kritimas kontroliuojamas.

- Jeigu kalbėjau ne į temą, atleiskite, - tarė akiniuotis. Šauliui toptelėjo: *Šitas irgi bijo.* - Mano galva, jūs geriausiai iš visos firmos prirėmėte tą pižoną.

Šaulys tylėjo. Jam rūpėjo kuo skubiau išdumti iš šito krentančio karsto.

- Ir, žinote ką, - toliau gyvai tęsė storulis, - vakar priešpiečiavau su...

Džeko Morto galva pasisuko, į dručkį įsmigo šiek tiek kito atspalvio šaltos Džeko akys.

- Prikąsk liežuvį, - ramiai įsakė šaulys.

Storulis išbalo ir žingtelėjo atatupstas. Storas užpakalis atsirėmė į medžio imitacijos sieną. Liftas staiga sustojo. Kai durys atsivėrė, Rolandas, apsivilkęs Džeko Morto kūną it aptempiantį kostiumą, išėjo iš lifto neatsigręžęs. Storulis palaikė durų mygtuką ir palaukė lifte, kol Mortas dings iš akių. *Visad buvo trenktas*, pagalvojo jis, *bet čia jau rimčiau. Matyt, jau visai kvanktelėjo.*

Mintis, kad Džeką Mortą būtų galima įkišti į beprotnamį, storuliui pasirodė labai priimtina.

Šaulys būtų jam pritaręs.

3

Išėjus iš didelės aidinčios patalpos, kurią Mortopedija apibūdino kaip "vestibiulį", tiksliau, koridoriaus, pro kurį

galėjai patekti į šito dangoraižio kambarius arba išeiti į gatvę (Mortopedija: Šeštoji aveniu arba Amerikos aveniu), Džeko sąmonės dejonės nutilo. Mortas nemirė iš baimės. Šaulys instinktyviai jautė, kad tokiu atveju jų *Ka* išsiskirtų amžiams. Ne mirė - nualpo. Iš neapsakomo siaubo, kaip ir Rolandas atsidūręs šito žmogaus sąmonėje ir sužinojęs paslaptis bei aplinkybes, kurios buvo per daug sutapo, kad būtų atsitiktinės.

Jis apsidžiaugė, kad Mortas neteko amo. Kadangi tai nekliudė jam prieiti prie Morto žinių ir prisiminimų, Rolandas džiaugėsi jo atsikratęs.

Geltonosios mašinos buvo viešojo susisiekimo priemonė, vadinama *tak-si* arba *taksu.* Juos vairavo taksistai. Norint susistabdyti taksą, reikia iškelti ranką kaip mokiniui per pamoką.

Rolandas taip ir padarė. Kai pro šalį nesustodami prašvilpė keli tušti taksi, jis įžiūrėjo ženklą "Į garažą". Kiek palaukęs jis vėl iškėlė ranką. Pričiuožė geltonas automobilis. Šaulys atsisėdo ant galinės sėdynės. Čia kvepėjo senais rūkalais, prakaitu, kvepalais. Kaip karietos jo pasaulyje.

- Kur keliaujam, bičiuli? - paklausė vairuotojas.

- Nežinau, - atsakė Rolandas.

- Čia ne aklas pasimatymas, mielasis. Laikas - pinigai.

Liepk jam rinktis žodžius, patarė Mortopedija.

- Verčiau rinkis žodžius, - ištarė Rolandas.

- Taip ir marinsim laiką? - atšovė vairuotojas.

Pasakyk jam, kad gaus penkis žalius arbatpinigių, toliau patarinėjo Mortopedija.

- Gausi penkis žalius arbatpinigių.

- Norėčiau juos pamatyti, - atsiliepė taksistas. - Žodžiai žodžiais.

Imk pinigus arba atsiknisk, akimoju išmetė Mortopedija.

- Imk pinigus arba atsiknisk, - lediniu balsu ištarė Rolandas.

Taksistas valandėlę tiriančiai į jį žiūrėjo pro galinio

vaizdo veidrodėlį ir daugiau neprasižiojo.

Šaulys gavo progą geriau panaršyti Džeko Morto žinių bagažą. Vairuotojas dar kartą metė skubų žvilgsnį į penkiolika sekundžių sėdintį klientą, nusprendė pasakyti jam, kad nešdintųsi, nes pakvies policininką, bet keistuolis pakėlė galvą ir tyliai paprašė:

- Prašau nuvežti mane į Septintosios ir Keturiasdešimt devintosios gatvių sankryžą. Už kelionę sumokėsiu dešimčia dolerių daugiau, nei rodys taksometras.

Keistuolis, pagalvojo vairuotojas, *bet turtingas keistuolis*. Jis užvedė mašiną.

- Tuojau būsim vietoje, biče, - pasakė jis ir įsiliedamas į judrią gatvę mintyse pridūrė: *Kuo greičiau, tuo geriau.*

4

Improvizuok. Šitas žodis labiausiai tiko tomis aplinkybėmis.

Šaulys išlipęs pastebėjo mėlynai baltą automobilį ir perskaitė užrašą "Policija", netikrindamas Morto smegenų. Viduje iš popierinių puodelių kažką - kavą, greičiausiai, - gėrė du šauliai. Taip, šauliai... Tik nutukę ir silpni.

Jis įkišo ranką į Džeko Morto piniginę ir padavė vyrui popierėlį su skaičiumi 20. Taksistas iškart nuvažiavo. Tą dieną vaikinas didesnių arbatpinigių negavo, bet keleivis buvo toks baisus, kad jis jautėsi užsidirbęs kiekvieną centą.

Šaulys pakėlė akis į užrašą virš parduotuvės.

"KLEMENTSAS: GINKLAI IR SPORTO PREKĖS. AMUNICIJA, ŽVEJYBOS ĮRANKIAI, LEGALIOS KOPIJOS."

Visų žodžių jis nesuprato, bet užteko žvilgtelėti į vitriną, kad įsitikintų, jog Mortas atvežė jį ten, kur reikia. Joje kabėjo šovininės, visokie dėklai... ir ginklai. Daugiausia medžiokliniai šautuvai, bet buvo ir pistoletų. Ginklai prirakinti, tačiau tai nesvarbu.

Jis tik žvilgtels ir jau žinos, ko jam reikia.

Rolandas konsultavosi su Morto protu, pakankamai aštriu, kad patenkintų jo poreikius, daugiau kaip minutę.

5

Vienas iš farų patruliniame automobilyje bakstelėjo alkūne kitam:

- Štai rimtas pirkėjas, gerai apuostys prieš pirkdamas.

Partneris nusijuokė.

- O Dieve, - spygtelėjo jis, kai vyras dalykiniu kostiumu ir auksiniais akinių rėmeliais baigė apžiūrinėti vitriną ir įėjo į krautuvę, - manau, jis ką tik nusprendė įsigyti levandų aromato antrankius.

Pirmasis policininkas paspringo gurkšniu drungnos kavos ir su juoko pliūpsniu išpylė jį atgal į puodelį.

6

Beveik iš karto prie Rolando priėjo pardavėjas ir pasisiūlė padėti.

- Mane domina popierius, - atsakė vyras konservatyviu mėlynu kostiumu. - Tiksliau, katalogas, kuriame būtų visi revolveriai.

- Kalibrų katalogas? - pasitikslino pardavėjas.

Kiek patylėjęs pirkėjas atsakė:

- Taip. Mano brolis turi revolverį. Šaudžiau juo, bet tai buvo seniai. Manau, pažinčiau šovinius, jeigu pamatyčiau.

- Gal ir taip, - atsakė pardavėjas, - nors iš akies nustatyti gana sunku. Kokio jis kalibro? .22? .38? O gal...

- Jeigu turite katalogą, aš atsirinksiu, - nutraukė jį Rolandas.

- Luktelkite sekundę. - Pardavėjas abejodamas dėbtelėjo į kostiumuotąjį, paskui patraukė pečiais. Velnias, pirkėjas visuomet teisus, net kai klysta... Žinoma, jeigu turi šlamančių. - Turiu "Šaulio bibliją". Manau, vertėtų patikrinti

ten.

- Gerai. - Rolandas šyptelėjo. "Šaulio biblija". Koks taurus pavadinimas.

Jaunikaitis pasikuitė po prekystaliu ir ištraukė gerokai apglamžytą, neregėto storio knygą. Ir elgėsi su ja taip, lyg su kokiu akmeniu.

Pardavėjas atvertė ją ant prekystalio, apsuko.

- Pažiūrėkite. Nors jeigu tai buvo seniai, tas pat, kas varnas šaudyti. - Ir pats nustebęs pridūrė: - Atleiskite už nevykusį kalambūrą.

Rolandas jo nesiklausė. Jis pasilenkęs tyrinėjo piešinėlius, kurie atrodė kaip gyvi. Mortopedija vadino juos "fotografijomis".

Jis lėtai vertė lapus. Ne... ne... ne...

Jau beveik buvo praradęs viltį ir staiga pakėlė į pardavėją žibančias iš susijaudinimo akis. Tas krūptelėjo.

- Štai! Šitie! Čionai!

Nuotraukoje, į kurią jis baksnojo, buvo keturiasdešimt penktojo kalibro vinčesterio šovinys. Patronai ne visai tokie, kaip jo, nes užtaisomi ir išmetami ne ranka, bet netgi nepažiūrėjęs į skaičius (kurie jam vis tiek nieko nesakė), Rolandas suprato, jog tilps į jo revolverių būgnus.

- Gerai, radote, - tarė pardavėjas, - tik nesidžiaukite anksčiau laiko, drauguži. Čia tik šoviniai.

- Turite jų?

- Žinoma. Kiek dėžučių jums reikės?

- O kiek yra dėžutėje?

- Penkiasdešimt. - Pardavėjo žvilgsnis pasidarė atvirai įtarus. Jeigu šitas tipas nori nusipirkti šovinių, jis turi žinoti, kad teks parodyti asmens pažymėjimą ir leidimą turėti ginklą. Kitaip jokių šovinių, jokių pistoletų - toks įstatymas Manheteno rajone. O jeigu šitas mulkis turi leidimą, kaip gali nežinoti, kiek šovinių telpa dėžutėje?

- Penkiasdešimt! - Tas tipas stovėjo prasižiojęs iš nuostabos. Ne, jis tik[illegible]ikas.

Pardavėjas pasislinko į kairę, arčiau kasos aparato... ir

- koks sutapimas! - arčiau savo .357 “Magnumo”, kurį laikė užtaisytą po prekystaliu.

- Penkiasdešimt! - pakartojo šaulys. Jis tikėjosi penkių, dešimties, na, gal tuzino, bet tik ne šitiek...

Kiek pinigų tu turi? - pasiteiravo jis Mortopedijos. Šaltinis tikslaus skaičiaus nežinojo, bet manė, jog piniginėje galėtų būti mažiausiai šešiasdešimt žalių.

- O kiek kainuoja dėžutė? - Turėtų kainuoti daugiau kaip šešiasdešimt dolerių, bet gal jam pavyks įtikinti parduoti pusę dėžutės ar...

- Septyniolika penkiasdešimt, - atsakė pardavėjas. - Bet, misteri...

Džekas Mortas buvo buhalteris, o laikas nelaukė. Sąskaita ir atsakymas atėjo vienu metu.

- Tris, - tarė šaulys. - Tris dėžutes. - Ir pabaksnojo į nuotrauką pirštu. Pusantro šimto šovinių! Dievulėliau! Na, ir turtingas šis pasaulis!

Pardavėjas neskubėjo vykdyti užsakymo.

- Neturite tiek? - ramiai pasakė šaulys. Jis nė kiek nenustebo. Būtų per daug gerai. Sapnas.

- O, keturiasdešimt penktojo kalibro “Vinčesterio” turiu sočiai, - patikino pardavėjas ir pasitraukė dar žingsnelį kairėn. Jeigu šitas tipas beprotis (tai paaiškės netrukus), greitai jis turės didelę skylę pilve. - Turiu šovinių keturiasdešimt penktam. Bet prieš tai noriu sužinoti, ar jūs turite kortelę?

- Kortelę?

- Leidimą turėti ginklą su nuotrauka. Negaliu parduoti šovinių be jos. Jeigu norite įsigyti patronų be leidimo, teks keliauti į Vestčesterį.

Šaulys įsispitrijo į vyrą. Kažkokia nesąmonė. Jis negalėjo nieko suprasti. Ir Mortopedija nieką tepadėjo. Nes Džekas niekad pats neturėjo ginklo. Savo juodus darbelius vykdė kitais būdais.

Pardavėjas pasislinko dar labiau į kairę, nenuleisdamas nuo kliento akių, ir šaulys suprato: *Jis turi ginklą. Mano,*

kad esu pavojingas... o gal nori, kad duočiau pretekstą tokiu palaikyti. Nori mane nušauti.

Improvizuok.

Jis prisiminė šaulius mėlynai baltoje mašinoje. Šauliai, taikos sergėtojai, paskirti stebėti, kad pasaulis nesikeistų. Tiktai atrodė geibūs ir nepastabūs kaip visi šio išplerusio pasaulio gyventojai; eiliniai vyrai su uniformomis ir kepurėmis, sulindę į savo karietą, geriantys kavą. O gal pirmas žvilgsnis jį suklaidino? Geriau, kad taip neatsitiktų, jų pačių labui.

- A, supratau, - Morto veide suraitęs drovią šypsenėlę atsakė šaulys. - Atleiskite. Net ir nepastebėjau, kad pasaulis pasislinko... pasikeitė. Seniai neturėjau ginklo.

- Nieko tokio, - šiek tiek lengviau atsiduso pardavėjas. Gal jis ir sveikas. O gal tik pučia miglą.

- Gal malonėtumėt parodyti valymo rinkinėlį? - parodė Rolandas į lentyną už pardavėjo nugaros.

- Žinoma. - Vaikinas pasisuko jį paimti, o šaulys tuo metu ištraukė piniginę iš Morto švarko kišenės. Judesys buvo žaibiškas. Klerkas stovėjo atgręžęs jam nugarą ne ilgiau kaip keturias sekundes, o kai atsigręžė - piniginė jau gulėjo ant grindų.

- Gražus, tiesa, - ištarė pardavėjas, patikėjęs, kad tas tipas normalus. Po galais, ne pirmą kartą taip nesmagu, kai apsikvailina. Jūrų laivyne šimtus kartų pasitaikė. - Ir nereikia jokio leidimo, kad jį įsigytum. Argi laisvė ne nuostabu?

- Taip, - rimtai atsakė šaulys ir apsimetė tyrinėjąs valymo įrankių rinkinį, nors užteko užmesti akį, kad įsitikintų, jog ten tik mėšlas mėšlinoje dėžutėje. Apžiūrinėdamas jis koja atsargiai pastūmė Morto piniginę po prekystaliu.

Po minutės jis grąžino rinkinį lyg ir apgailestaudamas:

- Bijau, kad teks apsieiti be jo.

- Ką gi, - tarstelėjo pardavėjas. Visas jo susidomėjimas išgaravo. Kadangi mėlynšvarkis nėra nei silpnaprotis, nei pirkėjas, o tik žioplinėtojas, reikalai baigti. - Dar ką nors?

- paklausė jo lūpos, o akys siūlė nešdintis.

- Ne, dėkui. - Šaulys išėjo neatsigręžęs. Morto piniginė gulėjo pakišta giliai po prekystaliu. Rolandas pastatė savo medaus puodynę.

7

Pareigūnai Karlas Delevanas ir Džordžas O'Mira baigė gerti kavą ir jau ketino važiuoti, kai vyras mėlynu kostiumu išėjo iš "Klementso" ("parakinės", policininkų žargonu, legalios ginklų parduotuvės, kuri kartais pašefuodavo ir mafijos narius) ir priėjo prie policijos automobilio.

Jis pasilenkė ir pažvelgė pro langą iš keleivio pusės, į O'Mirą. Policininkas tikėjosi, kad tas vaikinas prabils sodriu, maloniu balsu, maloniu, kaip jo kelionė pirkti levandų kvapo antrankių. Be ginklų, "Kelmentsas" tikrai garsėjo antrankiais. Manhetene juos leidžiama pardavinėti legaliai, bet dauguma juos perkančių nebuvo fokusininkai mėgėjai (farams tai nelabai patiko, bet ar policijos nuomonė gali ką nors pakeisti?). Pagrindiniai pirkėjai buvo homikai, nesibaidantys truputėlio SM*. Bet to vyro balsas nė iš tolo nepriminė gėjaus. Akiniuotis kalbėjo neišraiškingu, mandagiu, bet kažkokiu negyvu balsu.

- Pardavėjas atėmė piniginę, - pasakė jis.

- Kas? - O'Mira kaipmat išsitempė. Jie pusantro mėnesio suka galvas, kaip uždaryti Džastiną Klementsą. Gal tuomet pagaliau galėtų pakeisti šitas mėlynas uniformas detektyvų ženkleliais. Sunku patikėti, kad būtų taip paprasta, bet vis tiek.

- Pirklys. - Trumpa pauzė. - Pardavėjas.

O'Mira susižvalgė su Karlu Delevanu.

- Juodaplaukis? - pasiteiravo Delevanas. - Prie stambesnių?

Vėl nedidelė pauzė.

- Taip. Jo akys rudos. Po viena - nedidelis randelis.

*Sadizmas ir mazochizmas.

Tas tipas buvo kažkoks keistas... Tik O'Mira tuomet negalėjo suprasti kodėl. Prisiminė tai vėliau, kai viskas šiek tiek aprimo. Ir pamiršo apie paauksuotą detektyvo ženklelį (jie apskritai darbe liko per didžiausią stebuklą).

Po kelerių metų, sulaukęs laisvos dienos, O'Mira nusivedė abu savo sūnus į Bostono mokslo muziejų. Tenai stovėjo mašina - kompiuteris - kuris žaidė kryžiukais ir nuliukais. Mašina išdurdavo kiekvieną kartą, nebent pirmu judesiu užbrėždavai kryžiuką centriniame kvadratėlyje. Bet prieš kiekvieną ėjimą padarydavo nedidelę pauzę - tikrindavo savo atmintį. Jam su vaikais mašina labai patiko. Nors kažkas kėlė šiurpuliuką... ir tuomet jis prisiminė vyrą mėlynu kostiumu. Jo kalbėjimo maniera buvo tokia pat. Atrodė, jog šnekiesi su robotu.

Delevanui nekilo tokių asociacijų, bet po devynerių metų, kai jis su savo sūnumi (aštuoniolikos, ką tik įstojusiu į koledžą) vieną vakarą nuėjo į filmą, po pusvalandžio pašoko ir suriko: *Čia jis! JIS! Čia tas tipas su mėlynu kostiumu! Tas, kuris buvo pas Kle...*"

Kažkas šūktelėjo: "Sėskis tu, iš priekio!" - bet pavėlavo. Delevaną, užkietėjusį rūkalių su septyniasdešimčia svarų antsvorio, pakirto mirtinas širdies smūgis dar nebaigusį frazės. Vyras mėlynu kostiumu, kuris priėjo prie jų patrulinės mašinos ir pasiskundė, kad pardavėjas pavogė piniginę, nebuvo panašus į filmo žvaigždę. Bet kalbėjo ir judėjo labai panašiai.

Žinoma, tas filmas buvo "Terminatorius".

8

Policininkai susižvalgė. Šitas ponas kalba ne apie Klementsą, bet irgi neblogai: Storulis Džonis Holdenas buvo Klementso svainis. Bet tokia kvailystė, kaip pavogti piniginę...

...būtų įprasta Klementso giminėlei, baigė O'Miros protas, ir policininkui teko delnu paslėpti šypsenėlę.

- Geriau tiksliai papasakokite, kaip viskas atsitiko, - pasiūlė Delevanas. - Pradėkime nuo jūsų pavardės.

Ir vėl O'Mirai vyro atsakymas pasirodė kažkuo keistas. Šiame mieste, kur kartais atrodydavo, kad septyniasdešimčiai procentų gyventojų "Eik šikt" yra amerikietiškas "Geros dienos" palinkėjimas, jis tikėjosi išgirsti kažką panašaus: *Ei, tas šunsnukis nugvelbė mano piniginę! Tai jūs darysite ką nors ar žaisite viktoriną "Kas, kur, kada"?*

Bet šitas tipas vilkėjo dailiai pasiūtą kostiumą, kruopščiai prižiūrėjo nagus. Matyt, įpratęs prie biurokratinių vingrybių. Ir apskritai, Džordžas O'Mira nesuko sau galvos. Nuo minties, kaip uždaręs Storulį Džoną jis galės paspausti Arnoldą Klementsą, tįso seilė. Vieną apsvaigimo sekundę jis drįso įsivaizduoti, kaip per Holdeną pasiekia Klementsą, o per Klementsą pričiumpa stambesnę žuvį - Balazarą, pavyzdžiui, arba Džinelį. Būtų neblogai. Labai neblogai.

- Mano pavardė - Džekas Mortas, - atsakė vyras.

Delevanas iš kišenės išsitraukė bloknotėlį.

- Adresas?

Trumputė pauzė. *Kaip robotas*, vėl pagalvojo O'Mira. Tylos sekundė, po jos kone girdimas trakštelėjimas.

- Pietinė parko aveniu, 409.

Delevanas užsirašė.

- Socialinio draudimo numeris?

Po pauzės Mortas jį padiktavo.

- Supraskite, kad privalau užduoti šiuos klausimus, kad nustatyčiau jūsų asmenybę. Jeigu tas vaikinas tikrai paėmė jūsų piniginę, būtų gerai, jeigu žinočiau duomenis prieš paimdamas ją. Suprantate?

- Taip. - Vyro balse atsirado šiokia tokia nekantravimo gaidelė. O'Mira pasijuto šiek tiek geriau. - Tik netempkite šito reikalo. Laikas bėga...

- Niekas vietoj nestovi.Taip, žinau.

- Niekas vietoj nestovi, - pakartojo vyras mėlynu kostiumu.

- Ar savo piniginėje nešiojatės kokią nors nuotrauką?

Pauzė.

- Savo mamos nuotrauką priešais “Empire State Building”. Kitoje pusėje užrašyta: “Buvo nuostabi diena ir puikus vaizdas. Myliu, mama.”

Delevanas veržliai brūkštelėjo bloknote ir užvertė jį.

- Gerai. To turėtų pakakti. Tik kai atgausime piniginę, turėsite pasirašyti, o mes palyginsime parašą su parašu ant jūsų vairuotojo pažymėjimo, kreditinių kortelių. Gerai?

Rolandas linktelėjo, nors jautė, kad pakartoti Morto parašą nepadės jo prisiminimai ir žinios.

- Papasakokite, kaip viskas nutiko.

- Atėjau pirkti šovinių savo broliui. Jis turi keturiasdešimt penktojo kalibro “Vinčesterį”. Tas vyras paklausė, ar turiu leidimą ginklui. Atsakiau, žinoma. Paprašė parodyti.

Pauzė.

- Išsitraukiau piniginę. Parodžiau. Tik, kai traukiau leidimą, jis tikriausiai pamatė keletą... - Pauzelė. - ... dvidešimtinių. Aš esu mokesčių inspektorius. Turiu klientą Dorfmaną, kuriam priklauso grąžinti nedidelę mokesčių dalį po užsitęsusio... - Pauzelė, - ...teismo proceso. Suma sudaro vos aštuonis šimtus dolerių, bet tas tipas, Dorfmanas... - Pauzelė, - ... didžiausias šmikis, su kokiu teko susidurti. - Pauzė. - Atleiskite už išsireiškimą.

O‘Mira perkratė mintyse vyro pasakytus žodžius ir staiga viską suprato. *Didžiausias šmikis*, su kokiu teko susidurti. Ne *blogiausias*. Jis nusijuokė. Mintys apie robotus išdulkėjo iš galvos. Tas žmogelis normalus, tik blogos nuotaikos ir stengiasi nuslėpti po abejingumo kauke.

- Taigi tas Dorfmanas norėjo grynųjų. Reikalavo grąžinti grynais.

- Jūs manote, kad Storulis Džonis nužiūrėjo jūsų kliento pinigus, - pasakė Delevanas, lipdamas su O‘Mira iš mašinos.

- Jūs taip vadinate ginklų pardavėją?

- O, mes jį dar ne taip pavadiname, - atsakė Delevanas. - Kas nutiko po to, kai parodėte jam savo leidimą ginklui,

misteri Mortai?

- Jis panoro apžiūrėti iš arčiau. Padaviau jam savo piniginę, bet į nuotrauką jis nežiūrėjo. Numetė piniginę ant grindų. Paklausiau, ką tai reiškia. Jis atsakė, kad neklausinėčiau kvailysčių. Tada supykau ir paprašiau grąžinti piniginę.

- Kurgi ne. - Nors iš bereikšmio vyro veido niekad neįtartum, kad jis išvis geba supykti.

- Jis nusijuokė. Norėjau apeiti prekystalį ir ją pasikelti. Tada jis išsitraukė pistoletą.

Jie visi ėjo parduotuvės link. Policininkai sustojo. Persimetė baikščiais žvilgsniais.

- Pistoletą? - pasitikslino O'Mira.

- Jis buvo po prekystaliu, netoli kasos, - paaiškino vyras mėlynu kostiumu. Rolandas prisiminė momentą, kai jis vos nemetė originalaus plano ir nepuolė prie pirklio pistoleto. Dabar paaiškėjo, kodėl. Jis norėjo pasinaudoti šitais šauliais, o ne juos nužudyti. - Manau, įmautėje.

- Kur? - nesuprato O'Mira.

Šį kartą vyras nepravėrė burnos ilgėliau. Po to suraukęs kaktą pasakė:

- Nežinau, kaip tiksliai tai vadinasi... na, toks daiktas, į kurį kišamas ginklas. Ir niekas negali jo ištraukti, jeigu nežino, kur paspausti...

- Spyruoklinis laikiklis! - šūktelėjo Delevanas. - Jėzusmarija! - Partneriai vėl susižvalgė. Nė vienas nenorėjo pirmas sakyti šitam vyrukui, kad Storulis Džonis jau pasisavino pinigus iš jo piniginės, o visa kita nušveitė per tvorą už galinio kiemo... bet pistoletas po prekystaliu... tai jau kas kita. Galbūt ir apiplėšimas, bet neteisėtas ginklų laikymas tai jau tikrai. Yra už ko užsikabinti.

- O kas tuomet? - paklausė O'Mira.

- Tada jis man pasakė, kad atėjau be piniginės. Kad... - Vėl pauzelė, - kad mane apgarino, - tai yra, apšvarino, - gatvėje, ir kad prisiminčiau tai, jeigu noriu likti sveikas. Prisiminiau matęs policijos automobilį, pamaniau, kad ga-

liu dar rasti jį ir išėjau.

- Gerai, - tarė Delevanas. - Mes su partneriu einame pirmi. Palaukite minutę - visą minutę, - jeigu netyčia kiltų kokių nors nesusipratimų. Po to eikite į parduotuvę ir sustokite prie durų. Supratote?

- Taip.

- Puiku. Nagi, prispauskime tą pirdžių.

Policininkai dingo parduotuvėje. Rolandas luktelėjo trisdešimt sekundžių ir įžengė pro duris.

9

Storulis Džonis ne šiaip protestavo. Jis kriokė.

- Tas tipas beprotis! Ateina čia nežinodamas, ko nori, paskui suranda "Šaulio biblijoje", nežino, kiek telpa į dėžutę, kiek kainuoja, o kai paprašau parodyti leidimą, primala šūdo... - Storulis Džonis užsikirto. - Štai jis! Va, tas išgama! Pažįstu tave, biče! Pažįstu iš veido! Kai kitą kartą pamatysi mane, labai pasigailėsi! Patikėk manimi! Po velnių, patikėk...

- Jūs neturite šio pono piniginės? - paklausė O'Mira.

- Jūs žinote, kad aš neturiu jo piniginės!

- Neprieštarausite, jeigu dirstelsime už šito prekystalio? - mygo Delevanas. - Tiesiog įsitikinti?

- Trauk jus devynios su visais diedukais! Prekystalis stiklinis! Gal matote kokių nors piniginių?

- Ne, ne jame... aš turėjau galvoje tenai, - atsakė Delevanas, eidamas prie kasos aparato. Jis murkė kaip katinas. Toje vietoje ėjo maždaug dviejų pėdų chromuoto plieno sutvirtinimo juosta. Delevanas grįžtelėjo į vyrą mėlynu kostiumu, tas linktelėjo.

- Prašau iš čia išeiti, - atsakė Storulis Džonis. Jis pablyško. - Grįšite su orderiu, tada kita kalba. O dabar noriu, kad nešdintumės. Čia vis dar laisva šalis, supa... Ei! *Ei! EI, STOK, SAKAU!*

O'Mira kyštelėjo galvą po prekystaliu.

- *Tai nelegalu*! - riaumojo Storulis Džonis. - *Draudžiama įstatymo, Konstitucija... savo advokatą... traukitės į savo pusę, o tai...*

- Aš tik norėjau įdėmiau apžiūrėti prekes, - ramiai paaiškino O'Mira, - nes stiklas ant šitos sumautos vitrinos labai purvinas. Todėl ir pasilenkiau. Ar ne, Karlai?

- Kaip mane gyvą matai, drauge, - oriai pritarė Delevanas.

- O tu pažiūrėk, ką radau.

Rolandas išgirdo spragtelėjimą, ir šaulio mėlyna uniforma rankose atsirado nepaprastai didelis pistoletas.

Storulis Džonis, kuris pagaliau suprato, jog liko vienintelis, galintis papasakoti kitokią istoriją nei faras, ką tik ištraukęs jo "Magnumą", apniuko.

- Aš turiu leidimą, - burbtelėjo jis.

- Nešiotis? - paklausė Delevanas.

- Taip.

- Slaptai nešiotis?

- Aha.

- Šis ginklas registruotas? - parūpo O'Mirai. - Tiesa?

- E... galėjau ir pamiršti.

- Gal pamiršai, kad jis ir nešvarus, a?

- Eikite velniop. Skambinu savo advokatui.

Storulis Džonis pasisuko eiti. Delevanas stvėrė jį už rankos.

- Vadinasi, kyla klausimas, ar turite leidimą laikyti mirtiną ginklą spyruokliniame laikiklyje, - toliau murkė jis. - O klausimas yra labai netgi įdomus, nes, kiek man žinoma, Niujorke tokio tipo leidimai neišduodami.

Policininkai žiūrėjo į Storulį Džonį; tas spoksojo į juos. Nė vienas iš jų nepastebėjo, kaip Rolandas apverčia ženklą ant durų "UŽDARYTA" puse.

- Galbūt galėtume pradėti aiškintis šitą reikalą, jeigu rastume šito pono piniginę, - įsiterpė O'Mira. Pats šėtonas nebūtų taip įtikinamai rietęs. - Gal ji nukrito ant žemės...

- *Sakiau jums! Nieko nežinau apie jo piniginę! Jis iš*

proto išsikraustė!

Rolandas pasilenkė.

- Štai ji. Matau. Užlipęs ant jos koja.

Jis melavo, bet Delevanas, laikęs Storulį Džonį už peties, pastūmė jį taip staigiai, kad niekas nebegalėjo tvirtinti, stovėjo jis ant piniginės ar ne.

Atėjo patogus momentas. Rolandas tyliai priėjo prie prekystalio, po kuriuo pasilenkė abu policininkai. Jie tupėjo beveik surėmę galvas. O'Mira laikė rankoje iš po stalo ištrauktą "Magnumą".

- Po šimts, ji tenai! - linksmai šūktelėjo Delevanas. - Jau matau!

Rolandas metė žvilgsnį į pardavėją, kurį šauliai pravardžiavo Storuliu Džoniu, ar jis nesirengia iškrėsti kokio pokšto. Bet tas stovėjo prie sienos bejėgiškai nukarusiomis rankomis ir apvaliomis akimis taip, lyg norėtų susilieti su ja ir iš viso pranykti. Jis priminė žmogų, kuris negali suprasti, kodėl horoskopas neįspėjo apie gresiančius nemalonumus.

Su juo bėdų nebus.

- Aha! - linksmai atsiliepė O'Mira. Vyrai pasilenkė po prekystaliu, pasirėmę rankomis į kelius. O'Mira priklaupė ant vieno kelio, siekdamas piniginės. - Aš irgi ma...

Rolandas žengė į priekį. Suėmė viena ranka Delevano galvą, kita - O'Miros, ir nelauktai Storulis Džonis Holdenas suprato, jog dar neišsrėbė viso nemalonumų dubens. Tas psichas mėlynu kostiumu trinktelėjo policininkų galvas vieną į kitą it akmenis.

Mentai suglebo. Vyras su akiniais auksiniais rėmeliais stovėjo nutaikęs į Džonį .375 "Magnumą" . Vamzdis atrodė pakankami didelis paleisti raketą.

- Tikiuosi, problemų neturėsime? - zombio balsu paklausė psichas.

- Ne, sere, - išpyškino Storulis Džonis, - visiškai jokių.

- Lik, kur stovi. Ir kad tavo subinė nepaliktų sienos, kitaip tavo siela paliks pažįstamą pasaulį. Supratai?

- Taip, sere, - atsakė Storulis Džonis.

- Gerai.

Rolandas išskyrė policininkus. Jie abu gyvi, ačiū Dievui. Kad ir kokie lėtapėdžiai ir nepastabūs, jie yra šauliai, žmonės, išmokyti padėti nepažįstamam žmogui bėdoje. Jis nenorėjo žudyti savų.

Bet juk teko tą daryti, ar ne? Taip. Negi nestovėjo su Ketbertu rūkstančiais revolveriais prie Aleno, priesaikos brolio, lavono?

Nepaleisdamas pardavėjo iš akių, Rolandas pagrabaliojo "Gucchi" batu po prekystaliu. Apčiuopė piniginę. Paspyrė ją pardavėjo pusėn. Storulis Džonis stryktelėjo ir suspigo kaip mergiotė, pamačiusi pelę. Jo užpakalis sekundei buvo palikęs sieną, bet šaulys pažiūrėjo į tai pro pirštus. Jis neketino nušauti jo. Greičiau jau paleis pistoletą į jį ir apsvaigins. Tokios patrankos šūvis prišauktų visą apylinkę.

- Pakelk, - įsakė jis. - Lėtai.

Storulis Džonis pasilenkė ir pirstelėjęs suriko. Rolandas nustebo supratęs, kad vyras savo pūkštelėjimą palaikė mirtį nešančiu šūviu.

Storulis Džonis atsitiesė baisiai nuraudęs. Kelnių priekyje pasimatė tamsi dėmė.

- Padėk kapšą ant prekystalio. Piniginę, turiu galvoje.

Storulis Džonis padėjo.

- Dabar atnešk šovinių. Keturiasdešimt penktojo kalibro "Vinčesteriui". Noriu matyti tavo rankas.

- Man teks įkišti ranką į kišenę. Raktų.

Rolandas linktelėjo.

Kol Storulis Džonis rakino ir atidarinėjo spintą, prikrautą kulkų kartoninėse dėžutėse, Rolandas mąstė.

- Duok man keturias, - ištarė jis po kurio laiko. Jis negalėjo įsivaizduoti, kur panaudos tiek šovinių, bet pagunda buvo per stipri.

Pardavėjas sustatė dėžutes ant prekystalio. Rolandas pradarė vieną, tikrindamas, ar tai ne pokštas ar akių dūmimas. Šoviniai, tikri šoviniai, švarūs, tviskantys, nepertai-

sinėti. Jis palaikė vieną priešais šviesą, po to grąžino į dėžutę.

- Dabar paimk tas apyrankes.

- Apyrankes?..

Šaulys pasitikslino Mortopedijoje.

- Antrankius.

- Misteri, nežinau, ko jūs siekiate. Kasos apara...

- Daryk, ką sakau. Greitai.

Viešpatie, tai niekada nesibaigs, sudejavo mintyse Storulis Džonis. Jis atidarė kitą prekystalio dalį ir išėmė antrankių porą.

- Kur raktas? - paklausė Rolandas.

Pardavėjas padėjo šalia raktą. Tas barkštelėjo. Vienas iš policininkų nesąmoningai kriuktelėjo, ir Džonis vėl suinkštė.

- Apsisuk, - paliepė šaulys.

- Juk nenušausite manęs, tiesa? Pasakykite, kad nenušausite!

- Nenušausiu, - abejingai atsakė Rolandas, - jeigu tuojau pat apsisuksi. Kitaip gali tekti.

Storulis Džonis nusigręžė, galutinai palūžęs. Žinoma, jis žinojo, kad jo nenužudys, bet įklimpo rimtai. Jis ėmė pasriūbaudamas kūkčioti.

- Prašau, misteri, pasigailėkite manęs dėl mano motinos. Ji labai sena. Akla. Ji...

- Jai teko prakeiksmas turėti tokį bailų sūnų, - rūsčiai atkirto šaulys. - Sudėk riešus.

Inkšdamas, prilipusiomis prie tarpkojo kelnėmis, Storulis Džonis sudėjo rankas. Akimoju antrankiai susirakino. Jis nepajėgė įsivaizduoti, kaip tas psichas spėjo apeiti prekystalį. Ir *nenorėjo.*

- Stovėk ir žiūrėk į sieną, kol leisiu atsisukti. Jeigu atsigręši anksčiau - mirsi.

Viltis įsižiebė Storulio Džonio širdyje. Gal tas tipas ir nenori jo nukepti. Gal jis ir ne psichas, tiktai trenktas?

- Nesigręžiosiu. Prisiekiu Dievu. Ir visais šventaisiais.

Visais Viešpaties angelais. Visais Jo arka...

- O aš prisiekiu, kad jeigu neužsičiaupsi, užkišiu burną pro sprandą, - įspėjo Rolandas.

Pardavėjas nutilo. Jam atrodė, kad prarymojo atsisukęs į sieną visą amžinybę. O prabėgo vos dvidešimt sekundžių.

Šaulys priklaupė, padėjo jo pistoletą ant grindų, dirstelėjo, ar tas skystablauzdis nekvailioja, o tuomet apvertė policininkus ant nugarų. Abu netekę sąmonės, įsitikino jis, bet nėra pavojingai sužeisti. Kvėpuoja lygiai. Tam, kuris buvo vadinamas Delevanu, iš ausies sunkėsi kraujas. Nieko rimta.

Dar kartą patikrinęs pardavėją, jis nusegė šaulių diržus su dėklais ir užsisegė sau, nusivilkęs mėlyną Morto švarką. Pistoletai nieko verti, bet vis tiek buvo gera jaustis ginkluotam. *Pasiutiškai* gera. Geriau, nei kada galėjo įsivaizduoti.

Du revolveriai. Vienas Edžiui, kitas Odetai... kai ji bus pasirengusi turėti ginklą. Po to vėl apsivilko Džeko Morto švarką, įmetė dvi šovinių dėžutes į kairę kišenę, kitas dvi - į dešinę. Tada nušveitė "Magnumą" per kambarį. Kai pistoletas driokstelėjo ant grindų, Storulis Džonis vėl pašoko, dar kartą čiurkštelėdamas į kelnes.

Šaulys atsistojo ir liepė pardavėjui atsisukti.

10

Kai Storulis Džonis vėl pamatė keistuolį mėlynu kostiumu ir auksiniais akinių rėmeliais, jam nukaro žandikaulis. Vieną mirksnį jis buvo šventai įsitikinęs, kad kol stovėjo nusisukęs į sieną, vyrukas tapo vaiduokliu. Atrodė, jog pro jo siluetą regi kitą, daug realesnę legendinio kaubojaus figūrą, kaip vaikystėje matytuose filmuose su Vajetu Erpu, Doku Holidėjumi, Buču Kasidu ir kitais.

Po to iliuzija išsisklaidė, ir jis suprato apsikvailinęs: tiesiog vyrukas apsijuosė policininkų diržais su dėklais. Prie kostiumo ir kaklaryšio ginklai nelabai derėjo, bet vaizdas

neatrodė juokingas.

- Raktas nuo apyrankių ant prekystalio. Kai policininkai atsipeikės, jie tave išlaisvins.

Paskui - neįtikėtina! - paėmė piniginę, ištraukė keturias dvidešimties dolerių kupiūras ir padėjo ant stiklo.

- Už šovinius, - paaiškino Rolandas. - Išėmiau patronus iš tavo pistoleto. Išmesiu juos išėjęs iš tavo parduotuvės. Manau, be užtaisyto ginklo ir piniginės jie negalės tavęs apkaltinti.

Storulis Džonis nurijo gerklėje stovėjusį gumulą. Bene pirmą kartą gyvenime jis neteko žado.

- Kur yra artimiausia... - Pauzė. - Artimiausia vaistinė?

Storulis Džonis staiga suprato (arba tarėsi supratęs) viską. Šitas tipas - narkomanas. Štai, kur šuo pakastas. Visai nenuostabu, kad jis toks keistas.

- Yra viena už kampo. Pavažiavus Keturiasdešimt devintąja pusę kvartalo.

- Jeigu meluoji, grįšiu ir įsodinsiu kulką į pakaušį.

- Nemeluoju! - suriko Storulis Džonis. - Prisiekiu Dievu Tėvu! Prisiekiu visais šventaisiais! Prisiekiu savo motina...

Bet tuo metu pokštelėjo užsitrenkiančios durys. Pardavėjas stovėjo nustėręs, neįstengdamas patikėti, kad to tipo jau nebėra.

Tada kaip pajėgdamas greičiau nuskubėjo prie durų. Jis pasikuitė, kol surakintomis rankomis užrakino spyną. Po to sugaišo dar šiek tiek, kad užstumtų ir kaištį.

Tiktai tada leido sau susileisti ant grindų ir ėmė aimanuodamas prisiekinėti Dievu ir visais šventaisiais, kad dar šiandien nueis į šventojo Antonijaus bažnyčią, kai tik atsipeikės kuris nors iš tų paršų ir išvaduos iš antrankių. Jis ketino atlikti išpažintį, padaryti atgailą ir priimti komuniją.

Storulis Džonis Holdenas labai troško susitaikyti su Viešpačiu.

Nes šiandien per plauką išvengė mirties.

11

Virš Vakarų jūros kybojo saulės puslankis. Jis pamažu siaurėjo, spigindamas Edžiui į akis. Ilgai žiūrint į tokią šviesą galima išsideginti tinklaines. Tai vienas iš įdomių faktų, kuriuos sužinai mokykloje, faktų, kurie padeda gauti tokį turiningą darbą, kaip barmeno pagalbinio, ir tokį įdomų hobį, kaip gatvės narkotikų dilerių bei pinigų, už kuriuos gali gauti, ko reikia, paieška. Tačiau Edis žiūrėjo į saulę. Koks skirtumas, liks išdeginta tinklaine ar ne?

Jis nemaldavo raganos, įsitaisiusios jam už nugaros. Pirma, tai nepadėtų. Antra, nenorėjo žemintis. Jis ir taip nugyveno niekingą gyvenimą, todėl nebenorėjo daugiau žemintis paskutinėmis gyvenimo akimirkomis. O liko tik akimirkos. Iki pranyks šviesos kraštelis ir pasirodys vėžiagyviai.

Edis liovėsi tikėtis, kad paskutinį kartą atsitiks stebuklas ir grąžins jam Odetą, kaip Deta suprato, jog jo mirtis amžiams įkalins ją šiame pasaulyje. Dar prieš ketvirtį valandos jis tikėjo, kad ta kalė blefuoja. Daugiau taip nebegalvojo.

Ką gi, geriau, nei po truputį uždusti, pagalvojo Edis, bet nepajėgė savęs įtikinti, nes ne vieną naktį turėjo progą stebėti tuos padarus. Tikėjosi bent jau mirti tyliai. Matyt, bus nelengva, bet jis pamėgins.

- Jie ateis tavęs, baltaskūri! - spygavo Deta. - Jau tuoj! Dar tokių pietų jie nėra ragavę!

Ji neblefavo, Odeta nesirodė... kaip ir šaulys. Tai gėlė širdį labiausiai. Keliaudami pajūriu jie su šauliu tapo... na, bent jau partneriais, jeigu ne broliais, ir Rolandas galėtų bent pamėginti jį išgelbėti.

Bet jis nesirodė.

Gal jis negali *ateiti, ne tai, kad nenori. Gal jis miręs, nušautas vaistinės apsauginio. O, čia tai būtų: paskutinis šaulys, nužudytas samdyto policininko arba net perva-*

žiuotas taksi. Gal jis mirė, ir durų nebėra? Todėl Deta neblefuoja. Neliko priežasties blefuoti.

- Išlįs bet kurią minutę! - suriko Deta, ir Edis galėjo daugiau nebesijaudinti dėl savo akių: pasislėpė paskutinis šviesos ruoželis, liko tik spinduliai.

Jis žvelgė į bangas ir laukė pirmųjų jūros svečių.

12

Edis bando pasukti galvą, kad išsisuktų nuo žnyplių, bet nespėja. Monstras viena žnyple išplėšia mėsos diržą iš jo veido, suboluoja kaulas, išteka akis. Vėžiagyvis kamantinėja toliau, o Tikroji Piktadarė kvatojasi...

Liaukis, įsakė sau Rolandas. Tokios mintys ne tik nepadeda, bet ir atitraukia dėmesį. To negalima leisti. Laiko, tikriausiai, dar yra.

Ir tikrai laiko dar buvo likę. Kai Rolandas drožė Keturiasdešimt devintąja gatve Džeko Morto kūnu, mosuodamas rankomis, įsmeigęs akis į vaistinės iškabą, nepaisydamas nusigandusių praeivių žvilgsnių, saulė Rolando pasaulyje dar buvo aukštai. Dar penkiolika minučių apatinis jos kraštas nepalies vietos, kur susilieja jūra su dangumi. Jeigu Edžiui lemta mirti, giltinės dar teks palaukti.

Šaulys viso to nežinojo; jam buvo aišku, kad jo pasaulyje yra vėliau nei čia. Tai, jog Morto pasaulyje dar tik ankstyva popietė, nereiškia, jog ir jo pasaulyje ligi saulėlydžio toli. Jo mintys vis grįždavo prie siaubingo Edžio mirties vaizdo.

Troškimas atsigręžti darėsi nepakeliamas. Tačiau Rolandas nedrįso. Negalėjo sau leisti.

Jo mintis nutraukė griežtas Korto balsas: *Valdyk tai, ką gali, kirmine.Tegu vyksta, kas nori, o tu eik su tviskančiais ginklais kaip ėjęs.*

Taip.

Bet tai buvo sunku.

Kartais nepakeliamai sunku.

Jis būtų matęs, kad žmonės spokso į jį ir aplenkia iš tolo, jeigu nebūtų skubėjęs baigti reikalus šiame pasaulyje. Rolandas taip lėkė į mėlyną iškabą, kur, pasak Mortopedijos, galėjo gauti savo kūnui būtino keflekso, jog plevėsavo jo švarko skvernai, nors ir prikrautomis kišenėmis. Ant juosmens atvirai kabojo pistoletai ir dunksėjo į klubus (jis užsisegė diržus, kaip įpratęs - perkryžiavo ir nuleido žemiau).

Keturiasdešimt devintosios gatvės pirkėjams, muzikantams ir pardavėjams jis atrodė taip, kaip ir Storuliui Džoniui - kuoktelėjęs narkomanas.

Rolandas pasiekė Kaco vaistinę ir įėjo vidun.

13

Šaulys kitados pažinojo burtininkų, užkalbėtojų ir alchemikų. Kai kurie iš jų buvo protingi šarlatanai, kiti - kvaili apsimetėliai, kuriais tikėjo tik dar didesni kvailiai (o tokių pasaulyje niekad netrūko, todėl apsimetėliai ne tik laikėsi, bet netgi klestėjo), ir tik saujelė iš tikro išmanė juodąją magiją, apie kurią žmonės kalbėjo pakuždomis: mokėjo iškviesti demonus ir mirusiuosius, nužudyti prakeiksmu arba išgydyti paslaptingomis mikstūromis. Vienas iš jų, šaulio įsitikinimu, buvo pats demonas, būtybė, apsimetusi žmogumi ir pasivadinusi Flegu. Jis matė jį vos kartą, kai atėjo galas viskam, žemę užgriuvo chaosas ir galutinė griūtis. Jam ant kulnų lipo du nusivylę, bet ryžtingi jaunuoliai, Denisas ir Tomas. Ta trijulė tik trumpam šmėkštelėjo painiame šaulio pasaulyje, bet jis niekad nepamiršo, kaip Flegas pavertė jį erzinusį žmogų staugiančiu šunimi. Gerai įsidėmėjo. O vėliau pasirodė vyras juodais drabužiais.

Ir Martenas.

Martenas, kuris suviliojo jo motiną, kol tėvas buvo išvykęs, Martenas, kuris pasistengė nusiųsti Rolandą į mirtį, bet tapo tik ankstyvo jo įšventinimo į vyrus netiesioginiu

iniciatoriumi, Martenas, kurį jis tikėjosi susitikti pasiekęs Bokštą... arba jame.

Žodžiu, remdamasis savo patirtimi, Rolandas visai kitaip įsivaizdavo vaistinę. Tikėjosi atsidurti tamsiame, viena žvake apšviestame kambaryje, dvokiančiame karčiais garais, pamatyti indus, pilnus kažkokių miltelių, skysčių, ištraukų, užklotus storu dulkių sluoksniu ir apraizgytus šimtmečio senumo voratinkliais. Jis tikėjosi rasti žmogų žynio apsiaustu su gobtuvu, pavojingą burtininką. O išvydo ramiai, lyg paprastoje parduotuvėje, už stiklinių durų vaikštančius žmones. Rolandas manė, jog tai tik iliuzija.

Pasirodo, ne.

Vieną akimirką šaulys nustėręs sustojo tarpduryje. Šis pasaulis užgriūna stebuklais kiekviename žingsnyje, čia karietos lekia oru, o popierius atrodo pigus kaip smėlis. Keisčiausia tai, kad žmonės čia abejingi tiems stebuklams, jis matė tik nuobodžius veidus ir palinkusius prie darbų kūnus.

Vaistinėje buvo tūkstančiai buteliukų su vaistais ir nuodais, buvo ir panacėjų, kurias Mortopedija pavadino "laikino efekto priemonėmis": tepalas, atseit, atauginantis nukritusius plaukus; kremas, "išnaikinantis" pigmentines dėmes ant rankų. Čia buvo priemonių gydyti tai, ko nereikėjo gydyti: vaistų, paleidžiančių ir kietinančių vidurius, balinančių dantis ir juodinančių plaukus, gaivinančių burnos kvapą (lyg neužtektų pakramtyti alksnio žievės). Jokios magijos, vien niekalai, nors čia buvo ir astino bei kitų vaistų, galinčių jam padėti. Bet apskritai Rolandas nusivylė: ten, kur turėjo viešpatauti alchemija, tvyrojo parfumerijos kvapas. Argi keista, jog stebuklai išnyko?

Bet kai jis dar kartą pasitarė su Morto protu, sužinojo, jog veiksmingiausių priemonių nemato - jos saugiai paslėptos nuo akių. Ir gauti jų galima tik atnešus burtininko įsakymą. Šiame pasaulyje tie burtininkai vadinami DAKTARAIS, o rašteliai, kuriuose jie parašo magiškas formules - RECEPTAIS. Šauliui tas žodis buvo negirdėtas, bet jis

neturėjo kada aiškintis. Jis žinojo, ko jam reikia ir kur gali tai gauti.

Todėl priėjo prie aukšto prekystalio su užrašu "Vaistai pagal receptą".

14

Kacas, 1927 metais 49-ojoje gatvėje atidaręs "Kaco farmaciją ir Sodos fontaną" (Viskas, ko reikia, ponioms ir ponams), seniai ilsėjosi smėlio kalnelyje, o jo vienturtis sūnus akivaizdžiai rengėsi pas tėtušį. Nors jam tebuvo keturiasdešimt šešeri, Kacas jaunesnysis atrodė bent dvidešimčia metų senesnis: nuplikęs, pageltusios odos, suvargęs. Jis girdėjo, kad žmonės vadina jį giltine, tik niekas nesuprato, kodėl taip yra.

Paimkim kad ir šitą bobšę, plyšojančią telefonu. Misis Retban. Rėkauja, kad paduos jį į teismą, jeigu jis neįvykdys jos prakeikto užsakymo *tuojau pat*, ŠIĄ AKIMIRKĄ.

Kaip manote, ponia, gal suleisiu vaistukus jums pro ausį? O būtų neblogai: bent jau užsičiauptų. Galėtų prikišti mikrofoną prie burnos ir išsižioti.

Ta mintis sukėlė šypseną, apnuoginusią gelsvas jo dantenas.

- Jūs nesuprantate, misis Retban, - įsiterpė jis į minutę - visą minutę, užfiksavo jis laikrodžiu, - trukusį monologą. Kaip jam norėjosi bent kartą ištarti: *Nustok kriokusi ant manęs, kvaila kale! Šauk ant savo daktaro! Tai jis įpratino tave prie to mėšlo*! Teisingai. Tie prakeikti daktariūkščiai dalina medikamentus kaip kokią kramtomąją gumą, o po to, kai nutraukia vadinamąjį gydymą, kas lieka kaltas? Tie kailialupiai? O, ne! Jis!

- Kaip tai "nesuprantu"? - suzyzė balsas į ausį it suerzinta širšė. - Aš puikiai suprantu, kad atnešu niekingai jūsų parduotuvei didelius pinigus, suprantu, kad šitiek metų buvau ištikima klientė, suprantu...

- Jums reikėtų pasikalbėti su... - Jis vėl patikrino ro-

dolekso receptą. - ... daktaru Brumholu, misis Retban. Jūsų recepto galiojimo laikas pasibaigęs. Įstatymas draudžia platinti valiumą be recepto. - *Ir apskritai nereikia jo išrašinėti... nebent ketini tai daryti neribotą laiką*, pagalvojo jis.

- Tai neapsižiūrėjimas! - suriko moteris. Jos balse prasimušė panikos gaidelė. Edis išsyk būtų ją pažinęs: paukštuko-narkomano giesmelė.

- Tada paskambinkite jam ir paprašykite pratęsti, - atsakė Kacas. - Jis turi mano numerį. - Taip, jie visi turėjo jo numerį. Čia ir buvo didžiausia problema. Jis atrodo kaip dvesiantis senis dar nesulaukęs penkiasdešimties dėl tų žmogžudžių daktarų.

O aš netgi negaliu pasiųsti tų narkomanių, po šimts velnių, kad nepraraščiau ir to niekingo pelno, kurį duoda šita skylė!

- NEGALIU JAM PASKAMBINTI! - suriko moteris, plėšdama jam ausies būgnelį. - JIS SU SAVO MEILUŽIU IŠVAŽIAVO ATOSTOGAUTI, IR NIEKAS MAN NESAKO KUR!

Kacas pajuto kylant rūgštį skrandyje. Jis turėjo dvi opas, vieną šiaip taip užgydė, kita dar ir dabar kraujavo dėl tokių bjaurybių, kaip ši. Jis užsimerkė. Todėl nepastebėjo savo padėjėjo, išvertusio akis į vyrą mėlynu kostiumu, artėjantį prie išdavimo langelio, nepastebėjo, kaip Ralfas, nutukęs, sukriošęs apsauginis (Kacas mokėjo jam šykščiai, ir kiekvieną dieną gailėjo tų išlaidų; tėvui niekad nereikėjo apsauginio paslaugų, bet amžinatilsį tėtušis gyveno Niujorke, o ne šitoje kloakoje), nubunda iš įprasto snaudulio ir stveriasi už pistoleto. Jis išgirdo moters riksmą, bet palaikė tai džiaugsmo išraiška pamačius, kad visa "Revlon" produkcija parduodama žemesne kaina, mat niekšas Dolentsas kitoje gatvės pusėje pradėjo mušti kainą.

Jis galvojo tik apie Dolentsą ir šitą kalę, lojančią į ragelį, kai šaulys it audros debesis priartėjo prie prekystalio. Mąstė, kaip būtų puiku išrengti juos, išvolioti meduje ir įmesti į skruzdėlyną kepinančioje dykumoje. JIS ir JI skruz-

dėlyne, nuostabu! Baisesnio keršto nė nebūtų sugalvojęs. Senasis Kacas taip užsispyrė padaryti jį savo pasekėju, kad sutiko mokėti tiktai už farmacininko studijas, todėl jis ir nusekė tėvo pėdomis, ir tai buvo vienas iš niūriausių ir taip niūraus jo gyvenimo momentų, gyvenimo, kuris pasendino jį anksčiau laiko.

Tai buvo žemiausias taškas, žemiau nebuvo kur.

Manė jis, kol nepramerkė akių.

- Jeigu užeisite, misis Retban, duosiu jums tuziną penkių miligramų valiumo ampulių. Ar tiks?

- Pagaliau praregėjo! Ačiū Dievui, pagaliau praregėjo! - Ji numetė ragelį. Štai šitaip. Jokios padėkos. O nuėjusi pas savo šundaktarį nosimi batus jam blizgins, pačiulps, kad tik...

- Misteri Kacai, - keistai nedrąsiu balsu pašaukė asistentas. - Manau, turime bė...

Vėl pasigirdo klyksmas, pokštelėjo šūvis, nugąsdinęs vaistininką taip, kad bemaž sustojo širdis.

Kai jis atmerkė akis, susidūrė su plieniniu šaulio žvilgsniu. Žemiau pastebėjo atkištą revolverį. Dirstelėjęs į kairę pamatė sargybinį Ralfą persigandusiu veidu, susiėmusį už plaštakos. Ralfo ginklas, trisdešimt aštuntojo kalibro pistoletas, kurį jis prasinešiojo aštuoniolika tarnybos policijoje metų (ir kuriuo teko šaudyti tik šaudykloje), išsiklaipęs gulėjo kampe.

- Man reikia keflekso, - abejingai pareiškė įsilaužėlis. - Daug ir tuojau pat. Ir pamiršk receptą.

Sekundę Kacas spoksojo į jį prasižiojęs, širdis veržėsi iš krūtinės, skandis kunkuliavo rūgštimi.

Ar jau tikrai žemiau kristi nėra kur?

Nejaugi?

15

- Jūs nesupratote, - išspaudė Kacas nepažįstamu balsu. Ir nieko keista, nes burna atrodė prigrūsta vatos. - Mes ne-

turime kokaino. Juo neprekiauja jokia vai...

- Prašiau ne kokaino, - nutraukė vyras mėlynu kostiumu ir akiniais auksiniais rėmeliais. - Man reikia keflekso.

Aš taip ir maniau, vos neatsakė Kacas tam bepročiui, bet nutarė prikąsti liežuvį. Jis buvo girdėjęs, kad vaistinės apiplėšiamos dėl kokaino, anfetamino, dėl kitų dalykų (tarp jų ir brangiojo misis Retban valiumo), bet kad apiplėšinėtų dėl penicilino, to istorija dar neregėjo.

Tėvo balsas (tegu jis pūva kape) liepė liautis svaičiojus ir imtis ko nors.

Bet vaistininkas nieko gero nesugalvojo.

Plėšikas nutarė jam padėti.

- Judinkis, aš skubu.

- K-kiek jums reikia? - paklausė Kacas. - Jo žvilgsnis akimirką nuklydo virš įsilaužėlio peties ir ten jis pamatė tai, kuo neįstengė patikėti. Ne, tik ne šiame mieste. Bet vis tiek viskas atrodė labai realu. Sekasi? Nejaugi Kacui vis dėlto pasisekė? Galima užfiksuoti Gineso rekordų knygoje!

- Nežinau, kiek tilps maišelyje. Dideliame maišelyje. - Plėšikas neįspėjęs pakreipė pistoletą ir nuspaudė gaiduką. Suriko kažkoks vyras. Vitrina pažiro ant šaligatvio, bet nė vienas pėsčiasis nebuvo rimtai sužeistas. Kaco parduotuvėje suklykė moteris (gal ir vyras). Ėmė staugti įsilaužimo sirena. Supanikavę pirkėjai grūdosi prie lauko durų. Vyras su pistoletu pasisuko į vaistininką nepasikeitusia veido išraiška.

- Daryk, kaip sakiau. Aš skubu.

Kacas nurijo seiles.

- Taip, sere.

16

Šaulys pamatė ir apsidžiaugė išgaubtu veidrodžiu kairiajame kampe palei lubas dar nepriėjęs prie prekystalio, kur buvo išduodamos *veiksmingos* panacėjos. Padaryti tokį nepajėgtų nė vienas meistras jo pasaulyje, nors buvo laikai,

kai tokius daiktus - ir daugelį kitų iš Edžio ir Odetos pasaulio, - mokėjo gaminti. Jis matė liekanų tunelyje po kalnais, kai kur kitur... senų ir paslaptingų kaip druidų akmenys, stovintys ten, kur pasirodo demonai.

Jis iškart suprato, kam skirtas tas veidrodis.

Rolandas šiek tiek pavėluotai pastebėjo sargybinio rankos judesį - niekaip nepajėgė priprasti prie regėjimą iškraipančių Morto akinių, - bet spėjo išmušti ginklą jam iš rankos. Tas šūvis jam buvo įprastas, nors paskubėti šiek tiek teko. Tačiau vaistinės policininkas liko kitos nuomonės. Ralfas Lenoksas iki gyvenimo galo prisiekinės, kad tas vyrukas atliko neįtikėtiną šūvį... įmanomą galbūt tik senovinių vesternų herojams.

Veidrodis, kuris buvo skirtas, matyt, apsaugoti nuo vagių, Rolandui padėjo laiku susidoroti su antruoju priešininku.

Jis pastebėjo, kaip alchemiko akys krypteli už jo peties, ir mirksniu dirstelėjo veidrodin. Jame pamatė odiniu švarku vilkinį vyrą su peiliu, sėlinantį jam iš nugaros. Matyt, tikisi išgarsėti.

Šaulys pasisuko ir paleido antrą šūvį, nuleidęs ginklą ties juosmeniu. Jis bijojo nepataikyti neįprastu ginklu ir sužeisti už "didvyrio" nugaros sustingusius pirkėjus. Geriau paleisti dvi kulkas iš nuleisto pistoleto nei nužudyti kokią nelaimingą ponią, kuri kalta tik tiek, kad pasirinko netikusią dieną įsigyti kvepalus.

Pistoletas buvo gerai prižiūrėtas. Taikiklis nenukrypęs. Prisiminęs nutukusias policininkų figūras, Rolandas pagalvojo, kad jie geriau prižiūri ginklus, o ne save. Keista, bet taip jau įprasta šitame pasaulyje, ir ne jam apie tai spręsti. Be to, nėra laiko spręsti.

Kulka pataikė į vyro peilį ir nukirto jį tiesiai virš kriaunų.

Rolandas ramiai pažvelgė į vyriškį odiniu švarku, privertęs jį prisiminti skubų susitikimą su kažkuo. Drąsuolis apsisuko, nušveitė peilio rankeną ir įsimaišė į sprunkančius.

Tada šaulys perdavė įsakymą alchemikui. Daugiau nebus jokio kraujo liejimo. Kai senis sukosi eiti, Rolandas bakstelėjo pistoletu jam į petį. Vyras spygtelėjo ir kaipmat atsisuko.

- Pasilik. Tegu eina pameistrys.

- K-kas?

- Jis. - Šaulys mostelėjo į vaistininko asistentą.

- Ką man daryti, misteri Kacai? - suvapėjo vaikinas, nusėtas raudonais brendimo spuogais.

- Daryk, ką liepia, mulki! Vykdyk įsakymą! Keflekso!

Padėjėjas priėjo prie stalčiuko už prekystalio ir išėmė buteliuką.

- Pasuk, kad matyčiau, kas parašyta, - liepė šaulys.

Vaikinas pasuko. Rolandas nemokėjo perskaityti užrašo - per daug nepažįstamų raidžių, bet Mortopedija patvirtino, jog ten kefleksas.

- Kiek ten tablečių?

- Čia, tiesą sakant, kapsulės, - nervingai paaiškino padėjėjas. - Jeigu jus domina šitas vaistas tablečių pavida...

- Tiek to. Kiek dozių?

- O. E... - Nukaitęs farmacininkas suskato tikrinti užrašą ir vos neišmetė buteliuko iš rankų. - Du šimtai.

Rolandas pasijuto taip, kaip tada, kai sužinojo, kiek šovinių telpa dėžutėje. Enriko Balazaro vaistinėlėje jis rado trisdešimt šešias dozes, nuo kurių jam labai pagerėjo. Jeigu du šimtai dozių neužmuš infekcijos, užmuš jį patį.

- Duok man jį, - pareikalavo vyras mėlynu kostiumu.

Vaistininkas padavė.

Tada šaulys atsmaukė rankovę, po kuria buvo Džeko Morto "Roleksas".

- Pinigų neturiu, bet šito turėtų pakakti. Tikiuosi.

Jis apsisuko, linktelėjo sargybiniui, kuris sėdėjo ant grindų prie apverstos kėdės, ir išėjo.

Taip paprastai.

Penkias sekundes vaistinėje buvo mirtinai tylu, jeigu neminėsime plyšaujančios sirenos.

- Viešpatie, misteri Kacai, ką darysime? - sukuždėjo vaistininko padėjėjas.

Kacas pakėlė laikrodį ir pasvėrė rankoje.

Auksas. Grynas auksas.

Jis negalėjo patikėti savo akimis.

Bet teko.

Kažkoks pusprotis atėjo iš gatvės, išmušė ginklą iš apsauginio rankos, sulaužė kitam peilį, ir viskas - tik dėl pačių paprasčiausių vaistų!

Keflekso.

Už kokius šešiasdešimt dolerių.

Ir paliko už tai šešių su puse tūkstančių dolerių vertės “Roleks” laikrodį.

- Darysime? - pakartojo Kacas. - Darysime? Pirmiausia paslėpk šitą laikrodį po prekystaliu. Ir tu jo nematei. - Po to pasisuko į Ralfą. - Tu jo taip pat nematei.

- Ne, sere, - išpoškino policininkas. - Jei tik gausiu savo dalį, kai jį parduosite, nesu jo regėjęs.

- Nuplieks jį gatvėje kaip šunį, - su akivaizdžiu pasitenkinimu tarė Kacas.

- Keflekso! Tas vyrukas, pasirodo, ne narkomanas, - negalėjo patikėti Kaco padėjėjas.

Ketvirta dalis

Telkimas

1

Kai saulė pilvu palietė Vakarinę jūrą Rolando pasaulyje, papildama aukso ant vandens, pareigūnai O'Mira ir Delevanas pamažu atgavo sąmonę.

- Atrakink man antrankius, a? - nedrąsiai paprašė Storulis Džonis.

- Kur jis? - kimiai suriko O'Mira ir stvėrėsi ginklo. Nėra. Nei ginklo, nei dėklo, nei diržo. *Nėra ginklo.*

O, velnias.

Jis ėmė įsivaizduoti, ko kamantinės tie pižonai iš vidaus reikalų departamento, patys pažįstantys gatvės gyvenimą tik iš populiarių serialų, ir patirti materialiniai nuostoliai jam staiga pasidarė tokie pat neįdomūs, kaip Airijos gyventojų skaičius ar pagrindiniai Peru iškasenų ištekliai. Jis pasisuko į Karlą, taip pat netekusį pistoleto.

Dieve aukštybėse, pasigailėk mūsų, niekingų, suvaitojo mintyse O'Mira, o tuomet išgirdo pardavėjo prašymą atrakinti antrankius.

- Turėčiau tave... - pradėjo jis, bet nutilo, nes norėjo pasakyti: *"Turėčiau tave nudėti*", - o pistoleto tai nebeturi, tiesa? Visi ginklai čia prirakinti, o tas psichas auksiniais akinių rėmeliais, atrodęs visai padorus pilietis, atėmė pistoletus iš jų kaip iš kokių mažvaikių.

Todėl nuėjo atrakinti antrankių taip ir nebaigęs sakinio. Tada pastebėjo .375 "Magnumą", kurį Rolandas nušveitė į kampą, ir pakėlė. Užsikišo jį už diržo.

- Ei, jis mano! - subliuvo Storulis Džonis.

- Tikrai? Nori jį atgauti? - O‘Mirai teko kalbėti lėtai renkantis žodžius. Baisiai skaudėjo galvą. Dabar jis norėjo tik vieno: surasti misterį Akiniuotį ir prismeigti jį prie artimiausios sienos. Bukomis vinimis. - Girdėjau, kad kaliūzėje mėgsta tešlius. Sako, kuo didesnė pagalvė, tuo maloniau stumti. Ar tikrai nori jį atgauti?

Storulis Džonis apsisuko netaręs nė žodžio, bet policininkas spėjo pastebėti ašaras jo akyse ir šlapią dėmę ant kelnių. Vaizdas gailesčio nesukėlė.

- Kur jis? - iškošė Karlas Delevanas.

- Išėjo, - atsakė pardavėjas. - Nieko daugiau nežinau. Išėjo. Maniau, kad jis mane nužudys.

Delevanas palengva stojosi ant kojų. Pirštais užčiuopė kažką lipnaus ant žando, pažiūrėjo į pirštus. Kraujas. Po šimts! Pasigraibė pistoleto, dar, dar kartą, kol galutinai įsitikino, kad pistoletas dingo su visu dėklu. O‘Mirai skaudėjo galvą. Delevanui atrodė, kad kažkas jo smegeninėje išbandė atominę bombą.

- Tas tipas paėmė mano revolverį, - pasakė jis kolegai. Jis malė vos suprantamai.

- Ne tavo vieno.

- Jis dar čia? - Delevanas žengė prie O‘Miros, pakrypo lyg ant laivo denio, po to šiaip taip atgavo pusiausvyrą.

- Ne.

- Seniai išėjo? - Delevanas pažvelgė į Storulį Džonį, tas neatsakė, nes stovėjo į juos nugara ir manė, jog policininkas kalbasi su partneriu. Delevanas, negarsėjęs kantrybe ir romiu būdu prie geresnių aplinkybių, suriaumojo, nors galva grasino subyrėti į tūkstančius gabaliukų:

- *Aš tavęs klausiu, pilvūze! Prieš kiek laiko tas šunsnukis išėjo?*

- Prieš kokias penkias minutes, - abejingai atsakė Storulis Džonis. - Pasiėmė šovinius ir jūsų ginklus. - Kiek patylėjęs pridūrė: - Už šovinius sumokėjo. Negaliu tuo patikėti.

Prieš penkias minutes, pagalvojo Delevanas. Tas niekšas atvažiavo taksi, mačiau jį išlipant, kai gėrėm kavą. Taksi sunku pagauti tokiu dienos metu. *Gal...*

- Einam, - paragino jis Džordžą O'Mirą. - Dar galime jį prikirpti. Mums reikės šito sutraukos pistoleto...

O'Mira padėjo "Magnumą". Delevanas pamatė du revolverius, kurie jie pamažu susiliejo į vieną.

- Gerai. - Delevanas ėjo lanku kaip boksininkas ringe, gavęs stiprų smūgį į smakrą. - Turėk tu. Aš pasiimsiu šautuvą iš mašinos. - Karlas žengė durų link, bet susverdėjo ir turėjo įsitverti sienos, kad nenugriūtų.

- Tau viskas gerai? - paklausė O'Mira.

- Bus, jeigu pagausime, - patikino Delevanas.

Policininkai išėjo. Storulis Džonis apsidžiaugė ne taip, kaip išėjus tam psichui mėlynu kostiumu, bet panašiai. Labai panašiai.

2

Delevanui ir O'Mirai nereikėjo net ginčytis, kur nubėgo grobikas iš ginklų parduotuvės. Užteko pasiklausyti radijo dispečerės.

- Kodas 19, - kartojo ji. Tuo metu vyko apiplėšimas, aidėjo šūviai. - Kodas 19, Kodas 19, Kodas 19. Adresas: Vakarų 49-osios 395, Kaco vaistinė, nusikaltėlis aukštas, smėlio spalvos plaukais, mėlynu kostiumu...

Šaudo, pagalvojo Delevanas, nežmoniškai skaudama galva. *Įdomu, iš mano ar Džordžo ginklo? Gal abiejų? Jeigu tas niekšas ką nors nužudys, mums galas. Nebent jį sugautume.*

- Varyk, - riktelėjo jis O'Mirai, kuriam nereikėjo dukart kartoti. Jis ne blogiau už partnerį suprato savo situaciją. Įjungęs šviesas ir sireną įsiliejo į eismą. Gatvės buvo pilnos, artėjo piko valanda, todėl O'Mira varė automobilį dviem ratais ant šaligatvio, baidydamas pėsčiuosius, kitais dviem

- kanalizacijos grioviu. Jie abu girdėjo vaistinės signalizaciją. Pėstieji glaudėsi tarpduriuose arba už šiukšlių konteinerių, o viršutinių aukštų gyventojai susidomėję virto pro langus pasižiūrėti gero filmo, už kurį nereikia mokėti.

Kvartalas buvo ištuštėjęs; taksi ir autobusai išsilakstė.

- Tikiuosi, jis vis dar ten, - tarė Delevanas, rakindamas grotas ant automobilio daiktinės ir traukdamas šautuvą iš gnybtų. - Tikiuosi, kad tas susmirdęs kalės vaikas vis dar ten.

Jie nesuprato, kad turint reikalų su šauliu geriau nelįsti, kur nereikia.

3

Kai Rolandas išėjo iš Kaco vaistinės, keflekso buteliukas jau buvo atsidūręs kišenėje kartu su šoviniais. Tarnybinį Karlo Delevano 38-ojo kalibro pistoletą jis laikė dešinėje rankoje. Buvo taip malonu laikyti jį visais pirštais.

Tada jis išgirdo sireną ir pamatė gatve atšvilpiantį automobilį. *Jie*, suprato šaulys. Jau pakėlęs pistoletą prisiminė: ten sėdi šauliai. Šauliai, atliekantys savo pareigą. Jis apsisuko ir grįžo į alchemiko krautuvėlę.

- Stok, niekše! - suriko Delevanas. Rolandas dirstelėjo į išgaubtą veidrodį ir pamatė tą, kuriam iš ausies tekėjo kraujas, iškišusį pro langą šautuvą. Kai jo partneris sustabdė veržimą, sucypindamas ratais (nuo šaligatvio net pakilo dūmelis), jis užsitaisė.

Rolandas griuvo ant grindų.

4

Kacui nereikėjo veidrodžio pamatyti, kas tuoj nutiks. Iš pradžių įgriūna beprotis, po to atlekia išprotėję farai. Dieve mano.

- Žemėn! - suspigo jis savo asistentui ir apsauginiui

Ralfui, o tada krito ant kelių už prekystalio, nežiūrėdamas, ar jie paklausė jo komandos.

Sekundę prieš tai, kai Delevanas nuspaudė šautuvo gaiduką, ant jo it atsidavęs gynėjas užvirto asistentas, trinktelėjo vaistininko galvą į grindis ir sulaužė žandikaulį dviejose vietose.

Per aštrų skausmą, pervėrusį jo galvą, Kacas išgirdo šautuvo pokštelėjimą, išgirdo, kaip subyra likęs vitrinos stiklas su odekolono, kvepalų, burnos skalavimo skysčio, sirupo nuo kosulio ir dar bala žino ko buteliukais. Užuodė tūkstančių sumišusių kvapų tvaiką ir prieš atsisveikindamas su šiuo pasauliu dar kartą prakeikė tėvą, kad atsidūrė šioje sumautoje vaistinėje.

5

Rolandas išvydo, kaip šūvis nušlavė buteliukus ir dėžutes. Stiklo dėžė su laikrodžiais sutrupėjo, pabiro sudaužyti laikrodžiai.

Juk jie nežino, ar čia yra nekaltų žmonių, ar ne, toptelėjo jam. *Nežino, o vis tiek šaudo!*

Tai neatleistina. Bet Rolandas pasistengė užgniaužti pyktį. Jie šauliai. Reikia manyti, kad tai smegenų sutrenkimo, kurį jiems teko patirti, padarinys, - ne šiaip sau sklaidosi, nebijodami palikti nekaltų aukų.

Jie tikisi, kad jis ims atsišaudyti arba bėgti.

Todėl prisiplojęs prie žemės šaulys nušliaužė į priekį. Stiklo šukės pjaustė rankas ir kelius. Ir skausmas vėl pažadino Džeko Morto sąmonę. Rolandas apsidžiaugė - Mortas jam pravers. O jo kūnu nė nemanė rūpintis. Skausmą iškęsti jam vienas juokas, be to, sužeistas išgama, kuris nieko kito nevertas.

Rolandas nusigavo po išdaužyto lango palange. Dešinėje pusėje nuo durų. Ir susirangė tenai, pasiruošęs šuoliui. Ginklą, kurį laikė dešinėje rankoje, įsikišo į dėklą.

Jo nebereikės.

6

- Ką tu darai, Karlai? - suriko O'Mira. Jau matydamas "Daily News" antraštę: POLICININKAS NUŠOVĖ KETURIS ŽMONES VESTSAIDO VAISTINĖJE.

Delevanas neklausydamas jo vėl užsitaisė.

- Tuoj aš jam parodysiu.

7

Viskas įvyko taip, kaip šaulys buvo numatęs.

Įsiutę, kad taip lengvai buvo apgauti žmogaus, atrodžiusio eiline šio miesto avele, neatsigavę nuo sutrenkimo, policininkai įsiveržė vidun. Idiotas su šautuvu ėjo pirmas. Jie bėgo pasilenkę, tarsi šturmuotų priešo įtvirtinimus, nesitikėdami, kad priešininkas viduje. Manė jį seniai išlėkusį pro užpakalines duris.

Todėl jie ėjo trupindami stiklo duženas, ir kai šaulys su šautuvu, atlupęs stiklines duris, įžengė vidun, Rolandas pašoko ir sudėjęs rankas šniojo pareigūnui Karlui Delevanui per sprandą.

Duodamas parodymus tyrimo komisijai, Delevanas tvirtins neprisimenąs nieko nuo to momento, kai priklaupė paimti nusikaltėlio piniginę iš po prekystalio. Komisijos nariams amnezija tokiomis aplinkybėmis atrodė visai tikėtina, todėl policininkas atsipirko tik dviejų mėnesių įgaliojimų sulaikymu, nemokant algos. Rolandas būtų patikėjęs Delevanu ir netgi užjautęs kitokiomis aplinkybėmis (jeigu tas kvailys nebūtų pyškinęs į vaistinę, pilną nekaltų žmonių). Kai tavo smegenis pakrato du kartus per vieną dieną, visai nekeista, kad jos neveikia.

Kai Delevanas susileido ant žemės it būtų be kaulų, Rolandas paėmė iš jo šautuvą.

- Stok! - suriko išsigandęs ir įtūžęs O'Mira. Jis jau

taikėsi Storulio Džonio "Magnumu", bet Rolandas spėjo įsitikinti dar kartą: šio pasaulio šauliai lėtapėdžiai. Jis būtų nupliekęs O'Mirą tris kartus. To nė nereikėjo. Jis tiesiog užsimojo šautuvu ir šniojo policininkui per galvą. Vėliau O'Mirai teko iškęsti tris operacijas, kol skruostikaulis vėl buvo sukabintas. Jis pastovėjo sekundę, po to subolavo akių baltymai, keliai sulinko, ir jis visu ūgiu išsitiesė ant žemės.

Rolandas stovėjo tarpduryje ir klausėsi sirenų. Po to iškratė visus šovinius ant Delevano kūno ir numetė neužtaisytą šautuvą prie jo.

- Tave, pavojingas mulki, reiktų siųsti į vakarus, - pasakė jis sąmonę praradusiam policininkui. - Tu pamiršai savo tėvo veidą.

Jis peržengė kūną ir nuėjo prie šaulių vežimo, stovinčio greta vaistinės. Sėdo už vairo.

8

Ar moki vairuoti šitą vežimą? - paklausė jis dejuojančios, murmančios Morto sąmonės.

Aiškaus atsakymo negavo: Mortas toliau plyšojo. Šaulys jautė, kad ta isterija iš dalies apsimestinė, kad taip Džekas vengia pokalbio su keistuoju pagrobėju.

Klausyk, griežtai tarė jis. *Daugiau nebekartosiu. Aš neturiu laiko. Jeigu neatsakysi į mano klausimą, sukišiu dešinį nykštį į dešinę tavo akį, kiek lįs, po to išlupsiu akies obuolį ir ištrėkšiu ant sėdynės kaip vabalą. Man užteks vienos akies, be to, ji ne mano.*

Jis galėjo meluoti Mortui, kaip Mortas melavo jam. Abu nejautė vienas kitam jokio draugiškumo. Tačiau jų ryšys buvo intymesnis netgi nei lytinis aktas. Jų atveju susiliejo ne kūnai, o protai.

Ir Rolandas ketino įvykdyti savo grasinimą.

Mortas tai suprato.

Isterija kaipmat baigėsi. *Moku vairuoti,* atsakė Mortas. Tai buvo pirmas logiška reakcija nuo tada, kai Rolandas

atsidūrė jo sąmonėje.

Tada vairuok.

Kur man važiuoti?

Ar žinai, kur yra vietovė, vadinama Vilidžu?

Taip.

Važiuok tenai.

Kur tiksliau?

Kol kas tik važiuok.

Galėtume važiuoti greičiau, jeigu įjungčiau sireną.

Puiku. Įjunk. Ir tas mirksinčias ugnis.

Pirmą kartą nuo to momento, kai užvaldė Džeką, Rolandas atsitraukė ir leido veikti jam. Kai Mortas pasisuko apžiūrėti Delevano ir O'Miros mėlynai balto vežimo prietaisų skydą, Rolandas stebėjo judesį, bet nebuvo jo iniciatorius. Tačiau jeigu jis būtų ne bekūnis *Ka*, o fizinis asmuo, stovėtų pasirengęs šokti į priekį ir perimti valdymą, pasirodžius bent menkiausiam maištavimo ženklui.

Bet Mortas nebandė priešintis. Jis nužudė ir sužalojo galai žino kiek nekaltų žmonių, tačiau nė nemanė prarasti brangios savo akies. Jis įjungė šviesas, nuspaudė pedalą, ir staiga vežimas truktelėjo iš vietos. Užkaukė sirena, šaulys pastebėjo ant mašinos priekio pulsuojant raudoną šviesą.

Važiuok greitai, griežtai įsakė šaulys.

9

Nepaisant šviesų ir sirenos, nuolatinio pypsėjimo, Džekas Mortas pasiekė Grynvič Vilidžą tik po dvidešimties minučių. Šaulio pasaulyje Edžio Dyno viltys tirpo kaip pavasarinis sniegas. Netrukus jų visai neliks.

Jūra nulaižė pusę saulės.

Na, tarė Džekas Mortas, *mes jau vietoje.* Jis nemelavo, nes Rolandas tai suprastų. Ši vieta Rolandui niekuo nesiskyrė nuo kitų miesto dalių: pastatų kamšalynė, žmonės, vežimai. Ne tik gatvės, bet ir oras buvo užtvenktas vežimų - begalinio jų burzgimo ir dusinančių dūmų. Šie, matyt, at-

siranda degant kurui. Keista, kad žmonės išvis čia gali gyventi, moterys negimdo išsigimėlių, kaip tie Lėtieji mutantai po kalnais.

Kur važiuoti dabar? - klausė Mortas.

Prasideda sunkiausia dalis. Šaulys susikaupė, kiek tik pajėgė.

Išjunk sireną ir šviesas. Sustok prie šaligatvio.

Mortas sustabdė automobilį prie hidranto.

Šiame mieste turi būti požeminis geležinkelis, pasakė šaulys. *Noriu, kad nuvestum mane į vietą, kur jie sustoja paimti ir išleisti keleivių.*

Stotį. Kurią? - pasiteiravo Mortas. Paklausė su baime. Džekas negalėjo nieko nuslėpti nuo Rolando, Rolandas - nuo Morto, na, bent jau ilgai.

Prieš keletą metų - tiksliai nežinau, kiek, - tu pastūmei merginą po atvažiuojančiu traukiniu kažkurioje požeminėje stotyje. Noriu, kad nuvestum mane tenai.

Į tai Mortas atsakė staigiu, stipriu pasipriešinimu. Šaulys jį įveikė, bet ne be pastangų. Mortas buvo savotiškai susidvejinęs, kaip Odeta. Bet ne šizofrenikas, jis gerai žinojo, ką protarpiais iškrėsdavo. Tačiau sergėjo tą slaptąją savo dalį - Stūmėją - uždaręs po devyniais užraktais, kaip kolekcionierius brangakmenį.

Vesk, bjaurybe, pakartojo šaulys. Jis lėtai pakėlė nykštį prie dešinės Morto akies. Kai liko mažiau nei colis, revizorius pasidavė.

Mortas vėl nuspaudė pedalą ir nuvairavo mašiną į Christoperio gatvės stotį, kur maždaug prieš trejus metus garsusis "A" traukinys nupjovė Odetai Holms kojas.

10

- Tik pažiūrėkite, kas čia! - tarė patrulis Endrius Stauntonas savo partneriui, Norisui Vyveriui, kai Delevano ir O'Miros automobilis sustojo per vidurį kvartalo. Ten sustoti nebuvo kur, ir vairuotojas net nesistengė susirasti laisvos

vietos. Tiesiog užstatė antra eile, palikęs kitiems automobiliams praslinkti siaurą plyšį kaip cholesterolio užkištą veną.

Vyveris patikrino numerį ant dešiniojo priekinio žibinto. 744. Taip, tas pat numeris, kurį gavo iš dispečerės. Tvarkelė.

Šviesos mirksi ir viskas atrodo, kaip turi būti, kol neišlipo vairuotojas. Tiesa, jis vilkėjo mėlyną kostiumą, tik be auksinių sagų ir sidabrinių apvadų. Ir batai buvo ne policininkų, nebent Stauntonas su Vyveriu pražiopsojo skelbimą, kur parašyta, kad nuo šiol pareigūnai avalynę gaus iš "Gucchi". O tai jau kažin... Labiau panašu, jog čia tas pat tipas, kuris nuvarė policininkų automobilį. Jis išlipo, nepaisydamas užpakalyje susikimšusių automobilių pypsėjimo.

- Po velnių, - iškošė Stauntonas.

Artintis ypatingai atsargiai, įspėjo dispečerė. *Tas žmogus ginkluotas ir labai pavojingas*. Dispečerės paprastai kalbėdavo nuobodžiausiu pasaulyje balsu - Endžio Stauntono įsitikinimu, jos tokios ir buvo, - todėl pabrėžtas žodis "labai" skaudžiai įsirėžė į jo sąmonę.

Jis išsitraukė savo ginklą pirmą kartą per ketverius tarnybos metus ir dirstelėjo į Vyverį. Kolega irgi su pistoletu. Jie stovėjo priešais cukrainę, maždaug trisdešimt pėdų nuo laiptų. Vienas kitą pažinojo pakankamai seniai, kad priprastų vienas prie kito, kaip gali priprasti tiktai policininkai ar profesionalai kareiviai. Netarę nė žodžio abu faraonai žengė atgal į cukrainę, iškėlę revolverius vamzdžiais į viršų.

- Metro? - paklausė Vyveris.

- Aha. - Endis dirstelėjo į duris. Pats piko metas, metro laiptai knibžda nuo žmonių, keliaujančių į savo traukinius. - Reikia paimti jį dabar, kol neįsmuko į minią.

- Gerai.

Jie žengė kaip vienas. Rolandas iškart įvertino juos kaip pavojingesnius priešininkus nei pirmieji policininkai. Pirma, jie jaunesni. Kita vertus, nors Rolandas to ir nežinojo, kažkokia dispečerė įspėjo jį esant ypatingai pavojingą, todėl

vyrukai buvo pasiruošę bet kam. *Jeigu nesustos iškart, jam galas*, pagalvojo Endis.

- Stok! - suriko jis, pritūpdamas ir atkišdamas ginklą abiem rankomis. Tą patį greta jo padarė ir Vyveris. - Policija! Rankas ant gal...

Daugiau pasakyti jis nesuspėjo, nes įtariamasis pasileido laiptų link. Greitis juos pribloškė. Tačiau Endis Stauntonas irgi negaišo, pasileido vytis maksimaliu greičiu. Jis pasisuko ant kulnų, jausdamas, kaip užlieja bejausmė ramybė. Rolandas pažinojo tą jausmą: pats ne kartą jautėsi panašiai.

Endis palaikė bėgančią figūrą taikiklyje ir spustelėjo savo trisdešimt aštuntojo gaiduką. Pamatė, kaip vyras mėlynu kostiumu sverdėdamas apsisuka, po to griūva ant šaligatvio. Praeiviai, kurie dar prieš kelias sekundes galvojo tik apie kelionę namo, suklego ir išsilakstė kaip vištos, supratę, jog teks iškęsti ne vien kelionę metro.

- Po paraliais, partneri, - iškošė Norisas Vyveris, - tu jį nukepei.

- Žinau, - net nevirptelėjusiu balsu atsakė Endis. Šaulys būtų jį įvertinęs. - Pažiūrėkim, kas jis.

11

Aš negyvas! - plyšojo Džekas Mortas. *Aš negyvas, tu leidai mane nužudyti, aš negyvas...*

Ne, atšovė šaulys. Pro primerktas akis jis stebėjo besiartinančius su ginklais rankose policininkus. Jaunesni ir greitesni už tuos, kurie budėjo prie ginklų krautuvės. Greitesni. Kažkuris iš jų puikus šaulys. Mortas - ir Rolandas kartu su juo, - turėtų būti negyvas arba bent jau mirtinai sužeistas. Stauntono paleista kulka prakirto kairį kostiumo atlapą, paliko skylę Morto marškiniuose ir savo kelionę baigė. Abiejų vyrų, išorėje ir viduje, gyvybę išgelbėjo Morto žiebtuvėlis.

Mortas nerūkė, bet jo viršininkas, - kurio vietą Mortas

tikėjosi perimti po metų, - mėgo paplėšti dūmą. Taigi Džekas "Dunhill" parduotuvėje įsigijo firminį sidabrinį žiebtuvėlį už du šimtus dolerių. Jis nesistengė uždegti kiekvienos cigaretės, kurią užtraukdavo bosas - kad neatrodytų padlaižys. Tik kartkartėmis... paprastai, kai dalyvaudavo aukštesnes pareigas užimantis asmuo, kuris galėjo įvertinti: a) tylų Džeko Morto paslaugumą ir b) gerą Džeko Morto skonį.

Išmintingieji pasirūpina viskuo.

Šį kartą tas rūpestis išgelbėjo jo ir Rolando gyvybę. Policininko kulka sudraskė sidabrinį žiebtuvėlį, užuot sudraskiusi širdį. Tačiau jį vis tiek sužeidė. Kai į krūtinę įsega stambaus kalibro kulką, lengvai neatsipirksi. Suplotas žiebtuvėlis subiro į dalis, nudrėksdamas krūtinės odą. Viena nuolauža beveik perpjovė spenelį, karšta kulka uždegė benzinu sudrėkusį pamušalą. Tačiau šaulys gulėjo tyliai, kol jie prisiartino. Tas, kuris nešaudė, prašė žmonių pasitraukti.

Aš degu! stūgavo Mortas. *Degu, užgesink! Užgesink! UŽGESIIIINK...*

Šaulys gulėjo be garso, klausėsi šaulio batų grikšėjimo asfaltu, ignoravo Morto klykavimus ir stengėsi nepaisyti anglėjančios mėsos kvapo.

Po šonkauliais palindo bato galas ir kilstelėjo jį. Rolandas leido sau apsiversti atpalaidavęs raumenis. Morto akys buvo pramerktos. Veidas suglebęs. Nepaisant svylančių žiebtuvėlio liekanų, kito žmogaus, klykiančio viduje, nesimatė ir ženklo.

- Viešpatie, - suniurnėjo kažkas, - gal šovei į jį trasuojančia kulka?

Iš Morto atlape likusios skylės kilo dūmelis. Dūmai pradėjo smilkti ir aplinkui žaizdą. Policininkai užuodė svylančios mėsos kvapą, ir žiebtuvėlio nuolaužos tikrai užsiliepsnojo.

Endis Stauntonas, kuris ligi tol elgėsi nepriekaištingai, padarė vienintelę klaidą, už kurią būtų pelnęs riebų Korto

antausį, nepaisant pasiekimų. Kadangi žmogui pražudyti dažniausiai užtenka vienintelės klaidos. Stauntonas sugebėjo nušauti įtariamąjį (ko nežino joks policininkas, kol nepasitaiko proga), bet mintis, jog jis kažkaip padegė jį - sukėlė nepaaiškinamą siaubą. Jis pasilenkė gesinti ugnies visai nemąstydamas, o kai šaulio batas smogė į pilvą, dar spėjo mirksniu anksčiau akyse, kurios atrodė negyvos, pamatyti sąmonės kibirkštis.

Stauntonas nuvirto ant savo porininko. Pistoletas išlėkė iš rankos. Vyveris savojo nepaleido, bet kol išsikrapštė iš po partnerio, pasigirdo šūvis, ir jo ginklas stebuklingai dingo. Tik rankos nutirpo it trinktelėtos galingu kūju.

Vyras mėlynu kostiumu atsistojo, pažvelgė į juos ir tarė:

- Jūs šaunūs. Geresni už kitus. Todėl išklausykite mano patarimo. Nesekite. Viskas tuoj baigsis. Aš nenoriu jūsų žudyti.

O tada apsisuko ir nubėgo metro laiptais.

12

Laiptai buvo prisigrūdę žmonių, kurie pasigirdus riksmams ir šūviui pakeitė savo planus ir šiurpaus niujorkietiško smalsumo vedini lėkė pažiūrėti, kiek kraujo išlieta ant purvino betono. Tačiau kažkodėl visi atšlydavo nuo vyro mėlynu kostiumu, kuris brovėsi laiptais žemyn. Ir nieko keista. Jis laikė pistoletą, dar vienas kyšojo dėkle prie šono.

13

Rolandas nepaisė Morto riksmų, kai užsiliepsnojo jo marškiniai, švarkas ir vasarinukė, kai sidabras ėmė lydytis ir tekėti deginančiomis srovelėmis per pilvą.

Jis užuodė dvokiančio oro srovę, girdėjo atšvilpiant traukinį.

Laikas beveik atėjo. Metas, kai jis sutelks visus tris arba praras viską. Antrą kartą galvoje ėmė suktis pasauliai.

Pasiekęs platformą jis nušveitė ginklą į šalį. Tada atsagstė Morto kelnes ir nuleido žemėn, parodydamas baltas apatines kekšiškas kelnaites. Jis neturėjo laiko stebėtis: jeigu užgaiš, galės nebebijoti, kad sudegs gyvas. Šoviniai įkais ir jo kūnas paprasčiausiai sprogs.

Šaulys susikišo dėžutes į trumpikes, išsitraukė keflekso buteliuką, sugrūdo ten pat. Kelnaitės groteskiškai išsipūtė. Rolandas nusiplėšė liepsnojantį švarką, bet nevargo sagstydamasis marškinius.

Jis girdėjo platformos link atšniokščiantį traukinį, matė jo žibintą. Negalėjo žinoti, kad čia tas pat traukinys, kuris pervažiavo Odetą, bet kažkaip nujautė. Dalykuose, susijusiuose su Bokštu, likimas būdavo ir gailestingas, kaip žiebtuvėlis, išgelbėjęs gyvybę, ir skaudus, kaip ugnis, deginanti jo kūną. Lyg artėjančio traukinio ratai likimas traukė logišku ir negailestingai žiauriu kursu, prieš kurį galėjo atsilaikyti tik plienas ir gerumas.

Jis nuspyrė Morto kelnes ir vėl pasileido bėgti, nematydamas į šalis sprunkančių žmonių. Skersvėjis pagirdė ugnį, užsiliepsnojo jo apykaklė, plaukai. Sunkios dėžutės trinksėjo į Morto kiaušinius, trynė juos. Jis prašoko turniketą it meteoras. *Užgesink mane*! - klykė Mortas. *Užgesink, kol nesudegiau*!

Tu nusipelnei sudegti, niūriai atkirto šaulys. *Tai, ką tau teks iškęsti, geriau, nei nusipelnei.*

Kaip tai suprasti? KĄ TAI REIŠKIA?

Šaulys nieko neatsakė ir visai jį užtildė, puldamas prie platformos krašto. Pajutęs, kad kažkuri šovinių dėžutė slysta iš kelnaičių, prilaikė viena ranka.

O tada visą savo psichinę energiją nukreipė į Damą. Jis nebuvo tikras, kad tą telepatinę komandą Deta išgirs ir kad bus priversta paklusti, bet vis tiek pasiuntė aštrią minties strėlę:

DURYS! PAŽVELK PRO DURIS! DABAR!

Viską užgožė traukinio dundėjimas. Kažkokia moteris

suspigo: "O, dangau, jis ruošiasi šokti!" Kažkieno ranka griebė už peties, norėdama sutureti, bet Rolandas pastūmė Džeko Morto kūną už geltonos linijos ir šoko nuo platformos žemyn. Nugriuvęs priešais atvažiuojantį traukinį jis laikėsi susiėmęs už tarpkojo, laikė bagažą, kurį parsigabens atgal... jeigu tik spės tinkamu metu palikti Morto kūną. Rolandas visą laiką šaukė ją - jas:

ODETA HOLMS! DETA VOLKER! ŽIŪRĖK DABAR!

Kai traukinys atsidūrė priešais jį negailestingai besisukančiais sidabriniais ratais, šaulys pasuko galvą ir pažvelgė pro duris.

Tiesiai jai į veidą.

Veidus!

Abu, matau jas abi vienu metu...

NEEE!... sukriokė Mortas, ir paskutinę akimirką prieš tai, kai traukinys perpjovė kūną per pusę (ne ties kojomis, o per juosmenį), Rolandas metėsi pro duris.

Džekas Mortas mirė vienas.

Šovinių dėžutės ir vaistų buteliukas atsidūrė šalia fizinio Rolando kūno. Pirštai mėšlungiškai sugniaužė juos ir atleido. Šaulys prisivertė atsistoti sopulių varstomu kūnu, nes šaukė Edis Dynas, dviem balsais rėkė Odeta. Jis grįžtelėjo sekundei ir išvydo tai, ką girdėjo: dvi moteris. Abi bekojės, tamsiaodės, nepaprastai gražios. Tačiau vienos vidinės bjaurasties nepaslėpė net išorinis grožis.

Rolandas žiūrėjo į moteris, tiksliau, vienos moters negatyvą ir pozityvą. Įsmeigė akis it užhipnotizuotas.

Tada vėl pasigirdo Edžio riksmas, ir šaulys pamatė iš vandens prie bejėgiškai pakrantėje numesto kūno krutančius jūros gyvius.

Saulė nusileido. Atslinko tamsa.

14

Deta išvydo save tarpduryje, pamatė save jos akimis, pamatė save šaulio akimis, ir išgyveno metamorfozę, tik dar

staigesnę ir stipresnę nei Edžio.

Ji buvo čia.

Ji buvo tenai, šaulio akyse.

Ji girdėjo artinantis traukinį.

Odeta! - suklykė ji, staiga viską supratusi, kas ji tokia ir kada tai atsitiko.

Deta! - suklykė ji, staiga viską supratusi: kas ji tokia ir kas tai padarė.

Jausmas lyg išsiverstum... o vėliau dar skausmingesnis patyrimas.

Ji perplyšo perpus.

15

Rolandas nušlitiniavo prie Edžio. Klupinėjo it kaulai būtų ištirpę. Pirmas vėžiagyvis grybštelėjo už Edžio veido. Vaikinas suriko. Šaulys nuspyrė jį šalin. Tada vargais negalais susilenkė ir stvėrė Edį už rankų. Pradėjo vilkti jį atgal, bet jėgų neužteko, jiems abiems nepavyks paspnikti...

Edis vėl suriko, kai kažko pasiteiravęs vėžys išplėšė kelnių gabalą kartu su mėsa. Jis vėl bandė surikti, tačiau pasigirdo tik gargimas. Jis duso Detos kilpoje.

Vėžiagyviai ėmė juos supti, žvaliai karpydami žirklėmis. Šaulys truktelėjo iš paskutiniųjų ir... nuvirto aukštielninkas. Jis išgirdo monstrus artėjant, pragariškai klausinėjant ir čakšint žnyplėmis. *Gal ne taip ir blogai*, pagalvojo jis. Jis pastatė ant kortos viską ir viską pralošė.

Po mirksnio jį apstulbino kurtinantys jo revolverių šūviai.

16

Abi moterys gulėjo veidas į veidą, pakilusios it kertančios kobros, sugniaužusios viena kitos kaklą rankomis identiškais pirštų atspaudais.

Ši moteris bando ją pasmaugti, bet ji netikra, kaip ir ta mergaitė; ji sapnas, sukurtas nukritusios plytos... tik tas sapnas pildosi, ta sapno būtybė smaugia ją, kol šaulys gelbėja savo draugą. Ta atgijusi košmaro būtybė košia nešvankybes ir tyška seilėmis: "Aš paėmiau mėlynąją lėkštutę, nes ta moteris paliko mane ligoninėje ir negalėjau turėti ypatingos lėkštutės. Ir sudaužiau ją, nes norėjau sudaužyti, o kai pamačiau baltąjį vaikiną, daužiau jį, nes man reikėjo juos daužyti... aš vogiau iš parduotuvių, kuriose pardavinėjamos ypatingos prekės baltiesiems, kai mano broliai ir seserys alksta Harleme, žiurkės graužia jų kūdikius, aš ta pati... aš, kale tu, aš... aš... aš!

Nužudyk ją, pagalvojo Odeta, bet suprato, jog negalės. Negalės nužudyti šitos raganos ir likti gyva, kaip ir ji negali jos nužudyti. Jos gali uždusinti viena kitą, kol Edį ir

(Rolandą) / (Tikrąjį Piktadarį)

tą, kuris jas pašaukė, gyvus suės prie vandens. Tada visiems galas. Ji gali pasielgti kitaip

(mylėti) (neapkęsti)

paleisti.

Odeta paleido Detos kaklą, nepaisydama šiurkščių pirštų, laužančių jai trachėją. Ir apsikabino tą kitą.

- Ne, kale! - suriko Deta, bet riksme buvo po lygiai neapykantos ir dėkingumo. - Ne, palik mane, palik...

Odeta nepajėgė atsakyti. Kai Rolandas nuspyrė pirmą puolantį jūros grobuonį, kai antrasis šoko atgnybti Edžio rankos, ji pajėgė tik sukuždėti į tos raganos ausį: "Aš myliu tave".

Akimirką gniaužtai užsiveržė kaip replės... ir atsileido. Dingo.

Ją vėl tarsi kas išvertė... ir Odeta staiga pasijuto vientisa. Pirmą kartą nuo to laiko, kai vyras, vardu Džekas Mortas, numetė plytą ant vaiko, kuris atsidūrė prie to namo tik todėl, kad baltasis taksistas atsisakė vežti juodaodžių šeimą (o jos tėtis bijojo dar kartą nusivilti, todėl nekvietė kito taksi), pirmą kartą po to ji tapo vientisa. Ji buvo Odeta Holms,

o kita?..

Judinkis, kale! - suriko Deta... tik tai buvo jos pačios balsas; ji susiliejo su Deta. Ji buvo viena, jų buvo dvi, šaulys pasitelkė trečią iš jos. *Greičiau, kol jie dar netapo vakariene!*

Ji pažvelgė į šovinius. Nėra kada pertaisinėti; kol apsisuks, viskas bus baigta. Belieka tik viltis.

Gal yra dar kas nors? - paklausė savęs ir išsitraukė revolverius.

Staiga rankas supurtė griausminga atatranka.

17

Edis išvydo virš savęs atsistojusi vėžiagyvį, šaltas žibančias akutes. Žnyplės ėmė artėti prie veido.

- Ari-a... - pradėjo gyvis ir netikėtai sprogo.

Rolandas pamatė antrą, skubantį prie kairės jo rankos, ir spėjo pagalvoti: *Na, dabar kairės eilė*... O po akimirkos iš vėžio liko tik kiaukuto ir žalių vidurių gumulas.

Jis apsivertė ir pamatė nepaprasto grožio moterį, nuo kurios įniršio stingo kraujas.

- TIK PABANDYKITE ARTINTIS, ŠLIUŽAI! TIK PRIEIKITE PRIE JŲ! SUGRŪSIU AKIS Į SUMAUTAS JŪSŲ UODEGAS!

Ji ištaškė ir trečiąjį, kuris kurnėjo tarp pražergtų Edžio kojų, pasiryžęs ir pavalgyti, ir iškastruoti jį vienu sykiu. Šlapios vietos iš jo neliko.

Rolandas spėjo, kad tie jūros gyviai nėra visai buki. Dabar turėjo progą tuo įsitikinti: likusieji ėmė trauktis.

Revolverio plaktukėlis klaktelėjo tuščiai, po to vėl nugriaudėjo šūvis, nepagailėjęs vieno iš besprunkančių kraugerių.

Kiti dar spėriau kurnėjo į vandenį. Matyt, prarado apetitą.

O Edis tuo metu duso.

Rolandas negrabiai stengėsi atlaisvinti giliai kaklan

įsirėžusią virvę. Vaikino veidas iš purpurinio virto violetiniu, po to ėmė juosti. Edis nebesipriešino.

Staiga šaulio rankas nustūmė stipresnės.

- Aš juo pasirūpinsiu. Moters rankoje žybtelėjo peilis... jo peilis.

Kuo pasirūpinsiu? - spėjo pagalvoti Rolandas, netekdamas sąmonės. *Kaip pasirūpinsi, kai dabar esame tavo malonėje?*

- Kas tu? - sukuždėjo jis, grimzdamas į tamsą.

- Aš esu trys moterys, - išgirdo jis atsakymą lyg iš giliausio šulinio. - Aš, kuri buvau; aš, kuri neturėjo būti, bet buvo; aš - moteris, kurią tu išgelbėjai. Ačiū tau, šauly.

Jis pajuto moters bučinį ir ilgam išsijungė.

Paskutinis kortų permaišymas

1

Pirmą kartą po kokio tūkstančio metų šaulys negalvojo apie Tamsųjį Bokštą. Visos jo mintys sukosi apie elnią, kuris išėjo prie tvenkinio miško laukymėje.

Jis nusitaikė per išvirtusį medį kaire ranka.

Mėsa, pagalvojo jis, ir gerkle nutekėjo seilė.

Nepataikiau, pagalvojo jis spustelėjęs gaiduką. *Jis pabėgo. Mano įgūdžiai... prarasti.*

Elnias sukniubo prie vandens.

Netrukus mintys apie Bokštą vėl ims suktis jo galvoje, o kol kas jis dėkojo dievams už taiklų šūvį ir svajojo apie mėsą, mėsą, mėsą. Pertaisęs vienintelį revolverį jis peržengė rąstą, už kurio kantriai gulėjo visą popietę ir tykojo stambaus grobio.

Aš sveikstu, išsitraukęs peilį pagalvojo Rolandas. *Taisausi iš tikrųjų.*

Jis nematė už jo stovinčios moters, kuri stebėjo jį tiriančiu žvilgsniu.

2

Po susidūrimo paplūdimio gale jie šešias dienas valgė tik omarų mėsą ir gėrė sūroką upelio vandenį. Rolandas menkai ką prisiminė; jis kliedėjo. Kartais Edį vadino Alenu, kartais Ketbertu, į moterį kreipėsi Siuzana.

Po truputį jo liga traukėsi, ir trijulė patraukė į kalnus. Protarpiais Edis stūmė moterį vežimėliu, kartais jį stūmė Rolandas, o Edis nešė ją ant kupros. Bet dažniausiai kelias buvo visai nepravažiuojamas, todėl jie slinko labai lėtai. Rolandas matė, koks Edis išsekęs. Moteris taip pat tai žinojo, tačiau vaikinas niekad neniurzgėjo.

Maisto užteko; kol Rolandas kovojo su mirtimi, krečiamas karščio, nutrūkdavo į praeitį, kalbėjosi su seniai mirusiais žmonėmis, Edis su moterimi žudė viską, kas pasipainiodavo po ranka. Vėžiagyviai ėmė vengti jų paplūdimio krašto, tačiau ligi to laiko jie spėjo prisiruošti maisto kelionei, o pasiekę krūmynus kaip išbadėję puolė prie žolės. Visi buvo neapsakomai išsiilgę bet kokių žalumynų. Pamažu žaizdos ant odos ėmė trauktis. Kai kurie augalai buvo kartūs, kiti salsvi, jie kramtė nesirinkdami... išskyrus vieną.

Šaulys pakirdo iš snaudulio ir pastebėjo moterį su žolės, kurią labai gerai pažinojo, kuokštu.

- Ne! Šitos ne! - sukranksėjo jis. - Niekad neragaukite šitos! Įsidėmėkite! Niekad!

Moteris ilgai į jį žiūrėjo, po to neklausinėdama numetė žolės kuokštą.

Šaulys atsigulė pašiurpęs. Čia gali pasitaikyti ir daugiau nuodingų augalų, bet tas, kurį ji išrovė, atneštų prakeiksmą. Ten buvo nelabojo žolė.

Nuo keflekso sutriko viduriai, dėl to labai nerimavo Edis, tačiau ilgainiui žalumynai sustatė viską į vietą.

Pagaliau jie pasiekė tikrą mišką, Vakarinės jūros ošimą atnešdavo tik iš tos pusės pučiantis vėjas.

O dabar... mėsa.

3

Šaulys pabandė išskrosti gyvulį, laikydamas peilį tarp didžiojo ir bevardžio piršto. Nieko gero. Pirštai per silpni. Perėmęs į kitą ranką jis nevikriai dryksteléjo elniui per pilvą. Ištryško šiltas kraujas, kuris uždelsus įsigertų į mėsą ir

ją sugadintų... bet pjūvis vis tiek buvo nevykęs. Mažvaikis geriau perpjautų.

Tau teks visko išmokti, tarė jis kairei savo rankai ir pasiruošė įpjauti giliau.

Tačiau jo ranką sugavo dvi tamsiai rudos rankos ir atėmė peilį.

Rolandas atsigręžė.

- Aš išvalysiu, - tarė Siuzana.

- Ar kada bandei?

- Ne, bet tu mane pamokysi.

- Gerai.

- Mėsa, - ištarė ji su šypsena.

- Aha, - šypsodamasis atsakė šaulys. - Mėsa.

- Kas atsitiko? - šūktelėjo Edis. - Girdėjau šūvį.

- Ruošiamės Padėkos dienai! - atsiliepė ji. - Ateik padėti!

Vėliau jie papuotavo kaip karaliai, o užmigdamas šaulys traukė gaivų kalnų orą, žvelgė į žvaigždes ir mąstė, jog pirmą kartą per daugelį metų pasitaikė tokia nuostabi diena.

Jis užmigo ir sapnavo.

4

Bokštą. Tamsųjį Bokštą.

Jis stūksojo bekraštės kraujo spalvos plynės horizonte, violetinėje saulėlydžio šviesoje. Rolandas nematė laiptų, spirale kylančių plytų cilindro viduje, bet matė langus, išdėstytus sraigtu, matė už jų žmonių, kuriuos kadaise pažinojo, vaiduoklius. Jie lipo į viršų, sausas vėjas nešė jų kvietimą:

Rolandai... ateik... Rolandai... ateik... ateik... ateik...

- Ateinu, - sušnibždėjo jis ir pabudęs atsisėdo, krečiamas drebulio.

- Rolandai?

Edis.

- A.

- Blogas sapnas?

- Blogas. Geras. Tamsus.

- Bokštas?

- Taip.

Jie sužiuro į Siuzaną, bet toji nepabudo. Kadaise gyveno moteris, vardu Odeta Siuzana Holms; vėliau atsirado kita - Deta Siuzana Volker. Dabar buvo trečioji: Siuzana Dyn.

Rolandas mylėjo ją už atkaklumą ir ryžtingą būdą; ir bijojo, kadangi turėjo paaukoti ją - ir Edį sykiu - nesiginčydamas ir nesigręžiodamas atgal.

Paaukoti Bokštui.

Prakeiktam Bokštui.

- Laikas gerti vaistus, - tarė Edis.

- Man jau užteks.

- Gerk ir nesiginčyk.

Rolandas nurijo kapsulę, užgėręs šaltu šaltinio vandeniu, ir atsiriaugėjo. Gerai! Atsiriaugėjo mėsa.

- Tu žinai, kur keliaujame? - paklausė Edis.

- Prie Bokšto.

- Na, taip, - sutiko Edis, - bet aš čia kaip koks atlėpausis iš Teksaso be žemėlapio, tvirtinantis, kad jam reikia į "Skaudančią Subinę" Aliaskoje. Kur jis? Kokia kryptimi?

- Atnešk mano kelionmaišį.

Edis atnešė. Siuzana krustelėjo per miegus, Edis suakmenėjo, apšviestas gęstančio laužo liepsnos. Kai ji nurimo, jis grįžo pas šaulį.

Rolandas pasikuitė maiše, pasunkėjusiame nuo ano pasaulio šovinių. Ieškoti ilgai nereikėjo.

Jis ištraukė žandikaulį.

Vyro juodais drabužiais žandikaulį.

- Liksime čia dar kurį laiką, - pasakė jis, - kol aš pasveiksiu.

- O tu žinosi, kada būsi sveikas?

Rolandas šyptelėjo. Jis nebevirpėjo, prakaitą išdžiovino nakties vėjas. Bet galvoje dar regėjo praeities riterius ir

draugus, meilužes ir priešus, sukančius spirale į viršų, regėtus pro Bokšto langus. Po to pamatė Bokšto šešėlį, kuriame jie buvo įkalinti, juodą šešėlį per kraujo, mirties ir negailestingų išbandymų plynę.

- Aš - ne, ji žinos, - mostelėjo galva Siuzanos pusėn Rolandas.

- O tada?

Rolandas ištiesė Valterio žandikaulį.

- Šitas kadaise kalbėjo.

Jis pažvelgė į Edį.

- Ir vėl kalbės.

- Tai pavojinga, - rimtai ištarė Edis.

- Taip.

- Ne tiktai tau.

- Taip.

- Žmogau, aš ją myliu.

- M-hm.

- Jeigu nuskriausi ją...

- Padarysiu, ką privalau padaryti, - ištarė šaulys.

- O mes tau nesvarbūs? Taip?

- Aš myliu jus abu. - Šaulys pakėlė į Edį akis, ir blausioje laužo šviesoje Dynas pastebėjo blizgančius nuo ašarų šaulio skruostus. Jis verkė.

- Tai ne atsakymas. Tu eisi toliau, ar ne?

- Taip.

- Iki pat galo.

- Taip. Iki pat galo.

- Nepaisydamas nieko. - Edis žvelgė jį su meile ir neapykanta, su skausmu ir švelnumu. Taip žiūri, kai jaučia bejėgiškumą pakeisti kito žmogaus valią ir ketinimus.

Nuo vėjo sudejavo medžiai.

- Kalbi kaip Henris, žmogau. - Edis neišlaikęs ir pats pravirko. Prieš savo norą. - Jis taip pat turėjo bokštą, tik ne tamsų. Prisimeni, pasakojau apie jo bokštą? Mes buvome broliai, broliai šauliai. Turėjome savo Baltąjį Bokštą, ir jis paprašė manęs keliauti su juo į tą bokštą. Aš sutikau, nes jis

buvo mano brolis, prisimeni? Mes pasiekėme jį. Radome tą Baltąjį Bokštą. Bet ten buvo nuodai. Nunuodijo jį. Būtų pražudę ir mane. Tada sutikau tave. Tu išgelbėjai ne tik mano gyvybę, bet ir mano sielą.

Edis apkabino Rolandą ir pabučiavo į skruostą. Sudrėkino lūpas jo ašarose.

- Kas toliau? Keliauti toliau? Vėl susitikti su tuo žmogumi?

Šaulys nepratarė nė žodžio.

- Noriu pasakyti, jog kol kas nesutikome daug žmonių, bet numanau, jog prie bokšto jų turi būti. Tu lauki susitikimo su kažkokiu žmogumi, nes tau to reikia, o tada kalbės pinigai... arba ginklai. Atspėjau? Šokti į balną? Keliauti susitikti su tuo žmogumi? Bet jeigu žaidimas vyks pagal seną scenarijų, jums abiems geriau siųsti mane omarams. - Edis žvelgė į jį pajuodusiais paakiais. - Gyvenau purve. Jeigu ko ir išmokau - tai bent jau to, jog nenoriu mirti purve.

- Tai ne tas pat.

- Ne? Nori pasakyti, kad Bokštas nėra tavo narkotikas?

Rolandas tylėjo.

- Kas ateis pro stebuklingas duris ir išgelbės tave, brolau? Ar žinai? Aš žinau. Tu sutelkei visus, kuriuos galėjai. Dabar belieka tik išsitraukti ginklą. Kaip Balazarui.

Rolandas tylėjo.

- Nori žinoti, ko mane išmokė brolis? - Jis kalbėjo užsikirtinėdamas, pro ašaras.

- Taip, - atsakė šaulys ir palinko į priekį, nenuleisdamas nuo Edžio akių.

- Jis išmokė mane, kad nužudęs tą, kurį myli, lieki prakeiktas.

- Aš ir taip prakeiktas, - ramiai ištarė Rolandas. - Tačiau net ir prakeiktasis gali būti išgelbėtas.

- Tu leisi mums žūti?

Rolandas nieko neatsakė.

Edis įsikibo į sudriskusius šaulio marškinius:

- *Leisi, kad ji būtų nužudyta?*

- Visi kada nors mirsime, - atsakė šaulys. - Keičiasi ne tik pasaulis. - Jis atvirai žvelgė į vaikiną skalūno spalvos akimis. - Mes būsime išaukštinti. - Kiek patylėjęs pridūrė: - Kalbu ne vien apie pasaulio užkariavimą, Edi. Dėl to nerizikuočiau tavimi ar ja, nebūčiau leidęs žūti berniukui.

- Apie ką tu kalbi?

- Apie viską, kas šiame pasaulyje, - ramiai paaiškino šaulys. - Mes keliausime, Edi. Mes kausimės. Kentėsime. Bet ištversime.

Dabar Edis nieko neatsakė. Nesugalvojo, ką atsakyti.

Rolandas švelniai spustelėjo jo ranką:

- Netgi prakeiktieji moka mylėti, - ištarė jis.

5

Edis pagaliau užmigo šalia Siuzanos, trečiosios, kurią pasitelkė Rolandas, o šaulys liko klausytis nakties balsų, leisdamas vėjui išdžiovinti ašaras.

Prakeikimas?

Išgelbėjimas?

Bokštas.

Jis pasieks Tamsųjį Bokštą ir pašlovins jų vardus, pašlovins visų jų vardus.

Saulė rausvai nudažė rytus, ir Rolandas, - nebe paskutinis šaulys, o vienas iš trijų, - vėl ėmė sapnuoti baisius sapnus, peraustus vienintele šviesia gija:

Tenai aš pašlovinsiu visų jų vardus!

Autoriaus pabaigos žodis

Taip baigiasi antroji iš šešių ar septynių knygų, sudarančių ilgą pasakojimą apie Tamsųjį Bokštą. Trečiojoje, "Bevaisė žemė", pasakojama, kaip Rolandas, Edis ir Siuzana pasiekia Bokštą. Ketvirtojoje sužinosime apie burtus ir gundymą, tai, ką Rolandas patyrė prieš pirmąjį susitikimą su mano skaitytojais, kai jis persekiojo vyrą juodais drabužiais.

Mano nuostabą sužinojus, kaip gerai buvo priimta šitos epopėjos, visiškai nepanašios į kitus mane išgarsinusius darbus, pirma dalis, pralenkia tik dėkingumas tiems, kurie ją perskaitė ir kuriems ji patiko. Matote, šitas darbas - mano paties Bokštas; tie žmonės apsėdo mane, ypač Rolandas. Ar aš žinau, kas tas Bokštas iš tikro ir kas tenai laukia Rolando (jeigu jis pasieks jį, nors galite pasiruošti realiai galimybei, kad ne jis tai padarys)? Taip... ir ne. Aš tik žinau, kad tas pasakojimas jau septyniolika metų vis pasikviečia mane. Antroji dalis palieka daug neatsakytų klausimų ir pasakojimo galas dar toli ateityje, bet aš jaučiu, kad ši dalis labiau išbaigta.

Ir Bokštas arčiau.

Stephen King

1986 gruodžio 1 d.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Rolandui, paskutiniajam šauliui,
atsiveria durys į mūsų pasaulį.
Čia jis sugeba užvaldyti
jam reikalingų žmonių sąžinę.
Ir tik tuomet suvokia,
kad kažkokios nežemiškos jėgos
rengiasi sutrukdyti jo kelionei į
Tamsųjį Bokštą...

